Jana Frýdlová

Fotografie na grafické škole v Praze

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta
Institut tvůrčí fotografie

Opava, září 2007

Jana Frýdlová

Fotografie na grafické škole v Praze

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta
Institut tvůrčí fotografie

Opava, září 2007

Jana Frýdlová

Fotografie na grafické škole v Praze

Magisterská diplomová práce

Obor: Tvůrčí fotografie
Vedoucí práce: Prof. PhDr. Vladimír Birgus
Oponent: Odb. as. Mgr. Václav Podestát

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta
Institut tvůrčí fotografie

Opava, září 2007

Děkuji za konzultaci Vladimíru Birgusovi,
pedagogům Institutu tvůrčí fotografie,
Libuši Jarcovjákové a Libuši Staňkové
ze Střední průmyslové školy grafické
UPM a Janu Mlčochovi,
a rodinným příslušníkům
za trpělivost a pomoc při realizaci
této diplomové práce.

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala
samostatně, za použití literatury, časopisů,
internetových odkazů a pramenů
uvedených v seznamu použité literatury.
Práce obsahuje: 201 stran textu
a CD s obrazovou přílohou.
Souhlasím se zveřejněním formou
zařazení do knihovny FPF SU, UPM
a na internetu.

V Opavě 2007

©
2007
Jana Frýdlová
Institut tvůrčí fotografie
FPF Slezské univerzity v Opavě

Obsah

4 Úvod
8 Z historie školy
29 O uspořádání školy
33 Výukové materiály
34 Školou vydané publikace
37 Publikace Fotografie vidí povrch
42 Teorie a praxe - systém výuky
47 Vyučující - pro fotografický obor do roku 1945
49 Ladislav Sutnar
50 Karel Novák
52 Josef Ehm
54 František Drtikol
55 Rudolf Skopec
55 Jaromír Funke
58 Funke o Státní grafické škole
60 Funke a Bauhaus
65 Fotografie na Bauhause
69 Funke jako pedagog na UŠ a ŠUR
76 Fotografie na UŠ a ŠUR
82 Fotografie na ŠUŘ v Brně
84 Kontakty Československa s Bauhausem
89 Vyučující pro fotografický obor od roku 1945 do současnosti
95 Žáci grafické školy
108 Žáci do roku 1945
132 Žáci od roku 1945
157 Současné školy s výukou fotografie
157 Střední škola fotografická, filmová a televizní
157 SŠ OSaP, Střední škola obchodu, služeb a podnikání
158 MICHAEL - Soukromá střední škola reklamní tvorby
159 SSUPŠ - Soukromá střední uměleckoprůmyslová škola Plzeň

161 SUŠ Střední umělecké školy Ostrava
162 Střední škola umění a designu v Brně
167 SUPS Střední uměleckoprůmyslová škola Uherské Hradiště
170 ŠUM Škola umění a managmentu
170 Střední uměleckoprůmyslová škola sv. Anežky České
173 Závěr
174 Použitá literatura
180 Jmenný rejstřík
201 Obrazová příloha

Úvod

Na následujících řádcích mé magisterské diplomové práce se snažím popsat, jak vypadala výuka na grafické škole v Praze. Škola byla první školou svého druhu u nás. Během let vystřídala mnoho názvů - Státní grafická škola, Státní odborná škola grafická, Ústřední státní ústav grafický, Státní československá grafická škola a v současné době Střední průmyslová škola grafická fungující společně s Vyšší odbornou školou grafickou. Dále v práci zmiňovaná jen jako grafická škola. Volně zde navazuji na předešlý text mé bakalářské diplomové práce - Meziválečná fotografie na grafické škole z roku 2004. Některé kapitoly ještě rozvíjím a přidávám kapitoly další - o výuce na grafické škole po roce 1945. Škola byla během let ovlivněna významnými osobnostmi, kteří se podíleli na jejím formování, a také soudobou kulturou.

První, kdo se zasloužil o její formování ve 20. letech, byl Karel Novák. Mnohými je řazen ke staré době, vídeňské škole a pozdnímu secesnímu piktorialismu, neboť dlouho vyučoval ve Vídni na Graphische Lehr und Versuchsanstalt a v jeho výuce bylo věnováno hodně prostoru secesně laděným portrétům. Stejně tak dbal i na dokonalou adjustaci fotografií, na kterých bylo hodně zásahů retuší - byla dodělávána celá pozadí za fotografovanou osobou ve formě květin, knihoven, kouře z cigaret. Novák byl ale velmi pružným vyučujícím, protože nejen dbal o to, aby žáci byli seznámeni se vším, co se ve fotografickém oboru dělo, ale byl také velmi svolný k různým experimentům, ve kterých své žáky podporoval. Mezi jeho žáky, kteří se dále velmi dobře uplatnili v samostatné tvorbě a živili se reklamou patřil například Josef Sudek.

Dalšími, kdo ovlivnili výrazně chod školy ve 30. a první polovině 40. let, byli její ředitel a výborný grafik Ladislav Sutnar a fotografové Jaromír Funke a Josef Ehm, kteří společně utvořili vynikající pedagogickou dvojici. Oba se navzájem doplňovali a nenajde se snad

nikdo, kdo by si na jejich spolupráci stěžoval. Jejich způsoby výuky byly podobné výuce na Škole uměleckých řemesel v Bratislavě, na které předtím Funke vyučoval, ale systém byl propracovanější. Při vytváření osnov pro školu byl Funke ovlivněn jak Bauhausem a současnou avantgardou, tak si nechal poradit od svého velkého přítele Josefa Sudka. Ten mu nastínil výuku Novákovu a její kladné a záporné stránky. Pod těmito vlivy vznikl systém výuky dbající jak na umělecké cítění a rozvin talentu žáků, tak na dokonalou řemeslnou stránku a následné uplatnění žáků v oboru, ve vlastní práci následující po studiích, například v rozvíjející se reklamní fotografii, která nebyla dosud u nás moc uplatňována a nyní se začala rozvíjet. Vznikající fotografie byly typické svým důrazem na zachycení struktury materiálu a na dokonalé prostorové uspořádání snímku.

Typickým a velmi užitečným bylo cvičení Těleso (předmět) v prostoru, kdy měli žáci k dispozici dřevěná tělesa z leštěného dřeva a doplňkové materiály jako sklo, dřevo, papír a z těch měli vytvořit kompozici s dokonalým osvětlením a hlavně při sestavě všech prvků uplatnit své výtvarné cítění a rozvíjet svůj talent. V dalších cvičeních se postupně věnovali všem oborům fotografickým - zátiší, portrétu, krajině, reportáži.

Je tedy jisté, že škola byla ovlivněna zvenčí Bauhausem, Školou uměleckých řemesel v Bratislavě, ale důležité je, že se škola formovala v rámci svých vyučujících hodně samostatně. Nedá se zapomenout na vzpomínky žáků, kteří vychvalují vstřícnost a naprosté porozumění vůči svým vyučujícím. Je jisté, že Funke s Ehmem jim dávali maximum. Učili je jak dokonalé technice, tak výtvarnému vnímání. Mnoho věcí se zde vyvíjelo samostatně stejně jako na jiných školách a nedá se říct, že by grafická škola užívala jen principů převzatých. Vždyť i Funke chtěl na Bauhausu studovat nedlouho před tím, než začal sám učit. Dokonce zaslal své fotografie samotnému Waltrovi Peterhansovi, ale ten, když shledal u Funkeho některé podobné principy, kterých sám užíval a u některých prvenství Funkeho, tak ho bez vyjádření ke studiu nepřijal. Roku 1944 byla škola dokonce

uzavřena, ale po válce byla výuka obnovena.
Jak vypadala výuka po roce 1945 se snažím nastínit ve volném pokračování své magisterské práce. Časté změny ve vedení, uspořádání a stylu výuky se ustálily ve chvíli, kdy začali vycházet ze školy roku 1957 první maturanti. Takto stabilizovaná výuka probíhala téměř do povodní roku 2002. Ve fotografii se uplatňovaly vyspělejší technologie a modernější postupy a vybavení, ale základní princip výuky přetrvával.

Po povodních došlo k významným změnám prostorovým, ve vybavení, inovaci předmětů, rozšíření o digitální technologie a zpracování obrazu a další. Fotografie začala být vyučována od roku 2006 i na VOŠG jako obor - fotografická tvorba a média.

Mezi významné vyučující patřili například Rudolf Skopec, Josef Ehm (v předválečném i poválečném období), Zdenko Feyfar, Stanislav Boloňský, Vladimír Havelka, Antonín Braný, Pavel Hečko, Petr Velkoborský a další. V současné době jsou to Libuše Jarcovjáková, Ivana Fixlová, Helena Márová.

Mezi žáky, kteří se i po škole uplatnili významně v oboru patřili Dagmar Hochová, Blanka Chocholová, Vladimír Kozlík, Aleš Kuneš, Pavel Mára, Ivan Pinkava, Jan Pohribný, Clifford Seidling, Miroslav Vojtěchovský a z mladších například Marian Beneš, Petr Vilgus, Ondřej Pýcha, Milan Jaroš, Vít Klusák a další.

Na škole je dbáno na technickou dokonalost a studenti se seznámí jak s klasickou tak digitální fotografií. Myslím, že jsou dobře připraveni jak pro další studium tak hlavně pro samostatnou práci v oboru. Škola se snaží respektovat vývoj techniky, a tak je obnovováno jak vybavení ateliéru, komor, fotoaparátů, ale i počítačové vybavení a programy pro fotografii a grafiku. Jsou pořádána i mimoškolní školení v nových programech a jiné zájmové přednášky.
Doufám, že i přes nedostatek materiálů, neboť škola nemá dochovaný archiv (nyní ho znovu vytváří) bude má práce alespoň trochu demonstrovat, co se zde vlastně v období od založení do současnosti dělo. Překvapivé je, že na to, jaké měla škola do roku 1945 výtečné vedení

a vyučující, tak měli i žáci výtečné výsledky v době studií, ale moc se jich výrazně po škole neuplatnilo. Snad bylo jejich snažení a ideály přerušeny válkou nebo na ně v době studií tak výrazně zapůsobili jejich učitelé. Po válce byla složitá doba. Pak se škola zmátořila a dobré výsledky měla za vyučujících Stanislava Boloňského a Vladimíra Havelky. Velké změny se udály za nástupu nového ředitele Jana Sehnala. Nevím zda byl dobrý chod školy narušen povodní z roku 2002 a následnými dlohodobými úpravamy, ale přijde mi, že nyní nevycházejí tak výrazní žáci. Škola jde s dobou, ale některé principy výuky a typy cvičení se využívají na škole dodnes.

Z HISTORIE ŠKOLY

Škola byla založena 30. září 1920 a v té době sídlila v místnostech zadního traktu Technologického muzea v Mariánské (dnes Opletalově) ulici číslo 25 v Praze 1 Novém Městě. Od 1. října se vyučovalo ve fotografickém a knihařském oddělení a od 11. listopadu i v reprodukčním oddělení. Byly to tři dvouleté oddělení denní školy. Zároveň probíhala i pokračovací škola odborná, která se vyvinula z tzv. nedělních škol známých již od dob Marie Terezie.

Od roku 1920 fungovala jako Státní odborná škola grafická, od 27. března 1922 jako Ústřední státní ústav grafický (ten se neujal neboť nezohledňoval výchovný proces) a od 1. září 1924 po dlouhou dobu jako Státní grafická škola. V letech 1931 - 32 pod názvem Státní československá grafická škola.

Kolem roku 1924 se kříží názory kuratoria, které obhajovalo uměleckou specifičnost jednotlivých oborů, se zájmy Obchodní a živnostenské komory, obhajující zručnost a dovednost studentů. Z těchto důvodů jsme svědky odklonu od dvouletých denních škol k rozšíření spektra nabídky pokračovacích odborných škol. A tak tento typ studia ve školním roce 1925 - 26 nabízí ve čtyřletém cyklu specializaci na reprodukční techniky, reprodukční fotografii a chemigrafii, litografii a kamenotisk. Jako čtyřletý kurz funguje samozřejmě i specializace na portrétní fotografii a kinematografii. Až na konci dvacátých let dochází k obratu k intenzivnějšímu budování denní školy. V počátku měla škola nestabilní učitelský sbor. Od roku 1925 škola sídlí v Presslově ulici číslo 3. Na počátku 30. let se vyostřil spor mezi školou a typografickými organizacemi až byli typografičtí mistři ze školy odvoláni a existence školy byla značně ohrožena a tehdejšího ředitele Karla Bělohlávka to stálo ředitelské křeslo.

Od 1. listopadu 1932 nastupuje na školu Ladislav Sutnar, s jehož osobou nastávají velké chvíle grafické školy. Škola má opět od roku 1932 do roku 1940 název Státní grafická škola. Sutnar zná dob-

ře řemeslo a jeho dobrá pověst v odborných kruzích je zřetelná. Již od počátku své činnosti byl schopný přivést typografické organizace ke spolupráci se školou. Na žádost spolku Typografia se například otevírají kurzy akcidenční sazby, reprodukčních technik, uměleckého kreslení a typografické úpravy knih. V roce 1933 žádal Sutnar o zřízení kurzu reklamní fotografie. Potřebu kurzu odůvodnil tím, že jde o speciální odvětví živnostenské fotografie, u nás v té době málo vyvinuté, a proto průmysl, který již poznal a uznal význam fotografie pro účelnou reklamu, je nucen opatřovat si dobrou reklamu z ciziny. Kurz reklamní fotografie trval 9 měsíců (1.9. 1933 - 28. 6. 1934). Vyučovalo se denně, 40 hodin týdně. Podmínkou pro přijetí byl výuční list nebo vysvědčení z dvouleté odborné školy fotografické, věk nad 18 let, vlastní práce reklamního charakteru (10 kusů rozměru 13x18). Zkoušky se týkaly zhotovení vlastní fotografie jednoduchého předmětu až po adjustaci pozitivu. Nezbytné bylo vlastnit fotografický přístroj rozměru alespoň 9x12 s dvojitým výtahem a anastigmatem či dobrým aplanátem a stativ s otáčivou hlavicí. Nutné bylo, jak se píše ve Výroční zprávě z roku 1932 - 33, hradit si veškerý materiál a poplatek za kurz 500kč.

Sutnar dokázal výborně skloubit složky výtvarné s užitkovými v jeden celek. Tato významná a prospěšná osobnost byla bohužel vyslána v dubnu 1939 do USA za účelem likvidace československé státní síně na světové výstavě. Tento pobyt si ale nejprve sám prodloužil o návštěvu grafických závodů v Brooklynu a Chicagu, nakonec ale na celý život v důsledku politických změn v Československu. Roku 1941 byl disciplinární komisí suspendován z místa ředitele, protože protektorátní komise příliš nestála o světa znalého Sutnara. Pro nedostatek místa pro studenty, kterých bylo například v roce 1938 - 39 celkem 576, byly v roce 1941 pořízeny prostory v Resslově ulici číslo 1 v přízemním bytu Bohuslavy Buňatové.

Za války vedl školu Josef Solar, ředitelem byl jmenován 1. ledna 1944. V letech 1940 - 44 fungovala pod názvem Grafická škola. V roce 1941 spolupracovala s Fotoměřickým ústavem, pro který fotografovala památky. Práci započala dokumentací maleb v Emauz-

ském klášteře.

Od září 1944 byla uzavřena a žáci i vyučující totálně nasazeni do družstva DORKA - Družstvem pro organizaci domácké a uměleckořemeslné práce. V dílnách Dorky byly zhotovovány různé součástky pro zbrojní podniky a škola na oplátku dostala do pronájmu prostory na Václavském náměstí číslo 55. V Almanachu k 80. výročí školy[1] je spolupráce s družstvem DORKA popsána jako pokus o propojení školy s praxí a snahou o uchránění školy proti zásahům nacistické moci.

V letech 1945 - 49 funguje jako Státní grafická škola. Tři poválečná léta jsou léta změn, kdy se řeší problém odbornosti školy a jak by měla fungovat. Roku 1946 se na základě iniciativy Hospodářské skupiny TISK rodí Kuratorium pro vybudování odborné školy grafické a pro povznesení odborného vzdělávání. Tam zasedali zástupci ministerstva školství, průmyslu, grafického průmyslu, Národní knihovny, Uměleckoprůmyslového muzea, Osvětového sboru hl. města Prahy a Hospodářské skupiny TISK a v průběhu tří let se z jejich činnosti zrodila, vycizelovala a zrealizovala proměna školy, její rozdělení.

V roce 1949 je tedy Státní grafická škola zrušena a rozdělena v rámci změn československého školství. V červenci 1946 tedy žádalo Kuratorium ministerstvo školství a osvěty o zřízení dvouleté mistrovské školy knihařské a reprodukčních technik. Kuratorium tak oživilo problém, který před deseti lety rozehrál Svaz nakladatelů denních listů a Sdružení průmyslových podniků grafických. Díky změně státoprávního uspořádání došlo k uskutečnění až po válce. V poválečné době šlo vše poměrně rychle, a tak obě specializace mistrovské školy byly při Státní grafické škole otevřeny již ve školním roce 1946 - 47. V následujícím školním roce se stávající jednoroční mistrovská škola knihařská rozšiřuje na dvouletou. Reorganizaci studia tak uvítala i Jednota společenstev knihařů a příbuzných živností pro Čechy a Moravu, dbající na kvalitu řemesla.

1 Almanach k 80 výročí školy str.15

Oproti tomu se poněkud odlišnou a samostatnou cestou ubírala fotografická specializace, na kterou silně působily myšlenky Jednoty společenstev fotografů, které směřovaly spíše k osamostatnění fotografické školy a k jejímu vydělení ze Státní grafické školy. Jednota shledávala nepřipravenost absolventů pro praxi. Dále ji vadila nedostatečná personální a technická vybavenost školy a nezájem vedení školy o fotografické oddělení. Velká kritika nedostatečnosti fotografického oboru je zapříčiněna i předčasnou smrtí Jaromíra Funkeho[2], který svou nespornou osobností zastřešoval fotografické oddělení. Jednota chce z těchto důvodů zrušit fotografické oddělení na Státní grafické škole a založit ústav nový. To by bylo ale velmi finančně náročné, a tak Jednota nabídla zapůjčení vzorného zařízení ateliérů a dílen učňovské školy fotografické v Praze XI. Ve školním roce 1947-48 se jednoletá mistrovská škola fotografická mění na dvouletou. Pro další posílení kvality fotografického školství přišli s myšlenkou otevření vyšší školy fotografické, určené absolventům mistrovské školy. V zásadě se tak objevila myšlenka čtyřletého uceleného odborného školství, která se již delší dobu rozvíjela v oborech kreslení a grafických technik. Proces rozšiřování mistrovských škol vyvrcholil ve školním roce 1948-49, kdy je poprvé otevřen 4. ročník oddělení kreslení a grafických technik.

V poválečném období se tedy velmi dbá na posílení odbornosti školy, ale problémem byl stále nedostatek učebních prostorů nebo jejich rozmístění po celé Praze. K hlavnímu zlomu se schylovalo na sklonku roku 1948, kdy Kuratorium pro vybudování a povznesení grafického školství podává ředitelství školy návrh na osamostatnění polygrafických oddělení. V této souvislosti došlo také k ústnímu jednání s Františkem Weinzettelem, který byl ředitelem Základní odborné školy v Šámalově (dnešní Hellichově) ulici. Jednalo se o stavební úpravy a reorganizaci školy. Dosavadní Státní grafická škola tak byla výnosem ministerstva školství, věd a umění rozdělena ve dvě nové

2 Jaromír Funke zemřel 22. března 1945

školy: Průmyslovou školu grafickou v Šámalově ulici 22 a na Vyšší školu uměleckého průmyslu v Křížovnické ulici 7[3].

Průmyslová škola grafická otevřela ve školním roce 1949-50 dvouletou mistrovskou školu fotografickou, knihařskou, knihtiskařskou a reprodukčních technik. Průmyslová škola grafická má novou budovu a ředitelem je na chvíli původní ředitel Základní grafické školy František Weinzettel, neboť dosavadní ředitel Josef Solar setrval v ulici Křížovnické. V školním roce 1950-51 se téměř na třicet let stal ředitelem ing. Alois Tomasy. V důsledku rozdělení výrazně ubylo počtu žáků. Zvláště ve školním roce 1949-50 se téměř ztratili. Další podoba školní výuky byla hodně založena na praxi a jejích potřebách. Československé závody polygrafické razily heslo „Škola čelem k výrobě“ Nebyly s dosavadní úrovní spokojeny, neboť vycházející absolventi měli odborné a politické nedostatky[4]. Reorganizace měla proběhnout ve dvou etapách - reorganizace stávající školy a výstavba nové školy. Zvláště druhá etapa, nepochybně podpořená celospolečenským budovatelským elánem počátku 50. let dala tvář budoucí grafické škole. V té době se také poprvé začalo hovořit o Vyšší průmyslové škole grafické - o typu čtyřleté střední školy III. stupně[5]. Roku 1953 rozhodlo Ministerstvo školství s celostátní platností o zásadní reorganizaci středního odborného školství. Od školního roku 1953-54 se studium na středních průmyslových školách prodloužilo na čtyři roky v návaznosti na předchozí osmiletou školní docházku a v této souvislosti byly zrušeny všechny dvouleté odborné školy. Neproběhlo to vše hladce, neboť se nedostávalo učitelů a prostor.

Od roku 1953 se v čtyřletém vyučovacím programu vyučovalo v oborech: Polygrafie, Užitá fotografie, Grafická úprava tiskovin,

3 Almanach k 80. výročí školy, str... 17: Vzniklá 1. prosince 1949 sestávala z dvouleté odborné školy ozdobnické, dvouleté mistrovské školy ozdobnické, oddělení kostýmní a módní tvorby a vyšší čtyřleté školy kreslení a užité grafiky. V 50. letech prochází škola dalším štěpením. Kostýmní a módní tvorba se stěhuje na Střední uměleckoprůmyslovou školu a oddělení kreslířské a ozdobnické se roku 1954 stěhují na Hollarovo náměstí, kde dodnes funguje pod názvem Výtvarná škola Václava Hollara.

4 Almanach k 80. výročí školy, str. 18: Výchova i odborný výcvik ve škole neodpovídají dnešním požadavkům, které jsou kladeny na střední kádry polygrafického průmyslu.

5 Almanach k 80. výročí školy, str. 18

Průmyslová retuš a od roku 1954 obor Konzervátorství a restaurátorství[6]. Tyto obory jsou kromě retuše vyučovány na škole dodnes. V letech 1954 - 60 opět jen jako Průmyslová škola grafická.

Od roku 1957 vycházejí absolventi s maturitní zkouškou a téhož roku je úplně ukončena výuka na dvouletých školách. Roku 1961 mění škola opět název - Střední průmyslová škola grafická, který jí vydrží do roku 1996. Mezi lety 1965 - 88 je výuka rozšířena o obor Zpracování papíru, později přejmenovaný na Obalovou techniku. Roku 1966 se začíná z dalšího nedostatku prostor vyučovat i na Maltézském náměstí 16[7], neboť snahy o novou komplexně pojatou budovu se časem rozplynula.

Od roku 1979 byl ředitelem ing. Josef Kořínek. I konec 80. let přinesl spoustu změn, ale hlavně příjemné uvolnění. Byla zrušena řada direktivních nařízení, která omezovala rozvoj školy, ale přišla spousta problémů jak se vyrovnat s novou technologickou vyspělostí soudobého světa. Zvláště zavedení počítačů ve výuce a ostatní elektronizace. Významně výuku ovlivnila nově vznikající DTP studia, která oproti dřívějšku umožnila zhotovit danou práci „na jednom místě“, uskutečňovala práci od ideového návrhu až po konečnou předtiskovou přípravu. Dynamický vývoj jednotlivých oborů sice otevřel dveře a byly uplatněny nové možnosti zhotovení, ale kladl i velké nároky na odbornou přípravu a stále se zdokonalující vybavení. Stále se inovují počítače, kupují nové programy, aby byli žáci připraveni dokonale na praxi. Je kladen také velký důraz na komunikativnost žáka s okolím, vzniká tak proto mnoho workshopů, spoluprácí se zahraničním - se školami stejného zaměření, vznikají projekty s veřejnou prezentací.

Ve školním roce 1994-95 je otevřen obor Knižní a propagační grafika, jako forma dvouletého pomaturitního, neuniverzitního stu-

6 Almanach k 80. výročí, str. 18: Na počátku roku 1954 poukázala Národní knihovna na zoufalý stav archiválií. Nedostatek způsobilých odborníků vedl k žádosti o vytvoření speciální třídy konzervátorů při grafické škole, vznikl tak obor konzervačních technik.

7 Almanach k 80. výročí školy, str. 20: V této budově původně sídlila Střední knihovnická škola.

dia, umožňující vyšší stupeň odborného vzdělávání a svým způsobem oprašuje typ populární mistrovské dvouleté školy, které byly bohužel v Čechách degradovány nástavbovým studiem.

Roku 1996 nastupuje na místo ředitele PhDr. Jan Sehnal. Téhož roku získala škola status Vyšší odborné školy grafické a Střední průmyslové školy grafické. Vyšší dvouleté studium v oboru grafický design a realizace tiskovin je zakončeno absolutoriem a titulem Diplomový specialista.

Roku 2001 oslavila grafická škola 80. let své existence. K této příležitosti byl vydán almanach obsahující významné události, ale hlavně představující tvorbu žáků. K velké změně došlo 1. září 2002 v oboru Polygrafie. Na odborném kolokviu k profilu absolventa oboru Polygrafie konané v březnu 2002 ve spolupráci se Svazem polygrafických podniků došlo k potřebě navýšit výuku všeobecně vzdělávacích předmětů, hlavně matematiky, chemie a jazyků.

V srpnu 2002 do osudů školy zasáhla tisíciletá povodeň. Voda zničila grafické dílny, kotelnu a další prostory na Maltézském náměstí. Byly zachráněny počítače a knihovna, ale škola přišla úplně o tiskařské stroje. Téměř dva roky se učilo v provizorních podmínkách a přitom se projektovalo a nově stavělo. Škole se ale nakonec dostalo pozitivních změn. Nová knihovna je větší, světlejší, prostornější. Oddělení knižní grafiky bylo převedeno do budovy v Hellichově ulici. Dvě suterénní prostory na Maltézském náměstí byly předělány na školní galerii. Místo bylo nalezeno i pro archiv školy, který neměl dosud z prostorových možností uplatnění. Další stavební činnost se týkala nového výtahu na hlavní budově, která se tak stala bezbariérová, půdní vestavby pro fotografické ateliéry a ateliéry užité grafiky, kabinety, učebny počítačové grafiky, tiskové středisko a středisko doplňkové činnosti a nová hygienická zařízení. Ve druhém patře hlavní budovy byla také vybudována prostorná přednášková aula vybavená nejmodernější prezentační technikou. Ve druhé fázi stavebních úprav byly nově vybudovány přístavby pro učebny sítotisku a odpočívárna pro studenty ve dvorním traktu.

Během stavebních úprav školy bylo ve školním roce 2003-4 prodlouženo o rok dvouleté vyšší studium. Studijní program byl sladěn s novým školským zákonem a byly do studia začleněny nové předměty - animace a internetová grafika. Nabídka vzdělávacího programu oboru Grafický design a realizace tiskovin byla od školního roku 2006 -7 rozšířena ze stávajících tří zaměření - Propagační grafika, Knižní grafika a Zpracování tiskovin na pět - Vydavatelská činnost a reklama a Fotografická tvorba a média. Došlo také k dalšímu vybavení učeben o počítače e - Mac a ateliér fotografů byl vybaven technikou pro zpracování digitálních fotografií. Po celé škole je možnost připojení na internet.

Podle výročních zpráv, které se dochovaly, probíhala výuka takto: Ve školním roce 1921 - 22 byla fotografie vyučována na 1) Denní dvouleté škole pro fotografii (I. a II. ročník), na 2) Pokračovací odborné škole a) pro reprodukční fotografy b) portrétní fotografii a kinematografii (I. ročník). Dne 27. března 1922 bylo ustanoveno, že Státní odborná škola grafická bude nadále nazývána Ústřední státní ústav grafický v Praze. Ve školním roce 1922 -23 se vyučovalo na 1) denní dvouleté škole pro fotografii (I. a II. ročník), na 2)Pokračovací odborné škole a) pro reprodukční fotografy, b) pro portrétní fotografii a kinematografii (I. a II. ročník), 3) Speciální kurzy - fotografický. Dne 9. září 1922 přednášel Drahomír Josef Růžička o americké umělecké fotografii.

Výuka ve školním roce 1923 - 24 opět probíhala na 1) denní dvouleté škole pro fotografy (I. a II. ročník), na 2) pokračovací odborné škole a) pro reprodukční fotografy, b) pro portrétní fotografii a kinematografii (I., II. a III. ročník). Žáci fotografických oborů jeli na exkurze do Roztok a Klecan za fotografiemi podzimních nálad. Návštěva výstav M. Švabinského, francouzských mistrů, Kosárka. V únoru se žáci účastnili třech přednášek O kinematografii a jejím využití od Prof Dr. Viktorina Vojtěcha pořádané společenstvem fotografů. Na jaře proběhla krajinářská exkurze zaměřená na studium kvetoucích stromů a do akátových hájů hrdlořezských a do Libřic.

Školní rok 1924 - 25: se vyučovalo na 1) denní dvouleté škole pro fotografii (II. ročník, 2) pokračovací škole a) pro reprodukční fotografii, b) pro portrétní fotografii a kinematografii (I., II. a III ročník). V dubnu 1925 přesídlila škola do nových prostor v Presslově ulici 3, v Praze XVI. Škola uspořádala pro své žáky vycházky na výstavy Maxe Pirnera, za krajinou do Roztok, do kostela sv. Kateřiny, za památkami románské Prahy, a chrámem sv. Jiří.

Ve školním roce 1925 - 26 se vyučovalo pouze na 1) pokračovací škole a) pro reprodukční fotografii, b) pro portrétní fotografii a kinematografii (I., II., III.a IV.ročník). V dubnu 1925 se škola přestěhovala do vlastních místností na Smíchově , kde nástavbou třetího a čtvrtého patra zřídilo ministerstvo školství potřebné místnosti a ateliéry. Byly uspořádány vycházky na výstavy J. Štursy, výlet do Černošic a do zahrad Strahovského kláštera.

Školní rok 1926 - 27 - otevřena opět jen 1) pokračovací odborná škola a) pro reprodukční fotografii, b) pro portrétní fotografii a kinematografii (I., II., III. a IV. ročník). Vycházky a exkurze fotografů do Hlubočep, Prokopského údolí, Jinonic, do knihovny UPM, na výstavu Svazu klubů fotografů amatérů, na Levý Hradec, Žalov a do Roztok, obrazárny a zahrad na Strahově. Výlety do Kunratic, Hodkoviček, Lorety, sv. Víta a na Zbraslav.

V letech 1927 - 28 otevřena jako v předešlých letech pouze 1) pokračovací škola a) pro reprodukční fotografii, b) pro portrétní fotografii a kinematografii (I., II., III. a IV. ročník). Žáci se účastnili exkurzí do přírody a na výstavy: Výstava soudobé kultury v Brně 1928, kde byly v expozici vystaveny fotografie z ateliéru K. Nováka a prof. Hejzlara. Vycházky do staré Prahy, do okolí Prahy za krajinou, na výstavu Václava Brožíka v Obecním domě, Mezinárodní výstavu fotografie, výlet do Řevnic, na horu Říp a do Roudnice, s profesorem K. Novákem do Dolních Počernic.

Ve školním roce 1928 - 29 se vyučovalo na 1) pokračovací škole a) pro reprodukční fotografii, b) pro portrétní fotografii a kinematografii (I., II., III.a IV. ročník). Významné události se týkaly osla-

vy narozeniny prezidenta republiky, dále byly pořádány exkurze za Muchovou Slovanskou epopejí, na výstavu SVU Mánes, do knihovny Národního muzea, zahrady Kinských, na Pražský hrad. Škola se účastnila Mezinárodní výstavy v Barceloně. Práce školy byly publikovány v Almanachu Výstavy soudobé kultury v Brně 1928, v katalogu čsl. odborného školství na výstavě soudobé kultury v Brně, v Horizontu - revue současné kultury v ČSR, ve Výtvarných snahách, v přílohách časopisu Výtvarné výchovy, v L´Europe Illustré v Paříži, časopisech Pestrý týden, Prager Presse a Český svět.

Ve školním roce 1929 - 30 byla opět otevřena 1) denní dvouletá škola pro portrétní fotografii (I. ročník), 2) pokračovací odborná škola a) pro reprodukční fotografii, b) pro portrétní fotografii a kinematografii (I., II., III. a IV. ročník). Uspořádány vycházky na výstavu Starých portrétů v Krasoumné jednotě, do Sv. Víta, na výstavy fotoklubu Č. K. F. A., výstavu Prager Secession, Mimoevropského umění a na Výstavu moderní fotografie. Škola se účastnila stálé výstavy ve sbírkách UPM a ve vzorkovně svazu DÍLA.

Ve školním roce 1930 - 31 výuka probíhala na 1) denní dvouleté škole pro portrétní fotografii (I. a II. ročník), 2) denní jednoroční mistrovské škole pro portrétní fotografii, na 3) pokračovací odborné škole a) pro reprodukční fotografii, b) pro portrétní fotografii a kinematografii (I., II., III. a IV. ročník). Roku 1930 přednášel Dr. Erwin Quendenfeld, který přijel z Vídně o erwinotypii a obrazové fotografii.

Exkurze do knihovny Národního muzea, na fotografickou výstavu Českého klubu fotografů amatérů, do výstavy 100 let českého umění, na výstavu SVU Mánes, výstavu Prager Secession, Nový plakát, do Aventinské mansardy, Umělecké besedy, na výstavu Francouzského umění, do firmy Wachtl, kde jim bylo předváděno umělé osvětlení ateliéru, a kde Franz Fiedler z Drážďan předváděl bromolejotisk. Účast školy na výstavách československého uměleckého průmyslu v Ženevě a v Štrasburku.

O školním roce 1931 -32 nejsou konkrétní podrobné zprávy

neboť se nedochovala výroční zpráva.

Výroční zpráva pro rok 1932 - 33, upravovaná Sutnarem, je bohatá hlavně na obrazovou dokumentaci týkající se výuky na škole. Zobrazené fotografie v postraních lištách demonstrují výuku ve všech vyučovaných oborech na škole. Vyučováno bylo na 1) dvouleté odborné škole pro portrétní fotografii (I. ročník), 2) jednoroční mistrovské škole pro portrétní fotografii, 3) odborné pokračovací škole a) pro reprodukční fotografii, b) pro portrétní fotografii (I., II., III. a IV. ročník). V návěstí pro školní rok 1933 - 34 je zmiňováno, že bude otevřen Kurz reklamní fotografie.

Školní rok 1933 -34: 1)dvouletá odborná škola pro portrétní fotografii (I., a II. ročník), 2) jednoroční mistrovská pro portrétní fotografii, 3) odborná pokračovací škola a) pro reprodukční fotografii, b) pro portrétní fotografii(I., II., III.a IV. ročník). Plánovaný Fotografický kurz asi nebyl otevřen.

Škola vypsala v oboru fotografie pro své žáky soutěže na fotografie na téma: 1. snímek jednoduchého předmětu fotografovaného v ateliéru (látka s výraznou strukturou), 2. jednoduchého geometrického tělesa na klidném pozadí a 3. reportážní fotografii. Roku 1933 se účastnila Jubilejní zemské výstavy učňovských prací v Technologickém průmyslovém muzeu, roku 1934 Výstavy portrétů prezidenta T. G. Masaryka, kterou pořádalo sdružení výtvarných umělců - Myslbek. V roce 1934 se také zůčastnila výstavy evropských uměleckoprůmyslových škol v Londýně.

Ve školním roce 1933 - 34 navštívil školu ministr spravedlnosti Dr. Ivan Dérer, sekční šéf A. Pižl, Angličané - ředitel koleje v Edinburku Welington, ředitel školy pro architekturu v Londýně Robertson, Poláci - ředitel školy grafického průmyslu ve Varšavě Stanislav Dabrowski a prof. Bohdanovič. Naopak L. Sutnar, profesoři O. Hejzlar a K. Novák byli pozváni k prezidentu republiky, aby pořídili několik fotografických snímků pana prezidenta.

V letech 1934 - 35 bylo vyučováno na 1) dvouleté odborné škole fotografické (I. - II. ročník), na 2) jednoroční mistrovské škole

fotografické, na 3) odborné učňovské škole a) pro reprodukční fotografii, b) pro fotografii (I., II., III. a IV. ročník). Otevřen byl mimořádně kurz americké retuše. Škola navštívena Američanem Hellmutem Lehmanem-Haptem z Columbia University Library, Bulharem Ivanem Lazaroffem, který byl ředitelem Akademie výtvarných umění v Sofii, Švédka Fisherová - profesorka z uměleckoprůmyslové školy ve Stockholmu a mnoho dalších.

Ve školním roce 1935 - 36 se fotografii vyučovalo na: 1) dvouleté odborné škole fotografické (I. a II. ročník), 2) jednoroční mistrovské škole fotografické a 3) odborné učňovské škole a) pro reprodukční fotografii a b) škola fotografická (I., II., III.a ročník). Dne 11. června odešel do výslužby K. Novák.

Školu navštívilo mnoho významných osobností prezident republiky Dr. Edvard Beneš, předseda poslanecké sněmovny Jan Malypert, ministr školství Dr. Emil Franke, dále cizinci: Američanka Miss Elma Pratt, ředitelka International School of Art v New Yorku, Holanďan Paul Schuitem, prof. umělecké akademie v Roterdamu, delegáti jugoslávských průmyslových škol: ing. Stjepan Rovešnjak, ing. Dragomir Stošič a další. Soutěže fotografického oddělení na snímek rostliny nebo několika rostlin stejného či různého druhu a snímek portrétní.

Škola se účastnila: Exhibition of The Arts of Czechoslovakia v Department of Contemporary Art Brooklyn Museum USA, v listopadu od 1935 do konce roku 1936, Mezinárodní výstavy fotografie v budově Mánesa od března do dubna 1936, kde se například fotografie Funkeho žačky Olgy Jílovské ocitla dokonce v katalogu . Byla to fotografie Kuželu v prostoru, která se společně s ostatními fotografiemi těles stala jedním ze symbolů moderní fotografie. Roku 1936 - 37 vyučováno na 1) dvouleté odborné škole fotografické (I. a II. ročník) 2) dvouleté speciální škole fotografické (I. ročník), 3) jednoroční mistrovské škole fotografické, 4) odborné učňovské škole a) reprodukční fotografie, b) fotografické (I., II., III. a IV. ročník). Škola se zúčastnila výstav VI. Triennale di Milano v roce 1936,

kde dostala zlatou medaili s diplomem za expozici reklamních fotografií, čestný diplom d´onore za uspořádání expozice řediteli Ladislavu Sutnarovi, stříbrnou medaily a diplom dostal také prof. J Solar za vazby knih a diplom pro Jaromíra Funkeho, dále výstavy tisků Státní grafické školy v UPM, výstavy fotografů odborníků z povolání v budově Mánesa 1937 a výstavy D37. Žáci podnikli za školní rok 37 vycházek, které tvořily doplněk teoretickému vyučování. Jednalo se opět o návštěvy muzeí, galerií, odborných závodů a exkurzí krajinářské fotografie.

Ve školním roce 1937 - 38 vyučováno na 1) dvouleté odborné škole fotografické (I. - II. ročník), 2) dvouleté speciální škole fotografické (I. - II. ročník), 3) jednoroční mistrovské škole fotografické a 4) odborné učňovské škole pro fotografy (I., II., III. a IV. ročník). Co se týká účasti školy na dalších výstavách, tak vystavovala na Zemské výstavě učňovských prací dílenských v Technologickém muzeu, žáci byli také odměněni za své výsledky představené na výstavě Umění a technika v moderním životě v Paříži roku 1937. Vycházky opět tvořily důležitou součást vyučování. V tomto školním roce se žáci a učitelé zúčastnili také pohřbu prezidenta T. G. Masaryka. Školu navštívili ministr školství PhDr. Jan Menšík, posluchači Vysoké školy obchodní, žactvo živnostenské školy z Hradce Králové, osmdesát tři odborných učitelů z pražských měšťanských škol při příležitosti pracovního týdne, přednášel profesor Gilbert o reprodukčních technikách. Opět byli mezi návštěvami i cizinci: Axel Strindberg a Stora Essinger ze Stockholmu, Dr. O. Branický - odborný předseda z Jugoslávie.

Ve školním roce 1938 - 39 vyučováno na 1) dvouleté odborné škole fotografické (I. -II. ročník), 2) jednoroční mistrovské škole fotografické a 3) odborné učňovské škole fotografické (I., II., III. a IV. ročník). Roku 1939 se škola pracemi svých žáků a profesorů podílela na Výstavě 100
let české fotografie v UPM. Na reprodukci jsou zachyceny vystavené fotografie z první kóje vlevo, která byla věnována grafické škole

- žákovským pracem fotografického oddělení z let 1935 - 39. Jedná se o 28 fotografií pod čísly 131 - 157, u některých známe autorství a rok vzniku, ostatní mají jen název.

Podle dochované fotografie a katalogu k výstavě to jsou: 131. Struktura látky, 132. Knoflíky, 133. Skleněný džbán, 134. Rybí příbor, 135. Talíře, 136. Porcelán, 137. Sklo, 138. Hračky, 139. Dívčí hlava, 140. Dvě hlavy, 141. Fotografie z ulice, 142. Schodiště z kostela sv. Jiří na Pražském hradě, 143. Detail barokního sousoší, 144. Reprodukce obrazu Antonína Mánesa, dále fotografie od J. Funkeho: 145. Prales 1938, 146. Prales 1938, 147. Krajina u Kolína 1937, 148. Horská květena 1938, 149. Z cyklu Čas trvá, 150. Akt. Další fotografie mají autorství J. Ehma: 151. Na slunci 1939, 152. V sochařském ateliéru 1937, 153. Štursova Sulamit 1939, 154. interiér jezuitského kostela v Jihlavě 1937, 155. Krajina u Hlubočep 1936, 156. opět J. Funke - Abstraktní fotografie a nakonec 157. J. Ehm - Krajina u Prahy 1938.

Z výčtu vystavených fotografií je patrné, že práce žáků byly vystaveny ve stejném poměru k pracím vyučujících. Kromě dalších běžných výstav a exkurzí školu navštívil a pro fotografické obory přednášel roku 1939 zvukový režisér filmových ateliérů A-B Josef Zora Tancibudek o významu filmového průmyslu a o pracovním postupu při filmování.

Opět byly pořádány soutěže fotografické. První se týkala zhotovení portrétní fotografie a byla pořádána pro žáky dvouleté odborné a jednoroční mistrovské školy fotografické. První cenu obdrželi Jaroslav Gebhart, Beata Dlabačová, druhou Jan Tachezy, Jaroslav Tauber, třetí Karel Kovařík, Robert Kellner. Druhá soutěž byla vypsána na fotografii reklamní zaznamenávající jakékoliv předměty a věci v jakémkoliv prostředí a k jakémukoliv účelu. Odměněni byli žáci dvouleté odborné a jednoroční školy mistrovské: Stanislav Měřička, Zdenka Martincová, na druhém místě Jaroslav Gebhart a třetí cenu získal Jindřich Brok. Třetí soutěž se týkala jednoduché reklamní fotografie a byla určena žákům I. ročníku dvouleté odborné školy

fotografické. První cenu získali Hořislava Lieblová, Jitka Kiliánová, druhá patřila Radislavu Maierovi, Miloslavě Matysové a třetí Evě Koszlerové, Pavlu Drtilovi a Želmíře Procházkové. Práce byly opět vystaveny v Uměleckoprůmyslovém muzeu.

Žáci fotografického oddělení se také zúčastnili přednášky 100 let fotografie a barevná fotografie v Obchodní a živnostenské komoře, kterou přednesl předseda zkušební komise společenstva fotografů v Praze J. Posselt. Vycházek a exkurzí bylo za tento školní rok uskutečněno pouze 18 oproti loňským 26.

Roku 1939 - 40 byla vydána výroční zpráva i s německým názvem: Graphische Schule in Prag a nebyla stejně provedena jako předchozí výroční zprávy, ale stala se spíše prospektem a ukázkou prací žáků jednotlivých oddělení. Přestože se v ní nedozvídáme běžné informace o výstavách a studiu, tak je naopak bohatá na ukázky. V následujících letech se buď Výroční zprávy nedochovaly nebo spíše ani nebyly vydávány. Od roku 1951 místo nich vycházely tzv. Plány práce, ale ty se moc netýkaly zajímavostí, jako byly výstavy a další, ale spíše nudně sumírovaly hlavní úkoly pro daný rok, seznamy učitelů a žáků, úkoly ve výchovné a politické oblasti, přehledy praxí a další.

O Výroční zprávy vyčerpávajícího charakteru, na které byla škola pyšná v letech rozkvětu, se postaral až roku 1999 opět ředitel Jan Sehnal. Znovu tak můžeme mapovat bohatou výstavní a vydavatelskou činnost školy, workshopy a výměnné zájezdy studentů, granty a projekty na nichž se škola podílí. Škola je hodně spjatá s praxí, účastní se mnoha i zahraničních soutěží, kde se uplatňují žáci všech oborů. Její absolventi jsou výborně připraveni pro praxi. Ve Výročních zprávách to ředitel Jan Sehnal popisuje takto[8]: Charakteristika školy: Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická je jedinou školou v České republice, která má ve svém učebním programu zahrnutý celý proces vzniku tiskoviny i její navrhování (včetně fotografických dokumentů), tiskové a dokončovací

8 Výroční zprávy odroku 1999

zpracování. Absolventi všech oborů na škole vyučovaných jsou na trhu práce velmi žádaní, škola neprodukuje klienty pro úřady práce.

Obor Užitá fotografie je popsán takto[9]: Žáci se učí ovládat současnou profesionální fotografickou techniku. Procházejí školením ve všech fotografických žánrech. Je kladen stejný důraz na rozvoj jejich invenčních schopností a technickou vyspělost. Absolventi nacházejí uplatnění v kulturních institucích, redakcích periodik, v nakladatelstvích, v reklamních agenturách, propagačních střediscích nebo jako samostatní fotografové.

Výroční zprávy i Almanachy popisují i činnost Klubu přátel školy. Jedná se o široký okruh spřízněných osob a přátel školy mimo žáky a její profesory, který navazuje na předešlé Sdružení rodičů, ale je rozšířen o bývalé studenty, příznivce školy, umělce, pracovníky firem, společností, redakcí a studií pracujících v příbuzných oborech a vlastně každého, kdo o takovou spolupráci stojí. Klub škole pomáhá při řešení problematiky související s výukou a její organizací, při pořizování školních pomůcek, vybavení dílen a učeben, nákupu knih a odborných periodik do školní knihovny, ve školních vydavatelských aktivitách, při organizování a financování odborných exkurzí, zájezdů, kulturních akcí - koncerty, divadelní a filmová představení a nakonec i maturitních plesů.

Od roku 2000 se odehrálo mnoho událostí, které jsou popsány ve Výročních zprávach. Jelikož se některé akce každý rok opakují, bude jednoduší, když je místo rok od roku popíšu souhrně s rozdělením na - výstavní a prezentační činnost školy, účast studentů na soutěžích, kurzy, semináře, přednášky a exkurze, zájezdy, pracovní pobyty.

Každý rok v říjnu a únoru pořádá škola Dny otevřených dveří, na kterých jsou představeny práce studentů jednotlivých oborů. Každoročně škola vystavovala na veletrhu Svět knihy, veletrhu Polygraf v Praze a veletrhu Embax Print v Brně. Maturitní a absolventské práce škola vystavuje každoročně na zámku v Kladně. Prezentaci

9 Výroční zpráva z roku 1999/2000

měla škola i na výstavách Vědma a Schola Pragensis. Roku 2001 škola obeslala Trienále knižní vazby v Kroměříži. Účastnila se výstavy prací v divadle Solidarita Praha 10, kde se jednalo o projekt Mezinárodní studentské divadlo Evropa. Také proběhla výstava vítězných fotografických prací soutěže firmy Duracel v galerii RadostFX Praha. Na Staroměstské radnici v Praze proběhla výstava k 80. výročí školy. Roku 2002 byla představena výstava žáků všech oborů na Univerzitě v Pardubicích, ve výstavní síni Ostravské univerzity, polygrafové měli výstavu na téma historie tisku v Národním technickém muzeu. Ve Francii byly žákovské práce vystaveny v rámci českých kulturních dnů. V únoru a březnu 2003 proběhla výstava ve správním středisku Savojska Chambery[10] a v říjnu téhož roku vystavovali fotografové ve švédském Halmstadtu projekt „59 vteřin“[11] Na přelomu roku 2003-04 připravili studenti grafiky projekt[12] - výstavu pro nevidomé v Braillově písmu s názvem Design do tmy, který byl následně představen i v New Yorku, Budapešti a Bratislavě. Roku 2005 byly práce žáků vystaveny v prostorách bývalého kláštera ve Šternberku a Českém centru v Římě. Také v Muzeu hudby v Praze na Malé straně byly roku 2006 předvedeny plakáty grafického oddělení. Každoročně se také na stěnách chodeb hlavní budovy prezentují práce prvních ročníků. Uskutečněny byly i fotografické projekty a výstavy tématického zaměření - Holešovice 2001, Moje sobota 2002, Krajina 2003, Móda 2004. Vzniklo i několik neformálních výstav žáků - Tučné kresby od Kosti 2000, kresby z Dolních Chrášťan 2001, pocta předčasně zemřelému profesoru Michalu Kudělkovi 2002. Ve školní galerii byla fotografická a video akce z exkurze v Holandsku roku 2004. V roce 2005 multimediální pořad studentů druhého ročníku Dvacet dva. Ve školní galerii jsou pořádány i autorské výstavy.

10 1. České kulturní dny ve Francii - uskutečnila se výstava prací žáků všech oborů v Chambery hlavním městě provincie Savojska.

11 Katalog k výstavě - Halmstadt - Praha - 59 vteřin, 2003: jednalo se o česko-švédský projekt oddělení Užité fotografie v Praze a Sturegymnasiet Halmstadt. Byla uskutečněna projekce fotografií a videa žáků pod vedením Mgr. Libuše Jarcovjákové a Bo Wahlena.

12 Almanach k 85. výročí školy, str 11: Projekt Národního technického muzea v Praze, Muzea hlavního města Prahy a agentury AC Expo.

Škola se účastní i prestižních soutěží. Nefotografická, ale velmi významná byla účast na Nejkrásnější knize roku v kategorii studentských prací, kdy byli oceněni studenti vyšší odborné školy. V roce 2000 to byla Kristina Fišerová, roku 2003 Jiří Karásek s knihou New York a roku 2004 Jan Kříbek s knihou Helmut Heissenbuttel - Texty. Žáci fotografického oboru se dvakrát umístili v soutěži firmy Duracell. První místo získali Jan Malý a Adéla Havelková, dále bylo obsazeno místo druhé a třetí a škola oceněna jako nejaktivnější. V soutěži na plakát výstavy Schola Pragensis získala škola v letech 2001, 2002 první místo a 2005 druhé. V soutěži firmy Smoza - Dotek papíru vyhráli žáci dvě první místa za knižní vazby. Roku 2002 získal student Petr Bosák ocenění na přehlídce knižní grafiky a ilustrace v rámci veletrhu Svět knihy 2002. Na První archivní knihvazačské soutěžní přehlídce v Českých Budějovicích vyhrály dvě studentky druhého ročníku konzervátorství a restaurátorství Veronika Bratrychová a Tereza Tribulová. V soutěži mladé ilustrace vyhlášené firmou T-mobile vyhrál roku 2005 Pavel Kučera z oddělení knižní grafiky. V umístění v soutěžích jsou úspěšní hlavně studenti propagačního výtvarnictví.

Oproti nim se fotografové více podílejí na výměnných pobytech a workshopech. Celá škola se ale pravidelné účastní všech dostupných kurzů, seminářů, přednášek, exkurzí, zájezdů a pracovních pobytů. Od roku 2000 studenti třetího ročníku polygrafie připravují každoročně odborný seminář s prezentací zaměřený na aktuální témata v polygrafii. Do školy bývají zváni i odborníci z praxe. Pravidelný cyklus přednášek pořádaných jednou měsíčně, probíhal v oddělení Polygrafie pro studenty vyšších ročníků střední a studenty vyšší školy. Týkaly se například: Moderních způsobů řízení v polygrafii, Tvorba cen v současné polygrafii, Praxe reprodukčních studií, Seminář o životě a díle Ladislava Sutnara a dalších témat. K přednáškové činnosti se do školy vracejí i čerství vynikající absolventi školy. Roku 2004 byla mezi školou a dovozcem firmy Macintosh uzavřena dohoda o vytvoření autorizovaného školícího střediska na

hlavní budově v Hellichově ulici. Základní kurz proběhl v červnu a účastníci obdrželi certifikát o vyškolení v programech QuarkXPress 5.0, Adobe Illustrator 10.0, Adobe Photoshop 7.0 a InDesign 2.0. Škola se také prostřednictvím besed setkala s tvůrci filmů Mistři - Markem Najbrtem a Český sen - Vítem Klusákem. Besed se účastnili i výtvarníci Petr Nikl - o světové výstavě v Aichi a Alešem Najbrtem - o současné typografii.

Mezi nejzajímavější a velmi přínosné části výuky patří exkurze a zájezdy. Třetí a čtvrtý ročník polygrafie každoročně navštěvuje výrobní závod firmy Heidelberg, dále firmy Siegloch v Blaufeldenu a Konig a Bauer v Radebeulu. Výuka dějin výtvarné kultury byla doplněna poznávacími zájezdy do Londýna 2001, Itálie 2002, Paříže 2003, Belgie a Holandska 2004 a Berlína 2005. Jednou za dva roky se na poznávací zájezd vypraví o podzimních prázdninách i zaměstnanci školy. Roku 2000 to byla Provence, 2002 Sardinie, 2004 Řecko a 2006 Andalusie. Jezdilo se samozřejmě i po České republice. Například na Mezinárodní bienále grafického designu a Embax Printu v Brně, workshopu umělecké knižní vazby v Lokti, návštěvy papírny ve Velkých Losinách, archivu v Třeboni, umělecko - historických exkurzí k tématům urbanismus východních Čech, architektura a film ve Zlíně, fotografické dílny v Kutné hoře a dalších. Pedagogové se v rámci výjezdních zasedání seznamovali s výukou na českých průmyslových a uměleckých školách. Roku 2001 v uměleckoprůmyslové škole sklářské v Železném Brodě, 2002 v uměleckoprůmyslové škole v Jablonci nad Nisou, 2003 průmyslové keramické škole v Bechyni, 2004 uměleckoprůmyslové škole v Českém Krumlově, 2005 v průmyslové škole keramické v Karlových Varech a 2006 na grafické škole v Jihlavě.

Zahraniční aktivity se týkaly hlavně oboustranného kontaktu při spolupráci podobně zaměřených škol. Roku 2001-03 s gymnáziem s rozšířenou mediální výchovou ve švédském Halmstadtu byl vytvořen společný projekt , během něhož pracovala skupina našich fotografů ve Švédsku (listopad 2001, září 2003) a švédští studenti

u nás (duben 2002, říjen 2003). Obě výměny byly zakončeny společnými výstavami, ke kterým vyšly katalogy. Kromě toho se škola podílela už na druhém projektu v rámci evropského vzdělávacího programu Socrates-Comenius. První projekt byl realizován v letech 1998-2001 a v roce 2004 jsme vstoupili do projektu s názvem - Jak píše Evropa. Na něm spolupracovali s uměleckými školami v Rize, Madridu, Amsterdamu a Milánu. V letech 2004-2005 se uskutečnil v prostorách školy pracovní pobyt pro studenty University of Michigan pod odborným vedením našich učitelů fotografického oddělení.

Škola se úspěšně podílela a podílí na nakladatelské činnosti. Roku 2002 přidělilo Ministerstvo školství v součinnosti s Magistrátem hlavního města Prahy škole grant na rozvoj odborného vzdělávání, konkrétně na tvorbu učebnic a učebních textů. Tento grant umožnil rozvinout činnost nakladatelství grafické školy, kterým navázala na tradici založenou ve třicátých letech minulého století. Tehdy se na ní podílel tehdejší ředitel Ladislav Sutnar. Prvním činem nakladatelství bylo vydání Almanachu k 80. výročí školy a o pět let později k 85. výročí školy. Máme tak aspoň trochu zmapovánu historii školy a tvorbu žáků, která v předešlých letech nebyla takto sledována a krom mála významných prací se nedochoval archiv neboť škola má prostory na uchovávání prací pouze pět let nazpět, potom se práce likvidují. S tím se ale bohužel setkáváme i jinde, neboť z prostorových hledisek je to téměř nemožné uskutečnit lépe. Hlavní ediční činnost se ale soustřeďuje na vydávání učebních textů. Pro potřeby školy, ale i odborné veřejnosti zde vyšly například publikace Malý polygrafický slovník česko-německý a německo-český, Úvod do Polygrafie, Historie tisku, Denzitometrická měření v polygrafii, Úvod do technologie ofsetu a jiné. K jubileu školy byly roku 2006 vydány dvě věci - Ivan Klíma: Jak přežít blahobyt a faksimile Boženy Němcové Josefu Němcovi s doprovodným textem Jaroslavy Janáčkové. Autorkami grafického řešení a výtvarného doprovodu byly studentky Adéla Skoupá a Tereza Veselá.

Škola získala i nový grafický design - novou značku i inovo-

vaný firemní styl. Hlavičkovým papírům přibyla barva a štíhlé grafické logo Milana Jaroše z roku 1970 bylo nahrazeno róbusním trojrozměrným písmenem G, schopným animace a barevných proměn. Roku 2004 na něj byla vypsána soutěž, kterou vyhrál student třetího ročníku školy Petr Bosák, jakožto autor nového grafického řešení firemního stylu školy.

Mimo výtvarné úspěchy se škola účastnila i na jiných soutěžích. Roku 2001 tak vyšla v Nakladatelství školy sbírka textů studentů pod názvem - Do různých úhlů. Povídka Jakuba Spurného z prvního ročníku propagačního výtvarnictví byla oceněna druhým místem v literární soutěži o cenu Filipa Venclíka roku 2005. Jubileum školy v roce 2006 bylo také oslaveno vydáním sborníku literárních prací tématicky zaměřených k počátku vzniku školy v roce 1920. Pravidelně o vánocích je zvykem zpívání na shodech a v posledních letech i velikonoční hry pašiové. Žáci se také účastní i aktivit dobročinných orientovaných na nemocné či zdravotně postižené. Škola se i velmi dobře každoročně umísťuje v celkovém hodnocení středních škol. Toto byl výčet nejdůležitějších aktivit školy k roku 2007. Moc si přeji, aby i nadále vše dobře fungovalo a škola měla dobré výsledky.

O USPOŘÁDÁNÍ ŠKOLY

Na Státní grafické škole byly vyučovány tyto obory, které ale nebyly otevírány každý rok:

1. Dvouleté odborné školy: knihařská, ozdobnická a fotografická podávající ucelené základní vzdělání v příslušném oboru. Po absolvování druhého ročníku odborné školy žák získal vysvědčení nahrazující průkaz řádného dokončení učebního poměru - tovaryšský list a zkoušku tovaryšskou. Pro přijetí bylo třeba absolvovat nižší střední školu nebo školu měšťanskou, dále zkoušku z jazyka českého, počtů a kreslení. U fotografických oddělení bylo nutné složit zkoušku z obecné chemie a fyziky. Za školní rok se platil poplatek 207,50 Kč.

2. Dvouletá speciální škola: knihařská, ozdobnická a fotografická, které jsou určeny k dalšímu plánovitému školení mimořádně schopných pomocníků nebo absolventů dvouletých odborných škol. Vyučování bylo zaměřeno na praktickou činnost se zřetelem na různé speciální vědomosti a znalosti.

3. Jednoroční mistrovské školy: knihařská, ozdobnická a fotografická. Podmínkou pro přijetí byl výuční list nebo vysvědčení z dvouleté odborné školy. Přijímací zkouška z praxe a kreslení. Poplatek za školní rok byl stejný jako u dvouleté odborné školy. Konečné vysvědčení nahrazovalo dva roky praxe potřebné k samostatné činnosti.

4. Odborné učňovské školy: škola reprodukčních technik (oddělení reprodukční fotografie, chemigrafie, litografie a kamenotisku), škola knihařská a kartonážnická, škola ozdobnická a fotografická. Otevíral se vždy určitý počet ročníků. Účelem přičleněných odborných učňovských škol je poskytnout učňům a pomocným pracovníkům vzdělání odborně technické a při tom zakončiti jejich vzdělání všeobecné.

Dále byly pořádány, projevil-li se o ně zájem, různé odborné

korporace. Byly určeny pro odborné pomocníky k dalšímu výcviku ve speciálních vědomostech a praktických znalostech. Tak fungovalo uspořádání školy zhruba v první polovině století. Po všech změnách popsaných v historii školy se na mnoho let uspořádání školy ustálilo. Od roku 1953 bylo studium prodlouženo na čtyřleté, a tak roku 1957 dokončují školu první maturanti. Roku 1965 akorát přibyl obor Obalová technika, který ale roku 1988 přešel na školu ve Štětí. Roku 1975 je zaveden obor Konzervátorství a restaurátorství a skladba oborů se ustaluje na jednom technologickém (polygrafie) a třech výtvarných (užitá fotografie, propagační výtvarnictví – dříve grafická úprava tiskovin a konzervátorství a restaurátorství). Roku 1994 byl otevřen první ročník pomaturitního studia. V současné době je možné studovat na VOŠG a SPŠG. VOŠG nabízí studijní obor Grafický design a realizace tiskovin, má 5 zaměření: propagační grafika, knižní grafika, fotografická tvorba a media, zpracování tiskovin a vydavatelská činnost a reklama. Obor Fotografická tvorba a média je charakterizován takto: Učební program je zaměřen na samostatnou tvůrčí práci v oblastech užité (reklamní), dokumentární a výtvarné fotografie. Obzvláště je akcentována oblast nových médií a aplikace fotografie v multimediálních projektech. Studenti jsou rovněž vzděláváni v navazujících profesích – grafický design a předtisková příprava tak, aby se po absolutoriu byli schopni uplatnit jako samostatní tvůrčí pracovníci v širokém spektru profesí vizuální komunikace (samostatně pracující fotograf, asistent, pracovník v reklamních agenturách, grafických studiích, časopiseckých a novinových redakcích. Studium doplňuje jazyková příprava, výuka dějin kultury moderní doby a další humanitní předměty. Od školního roku 2006/2007 toto zaměření rozšiřuje vzdělávací nabídku výtvarně zaměřených specializací oboru Grafický design a realizace tiskovin. Na přijímací zkoušky je nutné splnit tyto požadavky: První den zkoušky předloží uchazeč následující soubor domácích prací:1. Minimálně 10 volných fotografií – výstavní soubor, 2. Minimálně 10 výtvarných nebo užitých prací (klasická nebo počítačová grafika, reklamní návrhy, další výtvarné artefakty), 3. Esej

na téma:Proč se rozhoduji studovat fotografii (3 normostrany A4). Přijímací talentovou zkoušku tvoří: 1. Čtyři výtvarné úlohy, jimiž se zjišťuje: a) výtvarná vyspělost technická a invenční, b) úroveň znalostí, zkušeností a dovedností ve výtvarné práci oborově zaměřené 2. Test z polygrafické technologie, jímž se zjišťuje úroveň vědomostí o technologických procesech realizace tiskoviny v její předtiskové, tiskové a dokončovací fázi výroby, 3. Kulturně-historický test, jehož obsahem jsou dějiny výtvarné kultury a společenských věd v rozsahu střední školy, 4. Individuální pohovor, 5. Domácí práce - vedle fyzické formy v deskách také v digitální formě na CD. Studium je denní, studijní příspěvek je Kč 5000,- ročně. Absolventi získávají titul DiS (diplomovaný specialista), něco mezi studiem pomaturitním a bakalářským.

Na Střední průmyslové škole grafické je možno studovat obory: Propagační výtvarnictví, Užitá fotografie, Konzervátorství a restaurátorství a Polygrafie. Užitá fotografie je jedním z výtvarných studijních oborů na Střední průmyslové škole grafické v Praze. Cílem studia je kromě všeobecného vzdělání prohloubení výtvarného talentu žáků, poznání tvůrčích i technických stránek fotografie, její technologické podstaty.

Studenti se učí ovládat fotografickou techniku používanou v širokém spektru činností profesionální fotografie, své práce realizují digitálně a na černobílý i barevný fotomateriál. Postupně je kultivována jejich schopnost vyjadřovat se specifickými prostředky fotografického obrazu. Základní filozofií studia užité fotografie na SPŠG je práce na střední a velký formát negativu a vyvážená pozornost informativní i emotivní stránky fotografie.

S rozvojem digitálních technologií narůstá objem multimediálních projektů. Studium je čtyřleté zakončené maturitní zkouškou. Absolventi nacházejí podle osobních předpokladů a zaměření dobré uplatnění ve všech oblastech profesionální fotografie (redakcích periodik i nakladatelství, ve výstavnictví i reklamě). Jsou připraveni k samostatné profesionální práci, nebo k dalšímu studiu (FAMU v

Praze, ITF v Opavě, VŠUP v Praze).

Ke studiu se mohou přihlásit žáci základních škol, kteří v daném školním roce ukončí devátou třídu základní školy, ale i starší uchazeči, kteří získali základní vzdělání. Do prvního ročníku denního studia se přijímají chlapci i dívky, kteří nejlépe vykonají talentovou zkoušku a vyhoví i ostatním požadavkům přijímacího řízení.

Přihlášky ke studiu s uvedením zvoleného studijního oboru podávají žáci devátých tříd prostřednictvím ředitelství základní školy. Ostatní uchazeči přímo řediteli VOŠG a SPŠG nejpozději do 30. listopadu. Talentová zkouška se koná v lednu. Tvoří ji několik odlišně formovaných a zaměřených úloh, jimiž se zjišťuje zejména výtvarná představivost, pozorovací talent, cit pro barvy, a smysl pro kompozici. Součástí zkoušky bývá též test prověřující všeobecný kulturní a historický přehled uchazeče, prověrka znalostí mateřského jazyka a individuální pohovor. Přihlíží se též k prospěchu v posledních dvou ročnících základní školy. Zájemci předkládají nejméně 15 fotografií na volné téma, 9 fotografií na dané téma .

V prvním a druhém ročníku se zkoumají schopnosti žáka, na základě kterých byl přijat. Důraz je kladen jak na jednotlivá témata a cvičení - sklo, kov a další, ale hlavně na dobré zvládnutí techniky - klasické černobílé technologie, barevný diapozitiv a negativ, práce s velkoformátovým přístrojem. Dále výtvarná příprava - skladba fotografického obrazu a asi třetina cvičení zaměřených na zvládnutí digitální techniky.

Ve třetím a čtvrtém ročníku se výuka dále prohlubuje, témata z prvního a druhého ročníku se propracovávají více do hloubky a žáci mají větší tvůrčí volnost. Ve druhém ročníku se začíná vyučovat správa dat a od třetího ročníku fotodesign.

Výukové materiály

Na dvouleté odborné škole fotografické se vyučovalo z knih:
I. ročník: Hrubý Hynek a Jaroslav Veselský - Rukověť živnostenských písemností pro živnostenské školy pokračovací, Karel Landa - Živnostenské počty, Mluvnice jazyka českého
II. ročník: Frič Jan - Dějiny literatury československé, Ústava republiky Československé, Ant. Bednář a Jaroslav Petr a Engelbert Šubert - Občanská nauka pro živnostenské školy pokračovací a příbuzné ústavy, Landa Karel - Živnostenská kalkulace pro školy mistrovské, odborné, rodinné a živnostenské pokračovací, Neustupa František - Národní hospodářství, Tatár Koloman - Živnostenská zdravověda
Na dvouleté speciální škole:
Mík František - Po stopách stavitelského umění
Na jednoroční mistrovské škole:
Bednář, Neustupa, Svoboda - Národní hospodářství pro školy průmyslové a odborné
Na odborné učňovské škole:
Bednář, Šubert - Písemnosti pro živnostenské školy pokračovací, Neustupa František - Národní hospodářství.

V současné době má škola učebnice pro normální předměty - český jazyk, matematika, anglický jazyk, jako na ostatních školách ale oborové předměty jsou hlavně přednášeny a stalé se pracuje na vytvoření skript, která ještě nejsou bohužel dokončena.

Školou vydané publikace

Škola vydávala soukromé tisky i jiné publikace. Jednalo se jak o práce žákovské tak o vydávání publikací monografických. Nejprve byly zhotovovány pouze pohlednice či portréty významných osobností například prezidenta republiky, ale od školního roku 1933 - 34 se jednalo o knižní publikace, byť i útlého formátu s reprodukcemi malířských, sochářských, ale i architektonických a uměleckořemeslných děl významných umělců.

V roce 1934 to byly soukromé tisky první řady: Vojtěch Volavka: Malířský rukopis, 28 stran textu společně s 19 obrazy, z nichž byly dva barevné, V. V. Štech: Sochaři pražského baroku, 64 stran textu s 39 vyobrazeními. V druhé řadě vyšly roku 1935: Knižní obálky Josefa Čapka, 44 stran na zvláště dobrém papíru, Práce Jindřicha Kocha (jeho fotografie v obrazové příloze), Daumier mluví k nám s úvodem J. Pečírky, 32 stran.

Škola se chystala vydat sbírku Fotografovaný svět, kterou redigovali Ladislav Sutnar a Jaromír Funke (nákladem vydavatelstva Družstevní práce v Praze 1 Melantrichova 1, A4 formátu. Jako první svazek této knihovny vyšla v květnu 1935 jen publikace: Fotografie vidí povrch, ke které napsali úvod V. V. Štech, odborné texty k obrazům univerzitní profesor Dr. J. Cibulka, prof. ing. R. Gilbert, ředitel Uměleckoprůmyslového muzea Dr. K. Herain, univerzitní prof. Dr. O. Kodym, ředitel Státní galerie Dr. V. Kramář, univ. doc. Dr. J. Obenberger, univ. prof. Dr. V. V. Štech, univ. docent MUDr. J. Vinař, univerzitní prof. Dr. V. Vojtíšek. Publikaci je věnována příslušná kapitola.

Vydán byl i portrét pana prezidenta T. G. Masaryka, podle fotografie pořízené grafickou školou. Vydalo ho v hlubotisku Státní nakladatelství v Praze ve formátu 35,8 x 43,3 cm a nakladatelství L. Mazáče v Praze ve formátu 32,6 x 42,1 cm.

Roku 1936 vyšla publikace J. Cibulka: Kostel sv. Jiří na hradě

Pražském s vyobrazeními z interiéru a exteriéru kostela, kterou pořídil Josef Ehm se svými žáky. Publikace měla 32 stran. Zaběry mají dokumentační hodnoty, ale najdou se i záběry výtvarné: náhrobek sv. Ludmily, který je vertikálně zkreslený a vyfocený neobvyklým, u Ehma ojedinělým způsobem. Kniha měla český, německý a francouzský textový doprovod, obsahovala 40 obrazů a stála 48 kč. Podle zhotovených fotografií byly vydány i pohledy kostela sv. Jiří na hradě Pražském. Další publikace vydaná roku 1936: Vojtěch Sedláček: Žně - cyklus původních patnácti litografií, z nichž jsou dvě šestibarevné a dvě čtyřbarevné, s doprovodným textem Jana Čepa za cenu 45kč. Knižní obálky V. H. Brunnera byly doplněny textem Jarmila Krejcara. Vydán byl opět, ale ve větším nákladu (Velkonákupní společností družstev v Praze 2) portrét prezidenta T. G. Masaryka, ale i portrét prezidenta Dr. Edvarda Beneše hlubotiskem ve Státním nakladatelství v Praze a grafickými závody V. Neubert a synové v Praze. Česká kresba redigovaná V. Volavkou a L. Sutnarem. První svazek obsahoval soubor patnácti kreseb ze sbírek Moderní galerie s texty V. Volavky. Druhý svazek opět s patnácti reprodukovanými díly ze sbírek Moderní galerie vyšel o dva roky později.

Roku 1937 vyšly: Látky z pražské královské hrobky od Jitky Gollerové-Plaché s 27 stranami textu a 40 obrazy zhotovenými žáky grafické školy buď cestou fotografickou nebo jako fotogramy.

Roku 1938 vydala Československé lidové malířství na skle od N. Melnikové-Papouškové, 35 stran textu s 99 obrazy, z nichž byly tři trojbarevné za 52 kč.

Roku 1939 vyšla Malba a malířský rukopis od V. Volavky s textem v jazyce českém, německém, francouzkém a anglickém.

Na Sutnarovu vydavatelskou tradici navázala škola až roku 2001, kdy bylo založeno Nakladatelství grafické školy - NGŠ. Vydává učebnice pro školu a další odborné školy, realizuje krásné tisky - bibliofílie, které jsou výsledkem absolvenských prací , dále grafické listy a almanachy. V rámci školy má student možnost navrhnout knihu a dovést ji až k samotné realizaci. To je dobrá zkušenost do praxe pro

designery, ilustrátory i fotografy, protože můžou projít celým procesem vzniku. V dnešní době počítačů si tak mohou vyzkoušet i různé grafické techniky tisku - linoryt, hlubotisk, suchou jehlu, měkký kryt, čárový lept, slepotisk, litografii, serigrafii a jiné další techniky, kde si grafik sám vytváří tiskovou formu.

Roku 2001 vyšly knihy: Do různých úhlů - sborník literárních prací studentů, Almanach k 80. výročí školy, Malý slabikář - reprint slabikáře Landfrasova, Malý polygrafický slovník - česko-německý a německo-český.

Roku 2002 vyšla Historie tisku k výstavě Tiskly jsme a tisknem, a Denzitometrická měření v polygrafii.

Roku 2003 Úvod do technologie ofsetu, Úvod do polygrafie, Obrazy a kresby Michala Kudělky a Diplomatický protokol I, II.

Ve škole je spousta publikací a skript teprve ve svém zrodu. Škoda jen, že nebyla vydána žadná publikace fotografická jako tomu bylo při vydání publikace Fotografie vidí povrch.

Publikace Fotografie vidí povrch

Publikace Fotografie vidí povrch vyšla roku 1935. Byla společným projektem grafické školy a Družstevní práce, editory byli Jaromír Funke a Ladislav Sutnar. Je to první a jediná vydaná publikace z plánovaného souboru Fotografovaný svět. Tento soubor je propagovaný v časopise Panorama[13](1) jako řada osmi knih zabývajících se osmi různými tématy: plastické předměty, hlava, reklamní fotografie, architektura, reportáž města, příroda a noční fotografie. V Panoramě jsou dané svazky prezentovány ukázkovými fotografiemi - usměvavá ženská tvář zastupuje oddíl o hlavách - fotoportrét, vkusně aranžované tabletky a měkké stíny jež vrhají, představují dílo o reklamní fotografii, snímek předměstského lomu a detail rostliny jsou poukazem k svazku zabývajícím se fotografií přírody. Dále je tu tvář redukovaná na jedno oko a jeho pohled na čtenáře. Každý svazek měl tvořit samostatný uzavřený celek.

Podobné cíle měl roku 1930 německý fotograf a spolupracovník Bauhausu Franz Roh (1890 - 1965) [14](2) v doslovu, který chtěl vydat jakousi fototéku, jakousi knihovnu vizuálních materiálů s tématy zaměřenými na policejní fotografie, fotomontáže, fotografický kýč, sportovní fotografie, erotické a sexuální fotografie. Ani Roh nerealizoval své plány neboť vydal jen dva svazky. Roh se ale na rozdíl od Sutnara a Funkeho dovedl nadchnout pro fotografii v nejširším slova smyslu na rozdíl od perfekcionalismu a vybraných snímků české publikace.

Fotografie v publikaci jsou jakýmsi klíčem k novému vidění, mají vzdělávat oko člověka. Vyobrazení z různých oborů - geologie, botanika, zoologie, památková péče, dějiny umění a filatelie jsou zde zastoupeny celostránkovými fotografiemi k nimž jsou přiřazena patřičná slovní vysvětlení od jednotlivých odborníků a celek působí

13Fotografovaný svět: Panorama 13, č. 4, 1935, str. 52
14Fotografie vidí povrch, Reprint, Torst, Praha 2003

didakticky - je pro všechny o všem. Fotografie je zde médiem pro šíření vědomostí, publikace je tedy novou moderní vizuální encyklopedií. Publikace je také prezentací školních prací, i když velmi častý podíl na nich mají jejich vyučující, a také představuje čtenáři pohled na triumfální českou minulost.

Autorem předmluvy je Václav Vilém Štech (1885 - 1974), historik umění, který jak fotografii a její zobrazování kritizoval, například světlo na fotografiích není tak skutečné jako na obrazech, ale naopak pak ctil a prosazoval fotografii protože je nás schopná seznámiti i s věcma, které člověk nestačí poznat sám. I text v úvodu, pravděpodobně od Funkeho, nám charakterizuje celou publikaci „Svou objektivností stává se fotografie pravdomluvným svědkem a dokladem o stavu a vzhledu předmětů.“ Všichni spříznění se také více věnovali fotografii jako takové oproti fotografii výtvarné - umělecké. Štech už roku 1914 ve své přednášce náhodně (3_{15}) užil výraz, kterým vymezil pozdější fotografický učební program, ale i knihu Funkeho a Sutnara. Fotografie podle něj popisuje povrch věcí a přináší svět takříkajíc přímo před náš práh. Nejkrásnější charakteristikou fotografie je dle V. V. Štecha objektivnost, věcnost, nezávislost na subjektu. Právě tak pro Funkeho a Sutnara byl povrch zachycený fotografií nosným prvkem. Fotografie nepopisuje věci, spíše se pomocí ní nořímе do jejích hloubek, neboť z věcí je představen pouze jejich detailní výsek, u nějž pomalu ani nevíme z jaké části předmětu pochází.

Celek v malém formátu je občas zachycen pod odborným textem. Jak některé záběry vyjadřují požadavky na fotografii z předmluvy, tak některé jí naopak odporují - tak například fotografie ženy přes sklo, která má ukazovat svou technickou dokonalost a krásu, je zde použito k výtvarnému záměru - ozvláštnění a výtvarnému působení portrétu oproti jeho možné popisnosti. Fotografie vidí povrch nakonec nepůsobí didaktickým znázorněním daných věcí, ale spíše zintenzivňuje naši smyslovou vnímavost a zkušenost.

15Fotografie vidí povrch, Reprint, Torst, Praha 2003

Prvním vyobrazením v publikaci je struktura zvlněné látky . Ve velké reprodukci je vyzdviženo výtvarné pojednání látky jejím uspořádáním při fotografování a u dvou menších záznamů struktur je vysvětleno jak se dá daný záběr využít např. při propagaci v módním časopisu. Fotografii provedl Josef Ehm s žáky a je zde uveden i materiál, na který byla fotografie snímána ortochromaticky.

Druhá reprodukce znázorňuje brokát z královské hrobky, již značně poškozenou tkaninu, u které nebylo vhodné pro dobré znázornění snímání fotografickým přístrojem. Proto bylo využito techniky fotogramu, který zhotovil Rudolf Gilbert. Je popsáno, že byla látka ve skutečné velikosti vykopírována na málo citlivý film, který byl dále použit jako negativ.

Štoček byl proveden jako pérová kresba, aby autotipická síť neporušila obraz. Následující reprodukce se týká šesti dřevěných struktur, které zhotovil Ehm se svými žáky. Na fotografiích a v komentářích k nim je dřevo zmiňováno jako velmi dlouho známá a významná surovina a jsou ukázány rozdíly mezi rozdílnými řezy dvou stromů - buku a borovice. Fotografie je zde názornou pomůckou a navíc působí esteticky, některé záběry jako docela abstraktní tvary. Tato ukázka patří do souboru třiceti takto pojednaných listů, které sloužily jako učební pomůcka. Co se týče postupu fotografování tak celý záznam musel být velmi zajímavý. Tenké plátky dřeva byly uchyceny mezi dvě skla, prosvíceny skrz a osvětleny zepředu. Použit velmi přesný Zeissův objektiv a zhotoveno na isolární desku Ilford bez filtru, vyvolané v jemnozrné vývojce. Negativní snímky byly zhotoveny přímým kopírováním na diapozitivní Foma desky.

Čtvrtý snímek zachycuje ukázku těla a kus křídla jihobrazilského motýla Calligo Beltrao Hubner, ohromného motýla z čeledi Brassolidae. Je zde nádherně zobrazena jemná struktura motýla a nádherně převedena barevnost motýla do černobílé škály. Opět popsán způsob fotografování. Fotografoval J. Ehm s žáky.

Následující fotografii známek z Nové Kaledonie vytvořil O. Hejzlar s žáky a uplatnil zde tentokrát nepřímou metodu autotypickou.

Známky ofotografoval mokrým procesem kolodiovým, půltonovým. Je zde patrné, že byla volena vždy nejschůdnější cesta následného zobrazení.

Další záběr od J. Funkeho zobrazuje dvěma žárovkami nasvícený portrét snímaný přes strukturované zrcadlo. Použito bylo dokonale ortochromatické a dobře isolární desky.

Chemickou vadu skla ve velkém zvětšení a celek sklenice zhotovil J. Funke s žáky. Neboť bylo sklo protkáno červenými a růžovými nitkami tak bylo pro dobré znázornění užito panchromatického materiálu, který byl značně citlivý ke všem barvám.

Velmi často zobrazovaná fotografie Lidská kůže od Funkeho a žáků, znázorňuje za pomoci dvou silných žárovek na citlivé isolární ortochromatické desce bohatou kresbu na ruce a prstech a hlavu, která na tuto ruku kouká. Ehmova záliba ve fotografování uměleckých památek je představena fotografií bronzové busty Myslbekova portrétu V. Lanny. Aby na plastice nerušily velké lesky, tak bylo fotografováno dvacet minut při denním rozptýleném světle na isolární desku s hnědou mezivrstvou.

Na následujícím záběru ukazuje O. Hejzlar s žáky reprodukci ploché předlohy - Kalendáře z breviáře, kdy bylo dle popisu užito ortochromatického filmu 18x24 s žlutým filtrem.

Durerova Růžencová slavnost reprodukovaná O. Hejzlarem byla zhotovena za pomoci mokrého kolodiového procesu, aby se docílilo dokonalého podání barev a podání velké řady podrobností.

Od žákyně Zdeňky Pickové pochází fotografie Vápencový lom v Hlubočepích, který fotila Rolleiflexem 6x6 v březnu za plného slunce se žlutým filtrem. Fotografie ukazuje vrstvení různě zbarvených vápencových desek.

Struktura rostliny byla fotografovaná J. Funkem na ortochromatický a isolární materiál a filtrována slabě žlutým filtrem. Díky čistému horskému slunci a zvolenému způsobu fotografování tu dobře vynikne jemná struktura listů a bohatá tonální škála.

Opět snímek od Funkeho tentokrát zachycující světlo na vodní

hladině. Díky rychle se měnícím světelným podmínkám bylo fotografováno ručním sklopným aparátem 6x9 na ortochromatický materiál.

Předešlý výčet fotografií názorně ukazuje jak znázornit jednotlivá témata a materiály. Žáci a učitelé vycházeli z možností výuky a vědomostí pří ní získaných. Fotografie ukazují různé zajímavosti z různých oborů a jakési návody jak nejlépe podobný snímek pořídit, abychom dosáhli požadované kvality. Při správném využití předvedených technik přímé fotografie i fotogramu, barevných filtrů, zvětšení či zmenšení, přesvětlení i prosvícení by měl fotograf rozumějící účinkům světla dospět k pravdivé, technicky dokonalé a zajímavé fotografii. Publikace tedy dobře korespondovala s novou věcností typickou pro danou dobu a jejím dokonalým vyjádřením povrchu věcí, struktur a zajímavých záběrů. Sutnar, který dal publikaci grafickou úpravu také odvozoval z nové věcnosti makrodetail a moderní fotografii.

Program nové fotografie, který vykrystalizoval v 20. letech, vyslovil roku 1928 také německý fotograf Albert Renger-Patzsch ve své knize Svět je krásný (Die Welt ist schon), kdy odmítá piktorialistickou fotografii a formalistické hry světel a stínů a snaží se o objektivní zachycení skutečnosti a je tak zastáncem nové věcnosti společně ještě s dalšími významnými fotografy jakými byli např. Karel Blossfeld, Edward Weston a Paul Strand.

Teorie a praxe - systém výuky

Ke studiu na škole byli přijímáni žáci starší nad 16 let, s československou státní příslušností, po absolvování nižší střední nebo občanské školy, s alespoň jednoročním zaměstnáním v příslušném oboru s důrazem na řemeslnou zkušenost a po složení přijímací zkoušky, která se skládala z kresby podle sádrového modelu a z početních úkonů.

Ukázky z výuky, které jsou zaznamenány ve výroční zprávě z roku 1928 - 29: z praktika portrétní fotografie bylo v prvním ročníku vyučováno úvodu do fotografie, historickému přehledu a vývoje fotografie, rozdíl v prostředí živnostenské a výchovné školní fotografie, fotografický přístroj a jeho součásti, suchá deska, cvičení na používání aparatury a pomůcek, reprodukování - lineárních a plošných námětů, práce v temné komoře, vyvolávání latentního fotografického obrazu. Práce s vývojkami, vady na negativech, principy zesilování, zeslabování a odstraňování závojů. Cvičení v osvětlování světlem denním a umělým a snímky námětů plastických v ateliéru. Následovaly základy procesů pozitivních, kopírování a negativní retuš - oprava a úprava fotografických negativů pro kopírování, retuš pozitivní pomocí tužky, štětce a barvy a cvičení na fotografických papírech.

V druhém ročníku byla věnována pozornost rozšíření výuky z ročníku předešlého, cvičení v ateliéru, kde byl studován portrét rozlišovaný na mužský a ženský model, dále cvičení na členění plochy a prostoru, studium světla, stínu a pozorování jejich účinku na fotografickou desku. Žáci byli seznámeni s ortochromatickou deskou, s filtry, reprodukcí barevných originálů. Vyučováno bylo i o portrétní praxi živnostenské, o úpravě pozadí pro fotografování a dále prohlubována výuka týkající se opravy negativů cestou chemickou i mechanickou, retuš portrétů a pozadí. Nakonec byli žáci seznámeni s papíry, jejich vyvoláváním a dalšími praktickými cvičeními.

Ve třetím ročníku byla opět prohlubována vyučovaná látka z předešlých dvou ročníků se zřetelem na větší samostatnost a odpovědnost žáka při práci. Byl rozšířen repertoár témat: portrétní studie, studie skupinové. Byly vyučovány různé principy zvětšování a zmenšování fotografického obrazu, tónování daných fotografických kopií. Vyučovalo se i různým tvárným technikám: pigmentu, olejotisku, bromolejotisku a přetisku. Ve čtvrtém ročníku byly prohlubovány úkoly týkající se konečného zpracování obrazu - retuš, vkreslování dekorativních motivů do pozadí, umělecké zpracování vyvolávacích papírů, chromové procesy - gumotisk i vícebarevný gumotisk. V portrétu bylo podtrženo i jeho psychologické působení. Probíhaly exkurze do různých oborů snímků.

Ve fotografické laboratoři se žáci ve třetím a čtvrtém ročníku zabývali zpracováním různých druhů papírů, přípravou lázní a cvičeními preparace, negativním procesem - zpracováním různých desek různými vývojkami a rozmanitými vyvolávacími procesy.

Mimo fotografie bylo vyučováno kreslení podle živého modelu, kde bylo především dbáno na technickou stránku a využití všech postupů vyskytujících se při portrétní fotografii. K teoretickým předmětům patřila fotofyzika, zaměřená na vady objektivů, různá perspektivní zkreslení - jeho vznik a odstranění. Rozdělení objektivů podle uspořádání čoček, podle autorů, eventuelně továren a dle potřeby.

Grafická škola se účastnila s pracemi svých žáků, ale i vyučujících mnoha fotografických výstav a její činnost pravidelně mapovaly soudobé časopisy - Fotografický obzor, Měsíc, pomocí kterých můžeme v některých případech objasnit autorství fotografií, které se dochovaly roztroušené po světě, bez jakékoli dokumentace - co se týče autorství, doby vzniku. Škola sama vyhlašovala i drobné soutěže pro své žáky zacílené na konkrétní témata, za které byli žáci odměňováni formou stipendií a podpor v hodnotě až 700 kč, či odměny za jednotlivé úspěšné snímky - odměna byla od 15 kč - 200 kč za snímek podle umístění.

Drobné soutěže pořádané školou se týkaly například těchto témat: snímek jednoduchého předmětu fotografovaného v ateliéru např. látka s výraznou strukturou, jednoduché geometrické těleso na klidném pozadí, snímek reportážní, soutěž na snímek jednoduchého předmětu nebo několika předmětů stejnorodých v prostoru komponovaného světlem a stínem, záběr moderní pražské architektury, snímek rostliny nebo několika rostlin stejného nebo různého druhu, portrétní snímek, soutěž na fotografii nebo sérii fotografií týkajících se určité lidské činnosti, na dokumentární či reportážní fotografii, reklamní fotografie jakýchkoliv předmětů a věcí, v jakémkoliv prostředí a k jakémukoliv účelu, soutěž o jednoduchou reklamní fotografii. Jednotlivé ročníky dostávaly různá zadání určená zvládnutými tématy, které již byly v daných ročnících probrány. Co se týká praktické výuky tak bylo děláno mnoho exkurzí za uměleckými památkami, do galerií a muzeí a za fotografiemi krajin do blízké přírody.

V současné době je nutné na přijímacích zkouškách na VOŠG - obor Fotografická tvorba a média splnit tyto požadavky: První den zkoušky předloží uchazeč následující soubor domácích prací:1. Minimálně 10 volných fotografií – výstavní soubor, 2. Minimálně 10 výtvarných nebo užitých prací (klasická nebo počítačová grafika, reklamní návrhy, další výtvarné artefakty), 3. Esej na téma: Proč se rozhoduji studovat fotografii (3 normostrany A4)

Přijímací talentovou zkoušku tvoří: 1. Čtyři výtvarné úlohy, jimiž se zjišťuje: a) výtvarná vyspělost technická a invenční, b) úroveň znalostí, zkušeností a dovedností ve výtvarné práci oborově zaměřené

2. Test z polygrafické technologie, jímž se zjišťuje úroveň vědomostí o technologických procesech realizace tiskoviny v její předtiskové, tiskové a dokončovací fázi výroby, 3. Kulturně-historický test, jehož obsahem jsou dějiny výtvarné kultury a společenských věd v rozsahu střední školy, 4. Individuální pohovor, 5. Domácí práce - vedle fyzické formy v deskách také v digitální formě na CD.

Na SPŠG jsou přijati žáci, kteří jsou absolventi základních škol,

kteří v daném školním roce ukončí devátou třídu základní školy, ale i starší uchazeči, kteří získali základní vzdělání. Do prvního ročníku denního studia se přijímají chlapci i dívky, kteří nejlépe vykonají talentovou zkoušku a vyhoví i ostatním požadavkům přijímacího řízení. Přihlášky ke studiu s uvedením zvoleného studijního oboru podávají žáci devátých tříd prostřednictvím ředitelství své základní školy.

Ostatní uchazeči přímo řediteli VOŠG a SPŠG nejpozději do 30. listopadu. Talentová zkouška se koná v lednu. Tvoří ji několik odlišně formovaných a zaměřených úloh, jimiž se zjišťuje zejména výtvarná představivost, pozorovací talent, cit pro barvy, a smysl pro kompozici. Součástí zkoušky bývá též test prověřující všeobecný kulturní a historický přehled uchazeče, prověrka znalostí mateřského jazyka a individuální pohovor. Přihlíží se též k prospěchu v posledních dvou ročnících základní školy. Zájemci předkládají nejméně 15 svých fotografií na volné téma, 9 fotografií na dané téma (je sděleno v pozvánce k talentovým zkouškám) a 5 libovolných výtvarných prací.

Učební plán oboru vypadá takto:

Povinné vyučovací předměty Počet týdenních vyučovacích hodin Celkem					
Český jazyk a literatura	3	2	2	3	10
Cizí jazyk	3	3	3	3	12
Občanská nauka	-	1	1	1	3
Matematika	2	2	-	-	4
Fyzika	3	-	-	-	3
Chemie	3	2	-	-	5
Základy ekologie	1	-	-	-	1
Tělesná výchova	2	2	2	2	8
Dějiny výtvarné kultury	2	3	3	3	11
Výtvarná příprava	6	6	-	-	12
Ekonomika	-	-	2	-	2

Teorie a vývoj fotografie	-	-	2	2	4
Technologie	3	4	4	4	15
Fotografický design	-	-	4	4	8
Praktická cvičení	8	10	-	-	18
Fotografická tvorba	-	-	13	14	5
	35	35	36	36	142

Vyučující do roku 1945

Ředitelé (správci) školy: V období 1920 - 21: PhDr. Viktorin Vojtěch - pedagogická správa a Prof. Engelbert Šubert - administrativní správa, 1921 - 22: PhDr. Viktorin Vojtěch a po něm Ing. Robert Urban, 1922 - 23 Prof. Karel Novák, 1923 - 32: MUDr. a PhDr. Karel Bělohlávek, 1932 - 39: Akad. mal. Ladislav Sutnar, 1939 - 49: Akad. mal. Josef Solar (ředitelem jmenován roku 1944).

Mezi interní učitele vyučující žáky navštěvující obor fotografický patřili: Mikuláš Brettl, který vyučoval americkou retuš v letech 1933 - 50, František Drtikol (1883 - 1961) byl externím pedagogem v letech 1945 - 46, Josef Ehm - pro nauku o fotografii, dílenská cvičení pro fotografy, brannou výchovu a užitou fotografii, v letech 1933 - 43, 1960 - 67, o němž je pojednáno v samostatné kapitole. Ing. Jan Frankl vyučoval 1936 - 43 dílenská cvičení reprodukčních technik, technologii, počty, chemii pro fotografy a zdravotnictví. Jaromír Funke, kterému se také věnuje samostatná kapitola v letech 1935 - 44 vyučoval nauku o fotografii a dílenská cvičení pro fotografy. Výukou chemie, fotochemie, fyzikou, fotofyzikou, teorií reprodukčních technik, technologií, naukou o barvách, optikou pro fotografy, dějinami fotografie a laboratoře se zabýval Dr. ing. Rudolf Gilbert mezi roky 1923 - 56. Otakar Hejzlar se specializoval na výuku portrétní fotografie, reprodukční fotografie, teorie reprodukčních technik, laboratoře, dílenské cvičení pro reprodukční fotografy 1921 - 39. Hejzlar nebyl mimořádným umělcem, ale byl vynikajícím odborníkem a dokonalým řemeslným technikem, který dokázal své žáky nadchnout pro daný obor, byl zapáleným kantorem , který se o své žáky dokonale postaral. Grafik Jan Konůpek vyučoval také žáky fotografického oboru. Učil je kreslení a ke každému žáku měl velmi individuální přístup. Po rozřazení žáků dle jejich schopností zadával každému zvlášť nějaký úkol. Žáci měli například naprosto přesně okopírovat některý z obrazů - např. Rembrandtovy portréty. Při této práci se žáci museli naučit

dokonale nasvítit portrét a vystihnout světelnou atmosféru. Spousta z nich si tento názorný systém výuky velmi pochvalovala stejně jako zručnost při zhotovování například ušlechtilých tisků, které je naučil také Hejzlar. Ing. Bohumil Kostka vyučoval 1923 - 28, 1931 - 49 obchodní nauku a korespondenci, kalkulaci, počty, občanskou nauku, zdravovědu, národní hospodářství, právní nauku a účetnictví. Počty, kalkulaci, chemii pro fotografy, optiku pro fotografy, technologii vyučoval v letech 1928 - 39 a 1937 - 42 RNDr. Alois Mayer. Další významnou osobností, která je blíže popsána je Karel Novák vyučující v letech 1920 - 36 portrétní fotografii, nauku o fotografii, a také byl jeden školní rok správcem školy. Jazyk český, dějiny literatury, dějiny vzdělanosti, dějiny knihařství a ozdobnictví, občanskou nauku a písemnosti vyučoval 1923 - 39 PhDr. František Páta. Asistentem oddělení fotografie a portrétní fotografie byl v letech 1920 - 25 Jan Pravenec. V letech 1936 - 72 vyučoval Rudolf Skopec nauku o kinematografii. Portrétní fotografií se v letech 1922 - 23 zabýval Šmejkal Josef. V letech 1930 - 49 vyučoval portrétní fotografii, nauku o fotografii a dílenská cvičení pro fotografy i František Šobr. Ve školním roce 1937 - 38 byl pomocnou silou fotografickou Toth Arnošt. 1922 - 24 vyučoval František Trojan kinematografii, Augustin Tschinkel vyučoval 1936 - 39 odborné kreslení.

Sutnar Ladislav

Ladislav Sutnar, ředitel školy a výborný grafik studoval na Uměleckoprůmyslové škole v Plzni obor užitá grafika a pedagogické kurzy na Univerzitě Karlově. Ve 20. letech byl prof. kreslení v Pardubicích, Praze a ve státním ústavu školském pro domácký průmysl. V první polovině 20. let tvořil moderní pedagogické hračky a dělal loutkové divadlo. Ve druhé polovině 20. let se orientoval na novou typografii mezinárodního stylu, která se vyznačovala bezpatkovým rychle čitelným písmem, používáním fotografií místo kresby a dynamickými kompozicemi. Byl výtvarným redaktorem Družstevní práce a koncem 20. let propagoval nový životní styl a moderní bydlení - jeho jednoduchost a funkčnost. Byl činný v uměleckých svazech - Svazu československého díla. Redigoval a graficky upravoval časopisy Výtvarné snahy, Žijeme. Na počátku 30. let byl klíčovou osobou moderního užitého umění doma i v zahraničí. Byl dobrým organizátorem, zkušeným praktikem.

Jeho činnost pro školu je dobře patrná na Výroční zprávě pro rok 1932 - 33. V této zprávě najdeme místo dlouhých popisů školy a její činnosti soubor fotografií, ze kterých je činnost školy mnohem lépe patrná a hlavně názorně předvedená. Fotografický pás mluví sám za sebe. Je názorným obrazem činnosti dílen. Díky Sutnarovi byl zřízen i kurz reklamní fotografie (škola byla za 1. republiky za Novákova působení jediným odborným fotografickým učilištěm, kde se fotografii učilo v celém spektru). Sutnar spolupracoval v Krásné jizbě s Josefem Sudkem, který byl ve fotografii pružný a aktuální co se týkalo reklamní tvorby. Jeho novátorské snímky bytového zařízení se zasloužily o šíření moderního životního stylu. Sutnar se velmi zasloužil o prosazení fotografie stejně jako v praktické výuce Funke a Ehm. Fotografie pro něj byla velmi důležitým činitelem v reklamně, ale aby byla účinnou vyžaduje určitých znalostí, které podle něj většina fotografů z povolání v té době ještě neměla

a to proto, že reklamní fotografie pro něj byla speciálním odvětvím, které se vymyká běžné praxi v živnostenské fotografii. Fotografická živnost byla v úpadku a reklamní fotografie byla možným oživením a absolventům školy mohla přinést dobré uplatnění. Sutnar věnoval reformě fotografie na škole mimořádnou pozornost a dosáhl toho, že se reklamní fotografie stala jedním z profilových předmětů školy a její absolventi se na výstavách vyrovnávali profesionálům, někdy i proto, že vystavované fotografie byly někdy i dílem samotných vyučujících či jejich spoluprácí s žáky.

Škola měla velkou úroveň. Časté exkurze a dynamický duch výuky byl přínosný. Metodika Funkeho výuky ovlivněná z části Bauhausem, z části inspirovaná Sudkovým vyprávěním o způsobech výuky, který zažil za Karla Nováka, byla vyváženým poměrem mezi získáváním řemeslných a technických dovedností a rozvíjením umění vidět a kreativně myslet. Sutnar byl velmi významnou osobností jak pro dobu tak pro školu, které dal maximum stejně jako Funke, Ehm a Novák.

Novák Karel 1875 - 1950

Karel Novák byl první významnou osobností, která dala základy a utvářela charakter fotografické odborné výuky na grafické škole. V době, kdy na Grafickou školu nastoupil měl již bohaté zkušenosti z daného oboru, které získal v zahraničí. Po gymnazijních studiích odchází do Vídně, kde studuje fotografii, v Čechách v té době žádná taková škola neexistovala. Ve Vídni se stal žákem slavného Učebního a pokusného ústavu grafického. Fotografické oddělení tehdy vedl Hans Lenhard a Novák zde byl nejmladším žákem.

V té době byla fotografie silně ovlivněná malířstvím, hlavně secesí, která se nejvíce projevovala u portrétní fotografie, které se také Novák po studiích hodně věnoval. Ve Vídni prošel postupně několika ateliéry a stal se také členem slavného vídeňského Camera clubu. Zde se setkal i s nejvýznamnějšími představiteli

tehdejší portrétní fotografie s rakouským trojlístkem slavných piktorialistů Hansem Watzkem, Hugo Hennenbergrem a Heinrichem Kuhnem, kteří s ním byli také v klubu. Potom pracoval v ateliéru dalšího významného portrétisty Rudolfa Duhrkoopa v Hamburku.

Roku 1902 se osamostatnil a otevřel si vlastní ateliér v Brémách, kde prováděl zakázkové portréty často zpracované technikou ušlechtilých tisků. Jeho živnostenská dráha trvala osm let. Pak se vrátil na zpět do Vídně, aby se stal nástupcem svého zesnulého učitele Hanse Lenharda na škole, kterou sám v mládí navštěvoval a s úspěchem absolvoval.

A takto začala jeho zhruba čtvrt století dlouhá pedagogická činnost. Jeho práce je od počátku velmi chválena. Rudolf Skopec o jeho působení ve Vídni napsal [16](4)„S vrozeným elánem se chopil funkce odborného učitele a absolventi jeho oddělení se stali dobrými reprezentanty svého profesora. Mnozí pocházeli z daleké ciziny a ještě po letech projevovali Novákovi svou vděčnost.

Novák se vyznačoval svým vystupováním, znalostmi a vytříbeným chováním. Tím si získal úctu nejen u svých žáků, ale byl velmi oblíbený i u vídeňské společnosti, která se jím nechala s oblibou portrétovat. Portréty tvořily značnou část jeho tvorby, ve které ale najdeme i akty v secesně laděném dekorativním pojetí a impresionisticky laděné krajiny a zátiší. Jeho tvorba je ovlivněna malířskými vzory a Novák byl tímto pojetím ovlivněn nadále, i když okolní proudy fotografie se dávno obrací jiným směrem, ale důležité je, že proti ním nebrojil, ba naopak se snažil na ně upozorňovat své žáky, což vedlo k mnohým dobrým experimentům v raném období nové fotografie, kterou pak propagoval např. jeho následovník na grafické škole. Obdobím, které nás bude obzvláště zajímat, je rok 1918, kdy se Novák vrací zpět do Čech, aby pomohl založit grafikou školu, a také zde vyučoval.

Stal se tak prvním odborným pedagogem na první odborné

16Došek, Karel: Státní grafická škola, Magisterská diplomová práce, FAMU, Prha,1990, str. 8

fotografické škole u nás. Za Novákova působení převládá ve výuce nejvíce portrét, což není jen díky jeho zaměření, ale díky tomu, že je v praxi stále ještě nejvíce zastoupenou možností výdělku portrétních ateliérů. Fotografie byla u nás zřemeslněna až roku 1926, což bylo i příčinou, že se zde dalo uživit jen portrétem. Grafická škola tedy hodně přispěla k rozvoji profesionální fotografie.

Již první ze studentů a absolventů grafické školy Josef Sudek se stal významným průkopníkem reklamní a reprodukční fotografie. Dalším velmi významným žákem byl Fred Kramer, který reklamní fotografií také velmi vynikal. Roku 1923 vyšly fotografie žáků ve Fotografickém obzoru a ten je i dokladem toho, že nejen portrét, ale i krajina a zátiší byla vyučována. Fotografie jsou i dokladem toho, že grafická škola vychovávala všestranně zaměřené odborníky. I přes doznívání fotografií typu závěsných obrazů a dokonale adjustovaných fotografií paspartovaných ve stylu K. Nováka, najdeme i fotografie reklam, studie rukou, akty a další žánry.

Ehm Josef 1909 - 1989

Josef Ehm se vyučil u fotografa Karla Podlipného v Poděbradech roku 1928 a potom pracoval jako asistent v několika fotoateliérech a také ve firmě Fotochema v Hradci Králové. V letech 1934 - 46 a 1960 - 67 učil na grafické škole, 1965 - 67 učil externě na FAMU a v letech 1939 - 41 s Funkem redigoval časopis Fotografický obzor. Byl zakládajícím členem fotografické sekce Svazu československých výtvarných umělců a členem SVU Mánes. Jeho fotografická tvorba se věnovala hlavně portrétům významných osobností a technicky precizních a výtvarně působivých snímků uměleckých památek. 30. a 40. léta jsou také typická avantgardními záběry aktů, ovlivněných tvorbou Man Raye a detailními záběry různých objektů ve stylu nové věcnosti a imaginativní fotografie z města i přírody.

Josef Ehm nastupuje na grafickou školu na začátku února 1934 ve druhém školním pololetí jako dvacetipětiletý. Prostřednictvím gra-

fika Tschinkla došlo k osobnímu seznámení Ehma s tehdejším ředitelem Sutnarem, kterému se zalíbily jeho osobitě pojaté snímky, a který přizval Josefa Ehma k pedagogické spolupráci do fotografického oddělení. Dle Ehmových pozdějších výpovědí se již v té době učilo na škole fotografii dle Funkeho osnov (Funke přišel na školu o rok později než Ehm), které pro školu vypracoval a podle kterých vyučoval i v Bratislavě. Ehm s Funkem velmi dobře vycházeli a výborně se doplňovali, dosvědčují to mnohé vzpomínky.

Jejich krédem bylo oproti Novákovi fotografovat hodně a ve velké tématické šíři oproti Novákově málu s velkým důrazem na úpravy negativů a dokonalou prezentaci pozitivů. V praxi se to týkalo úprav na tehdy výhradně používaných skleněných negativech opatřených vrstvou matového laku dokreslovat grafitem a nežádoucí místa vymazávat a vyškrabávat. Skleněné negativy mohli být i vykrývány neaktinicky zabarvenou akvarelovou barvou s odmíváním nebo také vyškrabáváním. To se dělo hlavně u portrétů, protože mimo ateliérových snímků nebylo tolik. Za portréty se dodělávalo hlavně zajímavé pozadí například knihovna, květiny, kouř z cigarety.

Ehm ve vzpomínkách uvádí, že velmi mnoho dalo jejich výuce cvičení Těleso v prostoru. Tělesa z leštěného dřeva byla pořízena až v roce 1934 nebo 1935, ale nějaké experimenty s tělesy či podobně zaměřené kompozice např. s kousky papíru a výrazným osvětlením byly fotografovány již za Nováka, který v těchto experimentech své žáky velmi podporoval např. viz Fred Kramer.

Dle Ehmových zmíněk bylo třeba vyfotografovat jedno geometrické těleso v prostoru, které si posluchač sám vytvoří nebo vyhledá. K dotvoření prostoru mohli žáci využít jakýchkoliv materiálů, které byly ve škole k dispozici či které si sami zařídili - sklo, papír, dřevo. Důležité bylo, že měli volnost a mohli tak plně rozvíjet svoji fantazii. Výsledná fotografie měla mít ušlechtilou kompozici a dokonalé technické provedení. Fotografovali za denního i žárovkového světla.

V době uzavření školy 1944- 45 pracoval s Funkem v DORCE. Po skončení války Ehm opět na školu nastupuje ale setrvává tu

jen do konce školního roku 1945 - 46, kdy ze školy odchází. Důvodem jsou jak neshody s tehdejším ředitelem Solarem, tak uváděl také zdravotní důvody. Na grafické škole učí opět v letech 1960 - 67. Pro špatné vybavení školy a nedostatečné finanční příjmy ze školy opět odchází.

František Drtikol 1883 - 1961

František Drtikol studoval na gymnáziu v Příbrami, ale ve čtvrtém ročníku náhle odešel a nastoupil do učení k příbramskému fotografovi Antonínu Mattasovi. V letech 1901 - 03 studoval na Učebním a výzkumném ústavu pro fotografii v Mnichově. Potom pracoval v ateliérech různých fotografů až si nakonec založil ateliér svůj. Na grafické škole učil jako externí pedagog pouze ve školním roce 1945 - 46, ale již roku 1918 toužil po založení fotografické školy u nás.

V té době dospěl k vypracování vlastních osnov fotografické výuky, které doplnil a rozšířil v roce 1946. Citace [17](5) Drtikolových osnov:„V prvních dvou ročnících by bylo vyučováno povšechně fotografii. Byl by to jakýsi fotografický základ. Vyučovalo by se: fotochemii, optice, fotostrojům, retuši, fotografování látek, skla, porcelánu, krajiny, reprodukci, reportáži, reklamně, zvětšování, portrétu, aktu. Z těchto dvou ročníků by přecházeli žáci podle svých vloh a sklonů do speciálek, které by byly rozděleny na následující oddělení: Speciálka I. dvouletá: technická fotografie - architektura - interiéry - reprodukce obrazů. Speciálka II. dvouletá: reklamní fotografie - fotomontáž - reportážní fotografie - americká retuš. Speciálka III. dvouletá (případně tříletá): umělecká fotografie - portrét - genre - krajina - akt - volné kompozice. Ušlechtilé tisky: pigment, gumotisk, olejotisk, fotolitografie.“ Drtikol po celý život zastával názor na potřebu fotografického školení. Měla být zvyšována úroveň fotografického média. Podle jeho představ měla mít umělecká fotografie svoji „spe-

17 Drtikol, František: Návrh stanov fotografické školy, 1918, UPM Praha: Klaricová, Kateřina, Panorama, Praha 1989, str. 28

ciálku“, kterou je systematicky potřebné vyučovat a rozvíjet.

Skopec Rudolf 1913 - 75

Rudolf Skopec se narodil ve Valašském Meziříčí v rodině místního fotografa, kde se také vyučil. Studoval gymnázium, dále v letech 1929 - 32 dálkově čes. odbornou školu pokračovací pro fotografy v Brně a 1933 - 34 studoval na Bayerische Staatsanwalt fur Lichtbildwesen v Mnichově. Od roku 1934 pracoval v Praze v různých profesích ve fotografii a filmových laboratořích. Roku 1939 se významně podílel na výstavě 100 let československé fotografie a publikoval první větší práce z dějin fotografie - publikaci Sto let fotografie. Mezi lety 1940 - 73 působil jako pedagog na grafické škole, 1962 - 75 na FAMU.

Sám se zabýval i fotografickou tvorbou, ale jeho hlavním zájmem bylo sběratelství, historie fotografie a vyučování. Podílel se na vytvoření sbírky Interkamera Národního technického muzea v Praze. Jeho činnost vyvrcholila v knize Dějiny fotografie v obrazech od nejstarších dob k dnešku vydaná roku 1963. Kniha obsahuje mnoho fotografií z jeho rozsáhlé sbírky, která se ale bohužel moc nedochovala, po jeho smrti byla roztroušena a zbytky se nacházejí v Uměleckoprůmyslovém muzeu.

Funke Jaromír 1896 - 1945

Jaromír Funke se narodil 1. 8. 1896 ve Skutči. Pocházel z dobře situované rodiny. Otec byl právníkem v Kolíně. Funke za války studoval medicínu a po válce na přání otce Právnickou fakultu na Univerzitě Karlově, kterou ale neukončil státní závěrečnou zkouškou, protože se k ní nepřihlásil. Chvíli také studoval dějiny umění, filozofii a estetiku u profesora Jana Mukařovského. Své dětství prožil převážně v Kolíně, pak v Praze, kam se pak opět vrátil po vyučování v Bratislavě.

Funke se intenzívně věnoval fotografii od roku 1920. Stal se členem progresivních fotografických spolků - 1924 Fotoklubu Praha

a České fotografické společnosti asi do roku 1930, od roku 1936 i fotografické sekce SVU Mánes. Na počátku roku 1931 mu Zdeněk Rossmann nabídl ať zkusí studium na Bauhausu, ke kterému nebyl bez vyjádření přijat.

V témže roce je mu nabídnuto, aby vyučoval na Učňovských školách a Škole uměleckých remesiel v Bratislavě. Po získání profesorského titulu Bratislavu s radostí opouští a roku 1935 se stává pedagogem na Státní grafické škole v Praze. Od 6. 10. 1944 je zaměstnán jako pomocný dělník v družstvu Dorka v Praze. 14. 2. 1945 si zaznamenal ve svém končícím deníku první nálet na Prahu. 22. 3. 1945 Funke umírá. Informace o jeho smrti jsou mnohdy nepřesné. Pro potíže byl přivezen do nemocnice s příznaky slepého střeva, které se nakonec vyvinuly v zánět pobřišnice. Díky leteckému poplachu byla jeho operace odložena a on následkům nemoci podlehl. Funke velmi špatně nesl válečné dění a jak popisuje J. Ehm, tak měl velký strach o rodinu, což asi nemělo moc dobrý vliv na jeho stav zdravotní. Funkeho deníkové zápisky nám dobře dokumentují jeho kontakty s přáteli, práci a tvorbu [18](6). Dochovány je máme z posledních patnácti let života.

Z roku 1931 je zmiňována korespondence se Zdenkem Rossmannem a jeho nastávající manželkou Marií Rossmannovou, kde Funkeho lákají ke studiu na Bauhausu. 1. 9. 1931 je zmiňován den, kdy nastupuje Funke do Bratislavy, kde bude vyučovat. Celý pobyt v Bratislavě popisuje v dopisech své budoucí ženě Anně. 24. 4. 1933 je požádán L. Sutnarem o vypracování osnov pro výuku fotografie. Během práce v Bratislavě vyjíždí fotografovat různé fotografické zakázky. Od 1. 2. 1935 je Funke přeložen z Bratislavy do Prahy, kde se mu konečně vyplní sen vyučovat 28. listopadu 1935 si konečně bere v Praze za ženu Annu Kellerovou.

Kontakty s žáky jsou ukázány na dochovaných pohlednicích - 29. 4. 1935 pohlednice s portrétem Lenina s pozdravy z Moskvy

18Dufek, Antonín: Jaromír Funke - Průkopník fotografické avantgardy, Katalog, MG Brno, 1996, str. 60 - 80

od Saši a Stanislavy Jílovské, Antonína Pelcla a Adolfa Hoffmeistra. 16. 9. 1936 zmiňuje, že vyjdou další dva svazky sbírky Fotografovaný svět, první s názvem Fotografujeme objekt v prostoru a druhá Reportáž. Budou obsahovat 14 fotografií opět doplněných textem. 19. 11. téhož roku se stává členem Mánesa a jeho Fotosekce. Roku 1937 fotografuje na Podkarpatské Rusi.

Roku 1939 se dozvídáme, že na SGŠ učil pět až osm hodin denně. Dle Ehmových vzpomínek učil Funke druhý ročník a Ehm první a společně se dělili o speciálku. Mistrovský ročník nejspíše vedl také Funke. Stejný rok zmiňuje i některé studenty, které učil a které si zapsal do diáře. V diáři jsou zaznamenány cesty, ale i návštěvy kina, kam chodil tak pětkrát měsíčně. Zmiňována je i přečtená literatura a navštívené výstavy a koncerty. 13. 12. 1943 píše, že zaplatil svému žáku Vilému Křížovi za asistenci při fotografování pražských kostelů a hřbitovů pro cyklus Země nenasycená a Ehmovi zaplatil za pomoc při zvětšování fotografií pro kolínskou výstavu. Dne 13. 7. 1944 zmiňuje, že bylo rozdáno vysvědčení a uspořádána večeře ke jmenování Solara. Dne 24. 8. 1944 při koupání v Labi v Kolíně jeho bombardování. Dcera Miloslava tuto událost odstonala zápalem plic. Uzavřeno zápisem o náletu a smrti kvůli neuskutečněné operaci.

Z Funkeho teoretické práce jsou známá pojednání o Fotografickém zátiší 1928, o Prostoru ve fotografii 1936, Fotografovaný člověk 1940, Fotografovaná krajina z téhož roku, jeho rozhovory pro České slovo z roku 1935, kdy je osloven, aby promluvil jako prof. o moderní fotografii. Zde se opět setkáme s názorem na fotografii, který lpí na dobré technice a uvědomění si fotografických možností, které vycházejí z jednoduchého rozboru věcí v prostoru. „Základem je nám struktura, jejíž přesné znázornění jest fotografickou předností. Pak objekt, který jest nositelem struktury a součastně umístěn v prostoru. Harmonické spojení prostoru a objektu jest fotografickým účinem fotografické kompozice, nově viděný nebo objevený objekt jest překvapením, které jest pro fotografii žádoucí a ideový obsah jest spojení osobního přesvědčení muže u aparátu a přísného fotografic-

kého programu.“

Funke o Státní grafické škole

Funke napsal o fotografickém oddělení a praktických možnost absolventů pro České slovo: [19](7)„ Mimo pokračovací školy pro učně živnosti fotografické, kterou vede učitel Šobr, jest na naší škole dvouletá denní škola fotografická, která nahrazuje čtyřletou učební dobu. Druhou školou v tomto školním roce poprvé otevřenou jest dvouletá speciálka, ve které se vyučují fotografové nebo absolventi naší dvouleté denní školy zdokonalují, hlavně ve fotografické praxi a názoru na fotografii, a konečně jednoroční mistrovská škola, nahrazující dvě léta tovaryšské praxe, která vychovává samostatné síly k vedení závodu po stránce hospodářské, finanční a praktické. Osnovy jsou dělány v duchu ryze moderním a v duchu praktické účelnosti.

Vycházíme z jednoduché struktury, kterou v prvém pololetí prvního ročníku probíráme důkladně od jednoduchého povrchu až po kompilované a vzájemně se prostupující struktury, povrch jest základ podání pravdivosti ofotografované skutečnosti. Žáci musí se důkladně naučiti udělati technicky bezvadně matné, pololesklé i lesklé povrchy se všemi jemnostmi i detaily ve stínech i světlech vhodně a účelně používati a zpracovávati negativní i kopírovací materiál, filtry a všechny technické základní procesy po probrání a důkladném obeznámení přejde se ke skutečnému objektu jednoduché geometrické těleso krychle, válec, koule, volíme tento jednoduchý tvar, aby žáci byli nuceni namáhati svou fantazii k tomu, aby z takto oproštěného objektu si zkomponovali takovou skutečnost, která by byla logická, fotograficky vyvážená a fotogenicky zajímavé tvarové ochuzení musí býti vyváženo zajímavou ba i rafinovanou kompozicí, aby bylo docíleno dokonalého a překvapujícího účinu. Od těchto jednoduchých těles přecházíme k řazení předmětů, z čehož vyplývá komponování do určeného formátu. Z řazení věcí jdeme dál - do reklamní fotografie. Druhý ročník jest ze začátku zaměstnáván touto reklam-

19Antologie: Interviev pro České slovo, prosinec 1936

ní fotografií, která je nesena účelem, jednak správným a pravdivým ofotografováním daného reklamního objektu, jednak docílením překvapujícího řešení a osvětlení, aby byl vzbuzen zájem diváka, který prohlíží reklamní fotografii. Zde se nám objevuje alespoň částečně člověk. Například ruka, která něco dělá, drží šálek, ukazuje. Od tohoto detailu přecházíme k tváři člověka. Portrét, který jest další etapou, jest pro nás problém tvarový, světelný a hlavně charakterový. Musíme podat správnou podobu osoby a přitom nesetřít charakteristické znaky fotografované osoby. Musíme naučit žáky, aby fotografovali portrét po stránce fotografické i obchodní, neboť jednou půjdou do života a budou často postaveni před choulostivé případy. Retuš nám pomáhá, a proto naši žáci jsou cvičeni v retuši obyčejné i americké. Od jednoduchého portrétu obličeje, detailu figury nebo celé postavy jdeme k dvojportrétu či skupině. Děláme portrét v ateliéru při umělém světle i pod širým nebem nebo v obyčejném interiéru. Fotografujeme žánry, reportáže, krajiny, interiéry, sochy, architektury chceme podati dokonalou fotografii jak po stránce technické, formální a kompoziční, tak po stránce obsahové.

Dále Funke popisuje, že na speciálce i na mistrovské škole se žáci dále vzdělávají a probírají jednotlivé body znovu, důkladněji, pečlivěji, hlouběji a hlavně samostatněji. Že seznamují žáky s fotografií aktu, s abstraktní fotografií, s fotogramem a točíme a zpracováváme také úzký kinofilm.“ O posledním popsaném bodu - o zpracování a točení úzkého kinofilmu ale není nikde zmíněk, tato položka je zahalena tajemnem. „Naše praxe je doplněna velmi dobrou osnovou kreslení, kde žáci se učí písmu, jednoduchému kreslení, také tvoří montáž a poznávají plastickou anatomii těla. Chemie i optika dávají žákům dobré teoretické vědomosti, velmi dobře se osvědčuje laboratorní praxe, která jest věnována opravným procesům, barevné fotografii a posledním novinkám na fotografickém trhu. ..Hospodářské nauky jsou důležitým doplňkem, neboť náš absolvent bude se z fotografie živit a musí umět nejen dělat, ale také prodávat. Hospodářské nauky ho naučí počítat, aby z našeho absolventa byl solidní obchodník. Chci vybudovat si kolektiv, kde by všichni učitelé i žáci byli

spjati jediným cílem - děláním dobré fotografie.“

Funke a Bauhaus

Jak je známé a překvapivé, Funke jako přední osobnost české fotografické společnosti se v průběhu 20. let nezmiňoval o Bauhausu a ani o Lászlo Moholy-Nagyovi. V té době Funke polemizoval a soutěžil s tvorbou Man Rayovou. Nezamlouvaly se mu jeho tehdejší fotogramy[20](8), protože nebyly dělány fotografickou cestou, za použití kamery, ale pouze kladením předmětů na fotografický papír a jejich pouhým kopírováním světlem. Funkeho reakcí byly podobné kompozice zhotovené s tím rozdílem, že užil kamery, předměty nasvicoval, hrál si se světlem. V průběhu vlastního experimentování od roku 1922 Funke odmítl fotogramy, lpěl na opticky ostré fotografii z kamery a většinou již v první pol. 20. let dospěl k metodám nové fotografie: k řešení kompozice v ploše, k detailu, k diagonálním kompozicím, neobvyklým úhlům pohledu a nefigurativní tvorbě. Fotografoval geometrické objekty a vytvářel reklamní fotografie.

Funke, stejně jako ostatní umělci, znal Moholyho Malerei Fotografie Film a jiné texty, protože byly v českých avantgardních časopisech publikovány. Stejně tak věděl i o Bauhausu, jak z časopisů, přednášek a dění v uměleckých kruzích, tak i proto, že se v té době stýkal v Brně s funkcionalistickým architektem Bohuslavem Fuchsem a jeho asistentkou Lotte Beese[21](9). Funke se věnoval ve své publikační činnosti Lászlo Moholy-Nagymu při recenzi jeho monografie, kterou napsal Franz Roh[22](10). I v tomto článku Funke poměřuje oblíbence Man Raye s Moholy-Nagym. Man Ray je pro něj ve své tvorbě básník naopak Moholy-Nagy technik. Přestože se Funke s Moholy-Nagym pravděpodobně nesetkal, je[23](11) doložené, že byly

20 Birgus Vladimír: Česká fotografická avantgarda 1918 - 1948, KANT Praha: Dufek, Antonín: Funke sám vytvořil pár fotogramů roku 1926, str. 73.

21Dufek, Antonín, Jaromír Funke - Průkopník fotografické avantgardy, Katalog, MG Brno, 1996, str. 58 - 59

22Žijeme I., 1931 - 32, č. 3, str. 82 - 83

23Z přednášok L.Moholy-Nagye na škole umeleckých remesiel v Bratislavě: Výročná správa UŠ a ŠUR 1933-34

přednášky konány v březnu 1931[24](12), těsně před jeho příchodem do Bratislavy. Proběhlo šest Moholyho přednášek, které byly na škole jistě ještě v dobrém povědomí a z nichž jedna byla věnována samotné fotografii. Ještě než dostal nabídku výuky v Bratislavě, tak byl podle dochované korespondence lákán ke studiím na Bauhausu [25](13).

Na Bauhaus je lákán přítelem Zdeňkem Rossmannem, který zde studuje společně se svou přítelkyní a budoucí manželkou Marií Doležalovou a poté co je Rossmann z Bauhausu vyhoštěn, láká Funkeho do Bratislavy, kde budou oba nakonec učit. Z dopisů se také dozvídáme něco málo o fotografickém oddělení na Bauhausu a o Waltru Peterhansovi. Z prvního dopisu z 11. 2. 1931 psaného v Dessavě vyplývá: Rossmann přemlouvá „funkase“, aby ihned přijel na Bauhaus, “dokud existuje, fest bude tento pátek. Maru bude dělat fotoabteilung“. Funke jelikož stál před vážným rozhodnutím, si vzápětí vyžádal bližší informace a Rossmann na to v dalším dopise z 16. 3. 1931 odpovídá a vychvaluje možnosti, které by se zde Funkemu dostaly. „žádný abteilung není tak dobře veden jako foto. Peterhans je ve své věci machr, je to chemický inženýr rozumí té věci jako nikdo v Německu a jeho vyučovací metoda je skutečně na úrovni vědeckých experimentů vysokých škol. Pracovat se zde musí velmi pilně a právě ve fotoableitungu je k tomu skvělá možnost, protože mají výborně založené dílny. Na tvé body odpovídám. 1.) budeš se učit teorii fota a pak praktické dílny. 2.) doba trvání závisí na tvých pracech, které předložíš kuratoriu. Buď jist, že se dostaneš do 5 - 6 semestru (trvá to 6 semestrů tedy do posledního) nakonec dostaneš diplom! 3.) bydlet budeš v ziebighu, je to blízko bauhausu 4.) co tě to bude stát“

Funke své práce skutečně na Bauhaus dodal, to svědčí o jeho zájmu o studium, ale odpovědi se mu dostalo až v listopadu. Píše o tom co se dozvěděl v dopise své přítelkyni a budoucí manželce Anně

24 Mojžíšová, Iva: Škola umeleckých remesiel v Bratislavě a Bauhaus: ARS, 1990, č. 2, str. 43 - 54

25Dufek, Antonín, Jaromír Funke - Průkopník fotografické avantgardy, Katalog, MG Brno, 1996, str. 60 - 80

K. z Bratislavy 7. 11. 1931. Funke píše, že odpoledne byl s Marií Rossmannovou fotografovat po Bratislavě. Byli jsme u přístavu šli kol Dunaje až na bratislavský hrad a židovskou čtvrtí domů. Ale nikde nic, udělal jsem dva bezvýznamné obrázky. Celkem bylo zajímavější, co mi M. vyprávěla o Bauhausu. Peterhans tam měl nějaký divný poměr s nějakou dívkou. Peterhans sám musí být zajímavý typ. Málo mluví, nikomu nic nevykládá i o fotografii málo mluví. Ve škole dá žákům práci a sám si jde do kanceláře. Nikomu nepomáhá a pak jen koriguje. Je to zajímavé tím, že Petrhans si svoje tajemství velmi chrání. Dělají tam studie materiálů, ale nějak theoreticky je z toho nezkouší a zde jsem pozoroval, že Marie je nějak vedle. Ptal jsem se jí na leccos, ale nikde nic. Neví. Byla na Bauhause na textilu, zpočátku na kreslení a pak tři měsíce na foto. Tak vidíš, jak vypadá pravda, bez nadsázek. Není to tak jak to vypravoval Rossmann. A pak jsem se dozvěděl, jak to dopadlo s mými foto, které jsem poslal Rossmannovi do Bauhausu. Ukazovali je Peterhansovi. Prý se mu velmi zamlouvaly a u jedné prohlásil, že podobnou věc už také dělal dříve. A Rossmann otočil foto a tam byl letopočet, který byl ještě starší než rok co Peterhans podobnou věc dělal. Takže jsem udržel primát a nakonec si Peterhans vůbec nepřál, abych přišel na Bauhaus. To je velmi zajímavé co? A pak prý to foto poslali do Pestrýho týdne, kde je Hackenschmied odmítl. Říkal jim to Rypar, který je redaktorem Pestrého týdne. Tak teď si to vyber, kdo lže a proč - myslím, že Marie nebyla zasvěcena co má mluvit, a tak to vysypala.“

Z dochovaného dopisu je tedy patrné, že Funke měl o Bauhaus zájem, neboť neměl žádné patřičné školení v oboru, ale jeho přípravy na přijetí neprobíhaly bez problémů. Bohužel není známé, o kterou fotografii, které si Peterhans povšiml, šlo. Dufek píše[26] (14) „K úvaze se nabízí vztah mezi shora fotografovanými „table top“ plošnými „zátišími“ obou fotografů, který je zřejmý. Z toho je patrné, že Funke sice potřeboval školení, ale spíše z formálních důvodů, rozhodně ne proto, že by nebyl bez něj schopný samostatné existence, ba naopak.

26Dufek, Antonín: Pedagog Funke a Bauhaus: ARS 1 - 3, 1999str. 186

Jméno Peterhanse bylo v Československu známo hlavně díky publikaci jeho nejznámějšího textu Zum gegenwartigen Stand der Fotografie z února 1930 [27](15). Dufek v článku zmiňuje, kde bylo reprodukováno nejslavnější Peterhansovo zátiší Bildnis der Geliebten 1929, a kde byly ve stejném časopise od téhož roku publikovány i Funkeho fotografie. Nakonec nevíme, co Rossmann Funkemu oficiálně sdělil, ale částečně se to Funke dozvěděl v Bratislavě od Marie Rossmannové. Roku 1930 byla vydána i další významná publikace od Franze Roha a Jana Tschicholda Foto-Auge, která byla sestavená z výstavy Film Foto ve Stuttgartu 1929. Kniha obsahovala přísně vybrané fotografie, z nichž jedna opět nesla autorství Peterhansovo. Díky této okolnosti, byl Funke v té době v rozporuplné situaci. Narozdíl od Peterhanse patřil k průkopníkům tzv. nové fotografie, byl o rok starší než Peterhans, ale zároveň byl fotografem amatérem bez oficiálního školení, což bylo překážkou pro jeho následující pedagogickou činnost, přestože vystudoval jiné obory, nevzdělaný nebyl a doklad o absolvování Bauhausu by se mu náramně hodil.

Funkeho vztah k Bauhausu dokladá i vzpomínka přítele Josefa Sudka ([28]16). Funke prý natolik horoval Bauhausu, a také surrealismu, že Sudka v té době považoval za konzervativce a navzdory dlouholetému nejužšímu přátelství mu nezahájil první samostatnou výstavu v Praze roku 1932. Různé názory jim ale zanedlouho nebyly překážkou, a tak se velmi brzy zase sblížili a Sudek se připojil k nové věcnosti a k funkcionalismu.

Funke poznal Sudka dle Sudkova vyprávění v Kolíně, kam jezdil Sudek vždycky na pár dní na černo z invalidovny fotografovat krajinu([29]17): „Krajina tam byla jednoduchá. Vždycky mě k něčemu přivedla. Nikoho jsem tam neznal. Jednou na jaře začala obleva. Motal jsem se s aparátem, směrem ku Praze. Byla velká voda, zvedla se hladina Labe. Na louce tam měl někdo nějaké věci a odvážel je. Ten

27.Dufek, Antonín: Pedagog Funke a Bauhaus: ARS 1 - 3, 1999, str. 186. Publikováno v Teigeho ReD III, č. 5, str. 138- 140,

28 Řezáč, Jan: Slovník místo paměti - Josef Sudek, ARTFOTO, Praha, 1994, str. 13

29Fárová, Anna: Růže pro Josefa Sudka, katalog výstavy, Praha, 1996, str. 29

sedlák na mě volal: „Vy také fotografujete? Já jsem Spálený a taky fotografuju. My tady máme nějakýho Funka a ten taky fotografuje. A hodně. On má tatínka advokátem. Kdybyste chtěl, já vám to smluvím.“ Pak jsem ho zase potkal. Že nám to smluvil, že se sejdeme na náměstí. Už se stmívalo. Tam někdo jde - samá ruka, samá noha. Byl to Funke. Rovnou jsme šli do toho. Měl dva aparáty - 13 x 18 a 4,5 x 6. Domluvili jsme se, že ten druhý den půjdeme fotografovat....“.

Fotografie na Bauhausu

Jak je známé, Bauhaus, německá funkcionalistická umělecká škola, byl založen Waltrem Gropiem po vzoru středověkých stavebních hutí roku 1919 jako učiliště, kde měla pod záštitou architektury nalézt své místo všechna odvětví výtvarného umění i umělecká řemesla. Bauhaus sídlil nejprve ve Výmaru, od roku 1925 v Desavě a od 1932 v Berlíně. Po příchodu nacistů v roce 1933 byl Bauhaus uzavřen úplně.

Fotografie zpočátku nebyla samostatným předmětem, ale bylo jí využíváno spíše v rámci typografie a k záznamům například nově postavených architektur. Fotografií se na Bauhausu zabýval především Lászlo Moholy-Nagy (1895 - 1946), který na Bauhausu převzal po odchodu Ittenově předkurz a kovodělné oddělení a praktickou výstavbu osvětlovacích těles. Co se týká fotografie a filmu hned zpočátku poznal, že ve fotografii a filmu musí být světlo pojímáno jako vlastní tvůrčí prostředek. Ve fotografii viděl možnost, aby byly hranice přírodního zpodobňování rozšířeny a ve fotoaparátu, při vší jeho nedokonalosti, prostředek , aby bylo oko a jeho pozorovací nadání zdokonaleno.

Fotografie pro něj byla objektivní formou vidění naší doby, nový nástroj zobrazování. Rozeznával osm způsobů fotografického vidění 1. abstraktní vidění způsobené přímou světelnou tvorbou, fotogram jako nejjemnější odstupňování světelných hodnot. 2. Přesné vidění normální fixací skutečnosti - reportážní. 3. Rychlé vidění fixací pohybu. 4. Pomalé vidění snímáním pohybu v noci. 5. Vystupňované - mikrofotografie. 6. Vícevidění panorámovou kamerou či rentgenofotografie. 7. Simultání vidění, automatická fotomontáž. 8. Jinak vidění - optický vtip, a. při snímku objektivem, hranolem, zrcadlem, b. snímek mechanický porušením citlivé vrstvy.

Tvrdil, že díky fotografii a filmu máme nové prostorvé zážitky[30](18). První fotogramy vytvářel ještě před svým příchodem na

30Telehor v doslovu od Františka Kalivody 1936 časopis měl naznačit vývojovou cestu vizuálního umění. Měl vykázat spojitost mezi malířstvím, fotografií a filmem, a proto bylo využito příkladu umělce a jeho bohaté tvorby v níž hrálo důležitou roli světlo.

školu roku 1922. K zhotovování fotogramů užíval přímo kopírujících papírů, na kterých mohl na světle pozorovat jejich utváření. Natolik ho to ovlivnilo, že zastával názor, že podstatná je na fotografii citlivá vrstva a nikoli fotografický přístroj. To bylo také důvodem, že považoval fotogram za plně slučitelný výtvor jako fotografie zhotovená za pomocí kamery, která byla specifická. Velmi rád pracoval také s fotomontáží. Jeho názory u nás známe také z přednášek, které pořádal roku 1931 na Škole umeleckých remesiel v Bratislavě. Své názory na fotografii publikoval ve své knize Malířství, fotografie, film v roce 1925. Také samostatné poslední číslo časopisu Telehor mu věnoval i jeho přítel František Kalivoda roku 1936([31]19).

Z jeho teoretické práce vyznívá, že fotografii přiřazoval roli objektivní, velkou důležitost přisuzoval fotografii dokumentární, a přesto mnohé známé věci objevované opticky efektivním pohledem nakonec tak ozvláštnil, že se ztratila jejich všeobecně známá podoba až je nebylo mnohdy možné rozlišit. Fotogramu naopak využíval k abstraktním výtvorům, měl rád jejich znejasněné informace, byly pro něj jakýmsi světelným malířstvím.

V polovině 20. let zavedl pro tištěnou fotografii se zásahy typografie samostatný název Typofoto, který byl výstižný pro tehdy hodně využívaný způsob užití těchto dvou médií.

K samostatně otevřenému studiu fotografie na Bauhausu došlo až roku 1929, kdy byl jeho vedením pověřen Walter Peterhans (1897 - 1960). Peterhans původně studoval matematiku, filozofii a dějiny umění. Potom navázal ještě studiem reprodukčních technik a roku 1926 složil mistrovskou zkoušku pro fotografii ve Výmaru. Mezi lety 1929 - 32 byl hlavním pedagogem pro studium fotografie na Bauhausu v Desavě a po přestěhování školy v Berlíně. Po uzavření školy roku 1933 byl ještě chvíli samostatně pracujícím fotografem. Roku

31 František Kalivoda také uspořádal Moholy-Nagymu výstavu v Kunstlerhausu v Brně. Podobně byl L. Moholy-Nagye představen i na výstavě v Českých Budějovicích společně s třinácti členy skupiny Fotolinie, kteří zde působili a společně s Fotoskupinou pěti a J. Štýrským roku 1936. Jeho tvorba byla známá, neboť byla několikrát představena veřejnosti: Encyklopedie českých a slovenských fotografů, ASCO, Praha, 1993, str. 431

1938 emigroval do USA, kde působil jako pedagog na různých školách v Chicagu. Po skončení války se vrátil. Jeho fotografická tvorba se týkala především působivě sestavených zátiší z předmětů denní potřeby a dále nekonvenčně pojatých portrétů.

Ve své volné tvorbě také využíval fotomontáže pro vytvoření obrazů s lehce surrealistickým nádechem. Vytvářel i pokusy s umělе utvořenými uspořádáními, která nakonec působila svou přeludnou poezií. Na fotografiích zachytil předměty položené vedle sebe a přes sebe na jednu plochu a následně umocněné svým názvem. Název je posouval mnohdy úmyslně do jiné reality. To bylo uplatněno například u záběru, kde byly do plochy naskládané předměty - závoj, mušle tvaru ženského prsu, peří, vlasy a další. Scéna byla nasvícena, snímána anakonec dostala název Portrét milované (1929). Petrhans ale nechtěl vytvářet surrealistické obrazy, ale šlo mu o to, komponovat zátiší z nenápadných, obyčejných předmětů, spojit předměty, odlišné, které pak oko vnímá jako totožné. Jeho zátiší jsou materiálovými studiemi vzájemných studií struktur a fotografických hodnot jejich světelného působení. Hezká podoba věcí by měla být jakýmsi modelem předmětu samotného. Moholy - Nagy používal fotoaparát k vytvoření nového vidění a Peterhans chtěl získávat pěkné podoby věcí. Oba vkládali do fotografie své naděje, které mnohdy utopické byly nakonec u obou trochu zklamány.

Na Bauhause byly využívány všemožné techniky zhotovení fotografií od Moholyho uznávaného fotogramu, přes všemožné druhy fotomontáže kombinující jak několik fotografií, negativů, předmětů, i s písmem, tak fotografie se surrealiastickým nádechem, a také snímky ovlivněné novou věcností a funkcionalismem. Ty využívaly neobvyklých úhlů pohledu, nadhled, podhled, ptačí a žabí perspektivu, řešení kompozice do úhlopříčky, diagonální kompozice, úmyslnou optickou neostrost podtrhující či potlačující určitý motiv a tonálních kontrastů přetvářejících např. záběry architektury až do grafické podoby. Navíc zde ještě působila sovětská avantgarda a fotografie byla mnohdy ovlivněna filmem a naopak. Bauhaus byl otevřen veškerému experimentu.

S Bauhausem je nutné spojit i jména například Zdeňka Rossmanna, Marie Rossmannové a Ireny Bluhové. Všichni zmiňovaní na Bauhausu alespoň chvíli fotografii studovali. Zdeněk Rossmann v letech 1930 - 31, odkud si dopisoval s Funkem a na Bauhaus ho lákal. To se dočteme i v jejich korespondenci. Po absolvování Bauhausu byl na studijním pobytu v Paříži a v letech 1932 - 38 vyučoval na ŠUR v Bratislavě, 1939 - 43 na Škole uměleckých řemesel v Brně. Rossmannova žena Marie nejprve studovala na ŠUŘ v Brně roku 1929, potom společně s Rossmannem na Bauhausu, kde začala fotografovat. Další vzdělání ve fotografickém oboru si doplnila za svého pobytu v Bratislavě u Jaromíra Funkeho na ŠUR. Irena Bluhová studovala na Bauhausu od roku 1931 po dva roky. Studium se týkalo moderní fotografie a typografické propagace. Zmínění autoři byli výukou fotografie na Bauhausu velmi ovlivněni. Seznámili se zblízka s evropskými uměleckými avantgardními proudy a jejich představiteli a fotografii ovlivněnou Bauhausem dále po světě šířili.

Fotografická tvorba pod vlivem Bauhausu se šířila i díky lidem, kteří museli Bauhaus opustit po nástupu Hitlera. Tímto způsobem se u nás ocitl např. její absolvent Werner Feist. Za vzor měl Bauhaus i Josef Vydra, který vedl ŠUR v Bratislavě a ŠUŘ v Brně. V Brně se samostatně fotografii jako oboru nevyučovalo, ale díky funkcionalisticky orientovanému grafickému designéru Prof. Emanuelu Hrbkovi, který umožnil fotografickou výuku, neboť ve 30. letech byla fotografie nezbytnou součástí reklamní grafické práce, měli studenti možnost se fotografií zabývat. Studenti byli seznámeni s možnostmi nové techniky a prostor byl dán jejich experimentování s možnostmi snímání i s jednotlivými fázemi zpracování filmu v temné komoře. Tak z žáků na brněnské ŠUŘ vznikla Fotoskupina pěti, která fungovala mezi lety 1933 - 36 a patřili do ní Josef Kamenický, Bohumil Němec, Jaroslav Nohel, František Povolný a Hugo Táborský.

Funke jako pedagog na UŠ a ŠUR v Bratislavě

S počátky pedagogické činnosti Funkeho v Bratislavě nás seznamuje výpověď Josefa Sudka[32] (20), dopisy Zdenka Rossmanna Funkemu z Bratislavy [33](21) a s dalším jeho působením a činností se seznámíme pomocí dopisů, které on sám píše své budoucí ženě Anně Kellnerové([34]22). Dle Sudkovi výpovědi nutil Funkeho jeho tatínek, aby pokračoval v jeho dráze právníka. Po opakovaných neúspěšných pokusech to nakonec vzdal. Funke měl potíže, že nebyl vyučen v oboru, ale potom, co mu Sudek říkal, ať se někde zapíše, mu odpověděl „U těch blbců, to mě ani nenapadne. Dej mi pokoj.“ Tenkrát ho zachránil Ladislav Sutnar, který nabídl Sudkovi práci: „Pane Sudek, já bych pro vás měl ohromnej podnik, ale vy byjste mě s tím vyhodil.“ Sudek se zajímal, co by to mělo být a Sutnar mu odpověděl: „Koukejte se oni v Bratislavě zakládají novou grafickou školu a potřebovali by tam profesora.“ Na to se Sudek zhrozil, že to teda není nic pro něj, ale že když to je na Slovensku, kde je fotografická živnost volná, tak tam může být fotografem kdokoliv a hned, protože tam mají ještě uherské zákony a živnostenští fotografové jsou na to krátcí. Proto Sutnarovi slíbil, že se nad tím zamyslí. Vzápětí si Sudek vzpomněl na Funkeho, který chce fotografem být, a protože nemá žádné školení tak by mu to pomohlo, takže to vzít určitě musí, i když nebude chtět. Funkemu se Bratislava nezamlouvala a ani doba, kterou tam měl strávit nebyla ideální, ale potom, co zjistil, že by získal profesuru a později mohl přestoupit na grafickou školu do Prahy, tak souhlasil.

Z dopisů od Rossmanna a Funkeho dopisů Anně K. vyplývá, že pedagogická činnost v Bratislavě nebyla nic moc záživného, ale Funkemu pomohla k tomu, aby se mohl věnovat další své činnosti v Praze, kde určitě spokojený byl. Nevíme jakou roli měl Rossmann,

32Anděl, Jaroslav: Josef Sudek O sobě, Torst, Praha 2001, str. 38
33Dufek, Antonín, Jaromír Funke - Průkopník fotografické avantgardy, Katalog, MG Brno, 1996, str. 61
34Dufek, Antonín, Jaromír Funke - Průkopník fotografické avantgardy, Katalog, MG Brno, 1996, str. 61 - 68

ale 7. 5. 1931 Funkemu píše: „píši Ti jako člověk, který chce něco udělat pro moderní věci...“ možná se touto nabídkou ospravedlňuje za neuskutečnitelné studium na Bauhausu. „Jsem zaměstnán jako učitel na učňovské škole a vedu reklamu a typografii. K této je dosud přidělena fotogragfie. Mají zde lépe vybavené ateliéry než na Bauhause. Přesvědčil jsem ředitele Vydru, že na to nestačím a že potřebuji nutně fotografa. Neznám v čsr lepšího než tebe, navrhl jsem tě a byl bys přijat. Měl bys fotooddělení (samostatné) a mimo to ti chce opatřit ředitel Vydra dobrý obchod v památkovém ústavě nebo bys mohl zařídit ateliér. Obchody jsou zde veliké. Napiš mi nastoupil bys ještě tento měsíc. Pošli několik fot a formální žádost...“

O činnosti v Bratislavě Funke informoval Annu K. takto (jen vybrané věty týkající se přímo výuky) „cesta vlakem měla svůj konec a já ...se bouřlivě vítám na bratislavském nádraží s Rossmannem - to moje bratislavské poslání mi hned vykládá a situace se ještě víc zamotává. Sutnar mě nedoporučoval do Bratislavy a právě naopak, byl proti tomu, abych sem šel. To se asi teď hodně divíš, já také, ale tento fakt mi hned potvrzuje ředitel Vydra a tajemník zdejší osvětové komise pro Slovensko Dr. Hořejš. Teda barák je to pěkný. S ředitelem Vydrou jsem vyjednal, že převezmu celou fotografii na učňovský škole, a že budu připravovat fotografy pro školy uměleckých průmyslů. Kde povedu také celou foto. Tato škola se teprve zařizuje a tak všechny možnosti jsou přede mnou. Finančně to jest hodně bledé, dostanu necelých 1 000kč. Ředitel Vydra slibuje kšefty, už mě tady říkají pane profesore, až jsem se lek a ten ateliér, co zde mají, není žádná zvláštnost. Lamp zde je a všelijakých cerepetiček na omračování. Bude to potřeba polepšit. Budu učit 16 kluků a v pondělí začínám, strach z toho nemám a dost chutě, báječný rozvrh, v pondělí v úterý a ve středu - ostatek volno..“

Funke se tedy stal 1. 9. 1931 externím učitelem na UŠ a ŠUŘ v Bratislavě. Podle jiného potvrzení vyučoval na večerní ŠUR od 1. 10. 1931. Dle výroční zprávy z roku 1931 - 32 vyučoval na ŠUR deset žáků. Počáteční nadšení a vzrušení z nové práce postupně vyprchává,

neboť na škole není všechno zdaleka podle jeho představ. Není spokojen se svým platem, ale ani se žáky, kteří o fotografii nic neví a ani o ni nemají valný zájem. V dopise konstatuje: „tak dnes jsem poprvé učil a všechno německy. Do Bauhausu či Bratislavy a vyšlo to nastejno, ale tam jsem mohl poslouchat a tady musím vykládat, což je podstatný rozdíl. Dojmů plno a času málo...“ 3. 10. 1931 : „...mě zavolal ředitel na dlouhou poradu. Řekl jsem mu moji vyučovací osnovu, ke které mi gratuloval. Byl zde na návštěvě nejvyšší pán odborných škol Pižl z Prahy a ten zase gratuloval řediteli, že získal mě. No uvidíme. Ředitel počítá se mnou pro Bratislavu nejméně na 5 až 8 let, po kterých bych přešel do Prahy. Mám zde makání dost, sám se přesvědčuji že něco umím a něco mohu naučit. zkrátka mám svoje místo a nejsem zbytečný, ale současně si uvědomuji, co všechno neumím a to je velmi krásné. Učit a učit se. 1. října jsem bral první gáži, jen 444 kč. Málo, ale teď začne nová ŠUŘ a to budu mít asi dohromady 1200 kč. Peníze a kšefty, to jsou věci hlavního zájmu a ta kultura je tak trochu vedle a každý všemu rozumí, já jsem zde prodělal svou první krisi (8. 10.)v úterý večer jsem měl prvou hodinu na š. u. r. a spráskl jsem ruce. To je úplně negramotný materiál. ti lidičky si představují nějaký začátečnický kurs, že je budu učit vyvolávat a učit amatérsky, prohlásil jsem, že předpokládám u každého perfektní znalost techniky, druhý den ve středu jich přišlo místo 16 jen 14 mezi nimi je také Dr. Clementis a Jelínková, tu znáš z plovárny. Ti jsou mezi posluchači ne mezi utečenci a hned konflikt, ňáká ženská, profesionální fotografka, mě začala dokazovat, že - no zkrátka takové kolorované prasečiny, pořád mi cpala retuš a všelijaký vercajky pitomých ateliérů. Zkrátka jsem ji odbyl, šla si stěžovat k řediteli, že mluvím jen česky a ne německy, ačkoli to není pravda, ředitel si mě zavolal , já jsem mu to vyložil a bylo by dobře, ale to mě dojalo, tak jsem mu řek, jestli se jim to nelíbí, že s tím ihned praštím a dobrý, a teď poprask, Rossmann se mnou prohlásil solidaritu - to bylo od kluka moc pěkný a nakonec dostala bába od direktora vynadání a chodí dál. A moc dobře jí to udělalo, ale teď co s tím, stojí to za to ,kde je

nějaký účel, takovýhle lidi učit? Proč? Hlavně nejde odborně pracovat, mě bylo z toho špatně, uvítali mě, protože potřebují fotografa, ke svým účelům. Rossmann má také svoje zámysly, ředitel Vydra, zase prostřednictvím nás chce povznést školu a sebe do ministerstva, ten Hořejš zase se uplatnit kulturně, na abstraktní foto se každý dívá jako na kuriozity a ostatně to má být všude sociální funkce, rozpory a neujasněnosti, na jedné straně krásná slova, programy, plány, časopisy, a na druhé, kolik má měsíčně, co ta kultura nese, ono to je v Brně a v Praze také tak snad se moje práce nevytratí. O pět dní později píše trochu kladnější řádky: „nějak lezu do kursu, tady v Bratislavi, je ze mě malý zázrak, s kým mluvím, každý už o mě ví, to je zásluha nebo vina direktora, který všude vypráví o mě o mých foto.

Ta moje škola už se pomalu zaběhává, sice někdo odpadl, ale ty dvě ženské, co si stěžovaly, chodějí pilně a dělají! Taky si nějaký mladík stěžoval, že nefotografujeme památky, tak jsem mu dal zaostřit kámen a byl vedle, direktor se s námi pořád chlubí jak s nějakou exotickou zvířenou. Dne 26. 10. mi direktor četl pochvalný dopis z ministerstva, mám dělat svou osnovu fotografickýho vyučování a vůbec jak si to představuji. 7.11. ředitel se bojí, abych odtud neutekl - to mi řekla (Marie) přímo, ale pak cosi nadhodila, že se na mě dívají asi jako na člověka, kterého neberou vážně, tak asi jako na blázna. Jsem zde zkrátka proto, abych někomu pomohl a pak mohu jít, celá zdejší škola na které učím vede k lajdáctví kantora, hlavní je výstava, krásná výstava - ne naučit. Nemohu naučit dobře fotografovat lidi, kteří nejsou fotografickými talenty, naučím je jakž takž řemeslo, ale to další, to co dělá moderní fotografii, to nelze a tak, aby byla dobrá výstava, to je jednoduché, udělám to sám, musím nejde to jinak a pak - proč to všechno učím? Kde je důvod mého vyučování, kariéra ostatních lidí, do kterých mi nic není. A já - já jsem zde hříčkou osudu, ne,já kantorem nebudu, aspoň zde ne a při nejbližší příležitosti se odtud smrsknu“

Školní výstavy se pořádaly každoročně až koncem školního roku v červnu, a tak podle dopisu je třeba brát v úvahu, že všech-

ny fotografie publikované jako školní práce pod Funkeho vedením, mohou být jeho dílem. Je tomu tak občas i v Praze.

Dne 11. 11. byla zde pronášena ohnivá slova, bylo mluveno o slovenském Bauhausu. No pěkné věci jsem se dověděl, tenhle život tady je hotové utloukání času, úplně bezvýznamné, kluci by radši fotili nějaký holky a ještě radši akty, najednou se dovídají co všechno ta foto je a co se musí naučit, tak zmrzeni odcházejí.

Dne 16. 11., 2. ročník se činí z nich mám tak ještě největší radost a co se týče osnovy, ta bude podána až na konci roku. "22.11. „mi psal také Sudek, své zážitky, když on chodil do foto školy a svůj názor na postup vyučování."

Na Funkeho žádost poslal Sudek v listopadu osmistránkový dopis, ve kterém podrobně uvádí rozvrh hodin a způsob výuky na grafické škole s osobitým komentářem a návrhy na zlepšení. Tento dopis se stal zřejmě základní pomůckou pro vypracování výukového programu v Bratislavě. Část dopisu zde snad poslouží pro lepší představu[35](23): „ Tak nejdřív ten rozvrh v tý škole. Jak se pamatuji byla 1 hodina obyčejná chemie a to víš že všechno možný jenom né fotografická. Dle mého názoru značky fotografické chemikálie znát člověk má, ale musí znát chemikálie na hmat a dle tvaru aspoň dle mé praxe. Podle tvaru poznáš, je- li dobrá nebo stojí-li za hovno. Když znáš značky a neznáš tohle tak seš v prdeli v teorii. Pak bylo obyčejně až do 12 nebo do 1 hodiny praktické učení, což bylo zrovna tak blbý jako ta chemie, znáš dle mého vypravování. Myslím, že v 1. ročníku by se mělo učit na 100% jenom fotografický řemeslo hlavně negativní proces, v 2. ročníku by mělo být obráceně v předpokladu, že se kluci naučí jistotě v negativním procesu. Doufám, že víš co myslím pod tím jistotě. Ve 2. ročníku již by se mohlo učiti pigment dokonale ovládat. V 1.ročníku bylo kreslení myslím 2x v týdnu po 4 hodinách no to by stačilo myslím jen dvě hodiny za týden, ale ve 2. ročníku by mohlo místo kreslení býti cancání o malířství, ale tak, aby bylo viděti rozdíl, že malířství je to a to a foto je to a to, ostré

35Fárová, Anna: Růže pro Josefa Sudka, katalog výstavy, Praha, 1996, str. 74-75,

vyhranění obou, hlavně ukázky obou směrů, tudy šlo a jde malířství a tudy šla a jde fotografie. V obou směrech špatné a dobré ukázky. Tohle bude prakticky dost těžké na nějakém kantoru chtít, poněvadš to bude mít s tím malířstvím a fotografií jistě popletený. Ve 3. ročníku praxe negativ a pozitiv dokonale zvládati. Samostatně poznat chyby a přednosti obou procesů a hlavně mít jisté přesvědčení, že co dělá je vědomě správné. Teorie. Určitý názor na krajinu, detail v krajině, celá krajina.Samostatně portrét, hlava, celá postava a podkolení, dvojportrét, skupina až ve 3. r., hlava bílá v bílém, bílá v černém a obráceně. Dvojportrét v těch samých kontrastech. To máš program jako hrom.“

Dne 7. 12. „nejlépe zběhnout, ale v tom mi jaksi brání vlastní svědomí - musím zde aspoň ten rok vydržet, a kdyby se dalo něco jiného dělat - půjdu a rád - jen né do Bratislavy a na Slovensko, direktor je v Praze a vyjednává také o mě, zda-li bych nedostal výuční list. “Funke stále nesplňoval formální předpoklady pro výkon pedagogické funkce. Pokusy získat výuční list se opakovaly. V těchto potížích mu ale pomohl opět J. Sudek, ale až v roce 1933. Z 13. června pochází zajímavá zpráva ze Sudkovy ruky [36](24) „Potvrzuji, že pan Jaromír Funke pracoval se mnou v mém foto ateliéru od 1 . července 1927 do 31. prosince 1928 a opětně od 1. července 1930 do 31. července 1931. Byl mi vždy milým a vítaným spolupracovníkem jako dokonalý znatel všech oborů moderní fotografie, tedy ne jen reportérské a dokumentární, ale zvláště reklamní a portraitní. Pracoval se mnou ze svého vlastního velkého zájmu o fotografii, ve které vynikl nad průměr nejen československý, ale dosáhl světového formátu.“Myslím, že na předešlých stránkách popsaná historie Funkeho nástupu dokumentovaná korespondencí není totožná s mnohými chválami na školu a s jejím předpokládaným programem. Cíle školy popsal například Fero Tomík ([37]25). Zmiňuje založení školy ve formě denního studia v roce 1930, od roku 1928 ve formě večerních

36Fárová, Anna: Růže pro Josefa Sudka, katalog výstavy, Praha, 1996, str. 73

37Tomík, Fero a kolektiv autorů: Aktuálnost Československé meziválečné fotografie:J. Funke a ŠUR v Bratislavě, Brno,1979

kurzů, kde fotografie byla jen součástí grafických kurzů podobně jako zpočátku na Bauhausu nebylo také samostatné oddělení fotografie až od roku 1929. Sympatie školy k Bauhausu dokládá některými prohlášeními „duševné i hmotné povznesenie ľudu, zrovnanie všetkých vrstiev občianstva v jedinú vyspelú, kultúrnú a vládnúcú vrstvu pósobí, že mizne na Slovensku ten idylicky krásný film starobylosti, zmes konzervativných kultúr a bývalého vkusu....“ Nová škola měla vytvořit nové formy, novou krásu, podle nových životních funkcí 20. století. Dbán měl být i důraz na vyučující, jejich vlastní tvorbu a zkušenosti. Profesorský sbor měl být složen ze samých špiček - Fulla, Galanda, Malý, Vydra, Rossmann, Funke, Kožehuba, Plicka. Dobrým směrem se škola vydala, ale nejspíš u něj nedokázala tak striktně setrvat jak si přála. V nově vybudované budově s „krásnými ateliéry“ vzniká roku 1931 také samostatné fotografické oddělení, pro které byl získán Funke od 1.10.1931 vyučuje. Náplní tohoto oddělení byla již zmiňovaná výuka statické fotografie, portrétní, reklamní, reportážní, kinetická, fotomontáž a film. Náplň byla dána částečně Funkem a částečně nejspíše už před jeho příchodem. Dále Tomík popisuje úspěchy školy - fotooddělení např. na výstavě Fotografickém salónu ve Vídni 1932 a další výstavy v Holandsku, Anglii, Belgii, proč si ale Funke na úroveň školy a svých žáků stěžuje? Vidíme snad zpětně na těchto výstavách vystavovaná díla jeho samotného, neboť ho žáci neuspokojovali. I na výstavách grafické školy a v publikaci Fotografie vidí povrch nalezneme také většinou práce samotného Funkeho, ale na grafické škole však i práce vyučujících Karla Nováka a Josefa Ehma.

UŠ A ŠUR

Škola umeleckých remesiel vznikla v Bratislavě roku 1927 po anketě svolané ministerstvem školství a národní osvěty z popudu odborného přednosty Al. Pižly a za předsednictví škol. rady v. v. p. Fr. Mareše z Brna. Škola umeleckých remesiel v Bratislavě byla otevřena ve formě denního studia roku 1930. Předtím probíhaly večerní kurzy při UŠ a fotografie zde byla pouze součástí grafického oddělení. Po stránce správní tvoří Škola umeleckých remesiel nedílný celek se školami učňovskými. Roku 1931 vzniká fotografické oddělení, pro které byl získán ředitelem J. Vydrou Jaromír Funke, který zde učil až do svého odchodu do Prahy na SGŠ roku 1935.

Byl to pan odborný přednosta Dr. Zd. Wirth, který se na této anketě postavil proti vzniku nějaké nové umělecké školy v ČSR a proti další výchově uměleckého proletariátu. Otočil tak program a vznik nové školy na Slovensku na zcela jiné a praktické koleje. Mezi hlavní vady při výchově umělců byly pociťovány tyto věci: výchova umělců jako existenčně nezabezpečených a ve větším množství nepotřebných lidí, pokud nemají maximální vynikající kvality, nepatrný styk škol s průmyslem a řemeslem, školy bez dílenské praxe. Bylo kritizováno papírové návrhářství oproti konkrétnímu provedení řemeslně dokonalému. Nedostatečný styk školy s průmyslovou výrobou byl pociťován nejen u nás, ale i v cizině. Tato otázka byla řešena na mnoha kongresech pro uměleckou výchovu už před válkou. Umění dávno přestalo sloužit výzdobě, ale bylo užito k šíření politických myšlenek, vyvinulo se tak umění propagační - zvláště v Rusku. Nejčastější byl kreslený či malovaný plakát s gigantickými fotomontážemi a film. Ve výuce šlo o obracení se k praktické výuce žáků, kteří budou schopní hned po škole pracovat.

Například ve školním roce 1934 - 35 měla škola osm oborů a dětské oddělení - přípravné pro učně, vedoucí děti ve věku 8 - 14 let. Oddělení: grafické, fotografické, aranžerské, malířské, keramické, kovorobné, dřevorobné a oděvní. Fotografické oddělení vedl na

Bratislavské škole Jaromír Funke do 1. února 1935 a potom František Kožehuba. Pozornost byla věnována hlavně reklamní fotografii a portrétu. Stylem školy byla cesta k součastnosti a pokroku. Cílem bylo nebát se moderny, kriticky si z ní vybírat, zkoušet vše novější a vyzkoušené přenášet do živností a výroby. Škola tak byla přísným korektorem vkusu školám učňovským, zásobovala je vzornými návrhy a předlohami pro práci učňů v dílnách. Škola sídlila v moderní budově s dobře technicky vybavenými prostorami.

Škola byla podporována Obchodnou a priemyslovou komorou v Bratislavě s podporou ministerstva školstva a národnej osvety, Krajinského výboru a mesta Bratislavy a je organizačně nadřazená jako odborná a mistrovská škola školám učňovským. Nejprve fungovala pouze jako škola večerní, protože neměla pro svou výuku dostatek míst. Večerní škola sloužila jako předstupeň dvouleté školy a umožňovala studovat i lidem zaměstnaným přes den.

Účelem školy je vychovat talentované žáky po stránce řemeslné a schopné se uplatnit v řemesle, obchodu a průmyslu. Na škole bylo vyučováno malířství pod vedením Ľudovíta Fully, grafice pod vedením Zdenka Rossmanna, fotografii pod vedením Jaromíra Funkeho. Například ve školním roce 1931 - 32 bylo na večerní škole fotografické zapsáno 16 žáků, z nich školu dodělalo 8 žáků. Mezi studující patřili 2 fotografové, 3 vysokoškoláci, 1 technický úředník, 1 typograf a 1 student.

Vyučovací program se týkal postupné fotografické práce od jednotlivých struktur materiálů k jednoduché kompozici objektu v prostoru. Dále byly fotografovány předměty uspořádané v kompozicích a jejich vzájemné vztahy. Byla vyučována fotografie dokumentární a reklamní, jednoduchý portrét. Vyučován byl i negativní a pozitivní proces zpracování fotografického materiálu a zvětšování rozptýleným světlem. V dílnách se zhotovovaly fotografie pro výroční zprávy, reprodukce kreseb a obrazů.

Rozvrh sestával z těchto praktických předmětů: Práce v ateliéru a venku pod vedením J Funkeho, Práce v temné komoře a che-

mické procesy, Figurální kreslení s L. Fullou, Písmo se Z. Rossmannem, Montáž a práce v knihařské dílně a Současný vkus s Dr. A. Hořejšem. Žáci měli devět až deset hodin týdně. Pak se stala Školou majstrovskou a odbornou školou pre obory umeleckých remesiel a reklamného umenia. Je školou veřejnou a podléhá přímo ministerstvu školství a národní osvěty v Praze. Posláním školy je vychovat umělecko-výtvarný dorost jako praktické umělce a vedoucí síly pro potřeby řemesel, obchodu a průmyslu. Vyučovalo se v jazyce československém, ale podle potřeby vykládali učitelé i německy či maďarsky, pokud tyto jazyky ovládali. Škola byla organizovaná takto: studium na večerní škole se skládalo ze čtyř cyklů s obměnami vyučovaných předmětů, které bylo možné navštěvovat jednotlivě nebo postupně všechny ve večerních hodinách, bez újmy na denním zaměstnání v různých, ne za sebou následujících rocích. Absolventi obdrželi diplom školy.

Kratší kurzy měly svůj vlastní nezávislý program. Na večerní školu byli přijímáni všichni žáci, kteří si nezávisle na svém denním zaměstnání chtěli osvojit potřebné tvořivé schopnosti v oborech uměleckých řemesel. Žáci řádné školy jsou přijímáni, když jsou vyučeni v některém uměleckém řemeslu, nebo jsou absolventy obchodní či odborné školy nahrazující výuční list a zaměstnanci závodů s jiným vzděláním. Tito žáci jsou povinní navštěvovat veškeré hlavní předměty pro daný obor předepsané, nejméně tři večery v týdnu (celkem 9 vyučovacích hodin) pokud nebyli na žádost z těchto předmětů osvobození. V Bratislavě byli přijímáni i někteří mimořádní žáci např. bez výučního listu, a také děti ve věku 8 - 14 let, které navštěvují alespoň dvě oddělení dětských kurzů. Zvláštní výsadu měli ještě uchazeči navštěvující pouze jeden vybraný předmět, patřili mezi tzv. kurzisty.

Podmínkou pro přijetí byl věk 14 let, průkaz o všeobecném vzdělání (vysvědčení), výuční list či jiný doklad o odborném vzdělání, osvědčení o státním občanství, předložení vlastních kreseb či jiných prací dokládajících talent ucházejícího se. O přijetí se rozho-

duje dočasným přijetím na zkoušku. Vyučování probíhalo každý týden kromě června až září od 18 - 22 hodin alespoň 3x týdně večer. Studium bylo kontrolováno odevzdáním závěrečných prací na konci semestru a práce byly na výstavě předloženy širší veřejnosti. Žáci na konci roku obdrželi vysvědčení o prospěchu. Žáci, kteří skončili studia na řádné škole se zvláště dobrým prospěchem obdrželi po 3 - 4 roce školní absolventský diplom, který společně s vysvědčením umožňoval snadnější nástup do zaměstnaní a samostatné vedení různých umělecko-řemeslných podniků. Po absolvování čtyř ročníků byla i větší naděje na lepší finanční ohodnocení. Pro další vzdělávání byla otevřená i večerní knihovna, kde bylo vstupné zdarma. Jinak poplatky za studium činily 20 kč za zápis, 25 kč příspěvek na celý rok na materiál pro daný obor. Školné pro žáky večerní školy bylo 180 kč za celý rok. Vyučování na večerní škole se skládalo v každém oboru ze čtyř hlavních skupin vyučovacích předmětů. Vyučování tvořila I.skupina předmětů všeobecného výtvarného studia, která byla povinná pro všechny žáky vstupující na školu, pokud nemají jiné dostatečné vzdělání v kreslení nebo modelování. Jednalo se o a) všeobecné kreslení určené pro obory týkající se později výuky dekoračního malířství-písma, štítů a pokojů, pro grafiky, litografy, knihaře, kresliče reklam, plakátů a pro fotografy. b) všeobecné modelování pro pokračovácí obory sochařů, kameníků, keramiků a výrobců hraček. c) všeobecné cvičení představivosti prostorové se zaměřením na kompozici, pro truhláře, nábytkáře a umělecké zámečníky. II. skupina vyučovaných předmětů pro všechny řemeslné oddělení. Mezi tyto předměty patřilo a) odborné kreslení a navrhování, b) práce v dílnách, III. skupina pomocných předmětů výtvarných, která doplňovala nedostatky v daném studovaném oboru. Skládala se z A) povinných předmětů pro řádné žáky: 1.Písmo, cvičení a znalost základních druhů písem, zahrnující písmo kreslené, písmo psané a plakátové. 2. perspektiva, technické zobrazení předmětů v prostoru, konstruktivní kreslení 3. Módní kreslení, cvičení v jednoduché lineární kresbě figur, návrhů šatů, reklamních figurín B)

volné předměty pro žáky všech oddělení: 1. Figurální kreslení podle živého modelu, hlava, akt, detaily, skicování.2 Figurální modelování 3. pomocné dílny a) pomocná fotografie, b) fotografická cvičení pro tvorbu ostatních uměleckých řemesel. IV. skupina pro teoretické nauky: A) výtvarné nauky: nauka o slozích, současný vkus, harmonie a kompozice barev , nauka o reklamě a propagačním umění. B) technické nauky, C) hospodářské nauky: psaní na stroji, účetnictví.

Ukázka rozvrhu III. oddělení fotografického, které vedl Jaromír Funke: Byla vyučována fotografie portrétní, dokumentární, reklamní, reportážní a kinetická. Obor navštěvovali fotografové, reklamní grafici, reprodukční grafici a fotoreportéři. Ve čtyřech ročnících probíhala výuka vždy v pondělí, úterý a středu od 18:30 do 22:00. Mezi vyučované předměty patří: v prvním ročníku: praktické cvičení v ateliéru, všeobecné kreslení, teoretické výtvarné nauky, kompozice a technologie fotografická, ve druhém ročníku: praktické cvičení v ateliéru, kompozice a technologie fotografická, kreslené písmo, technické a hospodářské nauky. Ve III. ročníku praktické cvičení v ateliéru, písmo psané a plakátové, teoretické výtvarné nauky, kompozice a technologie fotografická a ve IV. ročníku praktické cvičení v ateliéru a v knihařské dílně, kompozice a fotografická technologie, kompozice materiálu a prostoru a technické a hospodářské nauky. Mezi volné předměty patřilo figurální kreslení a cvičení v knihařských dílnách. Vyučovací program v hlavních odborných předmětech se každoročně střídal v pořadí: 1. Reklamní a dokumentární fotografie, 2. Portrétní fotografie, 3. Fotografie pro tisk a reprodukci a 4. Reportážní a kinetická fotografie.

Škola neměla být kopií slavného Bauhausu [38](26) , i když pozorně sledovala z počátku jeho cesty. Naopak byla typem životnějším, protože se spojila s učňovskými školami a dosáhla užšího spojení s průmyslem a výrobou než na Bauhausu. Výroční zpráva z let 1934 - 35 podává přehled pětileté činnosti školy. Její činnost je ukázána na fotografiích v příloze. Ještě zde jednou uvádím systém výuky foto-

38Výroční zpráva UŠ a ŠUR 1934 - 35, str. 9

grafie jak probíhala například v roce 1934 - 35. Mezi předměty patřilo fotografování v ateliéru, fotografická teorie a práce v temné komoře, pod vedením J. Funkeho, figurální kreslení s L´.Fullou, písmo vyučované Zdenkem Rossmannem, nauka o reklamě a současném vkusu s A. Hořejšem a nauka o autorském právě s Dr. Fr. Novákem.

Funkeho moto bylo: „Fotografujeme štruktúry, objavujeme fotogeniu predmetov. Kombinujeme objekty v priestoru. Fotografujeme dokumentárne, reklamné a portrétne. Hlavnou zásadou je čistota fotografického prejavu!“ Ve výroční zprávě z roku 1931 - 32 je uvedeno i vybavení školy: škola je vybavena definitivními laboratorními místnostmi, ateliérem s horním a postraním oknem, pojízdnými reflektory pro umělé osvětlování, fotografickými aparáty, retušovacími stoly. Ateliér byl zároveň učebnou. Temná komora obsahovala zvětšovací přístroje, elektrickou sušárnu na negativy, která byla moderně zařízená.

Výroční zpráva zmiňovala postup výuky: v první třídě byly fotografovány různé materiály, vyučovány různé negativní procesy zpracování fotografického materiálu, dále procesy pozitivní, zvětšování reklamních fotografií a portrétů.

Fotografie na ŠUŘ v Brně

Samostatně se fotografickému oboru na brněnské škole nevyučovalo. Fotografie se stala součástí výuky žáků funkcionalisticky orientovaného grafického designera profesora Emanuela Hrbka. Ve 30. letech bylo téměř nemožné ve výuce reklamní grafiky bez fotografie pracovat. Studenti proto roku 1932 dostali možnost experimentovat s možnostmi fotografické techniky, jak co se týče snímání tak zpracování v temné komoře. Z žáků studujících v té době na škole vznikla a mezi lety 1933 - 36 fungovala Fotoskupina pěti (f5) mezi jejíž členy patřili Josef Kamenický, Bohumil Němec, Jaroslav Nohel, František Povolný a Hugo Táborský.

Roku 1934 už vystavují v Krásné jizbě Družstevní práce v Praze, v brněnském uměleckoprůmyslovém muzeu (nynější Moravské galerii) a ve Znojmě. Na výstavách Fotoskupiny byly vystaveny fotoexperimenty, fotogramy, fotografiky a fotomontáže. Jejich tvorba je ovlivněna brněnským kulturním zázemím - brněnskou pobočkou Devětsilu s časopisy Pásmo (1924 - 26) a Disk (1925), Výstavou soudobé kultury (1928) a pobočkou Levé fronty (1930 - 33) se sekcí pro mechanická umění, film - fotoskupinou, kterou vedl František Kalivoda. [39](27) Skupina měla důležitý podíl na 2. mezinárodní výstavě sociální fotografie v Praze. Tvorba členů f5 navazovala na československou i zahraniční experimentální tvorbu 20. let a potom i na vlivy surrealismu, u některých předcházela experimentální tvorbě sociální tématika. V čele skupiny stál F. Povolný, který zrealizoval i výstavy po studiích členů skupiny, kteří spolu prakticky už nekomunikovali.

Samostatné oddělení fotografie na brněnské ŠUŘ založil roku 1951 Vítězslav Tučný [40](28). Progresivní přístup k výuce na ŠUŘ byl významným vkladem pro rozvíjející se tradici daného oboru. Pedagogové se nezaměřili pouze na řemeslnou odbornost svých žáků, ale

39Dufek, Antonín: Avantgardní fotografie 30. let na Moravě ze sbírek Moravské galerie v Brně, Brno, Galerie, 1981

40 Vránová, Jana: Učitelé z let 1924 - 99: Škola uměleckých řemesel v Brně, Sborník k 75. výročí, Brno 1999, str. 47 - 52

důraz kladli i na jejich informovanost o soudobé výtvarné kultuře a jejích aktuálních projevech. Základy fotografické praxe tu získala řada autorů, ale hlavní orientace fotografického oddělení byla založena na osobnosti pedagoga, jehož názory na fotografickou tvorbu do značné míry ovlivnily počáteční fotografický projev studentů.

Kontakty Školy uměleckých řemesel a Československa s Bauhausem

Mnohdy se setkáme s názvem Bratislavský Bauhaus. Tento název se donesl prostřednictvím Lászla Moholy-Nagyho nazpět až do Berlína k W. Gropiovi. Bylo to konstatováno roku 1931, že v Bratislavě usilují o založení jakéhosi Bauhausu[41] (29) a chtějí tím povznést uměleckou tvorbu a průmysl, a proto že hledají co nejužší kontakt s výrobou a průmyslovými podniky. Fakta o vztahu Bauhausu a Bratislavy jsou zmiňovány v literatuře, ale převážně nejsou upřesněny či vůbec rozvedeny. Styky s Bauhausem by proto měly být patrné v podobném pedagogickém programu, v stylové orientaci výuky a tvorby a v přímých kontaktech vyučujících z Bauhausu a z Bratislavy. Na škole byly uplatněny některé principy a orientace výuky směrem k praktickému uplatnění studenta po dokončení školy ve výrobě a průmyslu, ale nejzřetelněji je sledovatelný vzájemný kontakt pedagogů nebo spíše pokusy o spolupráci.

Sledovatelný je například kontakt Josefa Alberse (1888 - 1976) s Josefem Vydrou. Oba se potkají roku 1928 na VI. Mezinárodním kongresu kreslení v Praze. Josef Albers v té době vede na Bauhause nábytkářskou dílnu, přestože by radši vedl přípravné kurzy. Vydra v té době zakládá v Bratislavě večerní kurzy kreslení a reklamy a uvažuje o budoucím založení Školy uměleckých řemesel. Jeho myšlenkou je zařazení vyštudovaného jednotlivce do aktuálního společenského a hospodářského dění. Má myšlenky v duchu začínající éry Hannese Meyera. A právě na Alberse se Vydra obrátí při své návštěvě Bauhausu roku 1931 společně s Ľudovítem Fullou. Naopak roku 1933 se obrací Albers na Vydru zdali by mu nedal učitelské místo v Bratislavě, neboť v osudném roce 1933, vede cesta mnoha perzekuovaných osobností z nacistického Německa právě do liberárního Československa. Tato osobnost ale nakonec získává místo pro-

41Mojžíšová, Iva: Škola umeleckých remesiel v Bratislavě a Bauhaus: ARS, 1990, č. 2, str. 51

fesora v Americe, kde vytvoří experimentální, neamerické učiliště a vychová tam umělce jako byli R. Rauschenberk a další a sám se stane veteránem americké geometrické abstrakce.

Dalším zájemcem o místo v Bratislavě byl Gyula Pap (1899 - 1984). Škola sháněla prvotřídní učitele pro svá nově založená oddělení. Hlásil se v květnu 1931. Fulla ho chtěl pro vyučování do dílny kovovýroby, neboť měl dobré zkušenosti a výsledky - tvořil rafinované konstrukce kovových užitkových předmětů jako např. jeho stojací lampa, která patří k raným ukázkám tvarování předmětů začínajícího Bauhausu. Pap je lákán ještě jinam a místo v Bratislavě nakonec nenastupuje snad také z důvodů nezvládání vyučovacího jazyka.

Vydra kontaktuje také Johannese Ittena (1888 - 1967), který vydal na škole významnou knihu[42] (30) jak svými myšlenkami tak svým formátem - nevejde se do knihoven. Byla vydána v malém nákladu a vztahuje se k bauhausovským předkurzům. Využívá zde mnohostranného podněcování a rozvíjení výtvarné tvořivosti, kdy si žáci hravou formou osvojovali svět a jeho výtvarné uchopení. Vydrovi dá tato kniha podnět k založení dětských kurzů, kde se nebude jen kreslit a malovat, ale děti budou již od mala vytvářet koláže, modelovat, tkát, zajímat se i o další výtvarné obory. Jejich výtvarná hra měla být zpětně i inspirací pro pedagogy. Důraz kladl na vztah mezi učitelem a žákem a o neustálé obměnování a vývoj vyučovacích metod.

Nejbližší kontakt navázal s Bratislavou Lázslo Moholy-Nagy (1895 - 1946), který po odchodu z Bauhausu roku 1928 žil vyhroceným stylem života. Přestal malovat a učit a začal psát, fotografovat a natáčet filmy a věnoval se také divadelní scénografii. V Československu jsme s jeho texty přišli do styku již roku 1924 v avantgardních časopisech Pásmo a ReD. V 30. letech byly kontakty dále prohlubovány. S Moholy-Nagym se stýkali J. Vydra, Fr. Kalivoda a Bedřich Václavek. Roku 1930 je Vydrou pozván, aby přednášel na bratislavské škole.

42Jednacie zápisnica ŠUR 1935 - 36, č 123, str. 52

Přednášky se uskutečnily v době od 5. do 12. dubna v německém jazyce s projekcemi a demonstracemi. Bylo plánováno pět přednášek na témata: Otázky řemesla a umění, Moderní malířství, Nové sochařství, Nové cesty fotografie a Typografie. Pro velký zájem byla uspořádána šestá přednáška v madarštině na téma Nové výtvarné umění. Moholy-Nagy hovořil o Bauhausu jako o ohnisku a experimentální laboratoři nové tvorby s posláním sloužit životním potřebám společnosti „Je to nové videnie 20. storočia, čo propagoval Moholy-Nagy svojimi bratislavskými prednáškami [43](31). V přednášce o fotografii stejně jako v knize Malířství Fotografie-Film z roku 1925 poukazuje na fakt, že dnešní malířství se časem nahradí jakousi světelnou hrou, technickým zařízením, či filmem. Dokazuje to i svým výrobkem - Světelně prostorovým modulátorem a aparátem na demonstraci světelných a pohybových ukázek. Natočil film, který se stal v meziválečném období symbolem výtvarné avantgardy - Světelná hra: černá - šedá - bílá. V roce 1934 ale píše Kalivodovi do Brna, že jestli se diví jeho rostoucímu počtu výstav, kde byla opět k vidění i jeho starší díla, tak je to proto, že malíř je závislý jen na plátně a barvách naopak tvorba filmová a další jím propagovaná je velmi závislá na finančních prostředcích v současné době ne moc dostupných. Tato skutečnost poukazuje také na tehdejší radikalismus a po něm nastávající částečná rezignace, do které na přelomu 20. - 30. let upadá nejen on, ale i ostatní umělci a předešlé myšlenky proto nejsou uskutečněny.

Maďarský teoretik konstruktivismu Erno Kállai (1890 - 1954) žil ve 20. - 30. letech v Německu a společně s Hannesem Meyerem redigoval časopis Bauhaus. S Bratislavou byl také dlouho v kontaktu, ale jeho práce se týkala publikování v časopisu Fórum, který byl trojjazyčný a zabýval se uměním a stavbou. Píše o neutišeném stylu 30. let, o architektuře sídlišť, továren, o antipřírodě, která je sama pro sebe uvnitř přírody. Na bratislavské škole má roku 1935 přednášku

43Mojžíšová, Iva: Škola umeleckých remesiel v Bratislavě a Bauhaus: ARS, 1990, č. 2, str. 52

na téma Druhá tvář přírody v novém umění. Ve stejném roce píše o Bauhausu v časopisu Výtvarnej výchovy, jehož číslo je celé věnované bratislavské škole [44](32). Několik let před tím psal článek k deseti letům Bauhausu [45](33), kde místo chvály užívá kritický tón. Podobně jako v článku od Teigeho[46] (34) který se kriticky zmiňuje o šíření tzv. Bauhausstylu jako manýry až karikatury. Ale Teige konstatuje určité zlepšení za nástupu H. Meyera a Kállai s odstupem patnácti let hodnotí výmarské období za zlatou dobu.

Poslední Hannes Meyer (1889 - 1954), který byl donucen se roku 1930 vzdát svého místa na Bauhause odchází do Sovětského svazu odkud z Moskvy podniká přednáškové cesty po západní Evropě, a to do Německa, Švýcarska, Dánska a k nám - do Prahy a Brna roku 1931. Hovoří zde o postavení architekta. Při druhé cestě v letech 1932 - 33 . 1936 byl v Praze a potom v Bratislavě. Hovořil o architektuře, bydlení, umění a životě v sovětském Rusku. Vykládal, že nejde jenom o formu, ale i o to, aby se bydlení stalo v nových architekturách potěšením a nejenom, že bylo praktické. Důraz kladl na výsadbu zeleně v okolí domova. Po Bratislavě přednášel také v Olomouci, Ostravě, Liberci, Ústí nad Labem, Karlových Varech, Plzni, Kladně a opět v Praze a Brně. Škola uměleckých řemesel v Bratislavě na něj natolik zapůsobila, že si nechal po návratu do Moskvy zaslat od Vydry status a program školy. Na předešlém výčtu osob a jejich činnosti je patrné, že určité kontakty mezi Bauhausem a Bratislavou byly a tak mohly působit i dále do Prahy a vůbec po celém Československu.

Je tedy patrně jisté vzájemné ovlivňování ani ne tak přímo škol jako jejich pedagogů, kteří se snažili použít vždy to nejlepší řešení, ve způsobu své výuky, ale i vlastní tvorby. Určitě byli Bauhausem zaujati a ovlivněni, ale jejich práce a tvorba nebyla nikdy

44 Kallai, Ernst: Bauhaus, jeho idea a jeho vývoj: Výtvarná výchova, 1935 str. 10 -14

45Mojžíšová, Iva: Škola umeleckých remesiel v Bratislavě a Bauhaus: ARS, 1990, č. 2, str. 52

46Mojžíšová, Iva: Škola umeleckých remesiel v Bratislavě a Bauhaus: ARS, 1990, č. 2, str. 49

přímým kopírováním Bauhausstylu, ale spíš přirozeným vývojem v závislosti na dané podněty. Podněty z Bauhausu byly také v živém povědomí osob, které na Bauhasu studovaly či učily a s Bratislavskou školou byly potom také spjati. Jedná se zde o studenty Zdenka Rossmanna, který v Bratislavě učil kreslení, písmo, grafiku a znal se dobře s J. Funkem, Irena Bluhová, Marie Doležalová-Rossmannová, Ladislav Foltýn a učitelé Josef Vinecký, Emanuel Josef Margold. Je patrné, že všichni zmínění museli být přímo posedlí vyučováním a jak je vidět, tak chtěli učit kdekoliv, kde to pro ně bylo trochu přijatelné a zajímavé.

Vyučující od roku 1945

Birgus Vladimír

Na FF UP v Olomouci studoval obor literatura, divadlo, film 1973 - 78, 1980 doktorát. Souběžně mimořádné studium na FAMU 1978.

Od téhož roku byl na FAMU odborným asistentem, roku 1994 docentem a 1999 vedoucím Kabinetu dějin a teorie fotografie FAMU. Roku 1996 byl jmenován profesorem. V letech 1981-90 vedl IVF Svazu českých fotografů a od roku 1990 je vedoucím ITF na Slezské univerzitě v Opavě. Roku 1977 se stal zakládajícím členem skupiny Dokument.

Od poloviny 70. let se věnuje dokumentární tvorbě, hlavně možnostem momentní fotografie. Od roku 1975 uspořádává své fotografie v dokumentárním souboru Cosi nevyslovitelného. Od poloviny 80. let fotografuje na barevný materiál.

Je teoretikem, publicistou, autorem řady výstav, které mapují dějiny současné české fotografie.

Na grafické škole vyučoval externě v letech 1980-81 teorii a vývoj fotografie. Jeho tvorba je k shlédnutí na internetových stránkách.[47]

Boloňský Stanislav

Na grafické škole maturoval roku 1967. Poté vystudoval fotografii s pedagogickým zaměřením u Jána Šmoka na FAMU v Praze a začal se zabývat teorií a estetikou fotografie.

Na grafické škole vyučoval praktická cvičení pro fotografy, fotografickou tvorbu a výtvarnou přípravu v letech 1976 - 1994.

Od roku 1994 je na volné noze. Živí se jako fotograf, výtvarník a redaktor regionálního tisku. Koncem listopadu 1989 spoluzakládal v okresech Praha - západ a v Roztokách u Prahy Občanské fórum.

47 www.bi.rgus.com

Od roku 2002 je starostouRoztok u Prahy. Nyní také místopředsedou SNK Evropští demokraté. Ve své volné tvorbě preferuje fotografie krajiny zhotovené klasickou metodou a v oblibě má velký formát.

Braný Antonín 1954

Maturoval roku 1974 a FAMU absolvoval 1981. Pochází z rodiny s dlouhou fotografickou tradicí, jeho dědeček i otec byli profesionálními fotografy.

Roku 1980 se podílel na výuce ve třídě fotografie krajské lidové konzervatoře v Ústí nad Labem. Od roku 1981 externím pedagogem na grafické škole a na FAMU. Na grafické škole vyučoval teorii a vývoj fotografie v letech 1981-95. Od roku 1983 učí na IVF později ITF v Opavě.

Fotografuje od svých dvanácti let a jeho cvičení na FAMU patřily mezi nejvýraznější dokumentární publikace o Václavském náměstí v noci 1978 a z oddělení popálenin v ÚVN v Praze 1979. Zaujal koncepčním využitím autentičnosti a bezprostřednosti fotografické momentky a také mimořádnou citlivostí a fotografickou nápaditostí zpracování obtížného tématu. Jeho cyklus Fragmenty, který vzniká od roku 1981 je řazen k proudu subjektivní fotografie či vizualismu. Uplatňuje neobvyklé kompozice s hlavními motivy umístěnými při okrajích snímku. Věnuje se dále také fotografii architektury, krajiny a reklamní fotografii. K zhlédnutí na internetových stránkách[48]

Feyfar Zdenko 1913

Absolvoval gymnázium a potom lékařskou fakultu, kterou nedokončil. Roku 1940 opouští díky Funkemu své místo v bance Slávie a nastupuje k studiu na grafické škole, kterou ukončil roku 1943 a poté se stal filmovým fotografem na Barrandově, kde působil do roku 1945.V letech 1945 - 51 pedagog na grafické škole, užitá fotografie.

48 www.studio-fotograf.cz.

Jeho tvorba krystalizovala ve 30. - 40. letech ovlivněná J. Funkem, J. Ehmem a R. Skopcem. Velký vliv mělo prostředí, ve kterém se narodil - město Jilemnice a Krkonoše, odkud se pochází jeho fotografie. Jedná se o krajinářské záběry a z dob, kdy byl v Praze i o záběry Prahy a portréty. Využíval verismu přímé velkoformátové fotografie. Také pořídil fotografie z cest po Egyptě, Sýrii, Libanonu, Rakousku a Zakarpatské Ukrajiny.

Fixlová Ivana 1958

Studovala na FAMU fotografii, kterou ukončila 1985. Žije a pracuje v Praze. Od roku 1995 učí na grafické škole fotografickou tvorbu, teorii a vývoj fotografie, výtvarnou přípravu, základy fotodokumentace a základy fotografování.

Zaměřuje se na zátiší, krajiny, obálky a ilustrační fotografie do publikací, propagační fotografie a ve volné tvorbě především na dokument a makrofotografii. V současné době stále spolupracuje s některými nakladatelstvími, fotografuje ilustační fotografie do publikací například pro nakladatelství Septima a Grada – učebnice.

Hečko Pavel 1951

Vyučil se knihkupcem a absolvoval Střední všeobecně vzdělávací školu v Praze a externě vystudoval fotografii na FAMU roku 1981.

Od roku 1982 pracuje jako volný fotograf a od roku 1994 učil na grafické škole - cvičení pro fotografy, výtvarnou přípravu, základy fotografie a technologii fotografie.

Zabývá se koncipovanou výtvarnou fotografií, převážně portrétem. Vyhledává fyziologické a povahové shody jak také ukazuje cyklus Sestry, Dvojčata a Inverzní portréty.

Jarcovjáková Libuše 1952

Roku 1972 maturovala na grafické škole. Potom pracovala v řadě profesí a zároveň studovala na FAMU a po absolvování roku 1982 pracuje jako volná fotografka.

Na grafické škole vyučuje od roku 1992 a to: fotografickou tvorbu, praktická cvičení pro fotografy, výtvarnou přípravu, reklamní fotografii a základy fotografie s vynikajícím nasazením.

Kačerová Zuzana 1965

V letech 1979 1983 studovala na grafické škole a v letech 1984 - 1990 fotografii na FAMU. V letech 1990 - 1992 učila praktická cvičení pro fotografy.

Márová Helena 1952

Grafickou školu vystudovala roku 1971 a od té doby pracovala do roku 1974 jako fotografka v Národním divadle. V letech 1978-82 spolupracovala s Českým rozhlasem. Od roku 1989 jako samostatná fotografka. Učila na ITF Slezské univerzity v Opavě. Potom od roku 1999 doposud i na grafické škole - praktická cvičení pro fotografy, základy fotografie, technologie fotografie a reklamní fotografii.

Tvoří snímky dokumentární, výtvarné i užité. V 70. a 80. letech vznikl její dokumentární soubor Neviditelné herectví, který snímala pro archív Čs. rozhlasu. Roku 1982 vznikl cyklus Pevnost Terezín jako symbolická vzpomínka na utrpení vězňů koncentračního tábora. V užité tvorbě vytváří nápadité módní fotografie, plakáty a kalendáře a spolupracovala i se svým manželem.

Velkoborský Petr 1938

Absolvoval střední školu v Ústí nad Labem v roce 1956, Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy v Praze 1961, RNDr. a CSc. a Institut výtvarné fotografie Svazu českých fotografů 1988. V letech 1963-1988 byl zaměstnán jako vědecký pracovník v Geofyzikálním ústavu ČSAV v Praze. Mezi roky 1988-1999 byl pedagogem Střední průmyslové škole grafické - matematika, fotografická technologie, praktická cvičení pro fotografy a fotografická tvorba a od roku 1990 vyučuje technické předměty Institutu tvůrčí fotografie. Od roku 2000 spolupracuje s ateliérem fotografie na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze.

V 80. letech 20. století vytvářel fotografie ve stylu humanistického dokumentu - Základní škola pro nevidomé, Soubor o práci venkovského faráře. Později se orientoval na výrazně subjektivnější formu obrazového sdělení. V 90. letech se odvrátil od dokumentu směrem k symbolicky pojímaným zátiším, v poslední době se však vrátil k výrazně subjektivnímu pojetí dokumentárních snímků, invenčně využívajících neostrost. Věnuje se rovněž divadelní fotografii. S agenturou Leo Burnett spolupracoval na sociologicky orientovaných projektech Zpráva o stavu českého člověka 1997 a Češi na prahu nového tisíciletí 2000.

Kromě praktické fotografie se intenzivně zabývá technikou klasické fotografie - exponometrií, senzitometrií, speciálními fotografickými technikami a zonálním systémem, patřil k prvním propagátorům u nás. Na tato témata publikoval několik odborných i populárních knih.

Vilgus Petr 1974

Byl na grafické škole žákem a po té i pedagogem. Maturoval zde roku 1993. V letech 1994 - 2001 studoval na ITF v Opavě. V letech 2002 - 2007 studoval na FAMU v Praze. Studium zakončil dizertací

na téma České ilustrované časopisy mezi roky 1918 - 1945 na příkladu Pražského ilustrovaného zpravodaje a Pestrého týdne s titulem PhD. Za studií měl několik stipendií v USA. Na grafické škole vyučoval počítačový a grafický design pro studenty fotografického oboru v letech 1996 - 2005.
Fotografií se aktivně zabýval od 11 let do roku 2003 a od té doby je spíše novinář, grafický úpravce a politik. Nenašel velkou zálibu v digitální fotografii uplatňované ve volné tvorbě. Zajímal ho hlavně dokument - fotografoval například pro projekt Lidé Hlučínska. a jako novinář. Nyní se zabývá spíše dějinami a teorií fotografie. Od roku 2006 je členem zastupitelstva městské části Prahy 8 za Stranu zelených.

Žáci grafické školy

1920 - 21

Marta Fischerová, Alexandra Houdková, Jan Jelínek, Miroslava Jiříkovská, Mirko Japejl, Anna Nonnemannová, Zdenek Štěpánek, Božena Vokounová, Maxmilián Winterstein

1921 - 22

I. ročník: Albína Bergerová, Josef Feikl, Hedvika Holíková, Irena Kellnerová, Marie Landovská, Oldřich Nepil, Norbert Pechnik, Zdenek Nevřela, II. ročník: Marta Fischerová, Alexandra Houdková, Miroslava Jiříkovská, Milada Morávková, Anna Nonnemannová, Maxmilián Winterstein, Božena Vokounová, Mirko Japejl

1922 - 23

I. ročník: Bohumila Berlingerová, Václav Komárek, Emilia Laubová, Josef Lochmann, Ludmila Máchová, Václav Mysliveček, Štěpán Plaček, Eliška Poláková, Josef Sudek, II. ročník: Josef Feikl, Irena Kellnerová, Landovská Marie, Hedvika Holíková, Oldřich Mrkvička, Oldřich Nepil, Zdenek Nevřela, Norbert Pechnik

1923 - 24

I. ročník: Jan Čermák, Vilém Junk, Ladislav Koloušek, František Kouba, Ludmila Máchová, Antonie Morávková, Karel Mrvík, Josef Novák, František Pechar, Karel Vokoun, Ferdinand Zedníček, II. ročník: Vlasta Kazdová, Václav Komárek, Josef Lochmann, Václav Mysliveček, Štěpán Paleček, Eliška Polláková, Josef Sudek

1924 - 25

II. ročník: Jan Čermák, Vilém Junk, Ladislav Koloušek, Václav Komárek, Antonie Morávková, Karel Mrvík, Josef Novák, František Pechar, Adéla Špoutilová, Otakar Tichý, Ferdinand Zedníček

1929 - 30

I. ročník: Pavel Hrdlička, Stanislav Hulík, Dr. Iva Krejcsová, Arnošt Podval, Josef Reindl, Jindřich Vyhnálek, Ilsa Sternová

1930 - 31

I. ročník: Marie Bohnelová, Vincent Čermák, Jaromír Holpuch, Karel Janout, Ladislav Kašpar, Ladislav Kuntoš, Milada Oppermannová, František Pražák, Jan Posselt, II. ročník: Pavel Hrdlička, Stanislav Hulík, Arnošt Podval, Josef Reindl, Ilsa Sternová, Mistrovský ročník: Helena Kettnerová, Margareta Lowensohnová

1931 - 32

II. ročník: Marie Bohnelová, Vincent Čermák, Jaromír Holpuch, Karel Janout, Ladislav Kašpar, Ladislav Kuntoš, Milada Oppermanová, Jan Posselt, František Pražák

1932 - 33

I. ročník dvouleté odborné školy pro portrétní fotografy: Marie Blahníková, Vladimír Havelka, Jarmila Havelková, Karel Štrebl, František Tvrz, Jindřich Vaněk, Jan Zach, Věra Vaníčková, Milada Helfertová, Jednoroční mistrovská škola pro portrétní fotografy: Marie Bohnelová, Pavel Hrdlička, Ladislav Kašpar, Ladislav Kuntoš, Alfréda Luppichová, Milada Oppermanová, Josef Vajdák

1933 - 34

I. ročník dvouleté odborné školy fotografické: Ella Braunová, Antonín Daněk, František Hlavatý, Milada Helfertová, Jaroslav Hoffmann, Vlasta Kopejtková, Zdenka Maredová, Zdenek Novák, Zdenka Pickoá, Zdenka Procházková, Helena Segertová, Věra Vaníčková, Miroslava Vávrová, Otakar Sixta, II. ročník dvouleté školy fotografické: Markéta Bergerová, Marie Blahníková, Vladimír Havelka, Jarmila Havelková, František Tvrz, Jindřich Vaněk, Jan Zach, Jednoroční mistrovská škola fotografická: Alfred Kramer, Vladimír Smutný

1934 - 35

I. ročník dvouleté odborné školy fotografické: Roberta Boučková, Václav Čermák, Jaroslava Hatláková, Olga Jílovská, Stanislava Jílovská, Jan Mrázek, Miloš Pospíšil, Bohumil Straka, Marie Tauberová, Josefa Zikánová, II. ročník dvouleté odborné školy fotografické: Elly Braunová, Antonín Daněk, Milada Helfertová, František Hlavatý, Jaroslav Hoffmann, Vlasta Kopejtková, Zdenka Maredová, Zdenek Novák, Zdenka Picková, Zdenka Procházková, Helena Segertová, Otakar Sixta, Věra Vaníčková, Miroslava Vávrová, Jednoroční mistrovská škola fotografická: Jaroslav Hruška, Vilém Junk, František Schmidt, Jindřich Vaněk, Helena Weizerová

1935 - 36

I. ročník dvouleté odborné školy fotografické: Zbyněk Bláha, Alžběta Fiedlerová, Věra Gabrielová, Václav Kaucký, Stanislav Měřička, Vendula Nebušková, Miloš Nesázal, Bohuslav Parbus, Vlasta Podborská, Rudolf Pulkrábek, Helena Skočdopolová, Jaroslav Slavík, Marie Fischerová, II. ročník dvouleté odborné školy fotografické: Roberta Boučková, Václav Čermák, Jaroslava Hatláková, Olga Jílovská, St. Jílovská, Jan Mrázek, Miloš Pospíšil, Bohumil Straka, Marie Tauberová, Josefa Zikánová, Jednoroční mistrovská škola fotografická: Václav Eichinger, František Hlavatý, Zdenka Procházková, Helena Segertová, Otakar Sixta, Arnošt Tóth, Miroslava Vávrová

1936 - 37

I. ročník dvouletá odborná škola fotografická: Julie Balzarová, Alena Gutfreundová, Miloslava Havránková, Jan Kropáček, Svatava Lochmanová, Zdenek Muller, Eva Peroutková, Miroslav Skácel, Dagmar Urbanová, Miloslav Vávra, Zorka Warausová, Josef Štěpánek, II. ročník dvouleté odborné školy fotografické: Zbyněk Bláha, Alžběta Fiedlerová, Věra Gabrielová, Vladislav Kaucký, Stanislav Měřička, Vendulka Nebušková, Miloš Nesázal, Bohuslav Parbus, Anežka Petříčková, Vlasta Podborská, Helena Skočdopolová, Jaroslav Slavík,

Marie Fischerová, I. ročník dvouleté speciální školy fotografické: Václav Čermák, Přemyla Háková, Vladimír Jílek, Olga Jílovská, Stanislava Jílovská, Jan Mrázek, Bohumil Straka, Josefa Zikánová, Jednoroční mistrovská škola fotografická: Roberta Boučková, Milada Helfertová, Drahomíra Vaňková,

1937 - 38

I. ročník dvouleté odborné školy fotografické: Jindřich Brok, Vojtěch Frič, Svetozar Hanka, Květa Hauslerová, Robert Kellner, Renáta Kramerová, Zdenka Martincova, Jan Novák, Mirko Novák, Jan Tachezy, Vlasta Vlasáková, Johanna Fischmannová, II. ročník dvouleté odborné školy fotografické: Julie Balzarová, Alena Gutfreundová, Miloslava Havránková, Jan Kropáček, Zdenek Miller, Eva Peroutková, Miroslav Skácel, Arnošt Staněk, Dagmar Urbanová, Miloslav Vávra, Zora Warausová, I. ročník dvouleté speciální školy fotografické: Zdeněk Bláha, Stanislav Měřička, Jaroslav Slavík, II. ročník dvouleté speciální školy fotografické:Vladimír Jílek, Jan Mrázek, Bohumil Straka, Jednoroční mistrovská škola fotografická: Věra Gabrielová, Jaroslava Hatláková, Milada Hollanderová, Olga Jílovská, St. Jílovská, Josefa Zikánová

1938 - 39

I. ročník dvouleté odborné školy fotografické: Věra Doubková, Pavel Drtil, Ladislav Ferkl, Jitka Kiliánová, Eva Koszlerová, Hořislava Lieblová, Radislav Maier, Věra Martincová, Miloslava Matysová, Dagmar Procházková, Želmíra Procházková, Dagmar Sticksová, Jaroslav Škoch, Miroslav Švec, Petr Zora Tancibudek, II. ročník dvouleté odborné školy fotografické: Jindřich Brok, Vojtěch Frič, Svetozar Hanka, Květa Hauslerová,

1939 - 1940

Robert Kellner, Renáta Kramerová, Zdenka Martincová, Jan Novák, Mirko Novák, Jan Tachezy, Josef Tauber, Vlasta Vlasáková, Jedno-

roční mistrovská škola fotografická: Beata Dlabačová, Jaroslav Gebhard, Karel Kovařík, Stanislav Měřička.

1948 - 1949

Ladislav Bauschneider, Hana Čadská, Jiří Čech, Luboš Hering, Emilie Horková, Eva Kočová, Zdenek Kotyza, Erich Konečný, Jan Vladislav Kraus, Jaroslav Mašek, Boris Procházka, Edita Ranschburová, Lidia Rozgoňová, Milena Staňková, Ervín Synek, Dagmar Šimková, Jaroslav Utíkal, Milan Váca

1949 - 1950

Stanislav Absolon, František Anton, Irena Bartošíková, Adolf Čejchan, Karel Kočí, Zdenek Kricnar, Vojtěch Krob, Jindřich Pauk, Milan Renc, Štěpán Sejtko, Jiří Třešňák

1950 - 1951

Jaroslav Bejsta, Liliana Fischgrundová, Josef Gabaš, Jiří Hradecký, Jiří Huber, Marie Járová, Jaroslav Klárik, Jaroslav Kubec, Bohuslav Kuck, Zdenek Labík, Jan Lamplota, Vladimír Mlýnek, Jitka Mošničková, Karel Navrátil, Eva Nováková, Eva Procházková, Květoslava Šobová, Petr Šturm, Jaromír Zaoral

1951 - 1952

Petr Bohm, Luděk Černý, Jindřich Fialka, Valentin Juraško, Miroslav Kašpar, Vlastimil Kňáva, Věra Křížová, Vladimír Pospíšil, Vladimír Plicka, František Přeučil, Antonín Rýgl, Jan Špáta, Karel Tácha, Václav Zeman

1953 - 1954

(zahájeno čtyřleté studium a dobíhají třídy kratšího studia)
Beatriz Černá-Kozáková, Erich Einhorn, Rudolf Holan, Františka Jakešová, Josef Kotěrza, Věra Koutníková, Eva Uzlová, Zuzana Nosková, Josef Pilman, Marek Skála, Vladimír Skalský, Milan Zemina

1953 - 1957 (od roku 1957 maturovali)

Jaroslava Bartlová, Jovan Dezort, Anna Dušková, Ludmila Jetelová, Milan Karpala, Gizela Kloužková, Alena Kohoutová, Eva Kochanová, Helena Kopečná, Eva Kubátová, Jana Pilařová, Helena Pospíšilová, Jana Slavíková, Helena Smrkovská, Jiří Škoch, Věra Škramovská, Květa Trnková, Eva Vobinušková, Alena Zímová

1954 - 1958

Petr Adam, Július Andrejčák, Valéria Bacigálová, Jitka Balzerová, Ivan Černý, Jana Drbohlavová, Zdena Dubayová, Petr Hodan, Jana Janovská, Tatjana Jurkovičová, Harinder Kaur Kalra, Oldřich Karásek, Daniela Kotěrová, Hana Lauferová, Pavla Mádlová, Jan Paclt, Marie Pavlíková, Jaromíra Petráková, Daniela Polášková, Eliška Procházková, Helena Přibylová, Miroslava Skálová, Helena Šejnohová

1957 - 1961

Vlasta Baštová, Eva Bubeníčková, Hana Knappová, Dana Nováková, Anna Ouzká, Jana Pešková, Karel Rokyta, Olga Seidlová, Jana Šimonová, Helena Franzová, Marie Hazmuková, Marie Janoušková, Marcela Jonášová, Ivan Kalvoda, Eva Kotenová, Jiří Kruliš, Věra Krušková, Milena Kupšovská, Eva Laufertová, Dana Lukešová, Daniela Maryšková, Svatava Menšíková, Zdenka Nezvalová, Lenka Nováková, Milan Posselt, Jiří Pospíšil, Jana Prosová, Dagmar Spanlangová, Karel Suzan, Milena Ševčíková, Alena Váchová, Miloslav Volf, Jarmila Vomáčková, Alžběta Gartnerová

1958 - 1962

Jitka Baštová, Zdenka Běhounková, Dagmar Boušková, Věra Čadová, Květuše Dudáčková, Jarmila Fillová, Josef Hanuš, Vladimír Havelka, Josef Hejra, Irena Hessová, Helena Holečková, Marcela Homolková, Jitka Janatová, Ladislav Jánský, Helena Košťánková, Zdenka Křepelková, Petr Kuchař, Vlastimil Lahoda, Ivana Mahelková, Zdenka

Nejedlá, Ivana Nezbedová, Libuše Novotná, Hana Patzeltová, Hana Porzová, Hana Rašková, Jitka Rosenbergerová, Jana Salzerová, Vladimír Sirner, Jiří Stach, Věra Šílová, Zuzana Švábová, Jiřina Terčová, Daniela Vosáhlová

1959 - 1963

Marta Běhalová, Jana Brodská, Helena Hašková, Božena Havlíková, Jana Jarolímová, Kateřina Kotíková, Jitka Krčková, Vladimír Krůta, Miroslav Martinovský, Zuzana Mahlerová, Ludmila Mrzenová, Jaroslava Pavlíková, Marie Popková, Svatava Svetková, Hana Šauerová, Věra Šustrová, Jana Tučková, Zdenka Žižková

1960 - 1964

Jaroslava Brožová, Arnošt Goláb, Maria Kovandová, Ladislava Kučerová, Marcela Ležíková, Jindra Malochová, Pavla Nováková, Věra Povolná, Běla Růžičková, Jan Sovička, Eva Sztraková, Stáňa Válková, Dobromila Vápenková, Marie Věšínová, Irena Vortelová

1961 - 1965

Jana Beráková, Věra Francová, Zdenek Helfert, Jiřina Jiroušková, Ivan Minář, Eva Pilátová, Jana Stará, Dagmar Stibralová, Zuzana Straková, Michal Vopršal

1963 - 1967

Hana Bláhová, Stanislav Boloňský, Václav Buriánek, Michaela Doležalová, Tom Drahoš, Ivana Dvořáková, Jana Exnerová, Miroslava Gottliebová, Drahoslava Havlíková, Jitka Jelínková, Alena Kadlecová, Běla Křížová, Marie Nováková, Zuzana Šavrdová, Michal Šíp, Miroslav Švec, Věra Valachová, Jan Vojáček

1964 - 1968

František Bartoň, Vladimír Franc, Taťána Frumarová, Dagmar

Havránková, Eva Hlavatá, Ludmila Holanová, Hedvika Chaloupková, Karel Kalivoda, Eduard Karkan, Eva Klapová, Jiřina Kratochvílová, Petr Motl, Eva Nezbedová, Václav Štadlman, Hana Žárská

1965 - 1969

Štěpán Aussenberg, Michal Duba, Hana Filipová, Ludvík Schopp, Miroslav Vojtěchovský, Alena Vopálecká, Michal Zbořil, Petr Znamenaný

1966 - 1970

Jiří Antalovský, Rober Buchar, Oldřich Doležal, Jarmila Gerychová, Jarmila Jouklová, Jan Pekník, Jana Pertáková, Vladimír Pokorný

1967 - 1971

Jan Čížek, Tomáš Dvořák, Jan Fiala, Viliam Galló, Taťána Hanušová, Libuše Jarcovjáková, Tamara Joudová, Zdenek Kočík, Pavel Mára, Jiří Pekárek, Helena Randáková, Soňa Randáková, Helena Sýkorová, Jiří Šourek

1968 - 1972

Jan Blažek, Karel Bulín, Ivana Havlíková, Hana Hlaváčková, Ivana Kindlová, Zdenek Kovařík, Vladimír Kozlík, Vladislava Kupilíková, Blanka Lamrová, Jarmila Maxová, Jan Moringl, Miloslava Muselová, Jiří Prček, Milena Skřivánková, Silvie Surovcová, Karel Voříšek, Jiří Žižka

1969 - 1973

Vlastimil Černík, Alena Gotzová, Hana Gubková, Miroslav Had, Alena Hušková, Blanka Chocholová, Hana Jouklová, Eva Lapková, Jan Malý, Ludmila Řezníčková, Magda Šourková, Hana Štrossová

1970 - 1974

Zlatica Baltazarovičová, Karel Beneš, Václav Bozděch, Antonín

Braný, Jiří Bursík, Jarmila Čejková, Lenka Dvořáková, Emil Dlouhý, Miluše Faltejsková, Petr Havlík, Drahomíra Jarošová, Ludmila Jenišťová, Olga Jochcová, Petr Kříž, Alena Malá, Hana Lišková, Jindra Neprašová, Zdena Nešporová, Helena Nováková, Olga Pírková, Dagmar Polesná, Zuzana Štefková

1971 - 1975

Jan Einhorn, Alexej Friedl, Helena Heckelová, Blanka Hesová, Petr Hojda, Václav Holič, Vladislav Knapp, Dagmar Tančerová

1972 - 1976

Marie Bulínová, Jan Hudeček, Radim Jurčeka, Dagmar Korejsová, Aleš Kuneš, Vladimír Panocha, Petr Podráský, Martin Poš, Pavel Růžička, Jarmila Rybičková, Zdenka Srnská, Martin Stecker, Vladimír Věrčák

1973 - 77

Ladislav Bezděch, Alena Bláhová, Iva Dvořáčková, Soňa Herrmanová, Jarmila Hlinská, Eva Honcová, Dagmar Jelenová, Tomáš Krejčí, Zuzana Němečková, Šárka Přibylová, hana Reichová, Jan Stárek, Jana Šraibová, Lubomír Štrougal, Gabriela Tichá, Eva Utíkalová, Marta Vožniaková

1974 - 1978

Eva Barochová, Ilona Klapová, Jana Křenová, Vlastimil Kvapil, Josef Řezáč, Zdenek Slavětínský, Jiří Hajný, Jaroslava Kloubková, Jiří Matějíček, Šárka Pokorná, Pavel Šípek, Tomáš Trávníček, Zoran Ujevič, Jiří Zaňka

1975 - 1979

Milan Bednařík, Jiří Bernat, Jana Bumbálková, Romana Čechová, Ivan Exner, Stanislav Friedlander, Josef Houdek, Zdenek Hraba, Jana Hřivnová, Pavel Jehlička, Helena Jirmásková, Věra Kučerová, Dani-

el Kvasnička, Libuše Novotná, Petr Palma, Jiří Přibyl, Josef Sliacký, Olga Staňková, Dana Synková, Ludmila Šlaisová, Libor Šturc, Lenka Tomsová, Jiří Vašíček, Eva Veisová, Lukáš Volek, Eva Vondráčková, Luděk Vycpálek

1976 - 1980

Zuzana Gubertová, Lubomír Choc, Miroslav Krob, Pavla Otáhalová, Josef Pecarík, Jan Pohribný, Petr Poliak, Dana Slováková, Robert Spousta, Jiří Sýkora

1977 - 1981

Vladimír Hartman, Daniel Holán, Zdenek Chotěnovský, Eva Janáčková, Dana Korandová, Jaroslav Kořán, Petr Kubín, Monika Kulichová, Milan Podéšť, Jaroslava Uhlířová

1978 - 1982

Karel Došek, Gabriela Fárová, Zlatko Hála, Jan Jindra, Petr Kotek, Radka Kuščynská, Milan Nikodým, Oto Palán, Bohuslav Pádr, Kamil Rodinger, Stanislav Třeštík, Pavel Wellner

1979 - 1983

Eva Dospělová, Marcela Fremuntová, Jitka Hotová, Petr Krejčí, Zuzana Kretschmerová, Petr Lenský, Martin Stránský, Dagmar Šeflová, Alena Vomáčková, Halka Houfová, Michal Lutterer

1980 - 1984

Eva Blažková, Lucie Frantová, Radek Chmel, Lukáš Jasánský, Michal Pick, Martin Polák, Robert Portel, Ludmila Sklenářová, Zdenka Tichá, Robert Virt, Ivana Vlastníková

1981 - 1985

Jaroslav Fišer, Ester Humlová, Pavlína Karčová, Ela Krušinová, Jaroslav Ředina, Vladimíra Strádalová, Jan Šmok, Radovan Žák

1982 - 1986

Jitka Černá, Kateřina Halašková, Václav Kofroň, Jana Kopelentová, Ondřej Polák, Alexandra Rážová, Jan Samohýl

1983 - 1987

Pavel Hrádek, Vanda Hybnerová, Monika Kořínková, Hana Poláková, Martina Sovičková, Kamil Voděra

1984 - 1988

Štěpán Bahenský, Michaela Brachtlová, Pavlína Fialová, Vladimír Fyman, Zuzana Hrodková, Martin Hrubeš, Jiří Mašek, Kamila Zajícová

1985 - 1989

Petra Badalíková, Markéta Erbenová, David Neff, Bohumila Lobodová, David Ployhar, Hana Špirková, Zuzana Hrodková

1986 - 1990

Jindřiška Hamplová, Daniel Materna, Kateřina Stolejdová, David Ticháček, Jirka Votýpka, Magdaléna Vránová

1987 - 1991

Daniel Bek, Petr Holeček, Matěj Homola, Pavla Hrachová, Lucie Janoušová, Martin Mašín, Marek Kučera, Mona Zemánková

1988 - 1992

Natálie Bitomská, Lenka Blažejová, Jana Holcová, Jana Petriková, Kateřina Rakowská, Magdalena Stárková, Ivana Stejskalová, Ilona Svobodová, Michaela Weiserová

1989 - 1993

Marian Beneš, Karolina Beranová, Bohdana Leederová, Jiří Škadra-

ba, Petr Vilgus, Marcela Benešová, Kateřina Hladíková, Olga Markupová, Pavla Mikulová, Hana Platovská, Tomáš Růžička, Lucie Richterová, Petr Šmalec, Gabriela Štajerová

1990 - 1994

Adam Holý, Jan Hrdý, Helena Jugasová, Ondřej Pýcha, Silvie Šteckova, Vendula Vydrová, Kateřina Bobková, Ludvík Kejmar, Anna Popovičová, Josef Sodomka, Jiří Spurný, Petr Židlický, Aleš Bernhard, Eva Holá, Jana Hrachová

1991 - 1995

Margareta Blatná, Jan Burghauser, Vladimír Havelka, Josef Horázný, Andrea Lhotáková, Štěpánka Mečiarová, Martin Štěrba, Martin Vlček

1992 - 1996

Katrina Dominová, Matěj Feszanicz, Ondřej Hošt, Matěj Mlčoch, Naďa Vášová, Jaroslava Wágnerová

1993 - 1997

Magdalena Codlová, Adam Fuchs, Kristýna Káralová, Kristina Mouchová, Marta Pavlíková, Lukáš Procházka, Lukáš Prokůpek, Štěpán Sivko, Daniela Vokounová

1994 - 1998

Jan Cabalka, Milan Jaroš, Alžběta Jungrová, Pavel Kubeš, Jiří Makovec, Ferdinand Mazůrek, Jaroslava Šnajberková, Jan Pražák, Viktor Tuček, Štěpán Volek

1995 - 1999

Petr Brejcha, Jakub Halousek Marek Hartl, Tereza Kabůrková, Vít Klusák, Dora Kubíčková, Jan Nievald, Jitka Pavlíková, Filip Sanders, Jan Zátorský

1996 - 2000

Markéta Bendová, Daniela Brejšková, Alice Dědková, Jakub Joachim, Linda Malá, Lenka Ouřadová, Miroslav Rendl, Adrian Šetlík, Alena Zapletalová

1997 - 2001

Barbora Dorflová, Jaroslav Fikota, Veronika Fukalová, Adéla Havelková, Zuzana Kazdová, Dana Kolářová, Jana Malšovská, Lukáš Opatrný, Natálie Šercová, Filip Ulver

1998 - 2002

Jan Handrejch, Jan Horník, Lukáš Jelínek, Filip Kočík, Antonín Malý, Jan Pačes, Zuzana Panská, Zuzana Podolská, Jakub Votava

1999 - 2003

Jana Bokrová, Luboš Kluiber, Petr Krejčí, Jan Malý, Natálie Nová, Hynek Plieštik, Adéla Stehlíčková, Ondřej Vedral, Barbora Veselá, Veronika Všelichová

2000 - 2004

Ondřej Bouška, Alžběta Diringerová, Matěj Houdek, Jaroslav Karfus, Jiří Salač, Prokop Souček, Ondřej Soukup, David Stecker, Vojtěch Vančura

2001 - 2005

Dan Friedlaender, Viktor Chlad, Heda Kabešová, Hana Klepsová, Lenka Lorberová, Tereza Lukavská, Jan Mudra, Vanda Nárožná, Ondřej Petrlík, Antonín Policar, Johana Pošová, Marta Vašatová

2002 - 2006

Benešová Natálie, Honzík Stanislav, Jeriová Monika, Jindra Jakub, Kliment Jáchym, Kotziánová Adéla, Miškovská Vanda, Sládečková

Michaela, Špačková Marie, Vaňková Dominika

2003 - 2007

Blažková Hana, Gruner Tomáš, Hronková Nikola, Kořenková Silvie, Kučabová Martina, Kukulová Marie, Vu Hoang Thanh Thao, Zahradníčková Kateřina

2004 - 2008

Cigler Matyáš, Dvořáček Šimon, Fastrová Barbora, Holzknechtová Eliška, Hromková Martina, Pelikán Ondřej,Rumler Jakub, Stecker Marcel, Žabžová Michaela

Chybějící ročníky buď neměly otevřený obor fotografie nebo se nedochovaly seznamy jmen žáků, kteří je navštěvovali. Některá jména jsou zmíněna v samostatných medailonech, neboť se o nich dochovalo více informací.

Žáci do roku 1945

Sudek Josef 1896

Celým jménem **Josef Václav František Sudek** narozen v Kolíně jako druhé dítě manželů Sudkových 17. března 1896 se před válkou vyučil knihařem [49](35) "Já budu knihařem, já si budu moct číst. Rád jsem četl, ale tenkrát byly knížky drahý. „Knihařem jsem se vyučil, ale myslel jsem si tehdy, že to není pro mě." Knihař byl ze Sudka průměrný.

V době, kdy se učil tak si jeho kolega koupil aparát"on fotografoval a já jsem pak zkrátka taky fotografoval." Za války se dostává na italskou frontu, kde je deset měsíců, a kde je těsně před odjezdem v květnu 1917 raněn rakouským granátem a přichází o pravou ruku. Dostává se do Prahy mezi rekonvalescenty v červnu 1918 a v tu dobu začíná opět fotografovat. V té době živoří, ale nakonec se na přímluvu Dr. Nedomy dostává do pražského fotografického klubu a brzy na to vystavuje na členské výstavě a za svou krajinu dostává

49 Anděl, Jaroslav: Josef Sudek O sobě, Torst, Praha 2001, str. 19-20

stříbrnou medaili. Po ztrátě pravé ruky se nemůže věnovat knihařině, a tak neví čím se živit. Trafika se mu nezamlouvala, a když mu jeden známej sehnal místo úředníka, tak ho odmítl se slovy „Já to místo nechci. Bylo totiž jaro a vrabci štěbetali.“([50]36) tak to zkoušel dál s fotografováním„. Do grafický školy mě dostal taky Nedoma. Ten taky amatéřil a říkal: „Kluku jestli mě zklameš!“ a opět Sudek:“ Samozřejmě invalidi, že jo. Dostali prachy a vysrali se na to, někde je prochlastali.“ Nedoma ho začal podporovat s poznámkou, že ho už mnoho lidí zklamalo, tak jestli on zklame tak už nikomu neuvěří.

Sudkův příchod na grafickou školu vypadal takto[51](37): „Když jsem ponejprv přišel na grafickou školu, takovej půl civil, půl voják, tak mě vynadali. Novák, to byl ten nóbl pán elegantní neřekl nic, povídá, že je to těžký, byl opatrnej, asi si říkal: “Dostanu sem nějakýho vojáka, kdo ví, co v něm bude? Přijďte se zeptat příští rok“, tak co jsem měl dělat? Zase jsem fotografoval. Grafická škola byla tehdy už druhej rok v provozu a bylo tam tehdy asi jenom osm žáků. Přišel jsem tam druhej rok a Novák říkal: „Ano prosím, kdybyste byl tak hodnej, pane Sudek, a šel byste tady něco nakreslit.“ Kreslení učil malíř Kremlička, a také v té době začínal. Sudkovi řekl [52](38): „Ale, pane Sudek, ono to nějak půjde.“ Novák mu zadal ještě práci v ateliéru, kde musel nabít kazetu do aparátu a na zkoušku něco vyfotografovat, pravděpodobně nějakou sochu, sádrovej odlitek. Pak tam na zkoušku začal chodit a Novák ho přijal roku 1922. Sudek na Nováka vzpomíná: „A chudák, zase můj názor a jeho názor, to byly dva protipóly. On se mnou nemohl hnout, pak se nakonec vzdal, byl nóbl pán, inteligentní, to se hned poznalo, protože snášel moje výroky o prdelích, jak mi zůstaly ve slovníku z války, jelikož on byl moc nóbl, tak já jsem na něj nemohl bejt moc sprostej. V tomhle on byl ohromnej, to zase musím k jeho cti říci. Když jsem tam už byl dva roky, byla taková školní výstavka. On si tam všechny žáky zavolal, já jsem tam nesměl a on tam o mně mluvil. Oni říkali: „on o vás mluvil hezky.“

50 Anděl, Jaroslav: Josef Sudek O sobě, Torst, Praha 2001, str. 31
51Anděl, Jaroslav: Josef Sudek O sobě, Torst, Praha 2001, str. 32
52Anděl, Jaroslav: Josef Sudek O sobě, Torst, Praha 2001, str. 32

Ačkoliv jsme si nemohli rozumět. To byly takový dva světy, který byly někde jinde. Taky se mi na něm líbilo, že ukazoval sbírku fotografií a nic k tomu neříkal.“ I podle dochovaného rozhovoru Sudka s Fredem Kramerem, kdy se oba bezvýhradně shodli v názoru na svého pedagoga: “To byl učitel, kterej naprosto ctil osobnost každého žáka a nikdy neměl snahu někomu vnucovat svoje výtvarné názory. Ale v řemesle, to byl Novák nesmlouvavej.“Také Novák si Sudka vážil již v době, kdy nebyl ještě zdaleka takovou osobností a často na něj upozorňoval.

Josef Sudek zažil bohatý rok na události a změny načeš se jeho dráha začínala profesionalizovat. V té době totiž přijel do Prahy také Drahomír Josef Růžička, Čech, který žil celý život v New Yorku, s profesí lékař. Růžička byl příbuzný s Janem Lauschmannem a jako fotoamatér světově proslulý přinesl do staré vlasti čistý fotografický styl, kterému se naučil od svého učitele a přítele Clarence Whita. C. White hájil nedotknutelnost fotografického negativu a přikláněl se k měkce kreslícím objektivům. D. J. Růžička k nám uvedl také nový názor na fotografický motiv. V českých poměrech byl velkým oživením. Na J. Sudka měl také v jeho počátečních portrétech vliv František Drtikol.

Sudek ukončuje školu s těmito známkami: z kreslení má výbornou, ve fotografii chvalitebnou, v živnostenských písemnostech dobrou a dvě dostatečné z optiky a chemie. Jako třídního učitele měl Rudolfa Kremličku a písmu ho vyučoval v druhém roce reklamní grafik Josef Solar. V roce 1924 (27. června) dostává Sudek poslední vysvědčení. Po celou dobu studií bere stipendium a školné neplatí. K těmto účelům mu bylo v září 1923 vystaveno vysvědčení chudoby o nemajetnosti jeho, ale i celé jeho rodiny. Nemůžeme mu mít za zlé jeho žongléřství s penězi, žil tak celý život, neboť si nesmírně vážil hudby a umění, a tak finance směňoval především za takový majetek. Z doby, kdy Sudek navštěvoval školu, se dochovaly některé jeho práce, ale opět ne mnoho, buď se ztratily s archívem nebo nevíme, že jsou z doby jeho studií. Mezi dochované fotogrfie patří: Skupina

spolužáků kolem prof. Nováka, dále portrét Dr. Nedoma s cigaretou a zároveň ve stejném čísle Fotografického obzoru 1923 reprodukovaný snímek s názvem Z rána, také brom. Další dokumentací studia na grafické škole je fotografie z let 1922-24 neznámého autora zachycující Sudka jak stojí na štaflích a kouká na fotografovaný záběr do aparátu s měchem, který má na stativu. Ze studií se dochovala také jedna školní studie rukou a nohou, která nám dokumentuje tehdejší výuku. Sudkova studia a komentáře k výuce jsou ještě rozvedeny v kapitole o Funkovi a jeho přípravě vyučovacích osnov.

Feikl Josef, Nepil Oldřich, Pechnik Norbert

Ve stejných letech 1921 - 22 a 1922 - 23 studovali fotografii **Josef Feikl, Oldřich Nepil** a **Norbert Pechnik.** Jejich fotografie byly otisknuty společně se Sudkovými ve Fotografickém obzoru z roku 1923 prezentující tak tvorbu z Výstavy Ústředního státního ústavu grafického v Praze. **Nepil** je představen bromolejotiskovým zátiším, **Feikl** studií starce zapalujícího si dýmku, temnosvitně pojednaný pigment. **Pechnik** zobrazil sedícího muže se složenýma rukama v klíně, také pigmentový tisk. Fotografie byly vystaveny v Technologickém muzeu v Praze poslední týden v červnu roku 1923 společně s dalšími produkty prezentujícími školu. Všichni žáci (celkem 17 -také Irena Kellnerová, Zdeněk Nevřela) patřili do třídy K. Nováka. O výstavě se píše, že technická stránka všech fotografií byla dokonalá, i když byly pracovní místnosti a ateliéry velmi skromné. Pochválena byla i pečlivá úprava vystavených obrazů, namnoze originální, vkusná, jen u některých byla přeplněna nápadným olinkováním. Co se týče ostatních vystavených prací, tak žáci od Hejzlara v oboru reprodukčních technik vystavili želatinové filtry lité a snímky v autotypických reprodukcích. Další Hejzlarovi žáci, tentokrát z večerních fotografických kurzů vystavovali téměř všechny moderní tisky fotografické.

Hrdlička Pavel

Pavel Hrdlička, také žák Nováka, studoval na fotografickém oddělení od roku 1929 - do 1931 a potom na jednoroční mistrovské škole pro portrétní fotografy ve školním roce 1932 - 33.

Jeho fotografiemi jsou pravděpodobně dva mužské portréty akademického malíře Ladislava Kašpara a fotografie reklamy na níž se podílel. Reklama na cigarety je dílem K. Nováka a žáků. Hrdlička zde byl modelem a zároveň navrhoval druhou desku s písmem, která obsahovala nápis: La fleur, ČSL sklad import. Precizně provedené písmo doplňuje světlem zvýrazněnou krabičku od cigaret v popředí s květinou a v pozadí tmavší portrét muže, z něhož je zvýrazněna akorát cigareta.

Sternová Ilsa

S Pavlem Hrdličkou studovala **Ilsa Sternová,** od které pochází portrét ženy vyfotografovaný z mírného nadhledu s patrnými filmovými soudobými vlivy.

Kramer Fred

Jedním z nejprogresivnějších žáků K. Nováka, který hrál důležitou roli ve vývoji naší reklamní fotografie byl **Fred Kramer** (1913 - 1994). Jelikož měl otce, který pracoval jako nakladatel fotografických pohlednic, tak se měl stát také on fotografem. Kramer studoval nejprve jeden rok v litografickém studiu (1929 - 30), ale pak přechází na pokračovací školu pro portrétní fotografy.

Na grafické škole na něj působili K. Novák, grafik Jan Konůpek a reprodukční fotograf Ot. Hejzlar. Kramer na grafické škole pod

Novákovým vedením vytvářil velmi zajímavý snímek - studie papírové spirály (39)[53] z roku 1931, u kterého se setkáváme s výraznými vlivy současné tvorby Lázla Moholy-Nagyho, na kterou K. Novák dobře upozorňoval, nechával žákům volnost a oni tak měli prostor pro své tvoření. Ještě před příchodem Jaromíra Funkeho, s kterým si takovéto fotografické kompozice běžně spojujeme, vznikl snímek předznamenávající pozdější kompoziční studie s papírovými útržky, modely a geometrickými tělesy a tedy i vliv, který měl na školu ještě před příchodem Funkeho Bauhaus.

Tam byla fotografie chápána jako součást celé rodiny uměleckých řemesel integrovaných určující silou architektury Bauhausu a Laszlo Moholym-Nagym, jako důležitý prvek pro analytická výtvarná cvičení, jenž jsou v posledu povyšována na svébytná výtvarná díla. K. Novák dal tedy dobrý prostor žákovským experimentátorským toulkám a nejen žáky podporoval, ale sám je k tomu nutil. Na grafické škole na Kramera musel velmi zapůsobit i grafik Jan Konůpek, který vyučoval kreslení a jeho pedagogický přístup byl velmi individuální. Nejprve žáky otestoval, zařadil do patřičné skupiny a pak každému individuálně zadával úkoly. Kramer tehdy na škole dostal okopírovat Rembrandtovy portréty. Tato zkušenost ho uvedla do celé problematiky světla. Konůpek ho tímto způsobům naučil celé stavbě a kompozici portrétů , ale uvedl ho i do problematiky osvětlování. Když měl Kramer zvládnout atmosféru Rembrandtova světla na obrazech musel být velmi zručný.

Třetí zkušeností ze školy byla výuka reprodukčního fotografa Otakar Hejzlara. Hejzlar vyučoval základům reprofotografie, různým technikám a ušlechtilým tiskům. „Bylo pro mě hračkou udělat takový sedmi nebo devíti barevný gumotisk formátu 30x40 na ručním papíru [54](40).

Hejzlar nebyl žádným významným umělcem , ale naopak

53 Žežulka, Tomáš: Diplomová práce: Fotograf Fred Kramer a vývoj české reklamní fotografie, FAMU, 1980

54Žežulka, Tomáš: Diplomová práce: Fotograf Fred Kramer a vývoj české reklamní fotografie, FAMU, 1980

odborníkem a zapáleným kantorem, který dokázal nadchnout žáky pro svůj obor. Roku 1933 nastupuje Kramer do mistrovského ročníku. Je to v době, kdy je už na škole ředitelem Sutnar a síla jeho osobnosti působící na žáky. Kramer se tak stává zapřísáhlým zastáncem nové věcnosti, funkcionalismu a konstruktivismu. Funke s Ehmem v té době ještě Kramera neučili, neboť mistrovský ročník ještě vedl K. Novák.

Další reprodukovaná Kramerova fotografie z období studií na grafické škole zachycená Contaxem na kinofilm znázorňující spolužáka, je z roku 1933 a je zajímavá svým uplatněním průhledu a rozdělením fotografie do dvou plánů. Sovětská filmová avantgarda působila svými objevy na poli optického vidění, možnosti a funkce techniky zasáhly rychle celou Evropu. Eizenštejnovy, Pudkinovy a Vertovovy filmy nepracovaly příliš s pohybem a byly vlastně sestřiženými perfektně vyřešenými statickými záběry. Sovětský film působil na sebeuvědomovací proces fotografie , která začala vycházet ze svých technických možností a začala vidět povrch a detail. Přes všechny vlivy funkcionalismu a konstruktivismu působící a ovlivňující spoustu autorů začínajících ve 30. letech, zůstal Kramer věrný prvotnímu školení u K. Nováka.

Zajímavě provedená je i fotografie Studie rukou, která nejspíše zapadá do daného cvičení, kdy žáci fotografovali podobné fotografie s kompozicemi rukou a nohou, ale Kramer svou fotografii oživil o ruce držící brýle a noviny. Dobře vykreslená studie rukou a čitelnost textu novin A - Zet Pondělků oživuje snímek. Tato fotografie nacházející se ve sbírce UPM získala své autorství a vročení díky tomu, že byla reprodukovaná s dalšími žákovskými pracemi v časopise Měsíc [55](41) jako práce jednoroční mistrovské školy.

Po svých studiích se živil jako reklamní a módní fotograf, a také byl dlouholetým externím pedagogem na FAMU. Roku 1929 se přestěhoval s rodiči do Prahy a nejprve nastoupil do učení České grafické Unie a rok nato se stal ve školním roce 1930 - 31 žákem pokračovací

55 Měsíc 1934 č. 6

školy pro portrétní fotografy při Státní grafické škole. V té době se rozešel s grafickou Unií a vyučil se u architekta Vaňka, který měl podobný vliv jako Novák.

Vaňkův ateliér patřil k nejpřednějším portrétním ateliérům v Praze podobně jako ateliéry Langhansův, Balcarův a Drtikolův. Vaněk byl jak pod vlivem secese, tak snad ještě cílevědoměji než Novák dbal na portrétování osobností veřejného a kulturního života. Své portréty vytvářel
často pro Uměleckou besedu, ale fotografoval stejně jako Novák, prezidenta T. G. Masaryka. Tato fotografie byla dlouho prezidentovou oficiální podobiznou. Vaňkovy portréty odlišíme od Novákových podle toho, že jsou mnohem střídmější oproti Novákovým úpravám pozadí za portrétovaným.

Kramer již patřil do generace, která projevila plný zájem o současné hnutí mladé avantgardy. Týkalo se to vlivů Bauhasu, vlivu sovětské filmové avantgardy, konstruktivismu a funkcionalismu. Novák se názorově s avantgardou třicátých let nikdy neshodl, ale s mnohými tvůrčím způsobem experimentoval, své žáky na ně upozorňoval a jejich zvládnutí vyžadoval, aby byli v obraze, a tak i odborná cvičení vedl v tomto duchu. Novák dokázal práci svých žáků ocenit a spory mezi ním a žáky spíše nastávaly v oblasti týkající se perfektního zvládnutí fotografické techniky, hlavně retuše, kterou vyučoval v duchu dob piktorialistické zakázkového portrétu. I Fred Kramer byl ve své pozdější tvorbě vděčen za to, jaké preciznosti se v Novákově ateliéru naučil. Novák splnil moje představy o učiteli fotografie na sto procent [56](42).“

Smutný Vladimír

Dalším žákem a spolužákem Freda Kramera v mistrovském ročníku byl **Vladimír Smutný,** jehož otec brzy zemřel a rodinu živil o pat-

56Žežulka, Tomáš: Diplomová práce: Fotograf Fred Kramer a vývoj české reklamní fotografie, FAMU, 1980

náct let starší bratr, kterému již od svých dvanácti let pomáhal ve fotoateliéru Sladký v Hodoníně. Zde se v letech 1930 - 33 vyučil a jako učeň vystavoval ve Švýcarsku a společně s bratrem udržoval dobré kontakty se zahraničními fotokluby.

Mezi jeho nejčastější náměty patří uličky města Hodonína. Zabýval se ale i reportážní fotografií. Co se týče portrétu, byl tak pohotový, že když se v Hodoníně objevil prezident T. G. Masaryk nebo po něm E. Beneš, udělal jim obrázek a ještě večer ho po strojvedoucím poslal vlakem do Prahy, kde už se ráno nacházel v tisku. Grafickou školu začal o tři dny později než začal školní rok 1933 - 34 dvouletou odbornou školou fotografickou za poněkud udivujících okolností.

Profesor Novák k němu přišel se slovy [57](43):"Smutný, já mám všechna místa obsazena, musíte si někde udělat stolek. A přinesl mi prkýnka, kladívko, hřebíky, pilku a já jsem si skutečně mezi dvěma stolky, u jednoho seděl myslím Jindra Vaněk syn architekta, udělal takovej provizorní pultík. Všichni byli konsternovaní, že jsem na to přistoupil. Ale od té doby se ke mně Novák choval úplně jinak. Nakonec i dlouho očekával, že se stanu jeho asistentem."

Havelka Vladimír

V letech 1932 - 34 studoval na grafické škole v dvouleté speciálce Vladimír Havelka. Havelka si osvojil fotografické řemeslo již u svého otce, kterému chodil od mala pomáhat. Jeho otec patřil do sféry živnostenské fotografie. Do roku 1915 byl vedoucím u známé firmy Langhans a téhož roku si založil svůj vlastní fotografický ateliér na Smíchově. Pro jeho tvorbu byly typické portrétní fotografie, ale živil se také reklamními pracemi pro firmu Philips.

Precizněji se s fotogrrafií Havelka seznámil až na grafické škole u profesora Karla Nováka. Ten mu byl velkým vzorem a jak

57 Došek, Karel: Státní grafická škola, Magisterská diplomová práce, FAMU, Praha,1990,

sám konstatoval s odstupem času ho mnoha věcem, které ho provázely celým životem naučil. Není divu, že si oba rozumněli, neboť Havelka byl typickým představitelem živnostenské portrétní školy a později pracoval pro Fotografii. Vlivy avantgardní fotografie třicátých let mu byly vpodstatě cizí, a proto u něj ani neexistovaly rozpory s Karlem Novákem.

Hatláková Jaroslava

Jaroslava Hatláková 1904 - 1989 na grafické škole studovala od roku 1934 a studium absolvovala včetně nepovinného čtvrtého - mistrovského ročníku v roce 1938. Byla snad nejnadanější žačkou. Její fotografie jsou svébytnými obrazy patřícími k tomu nejlepšímu, co bylo na škole vytvořeno. Hatláková byla neobyčejná i tím, v jakém věku začala na škole studovat. Nejprve totiž vystudovala Československou obchodní akademii v Praze a potom se ve věku 21 let provdala za vysokého bankovního úředníka a amatérského fotografa Jindřicha Hatláka. Jako bezdětná manželka měla dostatek volného času na to, aby se důkladně seznámila s koníčkem svého manžela, který ji nakonec začal natolik zajímat, že se mu začala postupně věnovat na profesionální úrovni a taky se jím v neutěšených letech války a po ní živit.

Ze zájmu o fotografování se tehdy ve svých třiceti letech zapsala mezi žáky o patnáct let mladší. Se školou začalo její fotografování, které ji provázelo téměř do konce života. Dílo vznikající od 30. let pečlivě opatrované se nám dobře dochovalo oproti ostatním poztráceným a nenalezeným pracím ostatních žáků. Je tedy možné si utvořit určitou představu o fotografovaných věcech na škole a v době studií.

Do povědomí veřejnosti se její dílo dostalo díky pár článkům v tisku ke konci 70. let a také díky výstavě, pořádané ve Francii v roce 1988 a katalogu[58] (44) k této výstavě vydanému. Z Francie se krátce

58 Dufek, Antonín, Galmiche, X.: Jaroslava Hatláková, J. H. Marval, Lorient, 1988

nato vrátila s podlomeným zdravím a pár dní nato zemřela. Hatláková se svými fotografiemi vyhrála spoustu školních soutěží a její fotografie byly publikovány a prezentovány na mnohých výstavách. Dobře je zde patrné zadávané cvičení Těleso v prostoru v mnoha variantách. Střídají se zde fotografie jednoho tělesa v kompozici se skleněnými deskami se seskupeními několika těles stejného druhu, převážně v diagonálních kompozicích, nasvícené jak světlem denním - od okna, neboť jsou patrné stíny rámu oken, tak světlem žárovkovým. Osvětlovací lampa se často zrcadlí ve skleněných deskách. Snímky jsou nádherné svou jednoduchostí a vytříbenými kompozicemi.

Dochované fotografie také představují fotografované detaily rukou, nohou a portrétů spolužaček. Tyto fotografie jsou podobné fotografiím z publikace Fotografie vidí povrch - fotografii Lidská kůže, kterou zhotovil Funke se svými žáky. Další fotografie se týkají reklamy a předmětů, u kterých bylo důležité dobře zvládnout jejich povrch - kůže, kov, sklo. Opět jsou komponované na diagonálu, často jdou do detailních záběrů či do jakoby výseků z uspořádané scény - fotografie obuvi či Sutnarových skleněných a porcelánových sad a podobně. Hatláková zaujme i fotografiemi Kolínské elektrárny ESSO, která v té době byla zachycena J. Funkem, J. Sudkem, E. Wiškovským, J. Kochem a ona mezi tyto významné tvůrce bez problémů svými snímky zapadá.

Brok Jindřich

Roku 1937(1937 - 39 studia) začal v plném rozkvětu školy studovat jeden z nejvýznamnějších fotografů skla v Čechách po druhé světové válce **Jindřich Brok** (1912 - 95) ve svých 26 letech. Svým stylem tvorby je řazen k funkcionalistickému směru bauhausovské fotografie. Mohlo by se předpokládat, že Funke, u kterého začal studovat, byl prvním impulzem Brokova fotografického vidění a pojetí světla. Brok ale začal fotografovat již v roce 1929. Svou první skleněnou fotografickou desku tenkrát obětoval pro snímek dokumentující

umělecké dílo - průčelí chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře fotografovaný dřevěnou velkoformátovou kamerou. Do roku 1937 měl obchod s fotografickými potřebami.

V době jeho studií vedených Funkem a Ehmem byl ovlivněn i Ladislavem Sutnarem, jehož práce, jak sklo, porcelán, ale i jiné jím navržené předměty žáci často fotografovali. Mnohdy si ale žáci museli nosit své předměty na fotografování z domova. To bylo problémem pro některé mimopražské žáky, ale pro Broka ne. Bydlel v podnájmu u spolužáka, jehož příbuzní vlastnili sklářskou dílnu v Železném Brodě. Broušené sklo, které si tehdá přinesl do ateliéru bylo jak jeho prvním snímkem v tomto oboru, ale provázelo celý život, neboť ho tak učarovalo, že se mu dlouhou dobu věnoval zcela bez konkurence. Pro Jindřicha Broka je typické uplatňování principů jednoduchosti, dokonalého promyšlení záběru, vystižení typických rysů fotografovaného předmětu přesně tak, jak na ně dbal i jeho vyučující J. Funke. Josef Ehm ho po roce 1948 získal na krátko jako učitele na grafické škole, ale v té době byla výuka na škole značně pokleslá a poměry byly neúnosné, a tak po konfliktu s vedením školu po půl roce opouští.

Mezi reprodukce Brokových fotografií jsem zařadila fotografii bot umístěných na skládané látce z let studií 1937 - 39, kde je v diagonální kompozici dokonale znázorněna lesklost lakovaných bot i prokreslená struktura látky. Další fotografie, opět v diagonální kompozici, prezentuje Sutnarův porcelán. Je zde uplatněna častá kompozice typická stejně i pro další žáky, kteří fotografovali stejné téma, jakoby výsek z reality dané scény - nejsou zobrazeny předměty v kompozici celé, což nevadí, neboť se opakují. Typický je i pohled do šálků a konvice z nadhledu.

Feyfar Zdenko

Grafická škola dala také mnoho **Zdenku Feyfarovi**, který byl synem jilemnického lékaře a fotografa života v Jilemnici Jaroslava Feyfara

[59](45).Roku 1940 ho vysvobodil Funke zpoza úřednického stolu banky Slavie poté, co byly uzavřeny vysoké školy a fotograf, který přišel z Jilemnice, měl za sebou gymnázium a nedokončenou lékařskou fakultu v Praze. Věděl, že pro něj lékařství není a už vůbec se nehodí na bankovnictví.

Všechno se událo jednoho večera ve vinárně, kde si zoufalý Feyfar dodal odvahy a vypověděl Funkemu své trápení s úřadováním. Po chvíli úvah Funke prohlásil [60](46) „ „Heleďte, víte co? Přijďte za mnou zítra do Grafické školy. Už jsme sice začali učit, ale to je fuk. Budete študovat fotografii.“ Přestože pan ředitel lomil rukama, že když se na to přijde, tak budou potíže, přesto dopadlo všechno dobře a Feyfar byl vysvobozen. Feyfar pod vedením Funkeho, Skopce a Ehma zdokonalil a završil v profesionální dokonalost to, co v Jilemnici a později v Praze bylo prostředkem hezké zábavy.

Válku prožil jako filmový fotograf barrandovských ateliérů. Po válce se vrátil s důstojenstvím profesora tam , odkud nedávno odešel jako student a učil zde do roku 1951.V jeho tvorbě jsou nejčastěji zastoupeny krajiny a portréty z Prahy a Krkonoš, z rodné Jilemnice.

Kříž Vilém

Roku 1940 nastoupil na grafickou školu **Vilém Kříž.** Vyučil se typografem a v letech 1940 - 46 studoval u Funkeho a Ehma. Kříž byl dobrým známým Funkeho. Díky poválečné situaci byl nucen odejít do Paříže, kde fotografoval, spolupracoval jako pařížský korespondent s pražskými deníky a časopisy a roku 1947 studoval fotografii na École de cinemá et de photographie.

Roku 1952 se přestěhoval do Ameriky, kde se živil jako zaměstnanec fotografické laboratoře, fotograf a chvíli jako asistent slavné dokumentaristky Dorothey Langeové. Potom působil jako fotograf v Montrealu a následně byl zaměstnán ve fotografickém oddělení Met-

59 Souček, Ludvík: Zdenko Feyfar, Odeon, 1980: Fotil Jilemnici v letech 1904 - 10
60Souček, Ludvík: Zdenko Feyfar, Odeon, 1980 str. 9 - 12

ropolitního muzea umění v New Yorku. V 60. letech fotografii vyučoval na uměleckých školách v Kalifornii. Jeho fotografie jsou plné zvláštní přeludné poezie, byly velmi ovlivněny estetikou surrealismu. Zvláště jeho nejstarší práce z let 1939 - 41 - tři cykly: Krása nepomíjející, V jiném čase a Opuštění ožívají, byly jak velkým obdivem k Praze tak i surrealismu. Třetí album bylo silně ovlivněno díly Funkeho. Svými motivy z pražských hřbitovů se blížilo Funkeho cyklu Země nenasycená a stalo se tak jedním z předních děl surrealismu u nás. Kříž dělal Funkemu ve 40. letech asistenta při fotografování pražských kostelů.

Velmi plodné bylo jeho fotografické dílo z pařížského období mezi lety 1946 - 52, kdy vznikla celá řada imaginativních snímků nalezených zátiší na bleších trzích, dvorcích, ve výkladních skříních bazarů a starožitností, přeludných detailů obrazů, soch a chrličů na Notre Dame. V Paříži vzniklo mnoho fotografických cyklů, mezi ně patří i dosud nevydaná kniha Paříž, jak ji znám [61](47). V USA mu trvalo mnohem déle, než se přizpůsobil tamnímu prostředí a mohl se věnovat vlastní volné tvorbě.

Věra Gabrielová - Fragnerová

Byla žačkou Funkeho a Ehma v letech 1935 - 38. Patřila k nejlepším studentkám školy a vytvořila řadu vynikajících záběrů reklamních, ale i snímky architektury ve stylu nové věcnosti a konstruktivismu. Roku 1939 se účastnila výstavy skupiny Sedm v Říjnu a po válce fotila pro různé časopisy. Byla manželkou slavného architekta Jaroslava Fragnera, matkou Benjamina Fragnera.

Reprodukované fotografie Gabrielové obsahují školní fotografie a fotografie pořízené při studiích a v nejbližších letech studií. Mezi typická cvičení ze školy patří fotografie z let 1935 - 36, kdy studovala na Dvouleté odborné škole - fotografie květin prav-

61 Sekera, Jan a Šolc, Ladislav: Vilém Kříž Fotografie z období 1937 - 1992, Katalog k výstavě, Středočeská galerie v Praze, 1992

děpodobně z prvního ročníku, realistický záběr květiny na pootevřeném okně a detail květu na neutrálním pozadí. Další fotografie se týkají reklamy a jsou nejspíše ze druhého ročníku Dvouleté odborné školy. Znázorňují Sutnarovo sklo a porcelán, ale pojednané jsou trochu jinak než typické záběry těchto věcí, i když ty také v její tvorbě najdeme. Je zde opět použita diagonální kompozice, ale není tolik využito opakování předmětů v ploše. Někdy je zachycen pouze jeden předmět a například jeho stín nebo je doplněn lidským prvkem - ruka držící sklenici s tekutinou fotografovanou z nadhledu a kontrastně nasvícenou.

I druhý reprodukovaný snímek je kompozičně podobný fotografii Funkeho a žáků z publikace Fotografie vidí povrch, kde se hlava dívá na ruku se zachycenou strukturou kůže, zde je uplatněn mužský portrét dívající se na porcelán opět s výrazně pojednanými stíny. U Gabrielové se nám dochovaly i ukázky z cvičení reportážní fotografie zhotovené při studiu na Jednoroční mistrovské škole ve školním roce 1937 - 38.

Velmi zajímavá kompozice a až surrealistický námět je uplatněn na fotografii postavy s lístky v kostkovaném plášti fotografované z podhledu v diagonální kompozici s pozadím z cirkusového prostředí a s diagonálně řešeným elektrickým vedením zobrazeným rovnoběžně s postavou v popředí. Fotografie je poměrně kontrastní a určitou tajuplnost a nejasnost zvyšuje zastíněná tvář postavy.

Další dva reportážní záběry ukazují seskupení lidí sledujících akci u stolu a druhá zaznamenává dělníky dělající cestu z dlažebních kostek. Oba záběry jsou na diagonální kompozici. Z mistrovského ročníku pocházejí i snímky Prahy z blízkosti řeky Vltavy. První diagonální kompozice s nábřežím, loděmi a lidmi a druhý záběr na seskupení lodí u železničního mostu pod Vyšehradem a v popředí výroba loďky - celkem běžné snímky. Z pražského prostředí pochází také jedna fotografie zbouraného baráku s komínem řešeným do diagonální kompozice.

U dalších reprodukovaných portrétů a divadelních fotografi-

ích nevím jejich vročení a zdali to byly přímo školní práce. Možná se jedná o fotografie ne z prostředí divadelního, ale cirkusového. Pak bychom je mohli přiřadit k fotografii s postavou, o které již byla zmínka. Každopádně mě zaujaly svou zachycenou čistotou a citlivým pojednáním zachycených postav. Na dané světelné podmínky jsou i kvalitně technicky zvládnuté. Na fotografii z roku 1934 od Karla Hájka je zobrazena samotná fotografka Gabrielová. Zobrazené fotografie jsou z UPM a fotografie porcelánu ze sbírky Jiřího Jaskmanického.

Jílovská Olga a Stanislava

Stanislava Jílovská - Fleischmannová a její sestra - dvojče **- Olga Jílovská - Housková** studovaly společně na grafické škole v letech 1934 - 36 na dvouleté odborné škole fotografické, v letech 1936 - 38 na Dvouleté speciální škole fotografické a ve školním roce 1938 - 39 na Jednoroční mistrovské škole. Dobré přátelství s J. Funkem, který je učil, vedlo i k dochované korespondenci.

Stanislava po svatbě s básníkem, spisovatelem, překladatelem, publicistou a diplomatem Ivem Fleischmannem žila v Paříži, v 50. letech v Praze a 1968 emigrovali zpět do Paříže. Společně se sestrou provozovaly v Praze do roku 1949 fotografický ateliér. Obě byly vynikajícími studentkami a ve své době patřily k nejlepším.

Zikánová Josefa

Roku 1939 absolvovala školu i **Josefa Zikánová - Kafková** , která studovala společně se sestrami Jílovskými také u Funkeho. Po studiích pracovala v ateliéru Hubáčková v Praze - Libni, fotografovala reklamu a reportáže pro nakladatelství Orbis, od roku 1961 pracovala jako fotografka v Ústavu mikrobiologie a epidemiologie v Praze.

Také byla jednou z nejoblíbenějších Funkeho žákyň. Reprodukovaná fotografie Válec z cvičení Těleso v prostoru patří mezi

typické fotografie s tímto námětem. Nahnutý válec a vystříhané okrouhlé papírové plochy tvoří společně kompozici nasvícenou poměrně kontrastním světlem. Fotografie je ze sbírky Miloslavy Rupešové asi z roku 1935.

Picková Zdenka

Na škole studovala také **Zdenka Picková,** která je v almanachu školy zmiňovaná v prvním ročníku Dvouleté odborné školy fotografické, ale další zmínky o jejích studiích tam nenalezneme.

Její fotografie je reprodukovaná v publikaci Fotografie vidí povrch . Znázorňuje Vápencový lom v Hlubočepech fotografovaný Rolleiflexem 6x6. Podobná fotografie pravděpodobně také od ní se nalézá v UPM. Další fotografie Struktura látky pochází také ze studia v Dvouleté odborné škole fotografické.

Helfertová Milada

Také **Milada Helfertová** byla žačkou Dvouleté odborné školy fotografické v letech 1932 -34. Její tvorbu nám představuje pouze fotografie Špendlíky na bílé podložce rozhozené do prostoru z časopisu Měsíc 1934.

Věra Vaníčková

Jedním ženským portrétem a fotografií Kakesy - reklamou na Odkolkovy sušenky vyfotografované z nadhledu jen tak rozsypané na ploše a fotografií látky je představena tvorba **Věry Vaníčkové,** která studovala od roku 1933 na dvouleté odborné škole fotografické.

Pospíšil Miloš

Dvouletou odbornou školu fotografickou absolvoval v letech 1934 -

1936 **Miloš Pospíšil**. Jeho tvorbu si můžeme letmo představit pouze na fotografii ze sbírky M. Rupešové Jehlan z roku 1935. Opět se jedná o diagonální kompozici - na jedné úhlopříčce je umístěn jehlan na druhé dvě vlny z papíru. Samotné těleso je podtrženo stínem.

Vaněk Jindřich

Jednou fotografií je zastoupen i Jindřich Vaněk studující v letech 1932 - 34 na dvouleté odborné škole a ve školním roce 1934 - 35 na jednoroční mistrovské škole fotografické. Od něj pochází fotografie s námětem detailu oka.

Mrázek Jan

Na Dvouleté odborné a Dvouleté speciální škole fotografické studoval mezi lety 1934 - 38 **Jan Mrázek**, od něhož pochází fotografie detailu pravidelné struktury.

Boučková Roberta

Detail kovových šneků opakujících se v pravidelném rytmu je prací **Roberty Boučkové** studující na Dvouleté odborné a Jednoleté mistrovské škole fotografické od roku 1934 a končící školu v roce 1937.

Tvrz František

Fotografie detailu listů rostliny pochází od **Františka Tvrze** studujícího dvouletou odbornou školu v letech 1932 - 34.

Straka Bohumil

Po střední škole v Českém Brodě absolvoval roku 1938 grafickou

školu. Do roku 1939 pracoval pro firmu AKO pozdější Fotochemu. Od roku 1950 jako samostatný fotograf. Fotografovat začal roku 1934 pod vlivem svého otce, který měl zakázkový ateliér.

Na grafické škole se zajímal hlavně o reklamní fotografii, později o živou, reportážní fotografii a portrét. Užitou fotografii dalších let dělal hlavně na barevné diapozitivy. Fotografoval přírodu, kulturní památky, které pravidelně prezentoval v zahraničí na reprezentativních výstavách a veletrzích.

Medková Emila

V letech 1942 - 43 a 1945 - 46, studovala na grafické škole, za války s názvem Grafická škola s českým vyučovacím jazykem, **Emila Medková** rozená **Tláskalová** Dvouletou odbornou školu fotografickou u J. Ehma. Začala studovat ve svých čtrnácti letech. V lednu 1944 byla její studia přerušena a společně s ostatními studenty i z jiných oddělení: Dagmar Hochovou z Funkeho třídy a Jánem Šmokem, který studoval knižní vazbu, byla totálně nasazena k firmě Prag-film A. G. Barrandov - filmové laboratoře. Tam pracovala jako praktikantka v laboratoři až do konce války. Od roku 1942 zde studuje i Mikuláš Medek, který sem přestoupil k malíři a grafikovi Karlu Mullerovi. S Medkem se seznamuje až roku 1947. Roku 1951 se stala jeho manželkou a společně se stali členy pražské skupiny surrealistů vedené Karlem Teigem a po jeho smrti Václavem Effenbergerem. Medková v červnu 1945 odešla z filmových laboratoří a po složení absolventských zkoušek za druhý ročník se přihlásila ke studiu na pokračovací dvouleté speciálce. Studovala opět u Ehma a školu zvládla za jeden rok. Pak pracuje jako fotografka až do roku 1981.

Do života si odnesla schopnost dokonale technicky provádět fotografie, jak byla naučena z grafické školy, ale byla hodně ve své počáteční tvorbě ovlivněna avantgardou a J. Funkem - využívala diagonálních záběrů, byla zaujata jeho reflexy. Zájem o povrcho-

vé struktury, například její cykly Zdí, je patrně ovlivněn neustálým důrazem na dokonalé technické provedení, na dokonalé zobrazení struktury povrchu, které vycházelo již z poloviny třicátých let z příkladné a již tolik zmiňované publikace Fotografie vidí povrch. Pracovala se středoformátovým přístrojem. Její tvorba je také výrazně ovlivněna od roku 1947 jejím budoucím manželem Medkem (fotografie z prostředí Medkova ateliéru) a dalšími surrealisticky orientovanými autory. Nejtypičtější jsou její fotografie nevšedních motivů z nejvšednějšího prostředí poválečného města a zdí, souvisejících s tzv. texturální (strukturální) abstrakcí, které vytvářela spolu s výtvarníky a fotografy z okruhu Konfrontací. Její dílo je pokládáno za jednu z největších hodnot naší poválečné výtvarné fotografie.

Fafek Emil

Po vyučení v Neubertových závodech studoval a roku 1941 absolvoval grafickou školu. Od založení Mladé fronty roku 1945 kmenovým a vedoucím fotoreportérem do roku 1990. Fotografuje od 30. let. Dokumentoval Květnové povstání a únorové události roku 1948. Fotografoval spartakiády a světové festivaly mládeže a studentstva. Byl všestranným reportérem mládeže a sportu. Jeho fotografie jsou mnohdy humorné až groteskní.

Hochová Dagmar

Ve válečných letech 1942 - 43 studovala na škole **Dagmar Hochová.** Její studia byla přerušena, když byla totálně nasazena v Prag-filmu na Barrandově. Ve školním roce 1945 - 46 grafickou školu dokončila a na rok nastoupila do laboratoří firmy Illek a Paul. V letech 1947 - 53 studovala na FAMU kameru. Filmu se nevěnovala a po celý život pracovala jako fotoreportérka různých časopisů.

Dílo Hochové má vysoce dokumentární hodnoty, ale zachycuje i nejobecnější a nadčasová témata. V jejích námětech se nejvíce

objevuje dětská tématika a staří lidé. Na grafické škole se seznámila s imponující osobou J. Funkeho, který jí mnoho dle jejích vzpomínek dal: jediné pozitivní poučení: „Na to se pamatuji moc dobře. Funke mně řekl [62](48): „Netrap se s tím to osvětlovat, strč si to na okno a uvidíš“ - „a měla jsem to nejlepší. Protože to denní světlo je ideální.“ Hochová roku 1970 sestavila Funkeho fotografie do monografie vydané v Odeonu.

Fuková Eva 1927

V letech 1942-45 studovala na grafické škole a současně pracovala u Miro Bernáta v atelieru jako asistentka **Eva Fuková** rozená Podešvová. 1945-50 studovala na AVU u V. Rady.

Fotoaparát dostala od tatínka akademického malíře Podešvy. Pracovala jako samostatná výtvarnice a fotografka. Roku 1967 odešla se svou dcerou a svým manželem grafikem a malířem Vladimírem Fukou do USA. On přišel o veškeré dílo, které v Čechách jako emigrant zanechal a velmi špatně to nesl, stejně jako svou nemoc - cukrovku, na kterou nakonec umřel a Eva se znovu oženila, ale né už za umělce. V USA zpočátku pracovala jako laborantka v Berkley Photo Comp. New Yorku a od 1971 jako fotografka v Metropolitním muzeu v New Yorku. Roku 1973 získala americké státní občanství a téhož roku odjeli s manželem do Německa, kde společně pracovali na knižních ilustracích a obálkách. Roku 1976 se vrátila zpět do USA. Stala se členkou spousty místních výtvarných skupin.

Její fotografie jsou ovlivněny výtvarným uměním, jako jedinou ženu ve společenství mužů umělců, kteří se společně scházeli, ji snesl a velmi ctil J. Kolář. Fascinovaly jí neobvyklá setkání a absurdní výjevy, které nacházela ve staré Praze stejně jako v New Yorku s podobnou poetikou jako u surrealistických fotografií, kterými byla ovlivněna. Neváhá si dané situace klidně přizpůsobit. Založila studio pro restaurování starých fotografií a věnovala se fotografiím umělec-

62 Blažek, Bohuslav: Dagmar Hochová, Odeon, 1984, str. 8

kých děl pro účely výstavní a dokumentační.

Zora Petr

Grafickou školu absolvoval roku 1942 a do roku 1945 byl zaměstnán jako filmový fotograf společnosti AB na Barrandově. Během vojny spolupracoval ve fotoskupině s J. Jeníčkem a B. Majerem. V letech 1948-54 byl zaměstnán jako fotograf pro Supraphon. Od roku 1955 samostatným fotografem. Kromě studií na grafické škole na něj měla vliv práce ve studiu AB Barrandov, kde získal dobrý základ pro svou portrétní tvorbu.

Pracoval s charakteristickým velkým detailem, plastickým osvětlením a dokonalou ostrostí kresby. V gramofonových závodech pak založil archiv portrétů našich i zahraničních skladatelů. Trochu byl ovlivněn tvorbou K. Ludwiga. Světelné experimenty a dokonalou práci se světlem uplatnil i v reklamní fotografii - fotil šperky, ve figuře i v aktu. Vyznal se v možnostech ateliérového osvětlení i pro barevnou fotografii. Venku ho poutala hlavně česká krajina, které se věnoval i po stránce publikační.

Fyman Vladimír a Šíla Čestmír

Společně na škole studovali v letech 1939 - 43 dva pamětníci V**ladimír Fyman a Čestmír Šíla**. Nejprve 1939 - 41 na Dvouleté denní škole fotografické s třídním učitelem J. Ehmem a pak 1941 - 43 na Dvouleté speciální škole fotografické, kdy byli v prvním ročníku pouze tři společně s Dášou Procházkovou a v druhém ročníku už i s Petrem Zorou, Dagmar Stiksovou, Zdenou Martincovou, Janem Tachezym, Jitkou Kiliánovou, Renatou Baleyovou, René Nebezským, Věrou Pluhařovou, a dalšími.

Dle jejich výpovědi je patrné, že jejich spolužáci buď zemřeli nebo s nimi ztratili jakékoliv kontakty. Z útržků výpovědí se dozvídáme, že např **Zdena Martincová** měla tatínka, který na Vinohradech

prodával fotopotřeby. **Jitka Kiliánová** a **Eva Stiksová** emigrovaly do New Yorku a Kiliánová tam měla galerii. **René Nebezský**, rytíř z Vojkovic, vytvořil prý mimořádné série portrétů žen a pak se uplatnil v Hollyvoodu. **Renata Baleyová** prý byla zabita s otcem na Šumavě, když chtěli emigrovat. Vladimír Fyman a Čestmír Šíla pracovali po celý život v oboru. Fotografováním architektury a památek byli ze školy natolik ovlivněni, že se jimi zabývali i v praxi. Ehma i Fymana (od roku 1953) hodně ovlivnila práce ve Státním fotoměřickém ústavu. Čestmír Šíla pracoval jako fotograf pro Národní galerii.

Na fotografii, kterou jsem od pana Fymana dostala, je zachyceno tablo učitelů a žáků z roku 1941 - 42, které fotografoval **Jan Lukáš**, a na kterém nenajdeme ani Ehma ani Funkeho neboť se nenechali svými žáky fotografovat. Zobrazeni jsou zleva doprava Josef Solar, ing. Kostka, Richard Langer, ing. Gilbert, Mikuláš Bretl, Dr. Mayer, Vítoslánský a Rudolf Skopec a žáci Jan Lukáš, Růžena Javůrková, Jitka Kiliánová, Dagmar Stiksová a nakonec Fyman a Šíla. Na reprodukovaných fotografiích Fymana a Šíly jsou představeny ukázky z výuky těchto dvou studentů, kteří se nepovažovali za nějaké super nadané umělce díky svým dochovaným cvičením, ale kteří se naopak poctivě a kvalitně fotografii věnovali po celý život a ze svých studií využili technické zručnosti, jíž byli učeni.

Kysela Jaroslav 1913

Vystudoval reálné gymnázium v Brandýse nad Labem roku 1932 a lékařskou fakultu UK v Praze roku 1946. Pracoval jako oční lékař zaměstnán v Praze. Roku 1928 začal fotografovat a následujícího roku se seznámil s J. Sudkem. Spoluzaložili první pobočku České fotografické společnosti v Brandýse nad Labem. Fotografii se učil u J. Sudka a na grafické škole roku 1942.

Vyšel z puristického piktorialismu a ve 30. a 40. letech patřil mezi nejlepší amatérské fotografy. Jeho práce se vyjadřují mimořádnou řemeslnou a výtvarnou kultivovaností. Zabýval se i infrafotogra-

fií a experimentoval se Sabattierovým efektem. Jeho dílo bylo roku 1942 částečně ztraceno a v 50. letech klesaly jeho aktivity.

Masník Ivan 1920

Po absolvování gymnázia v Ostravě studoval dva roky na vysoké škole zemědělské. Roku 1942 absolvoval grafickou školu u J. Ehma a J. Funkeho. Od téhož roku pracuje ve studiu kresleného a loutkového filmu v Praze, kde se nakonec jako spoluzakladatel stal vedoucím kameramanem. V jeho tvorbě se nejvíce objevuje téma české lyrické krajiny - Polabí, Jižní Čechy.

Peterka Miroslav 1924

Vyučil se fotografem a zároveň dělal grafickou školu 1943 pod vedením J. Solara a K. Tondla. Od roku 1945 pracoval pro ČTK. Od roku 1952 jako samostatný fotograf. Nějaký čas pobýval v zahraničí.

Jednoznačně se zaměřil na fotografický žurnalismus. Dělal hodně portrétů našich i zahraničních spisovatelů. V 60. letech systematicky dokumentoval festival Pražské jaro. Jeho fotografie jsou významným svědectvím o kulturním životě 60. let.

Virt Zdeněk 1925

Akademický malíř a roku 1944 absolvent grafické školy a VŠUP obor užitá grafika u F. Tichého. Samostatný výtvarník a fotograf. V letech 1967-90 externí pedagog na FAMU pro obor fotografický akt. Nejprve se zabýval propagační a užitou grafikou. Pro nespokojenost s dodávaným obrazovým materiálem začal roku 1956 sám fotografovat. Zaměřil se hlavně na akt a byl jedním z mála fotografů , kteří se tomuto tématu věnovali i přes dobově nevyjasněný oficiální názor na fotografování nahého těla. Kromě tradičně pojatých aktů se v jeho tvorbě projevily výtvarné tendence 60. let, hlavně vliv op-artu. Kombinoval nahé tělo s grafickými rastry, sítěmi a vzory vzbudily

pozornost i v zahraničí. Využíval i jiných technik jako je sendvičová montáž a další.

Šťastný Bohumil 1905 - 91

Vyučil se fotografem na grafické škole. Po vyučení dělal fotosky z filmů v ateliéru AB Barrandov a Kavalírka. Od roku 1926 fotografem Pestrého týdne. Dělal také reklamní fotografie pro Neubertovu tiskárnu jako jeden z prvních. Zabýval se i barevnou fotografií a byl pověřován náročnými technickými úkoly. Mezi lety 1953-65 učil na grafické škole užitou fotografii.

V letech1945-48 byl členem redakce časopisu Fotografie. Ve své volné tvorbě dělal pozoruhodné akty a reklamní fotografie za využití Sabattierova efektu a dalších technik.

Žáci po roce 1945

Antalovský Jiří 1951

Maturoval na grafické škole roku 1970 a FAMU absolvoval 1975. Pracuje jako samostatný fotograf. Od dětství u něj šlo o živou fotografii. Věnoval se fotografii reportážní, ve které začaly převažovat postupně výrazné sociologizující rysy. Zachycuje lidi různých sociálních skupin v jejich přirozeném prostředí. Po studiích na FAMU se hlavně zajímá o fotografie populární hudby, na hudební přebaly.

Beneš Marian

Na grafické škole maturoval roku 1993. Poté studoval v letech 1994 - 2001 na FAMU v Praze. V roce 1998 absolvoval šestiměsíční studijní cestu do USA. V letech 2001 - 2003 absolvoval certifikální program na International Center of Photography v New Yorku, kde působil i jako vyučující asistent. Dnes vyučuje na soukromé VOŠ umění a

reklamy - Orange Factory v Praze a na Ústavu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni.

Bláhová Magdaléna 1954

Magdalena Bláhová rozená **Šourková** maturovala roku 1973 a 1982 absolvovala FAMU. Od roku 1973 byla fotografkou Státního střediska památkové péče a ochrany přírody.

Od konce 60. let se v její tvorbě ukazuje ovlivnění tvorbou její matky A Šourkové. Dále se věnuje také reklamní a užité fotografii kromě fotografování pro památkovou péči. Od počátku své tvorby tíhne k živé fotografii zaměřené na život člověka ve městě a k fotografiím dětí.

Brachtlová Michaela 1970

Roku 1988 vystudovala grafickou školu v Praze 1990 ITF Slezské univerzity v Opavě. Roku 1995 dodělala FAMU, kde působila jako doktorandka. Účastnila se několika studijních zahraničních pobytů - Londýn, Nottingham. Věnuje se hlavně výtvarné fotografii, fotografuje zátiší nebo detaily těla ve spojení s různými prvky - kožešinami, rostlinami, mořskými živočichy, kapkami vody. Pracuje s černobílou i barevnou fotografií.

Bursík Jiří 1954

Studoval na grafické škole společně s Antonínem Braným, se kterým i nadále spolupracuje ve společném fotografickém ateliéru - Studiu FOTOGRAF$_{63}$. Jejich zakázková tvorba je zaměřena na obálky časopisů - Le Cigare&Vin, na fotografování reklam na potraviny, interiéry, sklo a další. Ve volné tvorbě převládá barevná fotografie klasických žánrů - akt, krajina a zátiší jemného snového ladění s uplatněním práce se světlem.

63 www.studio-fotograf.cz

Čapková Gabriela 1957

Gabriela Čapková rozená **Tichá** grafickou školu vystudovala roku 1977 a pokračovala na FAMU 1984. Od roku 1983 se věnuje dokumentární a sociální fotografii. V letech 1985-1998 pracuje jako fotografka na volné noze. Od roku 1988 spolupracuje s nakladatelstvím Avicenum na knížce Svět postižených - o problémech rodin s mentálně postiženým dítětem. Od roku 1991 fotografická pomoc nadaci Klíček, která také pomáhá nemocným či postiženým dětem. V letech 1994-98 vede fotografické kroužky pro nemocné děti. Od roku 1998 zaměstnána v CD-FOTO Bler jako fotografka a skeneristka. Od roku 2003 pracuje na záchraně, digitalizaci a restaurování cenných fotografických snímků památkových fondů.

O své tvorbě sama napsala: „V sociálním dokumentu je spousta zajímavých problémů a témat, kterými by se lidé mohli zabývat více než tím, jestli tato zpěvačka byla s tím nebo oním, zda má soused větší dům, dražší auto nebo jede na lepší dovolenou. Najednou prožíváš nové, často až neuvěřitelné příběhy lidí, které fotíš, snažíš se jim porozumět, vystihnout a podpořit jejich osobnost. Často je s nimi legrace se kterou jsi ani nepočítal. Ráda jsem třeba fotografovala mentálně postižené. Nenašla jsem u nich tolik předsudků a póz, které tvoří dost velkou část života lidí bez zdravotního postižení. Nacházela jsem u nich duševní svobodu a volnost, kterou jsem postrádala u sebe a svého okolí. Často jsem si pak uvědomovala nicotnost svých problémů a víc jsem si vážila života“[64].

Čížek Jan 1952

Grafickou školu absolvoval roku 1971 a FAMU 1975. Fotografuje od počátku 60. let a je fotografem na volné noze.

Ve volné tvorbě se příliš nespecifikuje ani tématicky ani formálně. V profesionální tvorbě se zaměřuje na fotografie architektury

64 Vybráno z vlastního životopisu - World webphotogallery.cz www.wwg.cz

pro stavební podniky a fotí také reklamně sklo a keramiku.

Dezort Jovan 1934

Fotografii na grafické škole absolvoval roku 1957. Již v letech 1952-53 byl fotografický laborant Archeologického ústavu ČSAV v Praze. Po škole byl fotografickým reportérem motocyklových závodů ve Strakonicích. 1960-75 pracoval jako redaktor fotoreportér fotografického oddělení ČTK v Praze. V letech 1975-81 fotoreportér časopisu Vlasta a 1982-84 fotoreportér časopisu Svět práce. Potom samostatný fotograf.

Od počátku jeho tvorby převládá reportážní fotografie i barevná pro časopisy. Od roku 1960 hlavně náměty dětí. Od roku 1970 pravidelně dokumentuje Concertino Praga. V 80. letech převládají užité, módní a průmyslové fotografie v jeho tvorbě. Vytvořil i několik reportáží ze zahraničních cest - Bulharsko, Čína, Francie, Jugoslávie, Vietnam a další.

Drahoš Tom 1947

Vystudoval grafickou školu roku 1967, i když se chtěl stát původně kameramanem. Roku 1968 se usídlil v Paříži, kde získal stipendium. Pracoval jako televizní kameraman a produkční. Spolupracoval s řadou časopisů a agentur.

Nejprve se věnoval černobílé dokumentární fotografií, ale vynikl hlavně barevnými snímky vycházejícími z pop-artu, surrealistických metod náhodného setkání, které nabývají podoby až obludných fetišů. Vytvořil i koláže z útržků vlastních fotografiií a jako jeden z prvních se začal věnovat inscenované fotografii. Tvořil i trojrozměrné fotografické objekty. Častým námětem jsou náboženská témata filozofického učení východu. Propojil fotografii s ostatním uměním.

Dvořák Tomáš 1952

Po maturitě na grafické škole roku 1971 absolvoval FAMU 1975. Pracuje jako samostatný fotograf. K fotografii jej přivedl jeho otec, fotoamatér. Zpočátku se věnoval fotografii architektury, přírodního detailu a zátiší. I v současné době převažuje statická experimentální fotografie zátiší a zakázková fotografie. Se svojí ženou Evou mají Digital imaging Eva a Tomas Dvorak DD Studio Praha. Jejich internetové stránky ukazují tvorbu inspirovanou hudbou, mýtickými legendami, fotografie krajin a reklamní fotografie - architektury a studiové fotografie[65].

Fárová Gabriela 1963

Gabriela Fárová zvaná GABINA chtěla studovat na baletní konzervatoři, kam nebyla přijata a tak vystudovala 1982 užitou fotografii na grafické škole. Poté rok pracovala jako manekýnka v ateliéru Ústavu bytové a oděvní kultury a od roku 1983 byla fotoreportérkou v. d. Fotografia Praha. V letech 1986- 92 studovala na FAMU a roku 1989 se stala zakládající členkou studentské agentury Radost.

O fotografii se zabývá už od malička hlavně díky své matce, přední teoretičce a historičce fotografie Anně Fárové. Ve vlastní volné fotografické tvorbě se věnuje především fotografii inscenované. Jedná se o cykly: Praha 1987-88, kde vytvořila exhaltovaná aranžmá s lidmy v nočním městě a díky kombinaci existujícího a bleskového světla dosáhla mysteriozního charakteru. Mnohých inscenačních postupů užívá i ve fotografiích módy a v portrétech. Jako modelka spolupracuje s fotografy J. Saudkem, T. Kuščynským, D. Šimánkem, T. Stanem a dalšími.Její tvorba je k vidění na internetových stránkách[66].

65 www.tomasdvorak.netb
66 www.gabina.net

Fišer Jaroslav 1965

Roku 1985 absolvoval studium na grafické škole. V letech 1987-92 FAMU. Dále se zúčastnil několika stáží: 1990 - Stáž na Rijksakademie van Beeldende Kunste, Amsterdam,1991- Stáž na AVU, 1992- Stáž na Trent Univerzity, Nottingham. V letech 1993-94 ředitel Pražského domu fotografie a 1994- 2002- odborný asistent na VŠUP. Roku 1999 byl na pedagogickém pobytu na Academy of Fine Arts, Krakowě a 2001 na stipendijním pobytu v Káhiře.

Je zaměřen především na statickou výtvarnou fotografii. Vytvořil nápaditý soubor aranžovaných zátiší - Věnování 1987-88, které byly koncipované jako osobité pocty významným osobnostem světa výtvarného, filmového, fotografického umění - J. Miró, R. Rauschenberg, A. Hitchcock, E. Medková. Každý ze snímků volně parafrázoval typické rysy děl dotyčných osobností. Další soubor moderních zátiší s názvem Texty, vytvořených v letech 1988-89 doplněných vlastními verši a trojrozměrnými objekty, dobře zapadá do postmoderních tendencí.

Kromě fotografování ještě píše a maluje. V současné době se na internetových stránkách prezentuje Studiem Fišer[67], které se zabývá výtvarnou a reklamní fotografií, tématicky zaměřen na: jídlo, reklama, portréty, ilustrace a volná tvorba. Reklamní fotografie dělá například pro: Apetit, Art&Antiques, Esquire, Eurest, Grand Optical, Juicy, Komerční banku, Odeon, Playboy, Red Hot, Rolling Stones a další.

Friedlaender Stanislav 1960

Studium fotografie na grafické škole absolvoval roku 1970 a na FAMU 1985. Pracuje jako samostatný fotograf. Fotografuje od roku 1975. Zpočátku se věnoval statické výtvarné fotografii a během studií na FAMU se začal orientovat i na portrét a aranžovanou fotografii. Dělal fotomontáže postav se zvířecími hlavami roku 1981 a pak zaujal

67 www.studiofiser.cz

cyklem lokálně tónovaných inscenovaných výjevů, portrétů a detailů těl z let 1982-83. V diplomovém souboru 1984-85, složeném z tváří přátel, s kterými také výrazně výtvarně pracoval, vyjádřil psychologické charakteristiky portrétovaných. Dále se věnoval symbolicky laděným skupinovým portrétům a barevným doprovodným snímkům určeným k promítání jako doprovod koncertů a jiných akcí.

Fuxa Lubomír 1950

Po maturitě na grafické škole roku 1969 pracoval ve Výzkumném ústavu, v n. p. Fotochema a v Pragoexportu. Od roku 1981 se uplatňuje jako samostatný fotograf. Živí se převážně fotografií reklamní a fotografií architektury.

Helfert Zdeněk 1946

Vystudoval grafickou školu 1965 a po ní do roku 1980 pracoval jako fotograf pro Pražské středisko památkové péče a ve Státních restaurátorských ateliérech. Od roku 1982 se živí jako samostatný fotograf.

Jeho volná tvorba, černobílá i barevná díla se vyznačují výtvarnou čistotou a hledáním oproštěných tvarů, které na fotografii vyvolávají emocionální pocity. Některé jsou ovlivněny minimalismem. Fotografuje i krajiny. Ve své profesionální tvorbě se věnuje architektuře, plastice, sklu a dalším.

Hojda Petr 1956

Roku 1975 maturoval na grafické škole a 1981 absolvoval FAMU, ale obor kamera. Pracoval pro Filmové studio Barrandov a od roku 1977 je členem Pentax klubu. Ve fotografii se zajímal především o akt a portrét. U modelů často zvýrazňuje erotickou stránku a provokativní pózy. Objevoval se i zájem o glamour pojetí fotografií. Zájem o soliterní využití fotografie s výrazným dekorativním účinkem ho

přivedl k experimentům s ušlechtilými fotografickými procesy. Roku 1986 byly jeho snímky užity ve filmu K. Kachyni Dobré světlo.

Holý Adam 1974

Vystudoval grafickou školu a po škole se věnuje módní a portrétní fotografii a fotografii aktu. Spolupracuje s grafickým studiem Najbrt. Fotografuje pro reklamní kampaně firem Baťa, Sony, Staropramen, pro časopis Reflex, a další.

Hudeček Jan 1955-1989

Grafickou školu absolvoval roku 1976. Potom dva roky pracoval pro Archív hlavního města Prahy a 1982 vystudoval FAMU. Dále pracoval jako samostatný fotograf. Fotografoval od roku 1971 se zaměřením na statickou výtvarnou fotografii. Roku 1978 vytvořil kolekci drobných fotografických souborů zdůrazňujících tvarový řád a formální dokonalost prostých věcí a architektonických detailů, které byly volně doplněny verši Přemysla Ruta.

Dobře se uplatnil i v oboru fotografie dokumentární a to především publikací o grafické škole roku 1981. V jeho volné tvorbě zaujmou hlavně fotografie volně se vznášejícího nábytku, které až přeludně působí z let 1984-85. Využil v nich netradiční perspektivy při zobrazení ke zvýraznění absurdity předmětů vytržených z obvyklého kontextu.

Na konci 80. let fotografoval obyčejné jednoduché předměty a při jejich výtvarném působivém zobrazení využíval bohaté tonální škály a ostrosti velkoformátové techniky. Také jeho cyklus Autoportrét je zajímavý tím, že je sestaven z fotografií typických částí oděvů a předmětů z různých období svého života. Nápadité jsou i jeho práce na zakázku pro firmy Chemapol, Motokov, Mototechnu a Merkur.

Hyhlík Vladimír 1925

Nejprve studoval na gymnáziu v Praze a potom absolvoval grafickou školu 1946. Ovlivnila ho tvorba jeho profesorů J. Funka a J. Ehma. Také navštěvoval přednášky o architektuře a umění na ČVUT. Od roku 1946 pracoval pro Státní ústav památkové péče a ochrany přírody. Věnoval se hlavně statickým záběrům architektury a památkových objektů. Zasloužil se o bohatou propagační činnost a dokumentaci českých památek.

Hynek Miroslav 1943

Roku 1964 vystudoval grafickou školu a v letech 1977-79 byl fotografem na ČVUT, potom pracoval pro Útvar hlavního architekta, pro který dokumentoval architektonické objekty. Roku 1974 také absolvoval Lidovou školu umění u J. Šmoka. Zastával velkoformátové snímky se zaměřením na krajinu, portrét a městská zátiší.

Chocholová Blanka 1953

Absolvovala grafickou školu roku 1973 a navázala svým fotografováním na rodinnou tradici. Jejím otcem byl Václav Chochola. Roku 1980 dokončila FAMU. Po maturitě byla fotoreportérkou časopisu Svět v obrazech.

Od roku 1977 ji zajímá hlavně módní a propagační fotografie a práce s živým modelem. Využíva montáže, dvojexpozice, sendviče diapozitivů a podobně. Na ITF Slezské univerzity v Opavě učila módní fotografii.

Janatková Jitka1944

Studovala na grafické škole, kterou dokončila roku 1962 a potom pracovala pro Pražské středisko památkové péče a ochrany přírody.

Zaměřila se na fotografie architektury, restaurátorských prací a archeologických nálezů.

Od roku 1982 pracovala jako samostatná fotografka. Na počátku své tvorby tvoří poetické fotografie pracující s detailem, který zobecňuje v symbol. Měla na ní vliv fotografie architektury, která se projevovala ve volné tvorbě při fotografování struktur a rytmizovaných kompozic střech, dláždění a schodů s výraznou dynamickou perspektivou. Ke konci 70. let se v její tvorbě objevují stále častěji osamělé městské a venkovské zátiší i subjektivně pojatá krajina. Své fotografie jemně tónuje a tím ještě stupňuje jejich poetický účinek.

Jaroš Milan 1980

Na grafické škole studoval v letech 1994 - 98. Potom pokračoval ve studiu na FAMU. Zabývá se černobílým a barevným dokumentem areportáží. Fotografuje pro časopisy Reflex, Instinkt, Týden a další. Mezi zajímavá témata patřily jeho fotografie z Izraele, o prostitutech z Hlavního nádraží v Praze a mnoho dalších. Jeho tvorba je k shlédnutí na internetových stránkách[68].

Jasánský Lukáš 1965

Roku 1984 vystudoval grafickou školu a potom do roku 1987 pracoval pro Státní ústav památkové péče a ochrany přírody. Fotografii na FAMU začal studovat téhož roku a dokončil ji 1994. Pracuje jako volný fotograf. Fotografovat začal roku 1980 pod vlivem svého otce Pavla Jasánského.

Zpočátku se věnoval živým momentkám a fotografiím z městského prostředí. Ve volné tvorbě spolupracuje již od středoškolských studií na různých fotografických cyklech s Martinem Polákem. Jedná se například o cyklus z Olšanských hřbitovů, později zátiší sesta-

68 www.milanjaros.com

vovaná z různých předmětů doplněných i lidskými figurami, cyklus Obrazovky, přefocované obrazy z televize, cyklus Pragensií, velkoformátových fotografií ve stylu nové topografie, ukazující netečné zásahy uplatněné během let.

Jindra Jan 1962

V letech 1978-82 absolvoval studium na grafické škole a 1987 na FAMU. Pracuje jako samostatný fotograf a od roku 1992 jako fotoreportér Prostoru. Fotografuje od svých 14 let.

Orientuje se na tvorbu reportážní a dokumentární. Některé jeho dokumentární soubory jsou pojaté jako neuhlazené momentky pořízené metodou skryté kamery. Také využil naturalistického bleskového osvětlení v sarkasticky laděných momentkách ze silvestrovských oslav. Inklinuje k subjektivnímu dokumentu. Řada jeho záběrů se týkala i listopadu 1989 a odchodu sovětských vojsk.

Jiránek Otakar 1954

Po základní škole byl čtyři roky na francouzském lyceu v Tunisu. Na grafické škole absolvoval obor propagační grafika a na FAMU fotografii roku 1980. Fotografovat začal roku 1972 pod vlivem pedagoga R. Skopce.

Zpočátku fotografoval krajinu a portrét, mizející folklórní zvyky na Moravském Slovácku. Dále fotografuje barevně krajinu a lidské vztahy v ní - fotografie z cest, z městského i venkovského prostředí. Činný je rovněž i jako grafik.

Kačerová Zuzana 1965

V letech 1979 1983 studovala na grafické škole a v letech 1984 - 1990 fotografii na FAMU. V letech 1990 - 1992 učila praktická cvičení pro fotografy.

Karásek Oldřich 1939

Vystudoval grafickou školu roku 1958. Poté pracoval jako fotoreportér ve Výstavnictví a od roku 1963 v časopisu Czechoslovak Life. Dále pracuje jako samostatný fotograf.

Nejprve se věnoval reportážím pro denní tisk a v 60. letech udělal soubor momentních portrétů slavných osobností z celého světa. Od roku 1973 se soustředí na reportáže barevné a postupně inklinuje k statické fotografii tvarově a světelně precizně komponované. Hodně fotografuje Prahu a její světelné proměny.

Karásek Přemysl 1930

Roku 1947 maturoval na reálném gymnáziu v Praze a 1951 na grafické škole. Roku 1961 absolvoval kurz pro fotoreportéry. Působil jako fotograf ve Sportu, Stadiónu, Krásách domova a jako samostatný fotograf se začal věnovat statické fotografii krajiny, architektury a kulturních památek. Od roku 1966 u něj převažuje reklamní a propagační fotografie - móda, šperky, sklo.

Klusák Vít 1980

Vít Klusák je režisérem, kameramanem a producentem, začal však fotografií na grafické škole, kde roku 1999 maturoval a poté studoval na FAMU.

V letech 1997–98 byl ústředním fotografem časopisu Taneční sezóna. V říjnu 2002 spolupořádal demonstraci proti výstavbě mimoúrovňové křižovatky na Letenské pláni v Praze. Studoval dokumentární tvorbu na FAMU. V roce 2001 natočil film Ocet o svém otci – hudebníku Emilu Viklickém – bez jeho účasti. Ten s ním totiž nekomunikuje. Když Klusák otci nabídl, že se poznají alespoň tak, že o něm natočí film, Viklický odmítl. Klusák si tedy dal do novin inzerát s otcovou fotografií a natáčel s dvojníkem. Jan Gogola, dramaturg ČT,

o Octu napsal: „Mohutný rozměr filmu odpovídá například záběru, v němž se Klusák nechá plošinou vyzvednout k oknu otce-dvojníka, s nímž zde vede jakoby standardní domácký rozhovor. Intimní východisko filmu postupně přerůstá v úvahu nad vztahem mezi osobní a veřejnou lidskou identitou.

Mezi jeho další filmy patří - Začátek světa 1999, Mráz po zádech 1999, Digestive 1999, Ocet 2001, Situace filmu, film o filmu Národ sobě 2003, Vlast a Burian 2003, Český sen 2004

Kozlík Vladimír 1953

Grafickou školu absolvoval roku 1972 obor fotografie a knižní úprava, FAMU 1976. Od roku 1980 působil na FAMU jako externí pedagog a od roku 1988 jako odborný asistent, potom jako vedoucí katedry fotografie. Od roku 1991 byl předsedou Asociace fotografů. Fotografuje od studií na grafické škole.

Kromě barevné reklamní a užité fotografie se zabývá fotografií výtvarnou. Ve svých víceobrazových kompozicích spojuje obraz s textem, do obrazu zasahuje kolorováním i písmem. Fotografuje nalezená i komponovaná zátiší, detaily městské krajiny a přírody, akty a často pracuje s minimálními motivy. Částí své tvorby je fotografem konceptualistou. Vytváří série a sekvence fotografií - Vzpomínky, Asfaltové krajiny, Procházky, ve kterých často pracuje s minimálními motivy různých fragmentů na principu jejich vnějších a vnitřních vztahů, shod, odlišností a kontrastů. Významným prvkem jeho tvorby je světlo, pracuje na barevných i černobílých cyklech.

Krob Miroslav ml. 1961

Roku 1980 vystudoval fotografii na grafické škole a 1985 na FAMU. Fotografuje od deseti let pod vlivem svého otce a fotografa Miroslava Kroba narozeného roku 1931. Intenzívně se fotografii věnuje od studií na grafické škole.

Nejprve vytvářel romanticky laděné snímky aktů a krajin. Na FAMU studoval v ročníku s M. Švolíkem, T. Stanem, R. Prekopem a dalšími představiteli inscenované fotografie. Pod jejich vlivem vytvářel vtipné figurální aranžmá v plenérech, dále moderní stylizované akty a expresivní fotomontáže. Vynikl také divadelními fotografiemi. V užité tvorbě se věnuje reklamně a barevným fotografiím architektury a krajiny. Spolupracuje se svým otcem. Na jejich internetových stránkách se prezentují publikacemi pro nakladatelství KVARTA Praha, fotografují i z letadla - vydali knížku Aerofoto. Knihy se týkají míst - Praha, Olomouc, Jihlava, Hluboká, Třeboň a dalších. Společně fotografují snímky architektury, interiérů, Prahy, krajiny, uměleckých předmětů, krasových jeskyní, obrazy a plastiky pro katalogy a monografie, hrady a zámky, rozsáhlý archiv leteckých snímků - hrady, zámky, kláštery, města, krajiny - Krkonoše. Vytvářejí účelové publikace, monografie a brožury, včetně redakčního, grafického a technického zpracování a tisku.

Kuneš Aleš 1954

Roku 1972 se vyučil fotografem a roku 1976 absolvoval grafickou školu. Od roku 1978 učí na středním odborném učilišti v Praze - Hloubětíně. Roku 1986 absolvoval FAMU. Od roku 1989 pedagogem na IVF později ITF na Slezské univerzitě v Opavě. Od roku 2002 docent.

Věnuje se publicistické, výstavní a ostatní organizační činnosti v oblasti fotografie. Fotografovat začal roku 1969 a jeho tvorba vychází z netradičně pojatého tradicionalismu. Kromě vyučování, publicistiky a pořádání výstav se věnuje převážně volné tvorbě. Ta je značně rozmanitá a kromě ní pořádá různé akce, instalace, objekty v prostoru, happeningy a performance. Řada těchto akcí je zaznamenána pod názvem Pěst na oko. Experimentuje s volně pojatými díly, ve výsledku pracuje s negativy i pozitivy, vytváří fotomontáže, asambláže, fotogramy, kombinuje je s nejrůznějšími reálnými předmě-

ty. Prostřednictvím svých prací odráží skutečnost, ve které žije. Jeho práce stejně jako forma výuky je živá a velmi inspirující. Jeho tvorba je k zhlédnutí na internetových stránkách[69].

Malý Jan 1954

Po maturitě na grafické škole absolvoval FAMU 1978. Fotografuje od školních let a má zájem hlavně o živou fotografii se sociologizujícím zaměřením. Zajímal se také o architekturu, zátiší a krajinný detail. Zajímavý byl jeho soubor Dopisy z roku 1980, kdy nazvětšoval celé kinofilmy na dlouhý papír a uplatnil tak následnost a posloupnost jednotlivých obrazů.

Zájem o folklór a fotografování krojů ho přivedlo společně s J. Poláčkem a I. Luttererem na myšlenku rozsáhlého projektu fotografií ze stanu, na kterém pracovali od roku 1982 a nakonec prezentovali v cyklu Český člověk. Jednalo se o mobilní ateliér, ve kterém postupně zobrazovali na jednotném šedém pozadí velkoformátovou kamerou jednotlivce i skupiny lidí různých věkových, profesních i sociálních skupin v jejich každodenním oděvu tak jak tam lidé přišli. Za necelých 20 let tak vznikl zajímavý obraz lidí z různých míst České republiky.

Mára Pavel 1951

Roku 1971 vystudoval grafickou školu a potom absolvoval na FAMU kameru roku 1977 a fotografii roku 1980. Od roku 1996 působí jako externí a od roku 2000 jako kmenový pedagog ITF Slezské univerzity v Opavě. Fotografuje reklamní snímky pro plakáty a kalendáře, vytváří audiovizuální programy a věnuje se volné tvorbě.

Nejprve vytvářel barevné, minimalistické, abstrahující snímky fragmentů z objektů technické civilizace, cyklus Mechanická zátiší. Potom se stále více zajímal o figuru. Vytvořil velkoformátové černobílé fotografie na plátně, cyklus Stíny. Další cykly byly Portréty

69 www.aleskunes.com

- sugestivně zachycující podobu portrétovaného a Roušky - vliv otisku biblické Veroničiny roušky. Potom vznikaly Triptychy, což jsou záběry ze tří rovin pohledu - podhled, přímý pohled a nadhled, které zachycují stejný objekt - portrét, polopostavu, celou postavu, ale v závěru vyzní díky perspektivě každý záběr jinak. Nezvyklé pohledy a sochařsky pojaté fotografie těla představuje cyklus Mechanické korpusy, který je ještě navíc podán v sytých rudých barvách. Podobně vyznívá cyklus Madony, tonálně obrácené snímky s gesty a v pózách podobných Panně Marii ve výtvarném umění. Tvorba na internetových stránkách[70]

Márová Helena 1952

Grafickou školu vystudovala roku 1971 a od té doby pracovala do roku 1974 jako fotografka v Národním divadle. V letech 1978-82 spolupracovala s Českým rozhlasem. Od roku 1989 jako samostatná fotografka. Učila na ITF Slezské univerzity v Opavě. Potom od roku 1999 doposud i na grafické škole - praktická cvičení pro fotografy, základy fotografie, technologie fotografie a reklamní fotografii.
Tvoří snímky dokumentární, výtvarné i užité. V 70. a 80. letech vznikl její dokumentární soubor Neviditelné herectví, který snímala pro archív Čs. rozhlasu. Roku 1982 vznikl cyklus Pevnost Terezín jako symbolická vzpomínka na utrpení vězňů koncentračního tábora. V užité tvorbě vytváří nápadité módní fotografie, plakáty a kalendáře a spolupracovala i se svým manželem.

Martinovský Miroslav 1945

Fotografii na grafické škole absolvoval roku 1963 a od té doby byl fotoreportérem deníku Lidová demokracie. Potom pracoval pro nakladatelství Mladá fronta a od roku 1992 pracuje pro Mladý svět.

O žurnalistickou fotografii se zajímal již během studia. Od

70 www.pavelmara.cz

zpravodajské sportovní momentky se propracoval k závažnějším obsahovým výpovědím výrazně výtvarně řešeným.

Neubert Ladislav 1927

Po absolvování reálného gymnázia roku 1947 a grafické školy 1951 byl zaměstnán v tiskárně Orbis do roku 1953. V 60. letech spolupracoval s bratrem Karlem na publikacích s tématikou výtvarného umění a architektury, dále pak pracoval jako samostatný fotograf.

Ve volné tvorbě se věnuje žánrovému portrétu. Spolupracoval s nakladatelstvím Odeon, Artia, Panorama a Pressfoto.

Pajer Alan 1948

Dva roky studoval na grafické škole a potom se vyučil v Děčíně fotografem 1966-68. Pracoval pro časopisy a v letech 1972-74 absolvoval odborný kurz pro fotoreportéry. Od roku 1980 pracuje ve v. d. Fotografia Praha.

Fototgrafoval od dětství ovlivněn dědečkem, který byl kameramanem J. Roth. Bratr Ota je rovněž fotografem. Jeho dominantním tématem je portrét a to jak živý, dokumentární tak ateliérový. Portrétuje na zakázku významné osobnosti.

Pekárek Jiří 1949

Fotografii se věnoval již na základní škole a potom se jí věnoval i na střední grafické škole. Specializoval se hlavně na oblast sportovní fotografie. Pracoval jako fotoreportér deníku Čs. sport v letech 1971-72. Černobílé i barevné fotografie mají nejen dokumentační charakter, ale uplatňuje v nich i hlubší obecně platnou výpověď o lidech a prostředí a často extrémních podmínkách vrcholového sportu. Jeho fotografie se často uplatňují na plakátech a v ilustracích knih.

Pinkava Ivan 1961

Po maturitě na grafické škole studoval fotografii také na Lidové škole umění 1980-82 a na FAMU 1982-87. V letech 1990-92 působil na FAMU jako externí pedagog. Roku 1994 se stal členem agentury NOX. Je samostatně pracující fotografem.

V jeho převážně portrétním díle převládá inspirace literaturou, hlavně symbolismem a dekadencí, a také výtvarným uměním a to hlavně manýrismem, barokem a klasicismem. Inspiruje se biblickými a mytologickými cykly - Kain a Ábel, Salome a další.

Pohribný Jan 1961

Fotografii na grafické škole absolvoval roku 1980 a hned poté studoval na FAMU, kterou ukončil roku 1986. V témže roce se účastnil také půlroční stáže na škole Taideteollinen Korkeakoulu v Helsinkách. Pracuje jako samostatný fotograf. V letech 1992-97 byl hlavním lektorem a koordinátorem Letních dílen Pražského domu fotografie, které byly zaměřeny na krajinářskou a intermediální fotografii. Vedl je v České republice ale i v zahraničí. Od roku 1998 je externím pedagogem ITF Slezské univerzity v Opavě.

Ve volné i užité tvorbě se věnuje hlavně aranžované fotografii krajiny. Krajinu přetváří svými světelnými zásahy, dělá z ní jiný magický až sakrální prostor. Zajímá se hodně o kamenné sochy - menhiry, které dotváří světelnou kresbou a dále do svých krajin zahrnul i papírová díla výtvarníka Jana Činčery, které tak dostaly další rozměr. Co se týče zakázkové tvorby tak dělal pro Artěl, umělecké předměty umístěné zajímavě v prostoru, pro Škodu, kalendář automobilů v přírodě, pro Liberu, skleněné výrobky s figurálními prvky a další, nakonec zpracované v podobě kalendářů a mnohdy využívajících principů z volné tvorby. Jeho tvorbu je možné také zhlédnout na internetových stránkách[71].

71 www.pohribny.cz

Polák Martin 1966

Roku 1984 vystudoval grafickou školu a potom pracoval v Muzeu hudby v Praze. V letech 1985-86 studoval na FAMU kameru a poté fotografii, kterou ukončil 1994. Ve volné tvorbě spolupracuje s již zmíněným L. Jasánským.

Portel Robert 1966

Roku 1984 vystudoval grafickou školu a od roku 1986 studoval na FAMU. Na grafické vytvořil zajímavý dokumentární soubor Rómové 1985-88, typický dokument z života rómských komunit na Slovensku. Roku 1988 vytvořil cyklus Zanikající věci, kdy využil vytržení fotografovaných předmětů z běžného prostředí a zvýraznil tak určitou přízračnost. Zajímavý byl i cyklus 50. léta, kdy použil reprodukce fotografií z období stalinismu a následujících let, které lokálně koloroval, s dodanými drobnými předměty. Pracuje jako samostatný fotograf.

Přeučil František 1926

Roku 1952 vystudoval grafickou školu a potom byl zaměstnán v laboratořích státního filmu do roku 1954. Také pracoval jako sportovní reportér a v letech 1956 - 72 byl fotografem Škodaexportu.

Od té doby pracuje jako samostatný fotograf. Od 40. let fotografoval reportážní a sportovní snímky a potom se dostal k barevné místopisné fotografii krajin a kulturních památek. Věnoval se také průmyslové fotografii a bohaté publikační činnosti.

Pýcha Ondřej 1975

Na grafické škole maturoval 1994 .Věnuje se nejvíce portrétní fotografii a to především pro hudební vydavatelství - BMG, Sony, Music/

Bonton, Universal Music, Warner Music. Dělal portréty Lucie Bílé, Allanis Morissette, Dary Rolins, Richarda Mullera, Zdenka Svěráka, Celline Dion a dalších. Má je vždy nápaditě svícené, nebo využívá daného prostředí, technicky kvalitní, barevné. Reklamní fotografie fotil pro Nike, Levis, dále také obálky časopisů - Reflex, Instinkt, Xantypa, Cinema Rolling Stone a další. Své práce také prezentuje na internetu[72].

Robinsonová Magdalena 1924

Narodila se v Žilině a bojovala jako partizánka ve Slovenském národním povstání, jako dvacetiletá prošla několika koncentračními tábory. A tak se lidské osudy otiskly výrazně v její tvorbě. Po osvobození odešla do Prahy, kde studovala na grafické škole v letech 1948 - 49. Do fotografií vkládala svůj citový vztah, dovolující dávat věcem a jejich spojením nové významy. Měla výtvarné poetické cítění. Roku 1950 přišla do Bratislavy, a tak se začala další etapa jejího života.

Je jednou ze zakladatelských postav slovenské fotografie po druhé světové válce. Stala se zakladatelkou fotografické sekce Svazu slovenských výtvarných umělců a první externí fotografkou nově založené Slovenské národní galerie.

Svojí prací udala směr více druhům užitkové i volné tvorby. Hodně se sblížila se slovenským výtvarným uměním. Dokázala monumentalizovat slovenskou krajinu, umocnit její světelně plastický ráz. Významným mezníkem její tvorby byl Italský zápisník, potom se odvážila udělat imaginativní reportáž z koncentrčního tábora v Osvětimi. Dále se věnovala portrétu a fotila v Izraeli v letech 1967 - 68.Následně se věnovala barevné imaginativně působící slovenské krajině, barvou v ní vystupňovala emocionální působení. Tento cyklus patří k vrcholům její tvorby.

72 www.pycha.com.

Rott Lumír 1928

Na grafické škole studoval fotografii u J. Funkeho, J. Ehma a Z. Feyfera, absolvoval roku 1946. Potom pracoval v agentuře F. Illka a A. Paula. Na začátku 50. let pracoval dva roky v Skloexportu a po vojenské službě do roku 1955 ve Vojenském historickém ústavu. Od roku 1956 samostatný fotograf.

Fotografoval od 12 let ovlivněn svým učitelem na měšťanské škole. Po všestranné praxi u Illka a Paula se vyhranil na ateliérovou aranžovanou fotografii, průmyslovou fotografii a krajinu. Vynikl svými fotografiemi pro Skloexport. Trvale spolupracoval i s Glass revue, For You, Sklář a keramik a dalšími. Společně s fotografiemi Jindřicha Broka, Miroslava Vojtěchovského a dalších se podílel svými fotografiemi na knížce Legenda o českém skle - reprezentativní obrazové publikaci o českém skle.

Seidling Clifford 1933

Po ukončení studií na grafické škole se ještě vyučil v oboru fotografie v ateliéru Šlár v Praze na Národní třídě roku 1951. Zaměstnán jako fotograf ve v. d. Fotografia Praha. Od roku 1972 zaměstnán v UPM muzeu. Od roku 1967 externě přednáší na FAMU portrétní a figurální fotografii. Roku 1975 absolutorium na FAMU. Od roku 1978 pracuje v UPM muzeu jako první profesionální restaurátor a konzervátor v oboru historické tvůrčí fotografie v republice.

Jeho tvorba má dvě základní části. Aranžovaný portrét od konce 50. let a mužský akt od konce 60. let. V portrétu vyniklo jednoduché až strohé výtvarné řešení, zdůrazňování linií, ploch a kontrastů při zachování psychologického výrazu fotografovaného člověka. Toto řešení uplatnil hlavně u portrétů uměleckých osobností z přelomu 50. a 60. let - zejména hudebníků a v 70. letech výtvarníků fotografovaných v prostředí jejich atelieru. Obdobně originální je i u fotografií mužských aktů výtvarně monumentálně řešených kompozicích.

Simer Vladimír 1944

Roku 1962 absolvoval grafickou školu a krátce na to pracoval jako fotoreportér sportu a potom absolvoval FAMU 1969. V letech 1974-81 byl fotografem vydavatelství Mona. Od 1981 samostatným fotografem.

Od dětství fotografoval. Věnoval se sportovní fotografii, reportáži a potom portrétům a aktům. Živil se reklamní a módní fotografií, ve které často využíval fotomontáže. Od roku 1969 autorsky spolupracuje s J. Stachem.

Škoch Jiří 1938

Roku 1957 absolvoval grafickou školu. Potom pracoval v plzeňské Škodovce a jako fotograf archeologického ústavu. V letech 1967-73 studoval na FF UK v Praze. dále samostatný fotograf a externí pedagog na SPŠ filmové v Čimelicích v letech 1967-72 a na odborném učilišti Fotografia od roku 1974.

Fotografuje od mala, již na základní škole začal. Jeho tvorbu výrazně ovlivnilo dlouholeté přátelství s básníkem a grafikem Bohuslavem Reynkem, které ho mnohokrát v jeho tvorbě inspirovalo. Od roku 1964 se jeho vyjadřovacím prostředkem stává fotomontáž. Z reality si bere fragmenty - přírodniny, detaily živého i neživého světa, ze kterých vytváří poetické až nadreálné scény. Jeho fotomontáže jsou řazeny do lyrických, meditativních až mystizujících cyklů. Na internetu jsou k shlédnutí[73].

Šmoková Věra 1940

Věra Šmoková rozená **Váchová** se vyučila fotografkou a grafickou školu absolvovala roku 1958. Pracovala v pražském v. d. Fotografia jako průmyslová, reportážní a reklamní fotografka. Roku 1975 absol-

73 www.fotomida.cz/skoch.htm

vovala FAMU. Fotografovat začala díky rodinné tradici. Její děd byl zakladatelem portrétního ateliéru, a také otec se věnoval fotografii.

Od počátku 60. let se věnuje černobílému stylizovanému portrétu a aktu. Spolupracovala i na publikaci svého muže J. Šmoka. Publikovala v RF profily českých a slovenských fotografů.

Šourek Jiří 1951

Absolvoval grafickou školu roku 1971. Pracoval pro ČTK a potom pro Pressfoto. Od roku 1984 jako samostatný fotograf.

Fotografuje od 15 let a zpočátku byl ovlivněn reportážní fotografií a od poloviny 50. let se věnuje fotografii krajinářské. Fotil především Orlické hory a Slovensko. Důraz kladl na detail, ale i na širší celky, u nichž sleduje emotivní a poetické vyznění. V 80. letech využívá teleobjektivů k zdůraznění geometrické tvářnosti krajiny.

Šourková Alena 1928

Alena Šourková rozená **Hásková** po čtyřech letech studia na reálném gymnáziu absolvovala roku 1947 grafickou školu.

Téměř celý život pracovala jako fotoreportérka nebo odborná redaktorka obrazových publikací. Fotografovala od roku 1945 hlavně reportážní fotografie zaměřené na děti a ženskou tématiku, ale i další fotografie žánrové a ilustrační.

Štěpánek Michal 1953

V letech 1968-70 studoval na grafické škole a 1970-72 se vyučil fotografem ve v. d. Fotografie Praha. Roku 1976 večerně absolvoval gymnázium v Praze.

Věnuje se barevné užité a reklamní fotografii. Ve volné tvorbě je hlavně pod vlivem Franca Fontany, v krajině vyhledává co nejjed-

nodušší minimalistické motivy, u kterých zvýrazňuje tvarové hodnoty a barevnost.

Uher Eman 1930

Roku 1947 se vyučil u E. Kimly v Praze Dejvicích a roku 1949 absolvoval grafickou školu. Pracoval v oblasti tisku a dále jako asistent kamery v Armádním filmu. Od roku 1954 byl fotoreportérem Rudého práva. Fotografuje od dětství a orientoval se hlavně na reportážní fotografii pro tisk. Od 50. let publikuje hlavně ve stranickém tisku v Číně, Indii, Norsku.

Vilgus Petr

Na grafické škole studoval a učil. Jeho životopis je zmíněn v kapitole vyučujících.

Vojtěchovský Miroslav 1947

Fotografem se vyučil na učňovských školách v Českých Budějovicích a Děčíně v letech 1962-65. Potom roku 1969 absolvoval studium na grafické škole. Poté byl do roku 1972 zaměstnán jako fotograf v reklamní agentuře Merkur. V letech 1972-76 studoval na FAMU a od roku 1978 byl externím pedagogem katedry fotografie pro předměty fotografování skla a skladba fotografického obrazu. Roku 1988 se stal odborným asistentem katedry fotografie a roku 1990 je jejím vedoucím. Roku 1993 se stal prorektorem AMU. Od roku 1980 do 1989 byl také lektorem předmětu zátiší na IVF v Opavě.

Fotografuje od svých 12 let. Na FAMU se zajímal především o statickou výtvarnou fotografii, například o detaily architektonických staveb J. Gočára a další. Ve druhé polovině 70. let se stal naším předním fotografem skla, pokračovatel díla J. Broka. Nechal vyniknout kráse tvarů, proporcí a struktur skleněných objektů především prostřednictvím citlivé obrazové skladby, nápaditého využití adekvát-

ních a často i velmi náročných způsobů osvětlení.

V barevných fotografiích, které u něj vysoce převládají, využívá působivě členitých barevných pozadí a dále také promyšleně použité zadní projekce nebo dvojexpozice. Často také pracuje s účinnými detaily a používá jemných odstínů několika málo barev nebo naopak výrazných barevných kontrastů.

Vedle nedostižných fotografií skla se občas věnuje i fotografiím architektury, žánrovým pohlednicím nebo monumentálním fotografiím pro výzdobu interiérů. Ve volné tvorbě se zajímá především o krajinné a přírodní detaily, hlavně o dokonalé zobrazení přírodních forem. V barevných krajinách pracuje s jemným odstupňováním barevných tónů, v celkově téměř monochromním laděním - Krajiny v zelené a Krajiny v hnědé z 80. let.

Také se věnuje teorii fotografie a publikační činnosti. Učil na FAMU a IVF a učí na kulturologii FF UK. Přednáší, pořádá semináře, podílí se na organizaci výstav a publikační činnosti.

Votýpka Jiří 1972

Grafickou školu ukončil roku 1990, poté studoval na ITF v Opavě, magisterské studium ukončil roku 2000. V letech 1990 - 1992 byl zaměstnán v oddělení propagace ve Filmovém podniku hl. města Prahy. Od roku 1992 pracoval ve firmě Foto World v Praze a od roku 1995 v Kodaku Professional. Od roku 1998 je pedagogem na ITF v Opavě, kde vyučuje digitální fotografii. Ve vlastní fotografii je zaměřen na moderní černobílé i barevné zátiší.

Současné střední školy fotografického zaměření

Střední škola fotografická, filmová a televizní
Zámek Skalsko čp.1, 294 26 Skalsko

Vznikla za účelem zřízení nové střední školy internátního typu zaměřené na výuku studijního oboru: Užitá fotografie a média, čtyřletý maturitní obor, výuku rozšiřuje o digitální média ve fotografii a ve filmové a televizní tvorbě. Média zahrnují výuku filmových profesí: dramaturgie a scenáristika, výroba, zvuk, kamera, skript, střih a režie v oblasti reportážní, dokumentární, populárně-vědecké, propagační, reklamní a multimediální tvorby. Jedná se o školu novou s uznanou činností od 6. 3. 2006.

Cílem výuky na škole je individuálním přístupem pedagogů rozvíjet flexibilní schopnosti mladých lidí v oblasti informatiky a připravovat je pro odbornou práci asistentů všech filmových profesí i pro samostatnou tvůrčí činnost v oblasti fotografické, filmové a televizní tvorby. Škola vytváří předpoklady pro rozšíření základny nových mladých talentů v oblasti audiovizuálních médií. Docházka je ukončena maturitou.

Škola má velký ateliér, chemicko-fyzikální učebnu s fotolaboratoří, nahrávací zvukové studio, počítačové učebny a digitální střižny, sklady kamerové, zvukové a osvětlovací techniky a také projekční sál, všeobecnou a odbornou knihovnu a společenskou místnost s jídelnou, tělocvičnu a ubytovací prostory. Další nabídkou školy jsou doškolovací a rekvalifikační kurzy a workshopy pro všechny oblasti médií včetně audiovizuální tvorby.

SŠ OSaP - Střední škola obchodu, služeb a podnikání
Kněžskodvorská 33/A, České Budějovice

Na škole je možné studovat tříletý obor Fotograf, žák na konci studia získá výuční list.

MICHAEL
Soukromá střední škola reklamní tvorby, s.r.o

Na škole je vyučován mimo jiné i obor: Užitá fotografie a média - užitá fotografie, o kterém na svých internetových stránkách škola píše následující:[74] "Výuka je zaměřena na fotografickou tvorbu ve všech hlavních oblastech statické fotografie, prohlubuje a rozvíjí výtvarný talent a vede k poznání tvůrčích i technických stránek oboru. Studium postupně rozvíjí a kultivuje schopnosti studentů vyjadřovat se specifickými prostředky fotografického obrazu. Studenti dosáhnou vzdělání nejen v oboru reklamní fotografie, ale i ve všeobecném přehledu, zvláště v oblasti humanitní a kulturní.

Fotografie je moderní vizuální jazyk působící v různých rovinách výrazu. Z tohoto hlediska bude výuka koncipována. Studenti se seznámí z historií tohoto média, osvojí si potřebné znalosti technické i uměnovědní, aby se uměli dobře vyjadřovat obrazem a zvládli vizuální komunikaci. Důraz bude kladen na tvůrčí stránku, která je s reklamou neoddělitelně spjata. Aby bylo možno dosáhnout nejlepších výsledků, je nutné studenty naučit zvládnout profesionální fotografickou techniku, poznat fyzikální a chemickou podstatu fotografie a samozřejmě nejnovější digitální a počítačové technologie a programy související s fotografií. Studium je založeno na praxí ověřených postupech universálního i speciálního způsobu výuky.

Postup praktických cvičení jde od klasické analogové fotografie, od procesu negativ-pozitiv až k nejnovějším typům digitálního zobrazování. Pod novým vedením oboru jsou uplatňovány efektivní pedagogické postupy podpořené zkušenostmi dlouholeté praxe v oboru i výuky na VŠ. Proto budou studenti velmi dobře připraveni pro pokračování ve vysokoškolském studiu a samostatnou práci. Školní ateliery jsou vybaveny potřebnou moderní fotografickou a výpočetní technikou, která je průběžně doplňována v souvislosti s vývojem v oboru. Ve dvou velkých atelierech je studiová zábleskova

74 www.skolamichael.cz

i kontinuální osvětlovací technika, digitální měřící technika, profesionální fotografické přístroje a další vybavení. Při praktických cvičeních mohou studenti využít školní fotoaparáty renomovaných značek na střední i velký formát. K dispozici jsou digitální fotografické přístroje Nikon i digitální zadní stěna na střední a velký formát. Své práce mohou studenti vyvolávat a zvětšovat klasickým způsobem v prostorných negativních a pozitivních fotokomorách a fotografie z digitálních aparátů zpracovávat na počítačích vybavených profesionálními programy. Část pomůcek a materiálu pro školní cvičení mají studenti k dispozici, přesto je důležité, aby měli v určitém rozsahu i své vlastní fotografické vybavení.

Velkou pozornost věnujeme umělecké tvorbě a rozvoji tvůrčích individuálních schopností. Studenti i pedagogové pravidelně vystavují, zapojují se do různých soutěží, konfrontují své práce s laickou i odbornou veřejností. Spojení tvůrčích schopností se znalostmi v oblasti reklamy vytváří předpoklady pro další studium a pro široké uplatnění studentů v praxi v nejrůznějších oblastech profesionální fotografie, v uměleckých a produkčních agenturách, v kulturních i vědeckých institucích, v redakcích periodik, ve výstavnictví apod. Nyní škola získala peníze na Inovaci fotografického oboru o digitální fotografii a zpracování obraz.

SSUPŠ PLZEŇ-LITICE, s.r.o., Husova 43, 301 00 Plzeň
Soukromá střední uměleckoprůmyslová škola Plzeň - Litice

Nově založená škola, jejíž zakladatelka je akad. soch. Jiřina Marešová, vychází z potřeby vytvořit v ČR novou, výtvarně zaměřenou školu s jedinečným propojením studijních oborů: Výtvarné zpracování keramiky a porcelánu, Tvarování průmyslových výrobků - průmyslový design skla, porcelánu, keramiky, design textilu a oděvu, Tvarování průmyslových výrobků - tvarový a grafický design obalů a Užitá fotografie a média.

Koncepce školy je založena na tradičních osvědčených hodno-

tách a současně realizuje a využívá nejnovější poznatky a požadavky moderní výuky, které jsou následně aplikovány studenty v praxi.

Studium je denní, čtyřleté, zakončené maturitní zkouškou z praktických, odborných a všeobecných předmětů. Učební plány SSUPŠ Plzeň-Litice vycházejí z osnov schválených MŠMT ČR pro střední umělecké školy a zaručují tak kvalitní vzdělání. Pro studenty je zajištěno internátní ubytování. Roční školné činí 22 000,- Kč.
Obor Užitá fotografie a média, který vede Mgr. A. Pavel Matela je představen takto: Výuka by měla kultivovat a rozvíjet schopnosti studentů vyjadřovat se specifickými prostředky fotografického obrazu. Fotografie je totiž moderní vizuální jazyk působící v různých rovinách výrazu. Důraz bude kladen na tvůrčí stránku, neboť fotografie zde bude vyučována jako obor výtvarný. Aby bylo možno dosáhnout co nejlepších uměleckých výsledků, je nutné zvládnout také profesionální fotografickou techniku a poznat fyzikální i chemickou podstatu fotografie, včetně souvislostí s jinými obory.

Přijímací řízení se skládá z talentové zkoušky, testu zaměřeného na kulturně-historický přehled a krátké písemné úvahy na téma zvoleného oboru. U talentové zkoušky zájemci o studium nejprve předloží 7-14 kusů domácích prací. Pro obor fotografie budou požadovány fotografie na volné téma (min. formát 10x15 cm, max. 24x30 cm). Zároveň uchazeči předloží 3-6 ks zadaných fotografií, pro které si zvolí jedno z těchto témat: krajina, zátiší, člověk. Předloží také 3-5 ks libovolných kreseb či maleb do formátu A4. Praktická talentová zkouška zahrnuje: kresbu dle skutečnosti - prostorová kompozice (tužkou), vytvoření plošné barevné kompozice na dané téma (temperovými nebo vodovými barvami, pastelem). Na škole dále vyučují Doc. Mgr.A. Vladimír Kozlík, Ak. soch. Jiřina Marešová, Ak. mal. Ivica Dudášová, Ak. mal. Stanislav Honzík, PhDr. Václav Šimice, Ak. mal. Ivan Král a další.Nevím, jak bude probíhat výuka, ale už požadavky na zkoušku mi přijdou oproti grafické škole poněkud jednoduché, ale úroveň školy bude jistě patrná potom, co ji opustí první žáci a budou se snažit nějak uplatnit.

Střední umělecké školy Ostrava
SUŠ, Ostrava, Poděbradova 33, 702 00 Ostrava 1

Je střední odbornou školou s výtvarným zaměřením. Vznikla roku 1990 jako první výtvarně zaměřená škola na Ostravsku.

V rámci kmenového oboru Výtvarná a uměleckořemeslná tvorba nabízí žákům možnost studia v jednom ze šesti oborů: Užitá fotografie, Užitá malba, Propagační výtvarnictví - propagační grafika, Propagační výtvarnictvi - vědecká kresba a ilustrace, Výtvarné zpracování keramiky a porcelánu a Tvarování průmyslových výrobků. Studium je čtyřleté ukončené maturitní zkouškou.

V průběhu studia žáci získávají základy pro samostatnou uměleckou práci a předpoklady ke studiu na vysoké škole, zejména s výtvarným zaměřením. Cílem pedagogů školy je vychovávat žáky jako tvořivé, samostatně myslící osobnosti, schopné využít svých invenčních předpokladů k vytváření životního stylu společnosti a kultivování životního prostředí. V prvních dvou letech studia jsou žáci školy seznamováni se základními prvky výtvarného jazyka, s prostředky výstavby kompozice, se základy výtvarného řemesla. Ve druhé polovině studia je práce žáků do značné míry samostatnou tvůrčí činností, citlivě vedenou pedagogy. Vedle tradičních postupů se ve vyučování stále více uplatňuje užívání počítačové techniky včetně internetu a moderních výrazových prostředků výtvarné komunikace.

Moderně koncipovaný studijní obor Užitá fotografie a média poskytuje studentům ucelené odborné znalosti z technologie, teorie a dějin fotografie, fotografického designu a účinně je propojuje s praktickou výukou. Důraz je kladen nejen na zvládnutí klasických fotografických postupů, ale i na praktické a tvůrčí využití digitální fotografie a videa, včetně zpracování na PC. Náročnost úkolů je v průběhu studia odstupňována. Na konkrétních zadáních se studenti seznámí prakticky se všemi žánry fotografie - zátiším, portrétem, dokumentem, krajinou, architekturou, módní fotografií. Svou kreativitu studenti rozvíjejí při tvorbě volných výstavních souborů. Jsou

poučeni o významu písma a technice vytváření textů, učí se pracovat s grafickými programy Illustrator a Photoshop, jsou seznamováni s funkcí a požadavky na jednotlivé formy užité grafiky, ve kterých nalézá uplatnění fotografie. Kvalitní technické vybavení a zejména pak citlivé vedení zkušenými pedagogy umožňuje studentům realizovat jejich tvůrčí záměry. Obor je zaměřen na rozvoj individuální umělecké osobnosti studenta a vytváří široké předpoklady pro uplatnění absolventů. Absolventi studijního oboru Užitá fotografie mohou také pokračovat ve studiu na vysokých školách. Vedoucím oboru je MgA. Tomáš Macíček.

Střední škola umění a designu v Brně
a Vyšší odborná škola restaurátorská
Husova 10, 602 00 Brno

Na škole jsou vyučovány tyto obory: Užitá malba, Užitá fotografie a média, Propagační výtvarnictví - vědecká kresba a ilustrace, Propagační výtvarnictví - propagační grafika, Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby, Konzervování a restaurování keramiky, Konzervování a restaurování malířských dekorativních technik, Propagační výtvarnictví - výstavnictví, Tvarování průmyslových výrobků - průmyslový design, Tvorba hraček a dekorativních předmětů, Konstrukce a tvorba nábytku.

Z historie [75]školy: Jaká byla brněnská ŠUŘKA? Od svého založení ostře sledována, chválena i haněna, jako každá škola prožívala období aktivity a růstu, ale také období stagnace a napětí. Vznik školy byl podmíněn několika okolnostmi, z nichž úsilí o rozšíření a prohloubení českého školství v Brně i poznání, že drobná živnostenská výroba neobstojí v konkurenci, nebude-li dbát na výtvarnou kvalitu i reklamu, byly okolnostmi určujícími. Byla také patrná mezera v kulturní struktuře města. Brno, jako významné centrum uměleckého i

75 http://www.ssudbrno.cz/

kulturního života, postrádalo umělecké učiliště již v letech před vznikem Československé republiky.

O založení školy se diskutovalo od počátku 20. století a vzorem byla řada škol, které již rozvíjely svou činnost ve všech větších městech Evropy. Výsledkem dlouhodobého úsilí bylo založení Školy uměleckých řemesel (ŠUŘ) v roce 1924. ŠUŘ byla podporována a sledována Obchodní a živnostenskou komorou, které musela skládat nejen účty finanční, ale také dokazovat, jak naplňuje stanovený cíl: „provádět uměleckou výchovu dorostu v oblasti průmyslu, řemesel, obchodu a mít péči o povznesení umělecké výroby vůbec“ (z prvních osnov školy - 1924/25).

Koncepce školy byla stanovena tak, že bude nutno přizpůsobovat učební plán potřebám praxe. Nejstarší učební plán, který se pak po léta osvědčoval, rozdělil školu na dva stupně. První tvořila dvouletá přípravka, v níž se vyučovalo technickým základům kresby, kreslení podle živého modelu, modelování, do kreslení byly zahrnuty i základy malby. Část studia byla věnována i předmětům teoretickým, např. to byla deskriptivní geometrie, nauka o slozích, dějiny uměleckého řemesla, technologie výtvarných materiálů. Po absolvování přípravky bylo možné volit z devíti oborů pokračovacího tříletého studia speciálního. Původní plán nabízel studium oborů „dekorativní malba“, „drobná plastika a sklo“, „dřevořezba, intarzie a hračka“, „nábytek a interiéry“, „práce v kameni a štuku“, „práce v kovu, rytectví a cizelérství“, „knihařství, ozdobnictví a práce v kůži“, „výšivka, krajka a aplikace“, „grafika, typografie a umělecká fotografie“. Původní velkorysá koncepce nebyla rozvinuta v plné šíři. Důvodem byly jistě problémy provozní a možná i skutečnost, že některé obory nebyly pro praxi aktuální i okolnost, že pro některé koncipované obory nebyl dostatek učitelů.

Pro obyvatele Brna, studenty i absolventy měla škola vžitý hovorový název ŠUŘKA, který přetrval i v dobách, kdy škola měnila své názvy v rámci různých organizačních a administrativních změn v československém školství (Vyšší škola uměleckého průmyslu, Střed-

ní uměleckoprůmyslová škola). Od roku 1991 užívá s nepatrnou změnou svého původního tradičního názvu.

V určitých obdobích měla problémy se svou školní budovou a prostorami svých ateliérů, ale byla vždy plna nadějí a plánů do budoucna. Od roku svého založení byly učebny a pracovny umístěny v budově Moravského uměleckoprůmyslového muzea na Husově ulici (nyní Moravská galerie), k dispozici měla škola i rozsáhlou knihovnu této instituce. Dvacátá léta 20. stol. jsou dobou naděje, plánuje se komplex nových budov pro odborné školy. Architektonické soutěže, vypsané v roce 1930, se zúčastnilo mnoho architektů, k realizaci byl určen návrh architekta Bohuslava Fuchse. V plánovaném areálu měla mít ŠUŘKA k dispozici jednu budovu včetně dílenského zázemí. Plány ukončila hospodářská krize i druhá světová válka a projekt celého komplexu zůstal nerealizován. Brno bylo ochuzeno o jednu ze staveb významného architekta a řešení provozních problémů školy se odsunulo do budoucnosti. Situace byla vyřešena po válce, kdy byla škole přidělena stávající budova na Husově ulici 10. Historizující stavba Germana Wanderlaye ze sklonku 19. století procházela řadou oprav a rekonstrukcí, zmodernizována byla také přístavbou podkrovních učeben a sálu figurálního kreslení, který slouží i jako aula při slavnostních příležitostech.

Byla právem hrdá na své učitele, výtvarníky, jejichž jména se často objevují v odborných publikacích věnovaným dominantním osobnostem české výtvarné kultury. Svou tvorbou, osobním příkladem, pokorou a odpovědností při své vlastní výtvarné práci často formovali charakter i atmosféru školy, profil ateliéru, který vedli, a především mladého člověka, studenta. Šťastná období rozvoje školy i jednotlivých ateliérů jsou většinou spojena se jmény výtvarníků - učitelů. Chod školy neurčují vždy jen normy a pravidla či osnovy, ale také výrazné osobnosti pedagogů i studentů, což platí zejména pro školství umělecké. Za necelých osmdesát let existence školy zde působila řada významných umělců - malíři a grafici Emanuel Hrbek, František Susser, Petr Dillinger, František Malý, František Mysli-

vec, Karel Jílek, Bohdan Lacina, Jiří Hadlač, Karel Langer, Jaroslav Král, Jiří Šindler, Zdeněk Fuksa, Bedřich Petrovan, Emanuel Ranný, Dalibor Chatrný, Jiří Coufal, Antonín Odehnal, sochaři Václav Vokálek, Viktor Oppenheimer, Jan Lichtág, Ladislav Martínek, František Navrátil, architekti Josef Šálek, Karel Ort, František Kalivoda, mistr knihař Jindřich Svoboda, fotografové K. O. Hrubý, Oldřich Staněk, Jaroslav Bouček, Pavel Dias, Vladimír Židlický. Není možné uvést jména všech významných učitelů, zhodnocení významu pedagogů školy a jejich díla výtvarného v rámci kultury regionu a republiky by vydalo na samostatnou práci. Přístupem ke studentům i pojetím výuky mnohdy vybočují z tradiční představy o učiteli. Předali absolventům své nejlepší praktické i řemeslné zkušenosti, které jsou jednou ze základních podmínek vzniku dobrého uměleckého díla, ale také citlivě rozvíjeli samostatnou výtvarnou práci studentů, pomáhali utvářet vlastní názor i hledat další cestu tvorby. V čele školy se vystřídala řada ředitelů, z nichž mnozí dokázali udržet úroveň školy i nepříznivých podmínkách společenských.

Prvním ředitelem školy byl ing. arch. Stanislav Sochor, který byl současně i ředitelem Moravského uměleckoprůmyslového muzea. Bylo tak určeno podle původní koncepce z dob založení školy, kdy bylo stanoveno, že ředitel této instituce bude i ředitelem školy. Ke správnímu oddělení školy od muzea došlo v roce 1938, kdy byl ředitelem Moravského uměleckoprůmyslového muzea jmenován historik umění Václav Richter a správcem školy akademický malíř Emanuel Hrbek, který se tak stal prvním samostatným ředitelem ŠUŘKY.

Výraznou osobností brněnské ŠUŘ byl Josef Vydra, který stál v čele školy i v nelehkých dobách druhé světové války. V době předválečné využil svých bohatých zkušeností ze svého předchozího působení na bratislavské umělecké škole i kontaktů s Bauhasem, který v době meziválečné výrazně spoluvytvářel dějiny moderního umění i uměleckého školství nové doby.

Důležitá pro rozvoj školy je i skutečnost, že s ním přišla do Brna řada významných umělců - pedagogů školy, kteří přenesli do

výuky své poznatky z vlastního studia na německém Bauhausu (např. Zdeněk Rossmann). Z poválečných ředitelů uveďme alespoň jména - Zdeněk Juna, Oldřich Bárta, Josef Umlášek, Jan Šebela a zejména pak Jan Mária Najmr, který stál v čele školy v letech 1963 - 1982, kdy byl vystřídán Vladimírem Židlickým.

Malíř a grafik Antonín Odehnal stál v čele školy v letech 1989 - 90, pomohl škole překlenout období společenských i politických změn a v této době vznikly také první plány pro generální opravu školní budovy. K zásadní rekonstrukci školní budovy a přístavbě dalšího - pro provoz školy nutného - patra pak přistoupil ředitel ing. arch. Petr Haimann, který byl ředitelem školy v letech 1990 - 1999.

Vždy se snažila chápat své studenty, byla hrdá na své absolventy. Studenti vždy - jak už to bývá - provokovali. Každý po svém, ale také „šuřácky". „Šuřáci" byli vždy trochu odlišní - svým oblečením, svými názory, vztahem k výtvarnému umění, ke svým učitelům i škole. Pořádali (a zase pořádají) „Šuřinky", původně (a snad opět) maškarádu, která byla i příležitostí pro setkání absolventů i studentů s učiteli a patřila (a snad zase patří) k oblíbeným společenským akcím kulturního Brna. Maturitní zkouška, kterou končí svá studia na SŠUŘ studenti od školního roku 1947/48, není pouhým monologem na vylosované téma z českého jazyka či dějin výtvarné kultury, ale také dialogem s učiteli a oponenty - výtvarníky nad vlastním výtvarným dílem při jeho obhajobě, vysvětlení svého výtvarného pojetí i svých názorů. Údaje o studiích na uměleckých školách patří k důležitým datům ze života výtvarníků a nechybějí zpravidla v žádném výstavním katalogu, slovníkovém hesle a tím méně pak v monografických studiích. Za dobu existence brněnské SŠUŘ se k jejímu absolutoriu hlásilo a hlásí řada umělců.

Vždy ostře sledovaná brněnskou kulturní veřejností, někdy chválena, někdy haněna. Od svého založení chtěla být sledována, upozorňovala na svou činnost řadou výstav samostatných i svou účastní na různých přehlídkách. Na počátku prezentační činnosti zaujímá významné místo expozice ŠUŘKY na Výstavě soudobé kul-

tury v Brně v roce 1928, která se stala jednou z dominant výstavy a kterou škola dala najevo svou pokrokovou orientaci. V letech 1924 - 1939 vydávala škola Výroční zprávy, obsahově i výtvarně dokumenty vynikající úrovně. Zprávy uvádí nejen výčet absolventů jednotlivých oborů, seznamují také výstavy jednotlivých oddělení, škola zveřejňovala výsledky práce svých učitelů i studentů v rámci různých přehlídek i soutěží, pořádala a pořádá výstavy. V soutěžích byli studenti školy často velmi úspěšní.

K přijímacím zkouškám žák přinese 20 volných domácích prací, 5 fotografií na téma rodinný oběd. Pak pracuje na zadané téma s digitálním fotoaparátem. Dále následuje všeobecný test ve druhém kole zkoušky a pohovor.

Obor užité fotografie má na SŠUŘ téměř padesátiletou tradici. Nyní ho vede Mgr. Martin Vybíral. Studijní program zahrnuje propojení teoretických základů z oblasti technické a uměnovědné s jednotlivými praktickými úkoly, které vycházejí ze zásady od jednoduššího ke složitějšímu. Úkoly zasahují celou oblast fotografické činnosti od užité tvorby přes dokument až k vlastním výstavním souborům. Mimo tradiční, klasické fotografické postupy se studenti seznamují s digitální fotografií a se zpracováním fotografie na počítači. Řeší také grafické propojení fotografie s textem a naučí se základům knihařské práce. Absolventi nacházejí uplatnění v reklamních agenturách, zakládají vlastní fotografické firmy a mnozí pokračují ve studiu na vysokých školách.

SUPS UH - Střední uměleckoprůmyslová škola
Uherské Hradiště
Všehrdova 267, 686 53 Uherské Hradiště

Počátky historie SUPŠ v Uherském Hradišti souvisejí s existencí bývalé Školy umění ve Zlíně, která byla založena v roce 1939 firmou Baťa. Ve škole byly prosazovány moderní koncepce výuky poučené

progresivními tendencemi evropského meziválečného uměleckého školství – Gropiova Bauhausu, či moderního utilitárního pojetí amerických škol.

Od roku 1939 a po zavření vysokých škol v době nacistické okupace se na seznamu pedagogů zlínské Školy umění pod vedením ředitele, architekta Františka Kadlece, objevují jména jako sochař Vincenc Makovský, významný historik a teoretik umění V. V. Štech, rovněž historik a teoretik umění doc. Albert Kukal, architekt Bohuslav Fuchs, sochaři Jiří Jaška a Luděk Havelka, malíři Karel Hofman, Eduard Milén, Rudolf Gajdoš, Vladimír Hroch a další.

Škola umění v té době poskytovala výtvarné vzdělání téměř na úrovni vysokoškolského studia a podporovala tak růst mladých výtvarných talentů i v době války.

V roce 1952 škola přesídlila do Uherského Hradiště a na vynikající tradici zlínské Školy umění nejenom těsně navázala, ale snažila se ji nadále prohlubovat a rozvíjet. Postupně budovala technické zázemí pro výuku jednotlivých oborů. Velkým kladem školy byla i skutečnost, že neplnila pouze poslání při přípravě a výchově výtvarníků, ale stala se i přirozeným centrem výtvarné aktivity regionu. Vychovala mnoho generací výtvarných umělců a průmyslových výtvarníků, kteří se významně vepsali do historie české výtvarné kultury.

V současnosti škola poskytuje vzdělání 240 studentům na devíti oborech: užitá malba, užitá fotografie, tvarování průmyslových výrobků, propagační výtvarnictví, výtvarné zpracování keramiky a porcelánu, modelářství a návrhářství oděvů, tvorba hraček a dekorativních předmětů, modelářství a návrhářství obuvi a módních doplňků a kamenosochařství.

Obor užitá fotografie patří k nejmladším oborům SUPŠ. Nyní ho vede Mgr. A. Jana Smahelová. Před šesti lety se stává osmým z devíti oborů školy. U jeho založení stojí fotografové Mgr. Petr Titz a Ladislav Chvalkovský. Ve školním roce 1994/95 pod vedením Mgr. Art. Jany Smahelové dostává obor svou pevnou výukovou koncepci. Přes svoji krátkou existenci vykazuje výsledky odpovídající úrovni v

tomto specifiku již renomovaných škol v naší republice.

Ve středoškolské výuce užité fotografie jde o více než o řemeslnou živnostenskou fotografii. Čtyřletý výukový cyklus řeší nejen požadavek řemeslných dovedností, ale především učí studenty výtvarně vidět a kreativně myslet. Studenti získávají svou řemeslnou zručnost v nižších ročnících v hodinách Praktického cvičení, ve 3. a 4. ročníku v hodinách Fotografické tvorby. V předmětech Výtvarná příprava, Fotografický design a Počítačová grafika se učí řešit vztah fotografie, písma a grafické úpravy, kdy fotografie je dominantním prvkem výsledného obrazu. Důležitou součástí studia je uvědomování si foto-grafie jako svébytného výrazového média, kdy vztah písma a fotografie tvoří celkový reklamní účin nebo působnost volné tvorby silný emotivní zážitek.

Studenti od prvního ročníku řeší řemeslné i výtvarné úkoly v řadě fotografických disciplín: od jednoduchých strukturálních kompozicí po ateliérové reklamní a užité fotografie, statické snímky architektury nebo portrétní, reportážní a krajinářské fotografie.

Součástí studia je i koncepční práce na větších fotografických celcích např. výstavní soubory, klauzurní práce, fotografické publikace, maturitní závěrečné práce, které bývají prezentovány veřejnosti při školních výstavách nebo na různých fotografických soutěžích.

Jeden studijní ročník tvoří obvykle 5 žáků, proto jejich odborná formace může být intenzivní a individuální. Během studia si studenti mohou ověřit v odborných praxích provázanost teoretických a praktických poznatků v renomovaných reklamních agenturách, tiskárnách nebo v ateliérech profesionálních fotografů. Cílem studia je získat nejen řemeslnou zručnost a zvládnutí fotografické techniky, ale i ucelený výtvarný názor, všeobecné středoškolské znalosti a kulturní rozhled. Pozitivním specifikem školy je četnost oborů s nejrůznějším výtvarným zaměřením, které studentům umožňuje mnohonázorovou bohatost a nové inspirační zdroje.

Škola umění a managmentu - ŠUM[76]
Evropská 175/115, 160 00, Praha 6

Na škole je vyučován obor Foto - video, Reportér - producent. Odborný obsah studia je zaměřen na reportážní fotografii a videoreportáž, na řídící a odbornou práci producentského charakteru. Vedle povinných maturitních předmětů: český jazyk a literatura, cizí jazyk, dějiny umění a videotvorba, žák může maturovat z volitelných předmětů: estetika, propagace, reklama a design, dějiny hudby. Ve třetím a čtvrtém ročníku studia je patřičný důraz kladen i na organizaci, dramaturgii a režii filmové a televizní tvorby. Studenti absolvují dramaticko-scénáristický a produkčně režijní seminář. Získávají tak základní dovednosti pro řídící a tvůrčí činnost v oblasti následující tvorby: televizní, videotechnologie, reportáže, instruktážního pořadu, výukového pořadu, případně reklamního pořadu. Ve třetím a čtvrtém ročníku studia výuka diferencuje předpoklady studenta k samostatné práci kameramana, režiséra, produkčního, komplexní funkce producenta se schopností samostatné tvůrčí práce autorské nebo v malém realizačním štábu. Absolvent oboru ovládá celou videotechnologii od námětu po konečný výsledný pořad se zvukovým záznamem včetně znalostí ekonomických vazeb a ekonomiky tvorby. Absolventi studijního oboru jsou připraveni k provádění různorodých činností souvisejících s reportážní a producentskou činností ve foto a videotechnologii. Není zde fotografii vyučováno jako na ostatních školách, ale spíše v rámci filmové tvorby.

Střední uměleckoprůmyslová škola svaté Anežky České v Českém Krumlově
Tavírna 109, 381 01, Český Krumlov

Historie školy: Český Krumlov, který byl v r. 1992 zařazen do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO, je městem se staletou

76 www.ssosum.cz

uměleckou a kulturní tradicí. Proto právě zde vznikla myšlenka na zřízení střední školy, která by byla zaměřena na umělecká řemesla a stavební obnovu památek. SUPŠ byla po vypracování projektu zařazena Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy do sítě státních škol v roce 1991. Její patronkou se stala symbolicky sv. Anežka z rodu Přemyslovců, žena se všestranným rozhledem, která podporovala umění a vzdělanost.

Výuka na SUPŠ probíhá formou čtyřletého denního studia zakončeného maturitní zkouškou a poskytuje úplné střední odborné vzdělání. Škola je zaměřena na výchovu a vzdělání středoškolských výtvarně technických pracovníků, orientujících se na obnovu, rekonstrukci stavebních památek, na řemeslnou výrobu, výchovu odborníků pro malé provozy a dílny, propagační, grafická a reklamní studia, galerie, muzea a řadu dalších institucí.

Na všech oborech je kladen důraz na obnovu a ochranu památkových a historických celků, objektů, a uměleckých předmětů, uplatňování tradičních technologií a materiálů. Výuka je doplňována širokým výtvarným základem včetně grafické práce s počítačem. Absolventi všech oborů jsou dobře připraveni k pokračování ve studiu na všech typech škol s uměleckým zaměřením (AVU, UMPRUM, FAMU, FAVU, pedagogické fakulty, vyšší odborné školy) a na vysokých školách humanitně zaměřených.
Od září 2005 začala výuka oborů Užitá fotografie a média a Propagační výtvarnictví - výstavnictví.

Mezi studované obory na škole patří: Užitá malba, Scénická technika, Kamenosochařství, Propagační výtvarnictví a výstavnictví, Užitá fotografie a média a Výtvarné zpracování keramiky a porcelánu.

Užitou fotografii a média vede MgA. Zdeněk Stolbenko. Studenti tohoto oboru se naučí ovládat klasickou fotografickou techniku a digitální fotografii. Své práce ralizují na černobílý i barevný fotografický materiál na středním i velkém formátu negativu. Cílem studia je kromě prohloubení výtvarného talentu žáků poznání tvůrčích i tech-

nických stránek fotografie. Studenti se během studia seznamují teoreticky s kompletní nabídkou fotografických disciplín, realizovaných v praxi formou, jako je např. fotografování architektury, ateliérový portrét, fotografie skla, reklamní fotografie, fotografický dokument, reportáž, apod. Absolventi najdou uplatnění ve všech oblastech profesionální fotografie. Uplatní se na trhu práce jednak jako živnostníci, nebo budou moci pracovat např. v reklamních agenturách, nakladatelstvích, ve vědeckých a výzkumných ústavech v oboru vědecké a technické fotografie a v grafických studiích.

ZÁVĚR

Použitá literatura

Almanach k 80. výročí VOŠG a SPŠG. Praha 2001
Almanach k 85. výročí VOŠG a SPŠG, Praha 2006
Ambrosi, Vilém a Bloch, Miloš.: Fotografie v reklamě a Neubertův hlubotisk,V. Neubert a synové, Praha, 1933
Anděl, Jaroslav: Josef Sudek O sobě, Torst, Praha 2001
Anděl, Jaroslav: Katalog k výstavě - Česká fotografie 1840 - 1950, Příběh moderního média, Praha, 2004
Antologie: Interviev pro České slovo, prosinec 1936
Bauhaus im Osten
Blažek, Bohuslav: Dagmar Hochová, Odeon, 1984
Birgus, Vladimír: Česká fotografická avantgarda 1918 - 1948, KANT, Praha,
Birgus, Vladimír:Za prof. Ehmem: Československá fotografie, 1990, č. 5,
Cibulka, Josef: Kostel sv. Jiří na hradě Pražském, SGŠ, Praha 1936
Došek, Karel: Státní grafická škola, Magisterská diplomová práce, FAMU, Praha,1990,
Dufek, Antonín: Pedagog Funke a Bauhaus: ARS 1 - 3, 1999, str. 185 - 161
Dufekl, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně, XXVIII. Jaroslava Hatláková a Státní grafická škola před 2. světovou válkou: Československá fotografie, 1978, č. 5, str. 221
Dufek, Antonín: J. Funke jeden z průkopníků moderní fotografie: ARS, 1999, č. 1 -3, str. 185
Dufek, Antonín, Galmiche, X.: Jaroslava Hatláková, J. H. Marval, Lorient, 1988
Dufek, Antonín: J. Hatlák a J. Hatláková, Katalog Moravské galerie v Brně, 1991
Dufek, Antonín:Česká fotografie 1918 - 38, Katalog MG v Brně, 1981,
Dufek, Antonín: XXIX. Portrét Josefa Ehma: Československá fotografie, 1978, č. 6, str. 253

Dufek, Antonín: Rozhovor s Josefem Ehmem, Československá fotografie, 1978, č. 5,
Dufek, Antonín: Pedagog Funke a Bauhaus: Brno
Dufek, Antonín a Galmiche, Xavier:Jaroslava Hatláková, Marval, Paříž, 1988
Dufek, Antonín, Jaromír Funke - Průkopník fotografické avantgady, Katalog, MG Brno, 1996
Dufek, Antonín: Avantgardní fotografie 30. let na Moravě ze sbírek Moravské galerie v Brně, Brno, Galerie, 1981
Encyklopedie českých a slovenských fotografů, ASCO, Praha, 1993
Fárová, Anna: Josef Sudek, Praha 1995, str. 74 -75
Fárová, Anna: Josef Sudek: Mladý svět, 1976, č. 21, str. 13
Fárová, Anna: Užitá fotografie v Československu ve 20. - 30. letech: Vizuální komunikace, 1973,
Fárová, Anna: Růže pro Josefa Sudka, katalog výstavy, Praha, 1996
Fárová, Anna: Fotografická sbírka UPM v Praze: Československá fotografie, 1937, č. 1 - 12, 1974, č. 1 - 12
Fotografie vidí povrch: Typografia 42, 1935, str. 227
Funke, Jaromír : Lászlo Moholy-Nagy: Žijeme I., 1931 - 32, č. 3
Funke, Jaromír: Man Ray: Fotografický obzor, 1927
Funke, Jaromír: Prostor a námět: Fotografický obzor, 1940
Funke, Jaromír a Sutnar, Ladislav: Fotografie vidí povrch, Státní grafická škola a Družstevní práce, Praha, 1935, Reprint nakladatelství TORST, Praha, 2003
Fundová, Daniela: Bauhaus v Praze:Československá fotografie 11, 1989, str. 248 - 249
Gollerová - Plachá, Jitka: Látky z pražské královské hrobky, Státní grafická škola, Praha, 1937
Herain, Karel: Práce Jindřicha Kocha, Státní grafická škola, Praha, 1935
Jochová, Katka: Josef Ehm, Magisterská diplomová práce, ITF v Opavě, 2003
Katalog k výstavě - Halmstadt - Praha - 59 vteřin, 2003

K obrázkům v tomto sešitě: Ze školních prací žáků SGŠ v Praze: Fotografický obzor XXXVIII., č. 1, 1930
K 80. výročí a výstavě na Staroměstské radnici: Print and Publishing č. 10, 2001, str. 34 - 35
Kalivoda, František: Laszlo Moholy Nagy: Telehor, 19 , č. 1, 2
Kállay, Ernst:Bahaus, jeho idea a vývoj, Berlín: Výroční zpráva UŠ a ŠUR 1931 - 32
Kaván, Ondřej: Zdenko Feyfar, Diplomová práce FAMU, 1984
Klaricová, Kateřina:František Drtikol,Panorama, Praha 1989
Kříž, Jan: Emila Medková, SNKLU, Praha, 1965
Kuneš, Aleš: Emila Medková, Katalog, Pražský dům fotografie, Praha, 1995
Linhart, Lubomír:Jaromír Funke, SNKLHU, Praha 1960,
Linhart, Lubomír: Josef Sudek, SNKLHU, Praha, 1956
Linhart, Lubomír: Moderní fotografie a její výstava v Mánesu: Tvorba, 1936, č. 14, 221 - 223
Měsíc, 1934, č 6, str. 5 -7
Mrázková, Daniela: Fotografické dědictví - Vývojové proudy v Československé meziválečné fotografii: Československá fotografie 29, 1978, č. 6, str. 260 - 269
Mojžíšová, Iva: Škola umeleckých remesiel v Bratislavě a Bauhaus: ARS, 1990, č. 2
Olek, Jerzy: Výzva fotografie:Výtvarný život,1991, č.?
Panorama 13, 1935, č. 4, str. 16
Profesor J. Funke o moderní fotografii:České slovo, 1935, 27. března, str. 12
Rossmann, Zdeněk: Písmo a fotografie v reklamně, 1938
Rossmann, Zdeněk: Písmo a fotografie v reklamně, Index, Olomouc, 1938
Ročenky Československé fotografie z 30. let
Řezáč, Jan: Slovník místo paměti - Josef Sudek, ARTFOTO, Praha 1994
Sekera, Jan a Šolc, Ladislav: Vilém Kříž Fotografie z období

1937 - 1992, Katalog k výstavě, Středočeská galerie v Praze, 1992
Schmidt: Fotografie im Bauhaus, Fotografie 36, 1928, č. 6
Skopec, Rudolf: Sto let fotografie, E. Beaufort, Praha 1939
Skopec, Rudolf:Dějiny fotografie v obrazech od nejstarších dob k dnešku, Orbis, Praha 1963
Souček, Ludvík: Jaromír Funke - fotografie, Odeon, Praha 1970
Souček, Ludvík:Zdenko Feyfar, Odeon, 1980
Stano, Tono: Fotografie na ŠUR a SUPŠ v Bratislavě, Diplomová práce, FAMU, Praha 1986
Státní grafická škola (rozhovor s J. Funkem):České slovo, 23. prosince 1936, str. 12
Státní grafická škola v Praze: Magazín DP 2, 1934 - 35, str. 127,128
Stárek, Jan Diplomová práce o Karlu Novákovi,
Sutnar, Ladislav: Panorama XXII, 1947, str. 107
Sutnar, Ladislav: Praha - New York - Design in action, Praha 2003
Šlapeta, Vladimír: Bauhaus a česká avantgarda,1977, č.3, str. 54- 62
Šlapeta, Vladimír: Bauhaus a česká avantgarda II.: Umění a řemesla, 1980, č. 3, str. 29 - 35
Tausk, Petr: Jaroslava Hatláková žákyně Jaromíra Funkeho: Československá fotografie 37, 1986, č. 10, str. 457 - 461
Tausk, Petr:Přehled vývoje československé fotografie od roku 1918 až po naše dny, SPN, Praha, 1986
Tomík, Fero a kolektiv autorů: Aktuálnost Československé meziválečné fotografie:J. Funke a ŠUR v Bratislavě, Sborník, Brno, 1979
Volpert,Astrid: Fotografie am Bauhaus: Bildende Kunst 38, 1990, č.5, str. 33 - 34
Vránová, Jana: Učitelé z let 1924 - 99: Škola uměleckých řemesel v Brně, Sborník k 75. výročí, Brno 1999
Výstava Ústředního státního ústavu grafického v Praze: Fotografický obzor XXXI., 1923
Volavka, Vojtěch: Malba a malířský rukopis, SGŠ, 1939
Vojtěch Volavka: Malířský rukopis, SGŠ, 1934
Vybíral, M.: Fotooddělení na ŠUR v Bratislavě, Diplomová práce

ŠUŘ Brno, 1993
Zápisnice grafické školy,
Z přednášek Lászla Moholy-Nagya na Škole umeleckých remesiel v Bratislavě: Výroční zpráva UŠ a ŠUR, Bratislava, 1933 - 34
Ze školních prací Státní grafické školy:Fotografický obzor XXX-VIII, 1930, č. 1, str 180,
Z pozůstalosti Rudolfa Skopce: Československá fotografie 27, 1976, č. 9, 402 - 403
Žežulka, Tomáš: Diplomová práce: Fotograf Fred Kramer a vývoj české reklamní fotografie, FAMU, 1980
Výroční zpráva SGŠ, 19201 - 22 a 1922 - 23
Výroční zpráva SGŠ, 1923 - 24
Výroční zpráva SGŠ, 1924 - 25
Výroční zpráva SGŠ, 1925 - 26
Výroční zpráva SGŠ, 1926 - 27
Výroční zpráva SGŠ, 1927 - 28
Výroční zpráva SGŠ, 1928 - 29
Výroční zpráva SGŠ, 1929 - 30
Výroční zpráva SGŠ, 1930 - 31
Výroční zpráva SGŠ, 1932 - 33
Výroční zpráva SGŠ, 1933 - 34
Výroční zpráva SGŠ, 1934 - 35
Výroční zpráva SGŠ, 1935 - 36
Výroční zpráva SGŠ, 1936 - 37
Výroční zpráva SGŠ, 1937 - 38
Výroční zpráva SGŠ, 1938 - 39
Výroční zpráva SGŠ, 1939 - 40
Výroční zpráva UŠ a ŠUR 1934 - 35
Výroční zpráva UŠ a ŠUR 1931 - 32

Obrazová příloha:
Ročenky Československé fotografie
Fotografický obzor

Měsíc
Panorama
sbírka UPM
sbírka M. Rupešové
internetové odkazy

JMENNÝ REJSTŘÍK

Absolon Stanislav 99
Adam Petr 100
Andrejčák Julius 100
Antalovský Jiří 102
Anton František 99
Aussenberg Štěpán 99
Bacigálová Valéria 100
Badalíková Petra 105
Bahenský Štěpán 105
Baltazarovičová Zlatica 102
Balzerová Jitka 100
Balzarová Julie 103
Barochová Eva 103
Bartlová Jaroslava 100
Bartošíková Irena 99
Bartoň František 101
Baštová Jitka 100
Baštová Vlasta 100
Bauschneider Ladislav 99
Bednařík Milan 103
Bejsta Jaroslav 99
Bek Daniel 105
Běhalová Marta 101
Běhounková Zdenka 100
Bělohlávek Karel 47
Beneš Edvard 19, 116
Bendová Markéta 107
Beneš Karel 102
Benešová Marcela 105
Beneš Marian 16, 105, 132
Benešová Natálie 107
Beranová Karolina
Beráková Jana 101
Bergerová Albína 95
Berlingerová Bohumila 95
Bernat Jiří 103
Bernhard Aleš 106
Bezděch Ladislav 103
Birgus Vladimír 60, 89, 174,
Bitomská Natálie 105
Bláha Zbyněk 97
Bláha Zdenek 98

Blahníková Marie 96
Bláhová Alena 103
Bláhová Hana 101
Blatná Margareta 106
Blažejová Lenka 105
Blažek Jan 102
Blažková Eva 104
Blažková Hana 108
Bobková Kateřina 106
Bohm Petr 99
Bohnelová Marie 96
Boloňský Stanislav 16, 89, 101,
Borková Jana 103
Boučková Roberta 97, 98, 125
Bouška Ondřej 107
Boušková Dagmar 100
Bozděch Václav 102
Brachtlová Michaela 105, 133
Braunová Ella 96, 97
Branický O. 20
Braný Antonín 90, 103, 133,
Brejcha Petr 106
Brejšková Daniela 107
Brettl Mikuláš 47
Brodská Jana 101
Brok Jindřich 21, 39, 98, 118, 119, 152, 155
Brožová Jaroslava 101
Bubeníčková Eva 100
Buchar Robert 102
Bulín Karel 102
Bulínová Marie 103
Bumbálková Jana 103
Buňatová Bohuslava 104
Buriánek Václav 101
Burghauser Jan 106
Bursík Jiří 103, 133
Cabalka Jan 106
Cigler Matyáš 108
Codlová Magdalena 106
Čadová Věra 100
Čadská Hana 99
Čech Jiří 99
Čechová Romana 103
Čejchan Adolf 99

Čejková Jarmila 103
Čermák Jan 94
Čermák Václav 95
Čermák Vincent 97
Černá Jitka 105
Černá-Kozáková Beatriz 99
Černík Vlastimil 102
Černý Ivan 100
Černý Luděk 99
Čížek Jan 102
Dabrowski Stanislav 18
Daněk Antonín 96, 97
Dědková Alice 107
Dérer Ivan18
Dezort Jovan 100, 135
Diringerová Alžběta 107
Dlabačová Beáta 21, 99
Dlouhý Emil 103
Doležal Oldřich 102
Doležalová Michaela 101
Dominová Katrina 106
Dorflová Barbora 107
DORKA 10, 56
Dospělová Eva 104
Došek Karel 51, 104, 116, 174
Doubková Věra 98
Drahoš Tom 101, 135
Drbohlavová Jana 100
Drtikol František 47, 54, 110, 115, 176,
Drtil Pavel 22, 98
Duba Michal 100, 102
Dubayová Zdena 100
Dudáčková Květuše 100
Dušková Anna 100
Dvořáček Šimon 108
Dvořáčková Iva 103
Dvořák Tomáš102, 136
Dvořáková Ivana 101
Dvořáková Lenka 103
Ehm Josef114, 119, 120, 121, 126, 129, 130, 131, 140, 152,
Eichinger Václav 97
Einhorn Erich 99
Einhorn Jan 103
Erbenová Markéta 105

Essinger Store 20
Exner Ivan 103,
Exnerová Jana 101
Fárová Gabriela 104, 136,175,
Fastrová Barbora 108
Feikl Josef 95, 111
Faltejsková Miluše 103
Ferkl Ladislav 98
Feszanicz Matěj 106
Feyfar Zdenko 119, 120, 176,
Fiala Jan 102
Fialová Pavlína 105
Fialka Jindřich 99
Fiedler Franz 17
Fiedlerová Alžběta 97
Fikota Jaroslav 107
Filipová Hana 102
Fillová Jarmila 100
Fischerová Marie 95
Fischerová Marta 97
Fischgrundová Liliana 99
Fischmannová Johanna 98
Fišer Jaroslav 104, 137
Fixlová Ivana 16, 91
Franc Vladimír 101
Francová Věra 101
Franke Emil 19
Frankl Jan 47
Frantová Lucie 104
Franzová Helena 100
Fremuntová Marcela 104
Frič Vojtěch 33, 98
Friedl Alexej 103
Friedlander Dan 107,
Friedlander Stanislav 103, 137
Frumarová Taťána101
Fuchs Adam 106
Fukalová Veronika 107
Funke Jaromír 4, 5, 11, 19 - 21, 34, 37, 38, 40, 47, 49 - 69, 75, 77, 80, 81, 90, 91, 113, 114, 118 - 121, 126 131, 152, 174,
Fyman Vladimír 105, 129, 130
Gabaš Josef 99
Gabrielová Věra 121, 123, 97, 98
Gartnerová Alžběta 100

Gebhard Jaroslav 21
Gerychová Jarmila 102
Gilbert Rudolf 20, 34, 39, 47, 130
Goláb Arnošt 101
Gottliebová Miroslava 101
Gotzová Alena 102
Gruner Tomáš 108
Gubertová Zuzana 104
Gubková Hana 102
Gutfreundová Jarmila 97, 98
Had Miroslav 102
Hajný Jiří 103
Háková Přemila 98
Hála Zlatko 104
Halašková Kateřina 105
Halousek Jakub 106
Hamplová Jindřiška 105
Handrejch Jan 107
Hanka Svetozar 98
Hanuš Josef 100
Hanušová Taťana 102
Hartl Marek 106
Hartman Vladimír 104
Hašková Helena 101
Hatláková Jaroslava 97, 98, 117, 118,
Hauslerová Květa 98
Havelková Adéla 25, 107
Havelková Jarmila 96
Havelka Vladimír 16, 96, 100, 106, 116, 117
Havlík Petr 101
Havlíková Božena 102
Havlíková Drahoslava 101
Havlíková Ivana 102
Havránková Dagmar 98
Havránková Miloslava 97
Hazmuková Marie 100
Heckelová Helena 103
Hečko Pavel 16, 91
Hejra Josef 100
Hejzlar Otakar 16 - 18, 38 - 40, 47, 48, 111 - 113
Helfert Zdenek 101, 138
Helfertová Milada 96 - 98, 124
Hering Luboš 99
Herrmanová Soňa 103

Hesová Blanka 103
Hessová Irena 100
Hladíková Kateřina 105
Hlaváčková Hana 102
Hlavatá Eva 102
Hlavatý František 96, 97
Hlinská Jarmila 103
Hodan Petr 100
Hoffman Jaroslav 96, 97
Hojda Petr 103, 138
Holá Eva 104, 106
Holán Daniel 104
Holanová Ludmila 102
Holan Rudolf 104
Holcová Jana 105
Holeček Petr 105
Holečková Helena 100
Hollanderová Milada 98
Holič Václav 103
Holíková Hedvika 95
Holpuch Jaromír 96
Holý Adam 106, 139
Holzknechtová Eliška 108
Homola Matěj 105
Homolková Marcela 100
Honcová Eva 103
Honzík Stanislav 107, 160
Horázný Josef 106
Horková Emilie 99
Horník Jan 107
Hošt Ondřej 106
Hotová Jitka 104
Houdek Josef 103
Houdek Matěj 107
Houdková Alexandra 95
Houfová Halka 104
Hraba Zdenek 103
Hradecký Jiří 99
Hrádek Pavel 105
Hrachová Jana 106
Hrachová Pavla 105
Hrdlička Pavel 96, 112
Hrdý Jan 106
Hrodková Zuzana 105

Hromková Martina 108
Hronková Nikola 108
Hrubeš Martin 105
Hřivnová Jana 103
Huber Jiří 99
Hudeček Jan 103, 139
Hulík Stanislav 96
Humlová Ester 104
Hušková Alena
Hýbnerová Vanda 105
Chaloupková Hedvika 102
Chlad Viktor 107
Chmel Radek 104
Chocholová Blanka 16, 102, 140
Chotěnovský Zdenek 104
Jakešová Františka 99
Janáčková Eva 104
Janatová Jitka 100
Janoušková Marie 100
Janoušová Lucie 105
Janout Karel 96
Janovská Jana 100
Jánský Ladislav 100
Japejl Mirko 95
Jarcovjáková Libuše 16, 92, 102
Jaroš Milan 16, 28, 103, 106, 141
Jarošová Drahomíra 103
Járová Marie 99
Jarolímová Jana 101
Jasánský Lukáš 104, 141, 150
Jehlička Pavel 103
Jelenová Dagmar 103
Jelínek Jan 95
Jelínek Lukáš 107
Jelínková Jitka 101
Jeništová Ludmila 103
Jeriová Monika 107
Jetelová Ludmila 100
Jílek Vladimír 98, 165
Jílovská Olga 98, 123,
Jílovská Stanislava 97, 123
Jindra Jakub 107
Jindra Jan 106
Jirmásková Helena 103

Jiroušková Jiřina 103
Jiříkovská Miroslava 95
Joachim Jakub 107
Jochcová Olga 103
Jonášová Marcela 100
Joudová Tamara 102
Jouklová Hana 102
Jouklová Jarmila 102
Jugasová Helena 106
Jungrová Alžběta 106
Junk Vilém 95
Juraško Valentin 99
Jurčeka Radim 103
Jurkovičová Tatjana 100
Kabešová Heda 107
Kabůrková Tereza 106
Kačerová Zuzana 92, 142
Kadlecová Alena 101
Kalivoda Karel 102, 165
Kalvoda Ivan 100
Káralová Kristýna 106
Karásek Oldřich 100
Karčová Pavlína 104
Karfus Jaroslav 107
Karkan Eduard 102
Karpala Milan 100
Kašpar Ladislav 112, 96
Kašpar Miroslav 99
Kaucký Václav 99
Kazdová Vlasta 95
Kazdová Zuzana 107
Kejmar Ludvík 106
Kellnerová Irena 95, 111
Kettnerová Helena 96
Kindlová Ivana 102
Klapová Eva 103
Klapová Ilona 102
Klárik Jaroslav 99
Klepsová Hana 107
Kliment Jáchym 107
Kloubková Jaroslava 103
Kloužková Gizela 100
Kluiber Luboš 107
Klusák Vít 16, 26, 106, 143

Knapp Vladislav 103
Knappová Hana 100
Kňáva Vlastimil 99
Kočí Karel 102
Kočík Filip 107
Kočík Zdenek 99
Kočová Eva 99
Kofroň Václav 105
Kohoutová Alena 100
Kochanová Eva 100
Kolářová Dana 107
Koloušek Ladislav 95
Komárek Václav 95
Konečný Erich 99
Konůpek Jan 47, 112, 113
Kopečná Helena 100
Kopejtková Vlasta 96
Kopelentová Jana 105
Korandová Dana 104
Korejsová Dagmar 103
Kořán Jaroslav 104
Kořenková Silvie 108
Kořínek Josef 13
Kořínková Monika 105
Kostka Bohumil 130
Koszlerová Eva 98
Košťánková Helena 100
Kotek Petr 104
Kotenová Eva 100
Kotěrová Daniela 100
Kotěrza Josef 99
Kotíková Kateřina 101
Kotyza Zdenek 99
Kotziánová Adéla 107
Kouba František 95
Koutníková Věra 99
Kovandová Maria 101
Kovařík Karel 21, 99
Kovařík Zdenek 102
Kozlík Vladimír 16, 102, 144, 160
Kramer Alfréd 52, 53, 96, 98, 110, 112, 113, 114, 115,
Kramerová Renáta 98
Kratochvílová Jiřina 102
Kraus Jan Vladislav 99

Krčková Jitka 101
Krejcsová Iva 96
Krejčí Petr 103, 104
Krejčí Tomáš 107
Kretschmerová Zuzana 104
Kricnar Zdenek 99
Krob Miroslav 104, 144
Krob Vojtěch 99
Kropáček Jan 97, 98
Kruliš Jiří 100
Krušinová Ela 104
Krůta Vladimír 101
Krušková Věra 100
Kupšovská Milena 100
Kříž Petr 103
Kříž Vilém 120, 121
Křížová Věra 99
Křenová Jana 103
Křepelková Zdenka 100
Kubátová Eva 100
Kubec Jaroslav 99
Kubeš Pavel 106
Kubíčková Dora 106
Kubín Petr 104
Kuck Bohuslav 99
Kučabová Martina 108
Kučera Marek 105
Kučerová Ladislava 101
Kučerová Věra 103
Kuchař Petr 100
Kukulová Marie 108
Kulichová Monika 104
Kuneš Aleš 16, 103, 145
Kuntoš Ladislav 96
Kupilíková Vladislava 102
Kuščynská Radka 104
Kvapil Vlastimil 103
Kvasnička Daniel 104
Labík Zdenek 99
Lahoda Vlastimil 100
Lamplota Jan 99
Lamrová Blanka 102
Landovská Marie 95
Lapková Eva 102

Laubová Emila 95
Laufertová Eva 100
Lauschmann Jan 110
Lazaroff Helmut Lehmann 19
Leederová Bohdana 105
Lenský Petr 20, 104
Ležíková Marcela 101
Lhotáková Andrea 106
Lieblová Hořislava 22, 98
Lišková Hana 103
Lobodová Bohumila 105
Lochman Josef 95
Lochmanová Svatava 97
Lorberová Lenka 97
Lutterer Michal 104, 145
Lowensohnova Margareta 96
Lukavská Tereza 107
Lukešová Dana 100
Lupprichová Alfréda 96
Mádlová Pavla 100
Mahelková Ivana 100
Mahlerová Zuzana 101
Máchová Ludmila 95
Maier Radislav 98
Makovec Jiří 106
Malá Alena 103
Malá Linda 107
Malochová Jindra 101
Malšovská Jana 107
Malypert Jan 19
Malý Antonín 25, 107
Malý Jan 102, 146
Mára Pavel 16, 102, 146
Maredová Zdenka 96, 97
Markupová Olga 106
Márová Helena 16, 92, 147
Martincová Věra 98
Martincová Zdenka 21, 129
Martinovský Miroslav 101, 147
Maryšková Daniela 100
Masaryk T. G. 18, 20, 34, 115, 116
Mašek Jaroslav 99
Mašek Jiří 105
Mašín Martin 105

Matějíček Jiří 103
Materna Daniel 105
Matysová Miloslava 98
Maxová Jarmila 102
Mayer Alois 48, 130
Mazůrek Ferdinand 106
Mečiarová Štěpánka 106
Menšíková Svatava 100
Měřička Stanislav 21, 97, 98, 99
Mikulová Pavla 106
Minář Ivan 101
Miškovská Vanda 107
Mlčoch Matěj 106
Mlýnek Vladimír 99
Morávková Milada 95
Moringl Jan 102
Mošničková Jitka 99
Motl Petr 102
Mouchová Kristina 106
Mrázek Jan 97, 98, 125
Mrkvička Oldřich 95
Mrvík Karel 95
Mrzenová Ludmila 101
Mudra Jan 107
Muller Zdenek 97, 126, 151
Muselová Miroslava 102
Mysliveček Václav 95
Nárožná Vanda 107
Navrátil Karel 99, 165
Nebušková Vendula 97
Nedoma Dr. 109, 110
Neff David 105
Nejedlá Zdenka 101
Nepil Oldřich 95, 111
Neprašová Linda 103
Nesázal Miloš 97
Nešporová Zdena 103
Nevřela Zdenek 95, 111
Nezbedová Eva 102
Nezbedová Ivana 101
Nezvalová Zdenka 100
Němečková Zuzana 103
Nievald Jan 106
Nikodým Milan 104

Nonnennmanová Anna 95
Nosková Zuzana 99
Nová Natálie 107
Novák Jan 109 - 116,
Novák Josef 95
Novák Karel 4, 5, 16, 18, 19, 47, 48, 50, 51-53, 75, 81
Novák Mirko 98
Nováková Dana 100
Nováková Helena 103
Nováková Lenka 100
Nováková Marie 101
Nováková Pavla 101
Novotná Libuše 101, 104
Opatrný Lukáš 107
Oppermannová Milada 96
Otáhalová Pavla 104
Ouřadová Lenka 107
Ouzká Anna 100
Paclt Jan 100
Pačes Jan 107
Pádr Bohuslav 104
Palán Oto 104
Palma Petr 104
Panocha Vladimír 103
Panská Zuzana 107
Parbus Bohuslav 97
Páta František 48
Patzeltová Hana 101
Pauk Jindřich 99
Pavlíková Jaroslava 101
Pavlíková Jitka 106
Pavlíková Marie 100
Pavlíková Marta 106
Plaček Štěpán 95
Pecarík Josef 104
Pechar František 95
Pechnik Norbert 95, 111
Pekárek Jiří 102, 148
Pekník Jan 102
Pelikán Ondřej 108
Peroutková Eva 97, 98
Pertáková Jana 102
Pešková Jana 100
Peterhans Walter 5, 61, 62, 63, 67

Petráková Jaromíra 100
Petrlík Ondřej 107
Petříčková Anežka 97
Pick Michal 104
Picková Zdenka 96, 124
Pilařová Jana 100
Pilátová Eva 101
Pilman Josef 99
Pírková Olga 103
Pižl Antonín 18, 71, 76
Platovská Hana 106
Plicka Vladimír 75, 99
Plieštik Hynek 107
Ployhar David 105
Podborská Vlasta 97
Podéšť Milan 104
Podolská Zuzana 107
Podval Arnošt 96
Pohribný Jan 16, 104, 149
Pokorná Šárka 103
Pokorný Vladimír 102
Polák Martin 104
Polák Ondřej 105
Poláková Hana 105
Polášková Daniela 100
Polesná Dagmar 103
Poliak Petr 104
Policar Antonín 107
Polláková Eliška 95
Popková Marie 101
Popovičová Anna 106
Portel Robert 104, 150
Porzová Hana 101
Pospíšil Jiří 100
Pospíšil Miloš 97, 124, 125
Pospíšil Vladimír 99
Pospíšilová Helena 100
Posselt Jan 96
Posselt Milan 100
Poš Martin 103
Pošová Johana 107
Povolná Věra 101
Pratt Elma 19
Pravenec Jan 48

Pražák František 96
Pražák Jan 106
Prček Jiří 102
Procházka Lukáš 106
Procházková Boris 99
Procházková Dagmar 98
Procházková Eliška 100
Procházková Eva 99
Procházková Zdenka 96, 97
Procházková Želmíra 98
Prokůpek Lukáš 106
Prosová Jana 100
Přeučil František 99, 150
Přibyl Jiří 100, 104
Přibylová Helena 100
Přibylová Šárka 103
Pýcha Ondřej 16, 106, 150
Rakowská Kateřina 105
Randáková Helena 102
Randáková Soňa 102
Ranschburová Erika 99
Rašková Hana 101
Rážová Alexandra 105
Reichová Hana 103
Reindl Josef 96
Renc Milan 99
Rendl Miroslav 107
Richterová Lucie 106
Rodinger Kamil 104
Rokyta Karel 100
Rosenbergerová Jitka 101
Rovešnjak Stjepan 19
Rozgoňová Lidia 99
Rumler Jakub 108
Růžička Drahomír Josef 15, 110
Růžička Pavel 103
Růžička Tomáš 106
Rybičková Jarmila 103
Rýgl Antonín 99
Růžičková Běla 101
Ředina Jaroslav 104
Řezáč Josef 63, 103, 177
Řezníčková Ludmila 102
Salač Jiří 107

Salzerová Jana 101
Samohýl Jan 105
Sanders Filip 106
Segertová Helena 96
Sehnal Jan 7, 14, 22, 109
Seidlová Olga 100
Sejtko Štěpán 99
Schmidt František 97
Schopp Ludvík 102
Sirner Vladimír 101
Sivko Štěpán 106
Sixta Otakar 96, 97
Skácel Miroslav 97, 98
Skála Marek 99
Skálová Miloslava 100
Skalský Vladimír 99
Sklenářová Ludmila 104
Skočdopolová Helena 97
Skopec Rudolf 16, 48, 51, 55, 130
Skřivánková Milena 102
Sládečková Michaela 107
Stecker Marcel 103, 107, 108
Slavětínský Zdenek 103
Slavík Jaroslav 97, 98
Slavíková Jana 100
Sliacký Josef 104
Slováková Dana 104
Smrkovská Helena 100
Smutný Vladimír 96, 115, 116
Sodomka Josef 106
Solar Josef 9, 12, 20, 47, 54, 57, 110, 130, 131
Souček Prokop 107, 120
Soukup Ondřej 107
Sovička Jan 101
Sovičková Martina 105
Spanlangová Dagmar 100
Spousta Robert 104
Spurný Jiří 106
Srnská Zdenka 103
Stach Jiří 101, 153
Staňková Milena 99
Staňková Olga 104
Stará Jana 101
Stárek Jan 103

Stárková Magdaléna 105
Stecker David 107
Stecker Martin 103
Stehlíčková Adéla 107
Stejskalová Ivana 105
Sternová Ilsa 96, 112
Stibralová Dagmar 101
Sticksová Dagmar 98
Stolejdová Kateřina 105
Stošič Dragomir 19
Strádalová Vladimíra 104
Straka Bohumil 97, 98, 125
Straková Zuzana 101
Stránský Martin 104
Strindberg Axel 20
Sudek Josef 4, 52, 63, 69, 73, 74, 95, 108 - 110
Surovcová Silvie 102
Sutnar Ladislav 4, 5, 8, 9, 18, 20, 25, 27, 34, 35, 37, 38, 41, 47, 49, 50, 56, 69, 70, 114, 118, 119, 122
Suzan Karel 100
Svetková Svatava 101
Svetozar Hanka 98
Svobodová Ilona 105
Sýkora Jiří 104
Sýkorová Helena 102
Synek Ervin 99
Synková Dana 104
Šauerová Hana 101
Šavrdová Zuzana 101
Šeflová Dagmar 104
Šejnohová Helena 100
Šercová Natálie 107
Šetlík Adrian 107
Ševčíková Milena 100
Šílová Věra 101
Šimková Dagmar 99
Šimonová Jana 100
Šíp Michal 101
Šípek Pavel 103
Škadraba Jiří 106
Škoch Jaroslav 98
Škoch Jiří 100, 153
Škramovská Věra 100
Šlajsová Ludmila 100

Šmalec Petr 106
Šmejkal Josef 48
Šmok Jan 89, 104, 126, 140, 153, 154
Šnajberková Jaroslava 106
Šobová Květoslava 99
Šobr František 49, 58
Šourek Jiří 102, 154
Špáta Jan 99
Špirková Hana 99, 105
Štadlman Václav 102
Štěpánek Josef 97
Štěpánek Michal 154
Štěpánek Zdeněk 95
Šourková Magda 102
Špoutilová Adéla 95
Šraibová Jana 103
Šustrová Věra 101
Štajerová Gabriela 106
Štecková Silvie 106
Štefková Zuzana 103
Štěrba Martin 106
Štrebl Karel 96
Štrossová Hana 102
Štrougal Lubomír 103
Šturc Libor 104
Šturm Petr 99
Šubert Engelbert 33, 47
Švábová Zuzana 101
Švec Miroslav 101
Tácha Karel 99
Tachezy Jan 21, 98, 129
Tančerová Dagmar 103
Tauber Josef 21, 97
Tauberová Marie 97
Terčová Jiřina 101
Tichá Gabriela 103, 134
Tichá Zdenka 104
Ticháček David 105
Tichý Otakar 95
Tomasy Alois 12
Tomsová Lenka 104
Tóth Arnošt 97
Trávníček Tomáš 103
Trnková Květa 103

Trojan František 48
Třešňák Jiří 99
Třeštík Stanislav 104
Tschinkel Augustin 48
Tuček Viktor 106
Tučková Jana 101
Tvrz František 96, 125
Uhlířová Jaroslava 104
Ujevič Zoran 103
Ulver Filip 107
Urban Robert 47
Urbanová Dagmar 98
Utíkal Jaroslav 99
Utíkalová Eva 103
Uzlová-Nosková Eva 99
Váca Milan 99
Váchová Alena 100
Vajdák Josef 96
Valachová Věra 101
Válková Stáňa 101
Vančura Vojtěch 107
Vaněk Jindřich 96, 97, 115, 116, 125
Vaníčková Věra 124
Vaňková Dominika 108
Vaňková Drahomíra 98
Vápenková Dobromila 101
Vašatová Marta 107
Vašíček Jiří 104
Vášová Naďa 106
Vávra Miloslav 97, 98
Vávrová Miroslava 96, 97
Vedral Ondřej 107
Veisová Eva 104
Velkoborský Petr 16, 93
Věrčák Vladimír 103
Veselá Barbora 27, 107
Věšínová Marie 101
Viktorin Vojtěch 15, 47
Vilgus Petr 16, 93, 106, 155
Virt Robert 104, 131
Vlasáková Vlasta 98
Vlastníková Ivana 104
Vlček Martin 106
Vobinušková Eva 100

Voděra Kamil 105
Vojáček Jan 101
Vojtěch Viktorín 102, 107
Vojtěchovský Miroslav 16, 152, 155
Vokounová Božena 95
Vokounová Daniela 106
Vokoun Karel 95
Volek Lukáš 104
Volek Štěpán 106
Volf Miloslav 100
Vomáčková Alena 104
Vomáčková Jarmila 100
Vondráčková Eva 104
Vopálecká Alena 102
Vopršal Michal 101
Vortelová Irena 101
Voříšek Karel 102
Vosáhlová Daniela 101
Votava Jakub 107
Votýpka Jirka 105
Vožniaková Marta 103
Vránová Magdaléna 105
Všelichová Veronika 107
Vu Hoang Thanh Thao 108
Vycpálek Luděk 104
Vydrová Vendula 106
Vyhnálek Jindřich 96
Wágnerová Jaroslava 107
Warausová Zorka 97, 98
Weiserová Michaela 105
Wellner Pavel 104
White Clarence 110
Winterstein Maxmilián 95
Zahradníčková Kateřina 108
Zach Jan 111
Zajícová Kamila 105
Zaňka Jiří 103
Zaoral Jaromír 99
Zapletalová Alena 107
Zátorský Jan 106
Zbořil Michal 102
Zedníček Ferdinand 102
Zeman Václav 99
Zemánková Mona 105

Zemina Milan 99
Zikánová Josefa 97, 98, 123
Zímová Alena 100
Znamenaný Petr 102
Zora Petr Tancibudek 21, 98, 103, 129
Žabžová Michaela 108
Žák Radovan 104
Žárská Hana 102
Židlický Petr 106
Žižka Jiří 102
Žižková Zdenka 101

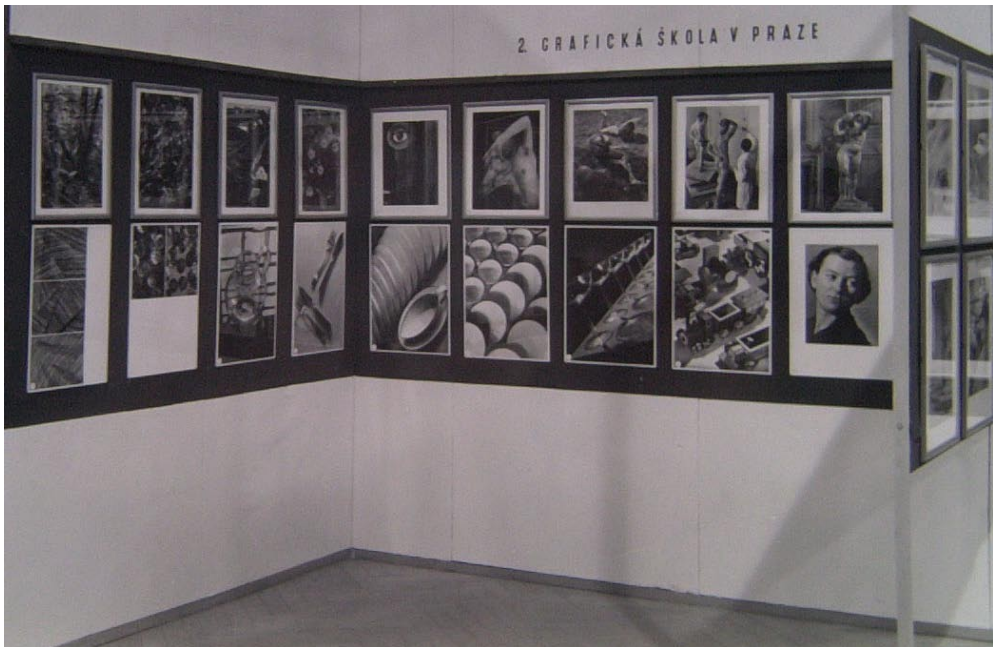
Obrazová příloha

Obrazová příloha týkající se školy **od založení po rok 1945** je obsažena v mé předešlé bakalářské diplomové práci - **Meziválečná fotografie na grafické škole** z roku 2004.
Obrazová příloha týkající se let **1945 - doposud** je na přiloženém CD. Dělám tak jak kvůli objemnosti tak díky možnosti shlédnoutí fotografií na CD v lepší kvalitě a ucelenějším podání.

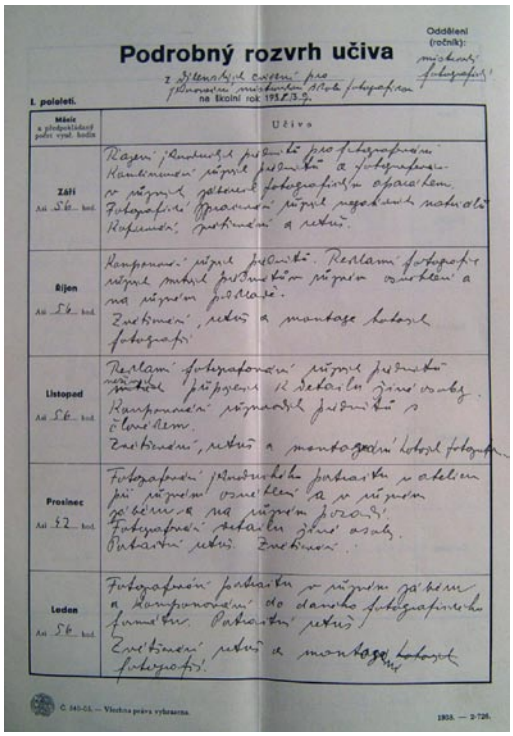
Obrazová příloha

Ukázka z expozice výstavy Soudobé výtvarné kultury v Brně 1928

Ukázka expozice výstavy 100. let české fotografie v UPM 1939

Podrobný rozvrh učiva

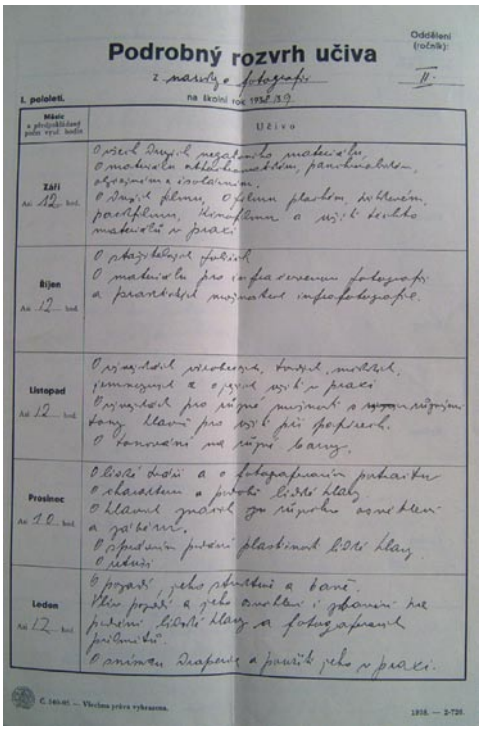
Oddělení (ročník): mistrský fotografů

z Živnostenské školy pro [illegible] na školní rok 1937/38.

I. pololetí.

Měsíc a předpokládaný počet vyuč. hodin	Učivo
Září 36 Sk. hod.	Rozbor předmětů pro fotografování. Kombinování různých předmětů a fotografování v různých zařízeních fotografickým aparátem. Fotografování upravení různé nepodobné materiály. Reprodukční, portrétní a retuše.
Říjen 36 Sk. hod.	Komponování různé předměty. Reklamní fotografie různých materiálů různým osvětlení a na různém podkladě. Zvětšování, retuše a montage [illegible] fotografií.
Listopad 36 Sk. hod.	Reklamní fotografování různé předmětů různé materiál přípravení k detailní živé osoby. Komponování různých předmětů s člověkem. Zvětšování, retuše a montage [illegible] fotografií.
Prosinec 32 hod.	Fotografování jednotlivého portrétu v ateliéru při různém osvětlení a v různém zařízení a na různém pozadí. Fotografování skupin živé osoby. Portrétní retuše. Zvětšování.
Leden 36 Sk. hod.	Fotografování portrétu v různém zařízení a komponování do daného fotografického formátu. Portrétní retuše. Zvětšování, retuše a montage [illegible] fotografií.

C. 340-03. — Všechna práva vyhrazena. 1938. — 2-726.

Podrobný rozvrh učiva

Oddělení (ročník): II.

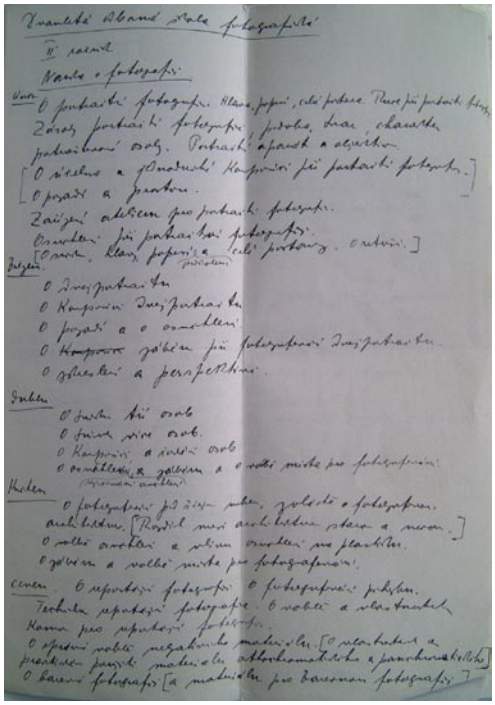
z nauky o fotografii

na školní rok 1937/38.

I. pololetí.

Měsíc a předpokládaný počet vyuč. hodin	Učivo
Září 12 hod.	O vzniku fotografie. O materiálu, o materiálu skleněném, papírovém, celuloidu, o emulsích a izolacích. O fotografii filmu, o filmu plastickém, světelném, panchromatickém, kinofilmu a mimo to ještě o materiálu v praxi.
Říjen 12 hod.	O přístrojovém vybavení. O materiálu pro reprodukci fotografií a praktické možnosti reprofotografie.
Listopad 12 hod.	O různých druzích přístrojů, stativů, montáží, zvětšovacích a opticích vad v praxi. O různých pro různé účely a různém [illegible] lampy, které pro různé fotografické účely. O kopírování na různé papíry.
Prosinec 10 hod.	O lidské tváři a o fotografování portrétu o charakteru a povaze lidské tváře. O tvarech zvláště pro různého osvětlení a pozadí. O zhotovení pozadí plastického lidské tváře. O retuši.
Leden 12 hod.	O pozadí, jeho účelném a barvě. Vliv pozadí a jeho osvětlení i zařízení na podobu lidské tváře a fotografovaných předmětů. O umělém drapérie a papírů jeho v praxi.

C. 340-03. — Všechna práva vyhrazena. 1938. — 2-726.

Umělecká škola fotografická

II. ročník

Nauka o fotografii

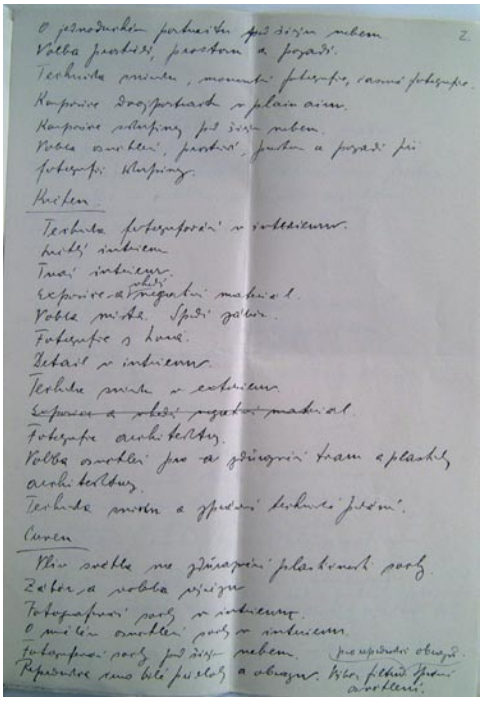
Únor
O portrétní fotografii. Hlava, popř., celá postava. Pose při portrétní fotografii.
Zásady portrétní fotografie, pohyby, linie, charakter podobizny osoby. Portrétní aparát a objektiv.
[O světlu a jednotlivých kompozicích při portrétní fotografii.]
O pozadí a prostoru.
Zařízení ateliéru pro portrétní fotografii.
Osvětlení při portrétní fotografii.
[O světle, hlavy, popřípadě celé postavy. O retuši.]

Březen
O dvojportrétu
O kompozici dvojportrétu
O pozadí a o osvětlení
O kompozici pozadí při fotografování dvojportrétu.
O skupině a perspektivě.

Duben
O trojím [illegible] osob
O trojím více osob.
O kompozici a větším počtu osob
O osvětlení a pozadím a o větší míře pro fotografování [illegible] osvětlení.

Květen
O fotografování při živém světle, pozdějším o fotografování architektury. [Rozdíl mezi architekturou starou a novou.]
O volbě osvětlení a jiném osvětlení na plastiku.
O pozadí a volbě místa pro fotografování.

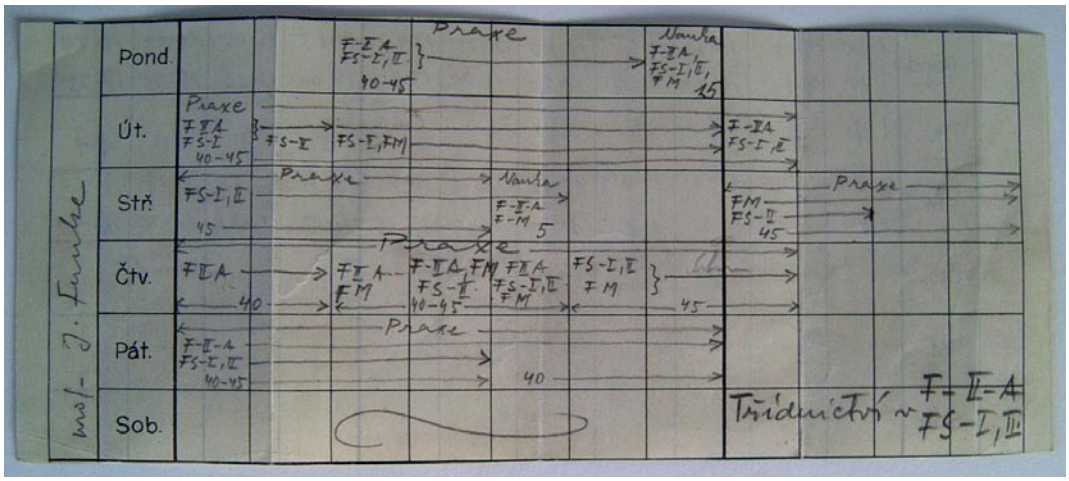
Červen
O reprodukci fotografií. O fotografování pokusem.
Technika reprodukce fotografie. O volbě a vlastnostech kamer pro reprodukci fotografií.
O různém volbě negativního materiálu. [O citlivosti a prostorovém jevu materiálu, obtahovacího a panchromatického.]
O barevné fotografii. [O materiálu pro barevnou fotografii.]

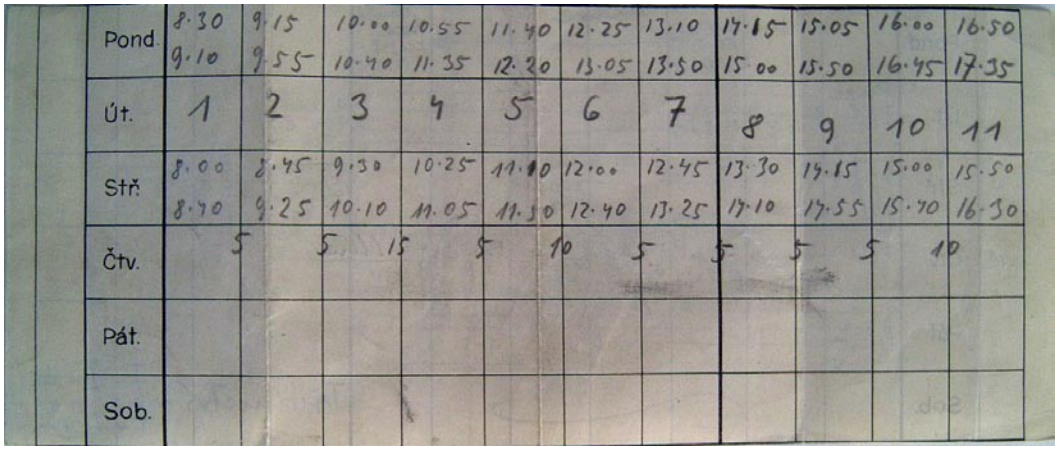

O jednotlivém portrétu při živém světle. 2.
Volba postavy, pozadí a pozadí.
Technika pracovní, momentní fotografie, ranní fotografie.
Kompozice dvojportrétu v plném ateliéru.
Kompozice skupiny při živém světle.
Volba osvětlení, pozadí, postav a pozadí při fotografii skupiny.

Květen
Technika fotografování v interiéru.
vnitřní interiéru
Tvar interiéru.
Exposice a negativní materiál.
Volba místa. Spodní světlo.
Fotografie s lampou.
Detail v interiéru.
Technika pracovní v exteriéru.
~~Exposice a vhodný negativní materiál.~~
Fotografie architektury.
Volba osvětlení pro zdůraznění tvaru a plastiky architektury.
Technika pracovní a zpracování technické fotografie.

Červen
Vliv světla na zdůraznění plastických poměrů.
Zátiší a volba přírody.
Fotografování přírody v interiéru.
O místě osvětlení přírody v interiéru.
fotografování přírody při živém světle
Reprodukce různě bílé předlohy a obrazu. Volba [illegible] osvětlení.

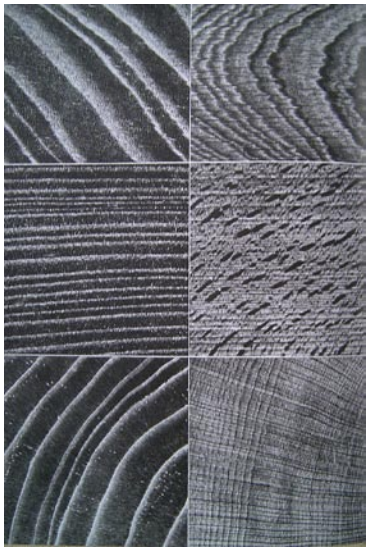

Jaromír Funke - Rozvrh hodin SGŠ

Fotografie vidí povrch 1935:
- Titulní stránka
- Antonín Daněk - Povrch kostkované látky
- J. Ehm a žáci - Motýl Calligo beltrao Hubner

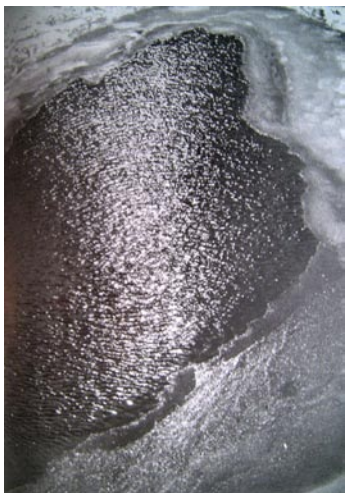

- J. Ehm a žáci - Řezy dřevem
- R. Gilbert - Fotogram brokátu z královské hrobky
- J. Funke - Sklo a jeho povrch , průhlednost a osvětlení

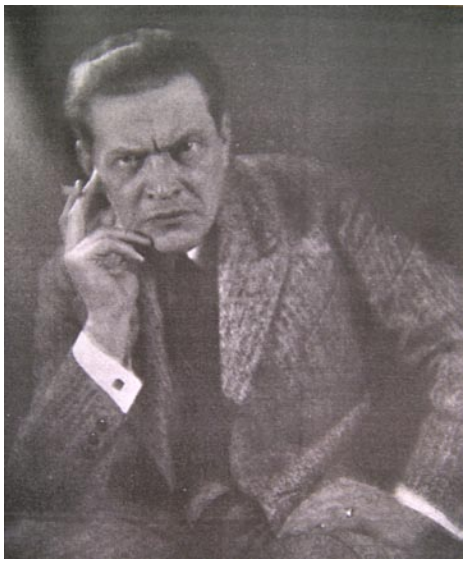

Fotografie vidí povrch 1935:
- J. Funke - Struktura rostliny
- J. Funke a žáci - Chemická vada skla
- Z. Picková - Vápencový lom v Hlubočepech

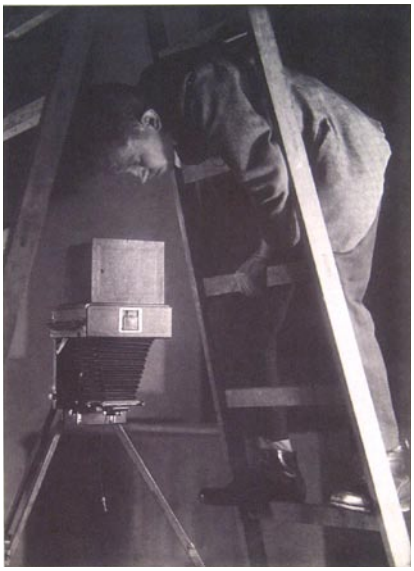

- J. Ehm a žáci - Portrét V. Lanny od J. V. Myslbeka
- J. Funke - Vodní plocha Vltavy
- J. Funke a žáci - Lidská kůže

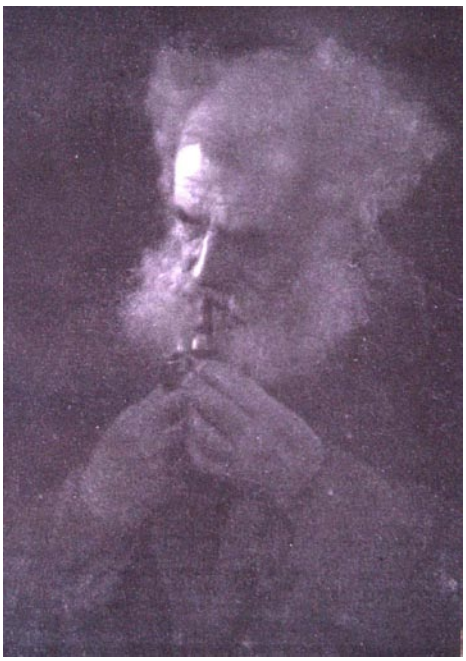

Z výstavy Ústředního státního grafického ústavu 1923:
Josef Sudek - Dr. Nedoma
Z výstavy Ústředního státního grafického ústavu 1923:
Josef Sudek - Z rána
Josef Sudek - Žáci kolem K. Nováka na grafické škole 1920
Neznámý autor- Josef Sudek na grafické škole 1922 - 24

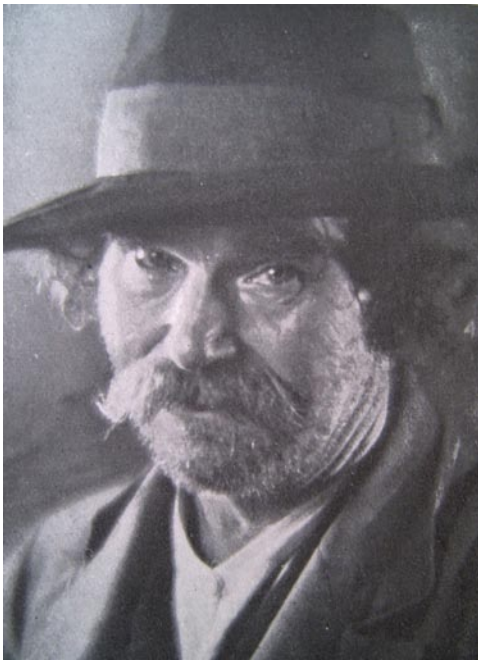

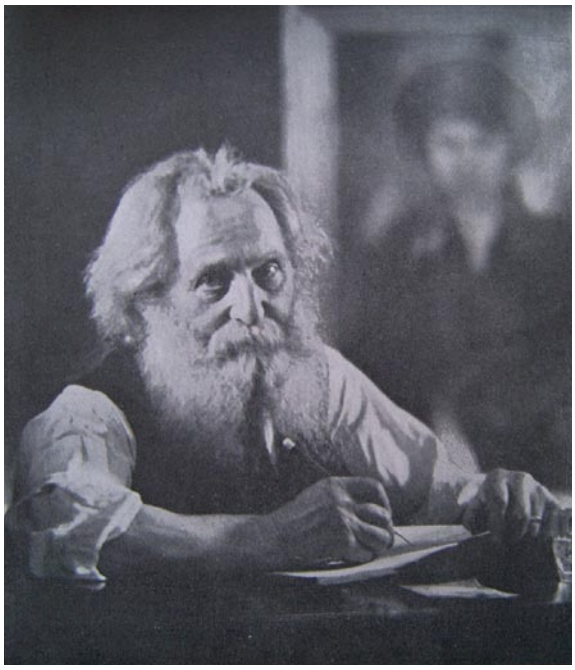

Z výstavy Ústředního státního grafického ústavu 1923:
- Josef Feikl - Studie, pigment
- Norbert Pechnik - Portrét, pigment
Oldřich Nepil - Zátiší

Žáci prof. K. Nováka:
Dva kluci, ukázka z Výroční zprávy 1927 - 28
Muž v klobouku, ukázka z Výroční zprávy 1927 - 28
Muž s tužkou, ukázka z Výroční zprávy 1927 - 28
Boxeři - Fotografický obzor 1930

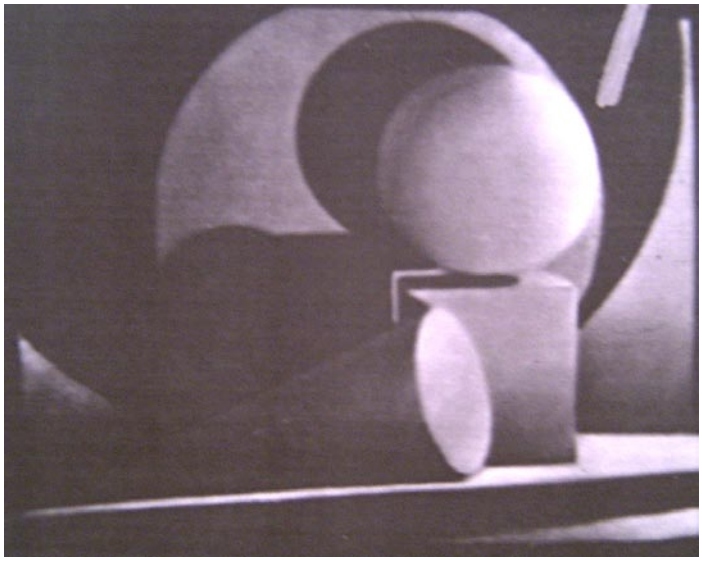

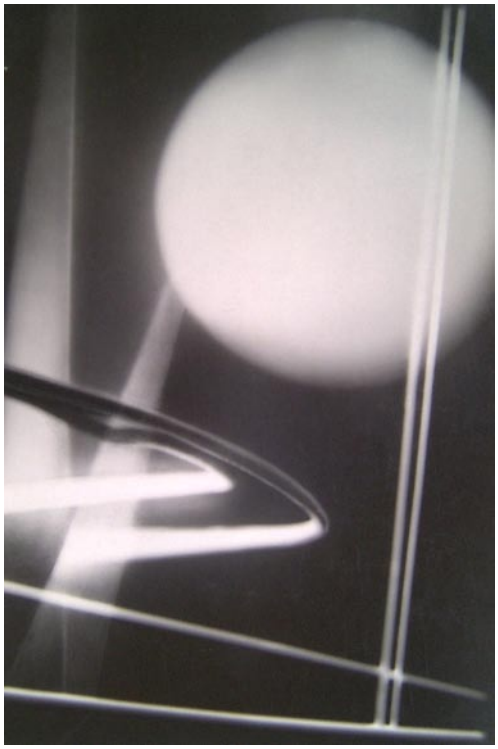

Žáci prof. K. Nováka, ukázky z Fotografického obzoru z roku1930:
Studie
Studie
En face
V závoji

Žáci z atelieru K. Nováka:
Skupina geometrických těles - ukázka z Fotografického obzoru 1930
Bez názvu - UPM, do roku 1935

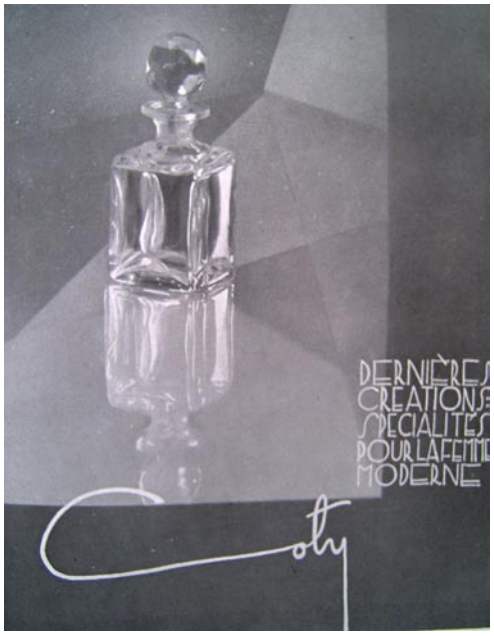

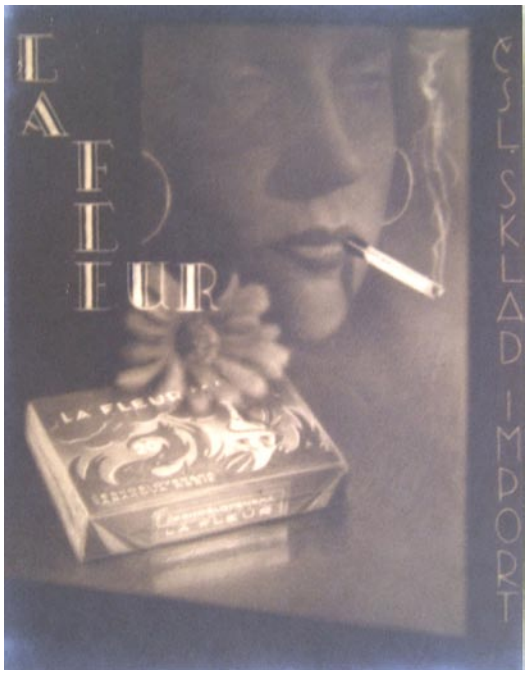
Žáci z atelieru K. Nováka:
Kompozice - Výroční zpráva a UPM 1929 - 30
Fred Kramer - Papírová spirála 1931

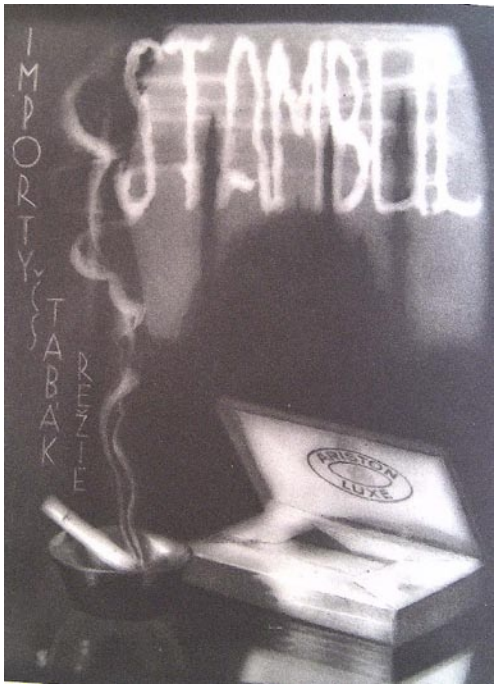

Fred Kramer - Fotografie z časopisu Měsíc 1934
Fred Kramer - Fotografie spolužáka z období studií na grafické škole

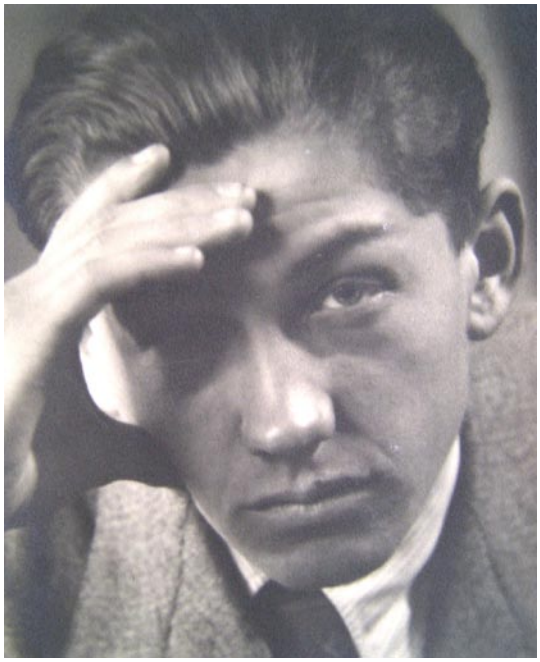

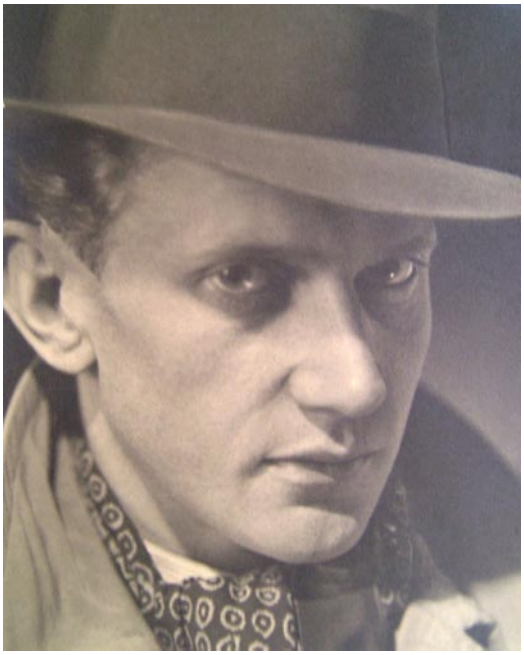

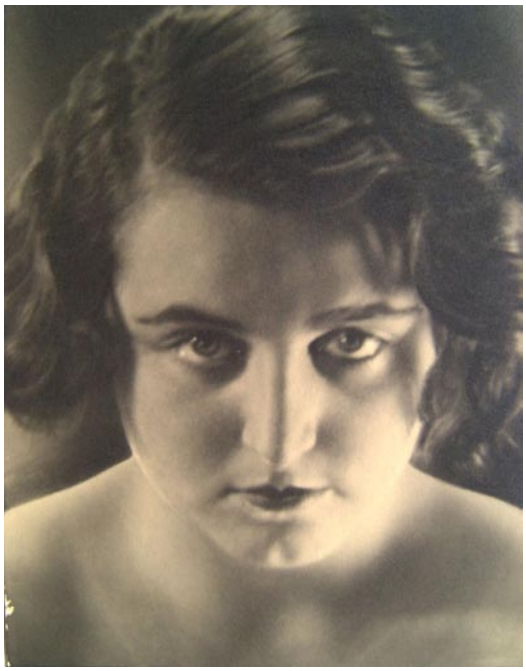

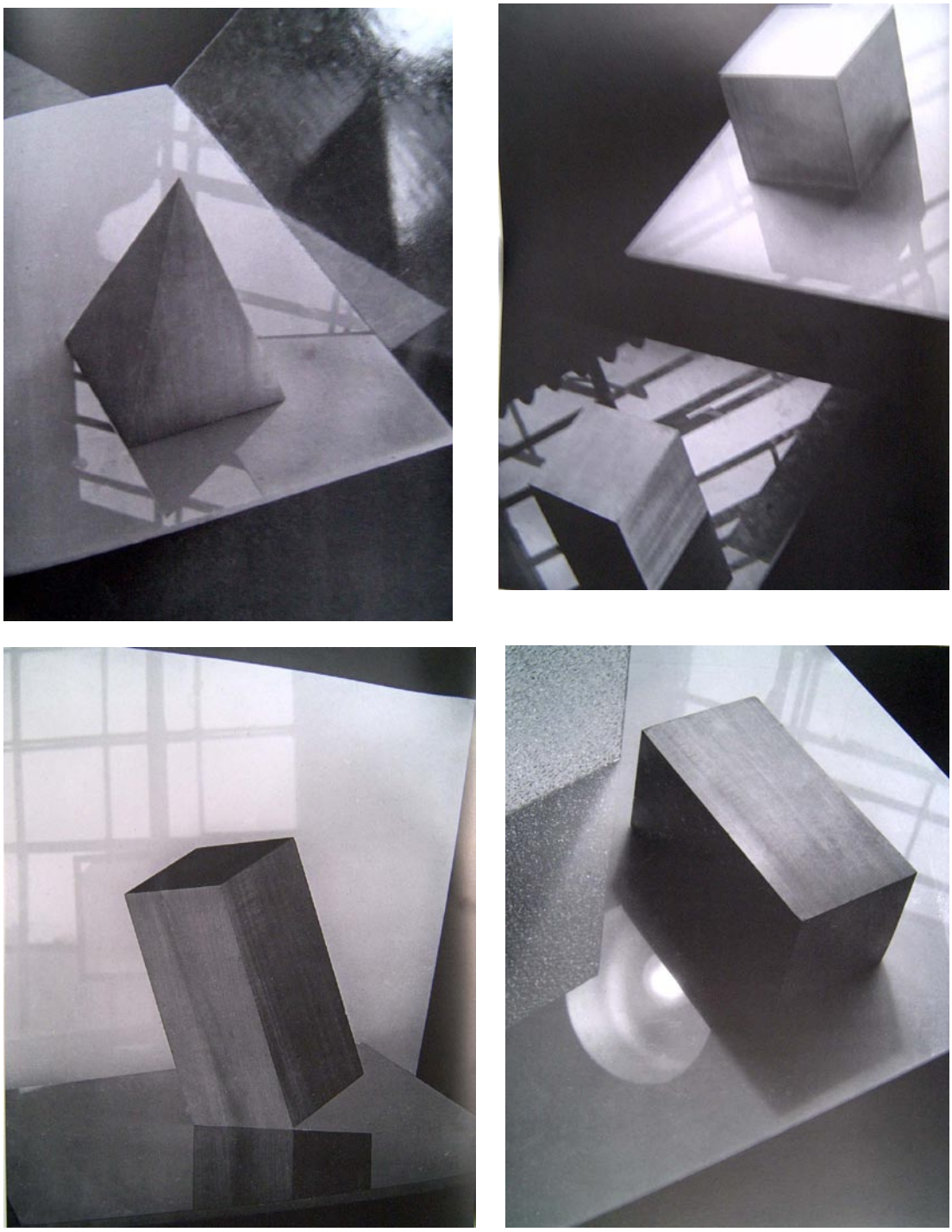
Reklamní návrh , parfém - Výroční zpráva 1930 - 31
Pavel Hrdlička - Reklamní návrh - LA FLEUR, UPM 1929 - 31
Reklama na cigarety - Ročenka Československé fotografie 1932
Knižní obálka - Ročenka Československé fotografie 1931

Pavel Hrdlička - dva mužské portréty, UPM 1929 - 33
Ilsa sternová - Portrét, UPM 1929 31

Jaroslava Hatláková - Cvičení Těleso (předmět) v prostoru 1935 - 36

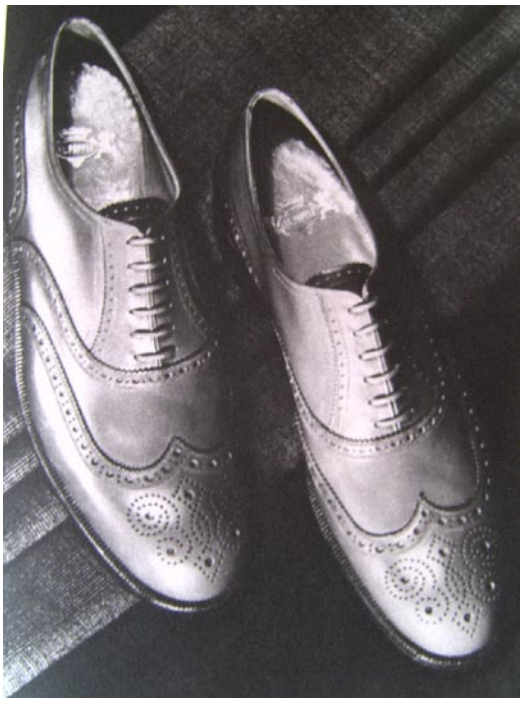

Jaroslava Hatláková - Portréty z katalogu k výstavě

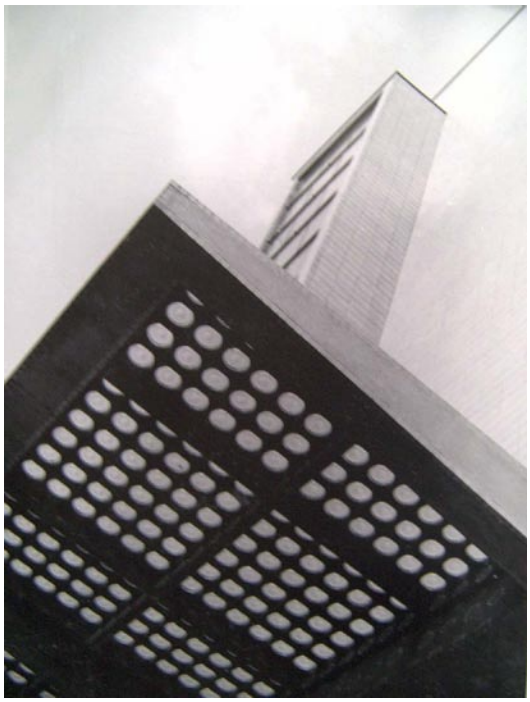

Jaroslava Hatláková - Sutnarův porcelán 1934 - 38
Jindřich Brok - Sutnarův porcelán 1937 - 39
Jaroslava Hatláková - Reklamní snímek 1934 - 38
Jindřich Brok - Reklamní snímek 1937 - 39

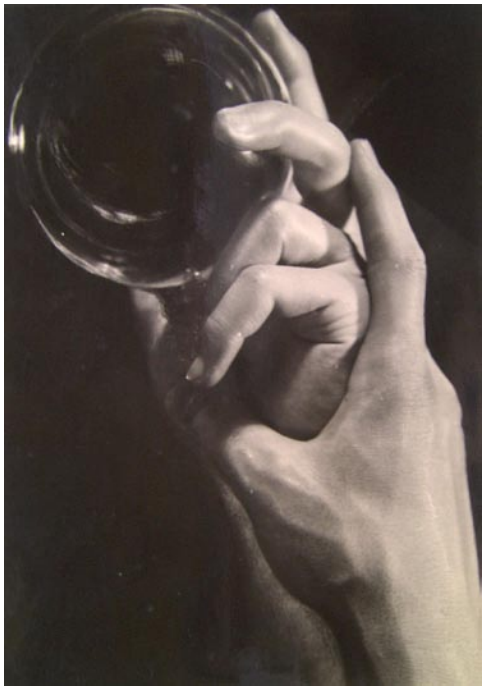

Elektrárna ESSO v Kolíně: Jaroslava Hatláková
Jaroslava Hatláková
Jaromír Funke 1932
Eugen Wiškovský 1932

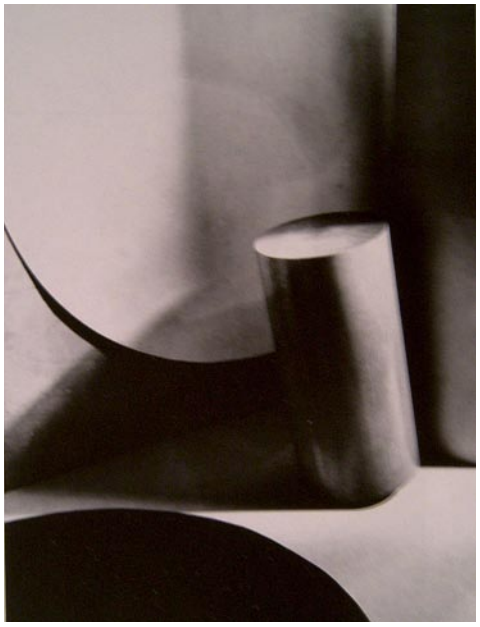

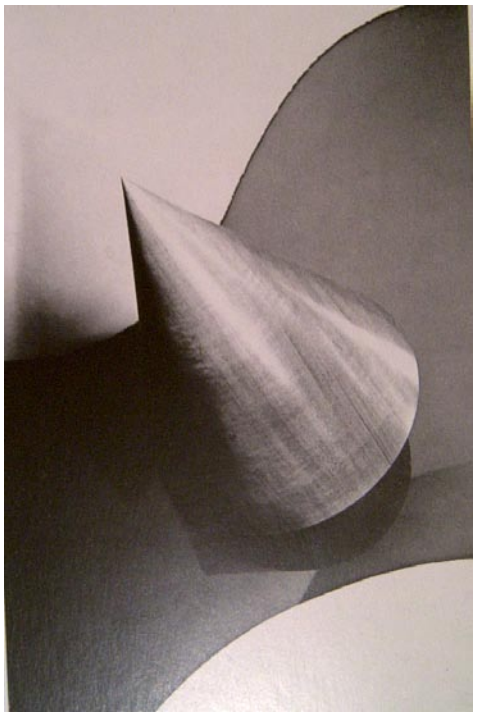

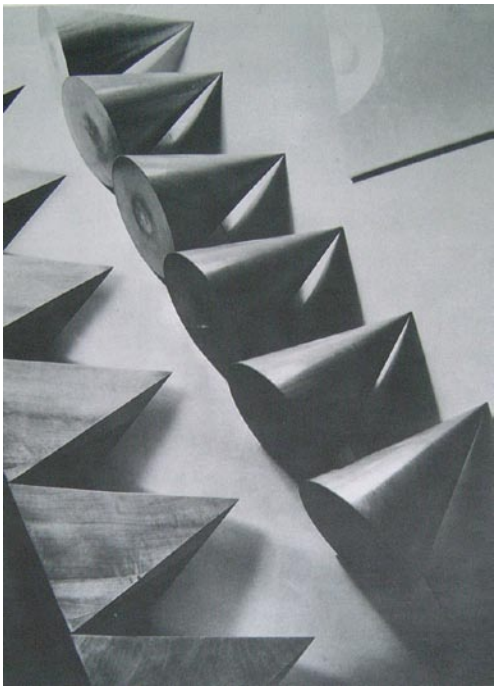

Studie rukou: Ruce s vejcem - ze třídy K. Nováka, UPM
Ruce se sklem - ze třídy K. Nováka, UPM
Bez názvu - Rýsování - ze třídy K. Nováka, do1935, UPM
Jaroslava Hatláková - studie rukou, Katalog k výstavě
Ruce - z Ročenky Československé fotografie 1931

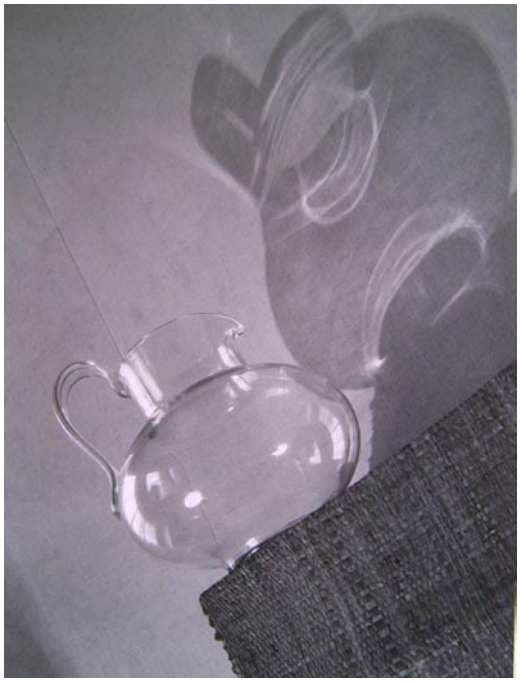

Cviření Těleso (předmět) v prostoru:
Josefa Zikánová - asi 1935, sbírka M. Rupešové
Jaroslava Hatláková - 1936, MG Brno
M. Pospíšil - 1935, sbírka M. Rupešové
Jaroslava Hatláková - 1936, Katalog k výstavě

Věra Gabrielová:
Reklamní fotografie - 1936, UPM
Květina na okně - 1935 - 36, UPM
Reklamní fotografie - džbán - 1935 - 36, UPM
Reklamní fotografie - Hlava a Sunarův servis - 1935 - 36, UPM

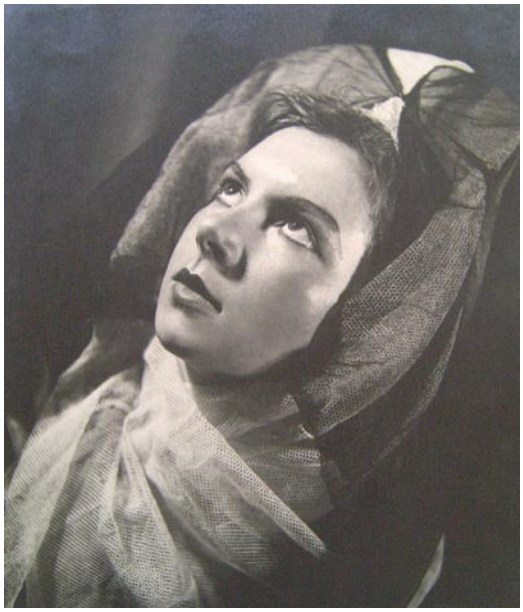

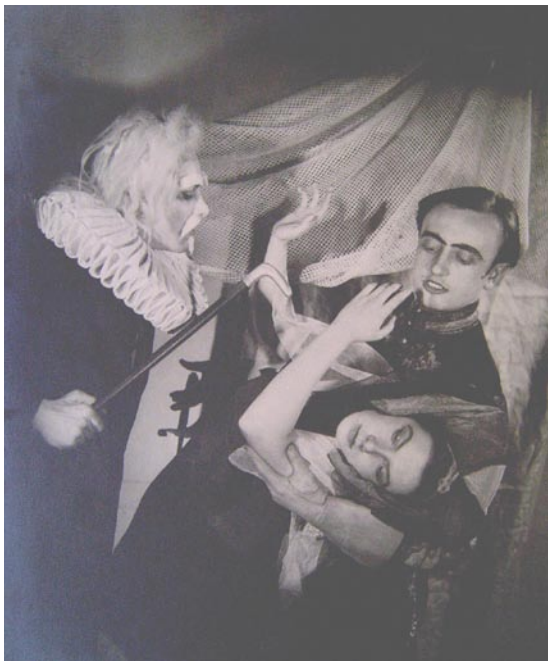

Věra Gabrielová:
Reportářní fotografie - 1937 - 38 z Jednoroční mistrovské školy, UPM

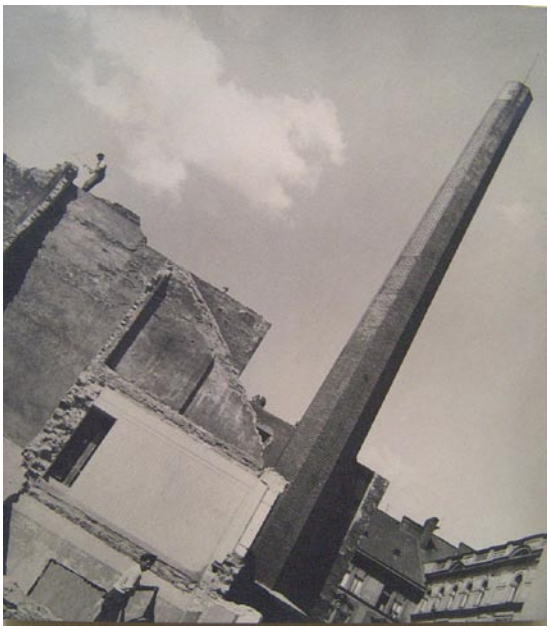

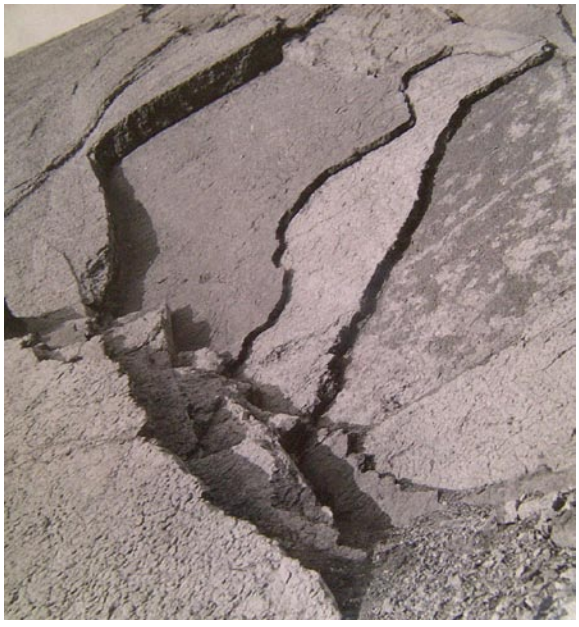

Věra Gabrielová:
Divadelní či cirkusové fotografie, UPM
Studie květiny - 1935 - 36, UPM

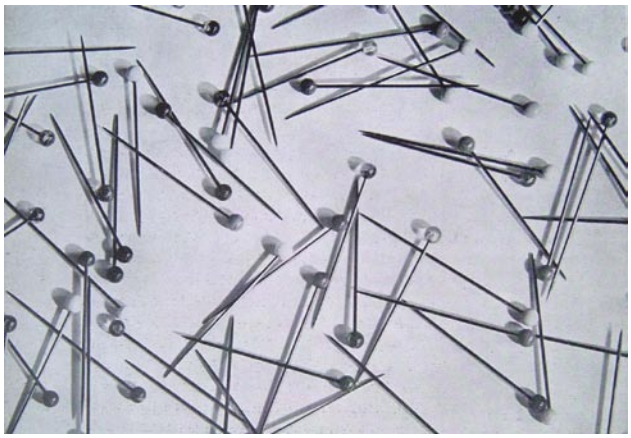

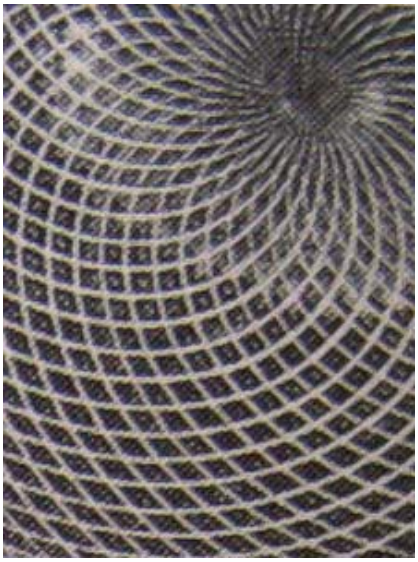

Karel Hájek - Věra Gabrielová 1934, UPM
Věra Gabrielová - Komín, UPM
Zdeňka Picková - Lom v Hlubočepech 1932 - 34, UPM
Zdeňka Picková - Studie látky 1934

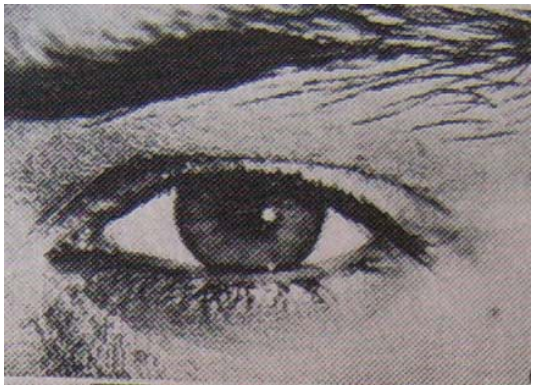

Milada Helfertová - Špendlíky 1932 -34
Jan Mrázek - Struktura 1934 - 38
Věra Vaníčková - Kakesy 1932 - 34
Roberta Boučková - detail 1934 - 37
Vladimír Havelka - Hasiči 1935

Jindřich Vaněk - Studie oka 1932 - 35
František Tvrz - Studie rostliny 1932 - 34
J. Jílek - Krajina na Kolínsku 1938

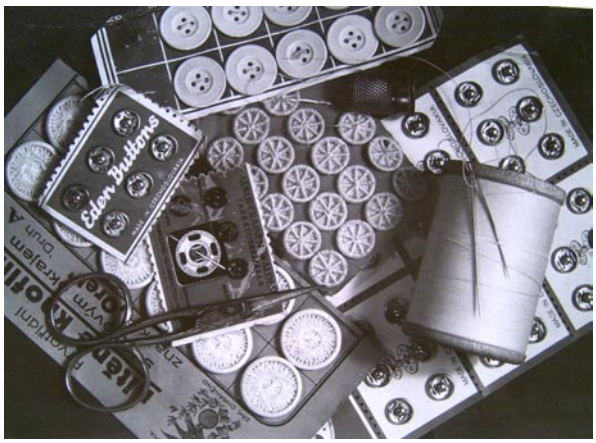

Vladimír Fyman - Portrét spolužačky
Čestmír Šíla - Portrét Fymana
Vladimír Fyman a Čestmír Šíla - Karlov 1942
Vladimír Fyman a Čestmír Šíla - U hradu 1943

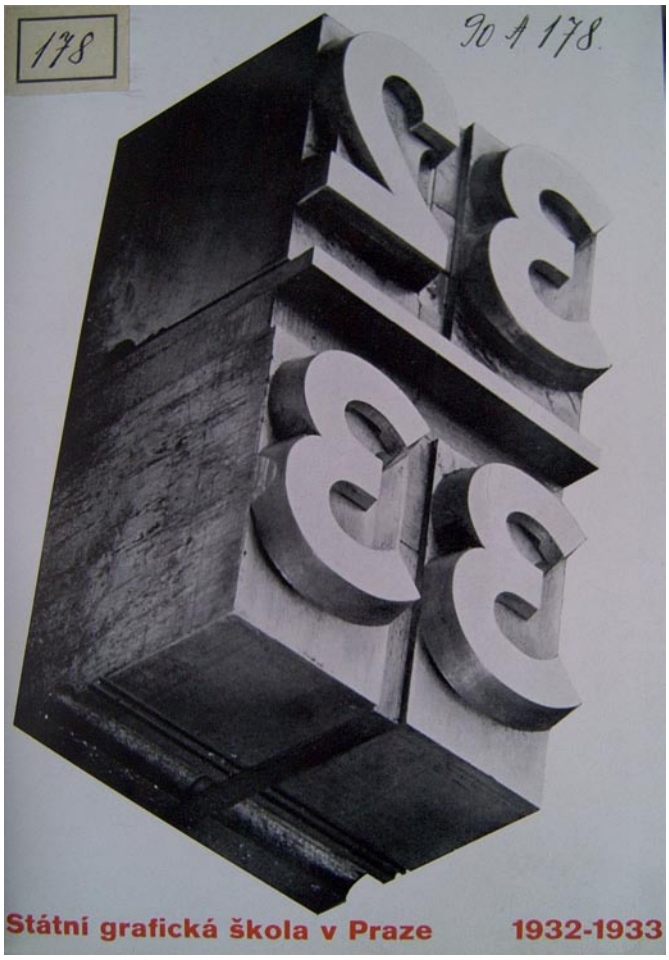

Vladimír Fyman a Čestmír Šíla - Cvičení z grafické školy 1939 - 43

Ladislav Sutnar - Výroční zpráva Státní grafické školy v Praze 1932 - 33
Znaky školy

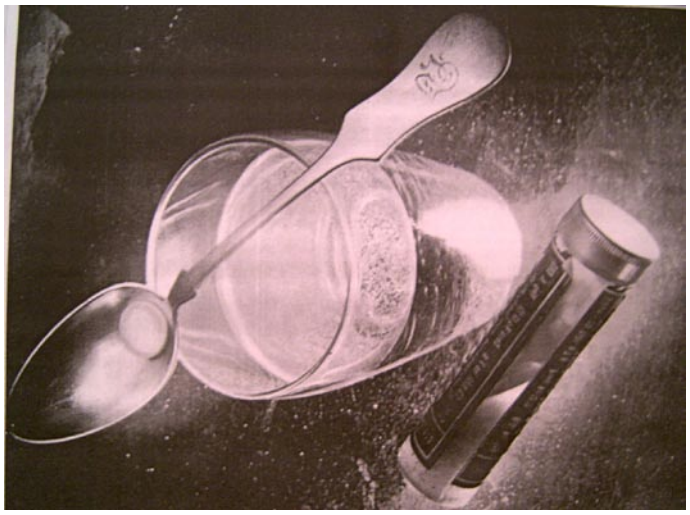
Fotografie z Výroční zprávy z roku 1932 - 33 upravené L. Sutnarem představující činnost jednotlivých oddělení

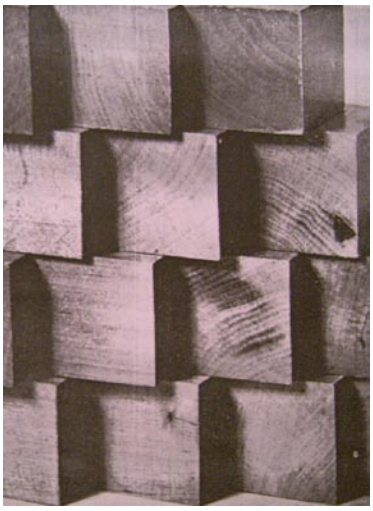

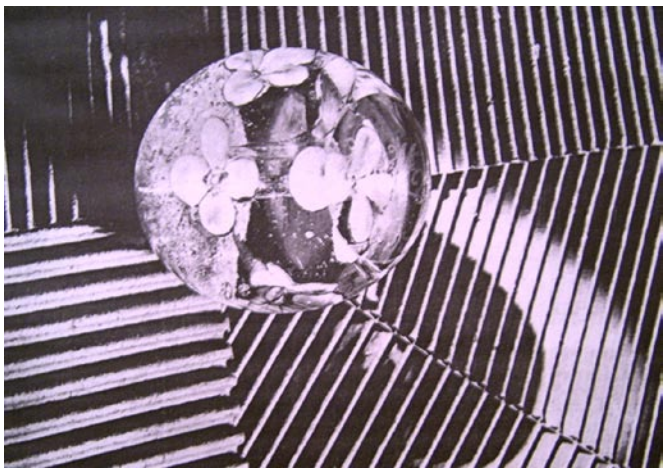

Tablo grafické školy 1941 - 42
Miroslav Švec - Křížovnický kostel 1939
J. Janoušek - Látka 1939

Fotografie žáků UŠ a ŠUR - ukázka z Výroční zprávy 1931 - 32